

Raftul Denisei

Naghib Mahfuz

O mie și una de nopți și zile

roman

HUMANITAS fiction

Suntem în a o mie doua noapte arabă. Vizirul Dandan tocmai a aflat că şireata sa fiică, Şeherezada, a reuşit să-şi salveze viaţa. Puterile magice ale poveştii au izbutit, ca întotdeauna, să purifice conştiinţa umană. Dar oare cât durează efectul acestui miraculos antidot ? se întreabă cu tristeţe Şeherezada, îndoindu-se de perfecta curăţenie morală a soţului său. Viitorul nu se anunţă deloc senin, mai ales că dincolo de zidurile palatului e o lume la fel de frământată şi de mânată de ambiţii, unde pericolele se ivesc la fiecare pas. Întâmplări stranii avându-i ca protagonişti pe unii dintre supuşii sultanului Şahriyar îi iau prin surprindere pe oamenii care, odată cu miraculoasa transformare a acestuia, se considerau în sfârşit în afară de orice primejdie. Va reuşi Şeherezada să convertească din nou instinctele violente ale sultanului în blândeţe înţeleaptă şi dorinţa lui de răzbunare în iubire de semeni ?

Raftul
Denisei

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

NAGHIB MAHFUZ

O mie și una de nopți și zile

Traducere din arabă (Egipt) și note de
MIHAI PĂTRU

HUMANITAS
fiction

Coperta de
IONUŢ BROŞTIANU

Redactor
ANDREEA RĂSUCEANU

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 73, fax 021/408 83 74
www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POŞTĂ: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, Bucureşti
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MAHFUZ, NAGHIB
O mie şi una de nopţi şi zile / Naghib Mahfuz;
trad.: Mihai Pătru. – Bucureşti: Humanitas Fiction, 2010
ISBN 978-973-689-350-6

I. Pătru, Mihai (trad.)

821.412-31-31=135.1

Şahriyar[1]

După rugăciunea din zori, când întunericul începu să bată în retragere în fața șuvoiului năvalnic de lumină, vizirul Dandan fu chemat să se înfățișeze la sultanul Şahriyar. Neliniștea se pogorî îndată asupra lui. Inima bătrânului începu să-i zvâcnească în piept și, în timp ce se îmbrăca, își spunea cu voce șoptită:

— Acum ți se hotărăște soarta... soarta ta, Şeherezada!

Străbătu cărarea ce urca pe munte călare pe un catâr bătrân. Calea îi era deschisă de o ceată de călăreți în fruntea cărora se afla un bărbat cu o torță în mână. În aer stăruiau umezeala și o răcoare plăcută. Cât durase vremea poveștilor, trei ani, se zbătuse între teamă și nădejde, moarte și speranță. Aceste istorioare izbutiseră să prelungească viața Şeherezadei cu încă trei ani. Dar, ca orice lucru, și poveștile au un sfârșit, iar acest sfârșit sosise cu o zi în urmă. Oare ce-ți va fi hărăzit destinul, preaiubita mea copilă?!

Pătrunse în palatul ridicat pe vârful muntelui. Chelarul îl conduse spre un balcon ferit care dădea către o grădină întinsă. Lumina unei singure lămpi îl învăluia pe Şahriyar. Avea capul dezgolit și un păr foarte bogat și negru. Ochii îi străluceau, luminându-i chipul prelung, iar barba stufoasă îi cădea în valuri peste coșul pieptului. Dandan sărută

1 Nota traducătorului: Deoarece în textul arab numele proprii ocupă un loc important am optat pentru o transcriere fonetică aproximativă și adaptată specificului limbii române.

pământul din fața lui și, deși se cunoșteau de atâta amar de vreme, se simți cuprins de spaimă în fața unui om a cărui viață fusese plină de fapte de cruzime și spurcată de vărsarea sângelui nevinovat.

La un semn al sultanului lampa se stinse. Întunericul puse stăpânire peste toate, iar siluetele arborilor ce împrăștiau felurite miresme abia se mai întrezăreau.

— Să se facă întuneric ca să pot vedea revărsarea zorilor, murmură sultanul.

Dandan îi luă spusele drept un semn de bun augur.

— Înălțimea Voastră, să vă bucurați, cu voia lui Dumnezeu, de tot ce e mai bun din noapte și zi...

Se lăsă o tăcere grea. Dandan nu reuși să deslușească pe chipul sultanului dacă era mulțumit ori mâniat, până când acesta nu rosti abia șoptit:

— Dorința noastră este ca Șeherezada să rămână aici și să ne devină soție.

Dandan sări în picioare și se aplecă și sărută mâna sultanului plin de mulțumire, cu ochii în lacrimi, cuprins de o emoție adâncă.

— Fie ca voia Domnului să vă țină de-a pururi sultanul nostru!

— Dreptatea, spuse sultanul, ca și cum tocmai și-ar fi amintit de victimele sale, are căi potrivnice, precum sabia și iertarea. Înțelepciunea lui Dumnezeu este una.

— Domnul să vă călăuzească pașii către înțelepciune, Înălțimea Voastră!

— Poveștile ei sunt curată magie albă, spuse sultanul cu încântare, și deschid calea spre lumi care îndeamnă la cugetare.

Fericirea vizirului nu mai cunoștea margini.

— Mi-a dăruit un fiu, iar furtunile care îmi tulburau sufletul s-au liniștit ca prin farmec, spuse el.

— Înălțimea Voastră să aibă parte de fericire pe lumea asta și pe lumea cealaltă...

— Fericire, zise tăios sultanul.

Pe Dandan îl îmboldi o presimţire rea. Şi cântecul cocoşilor se auzi.

— Cursul vieţii este el însuşi cel mai de neînţeles lucru din viaţă, rosti sultanul ca pentru sine.

Dar tulburarea din voce îi pierise când spuse:

— Priveşte!

Dandan se uită spre linia orizontului şi văzu cum era învăluită de o fericire divină.

Şeherezada

Dandan ceru îngăduinţă să-şi întâlnească fata, pe Şeherezada. O roabă îl conduse în camera trandafirie unde covorul şi draperiile aveau culoarea rozelor, iar divanele şi pernele păreau a fi îmbibate cu vin porfiriu. Acolo îl întâmpinară Şeherezada şi sora ei, Duniyazad.

— Fericirea mă covârşeşte astăzi, slavă lui Dumnezeu, Domnul lumilor, spuse vizirul.

Şeherezada îl pofti să se aşeze alături de ea, în vreme ce Duniyazad se făcu nevăzută în alcovul ei.

— Am fost salvată de la un destin sângeros prin mila lui Dumnezeu.

Dar abia purcese bărbatul să-şi bălmăjească mulţumirile, că Şeherezada continuă cu amărăciune:

— Dumnezeu să le aibă în paza lui pe fecioarele nevinovate!

— Ce înţeleaptă şi ce curajoasă te dovedeşti, fiica mea.

— Dar, tu ştii, tată, cât sunt de nefericită! spuse ea abia şoptit.

— Fii cu grijă, fata mea, gândurile se însufleţesc în palate şi prind glas!

— Am ales să mă sacrific pentru a stăvili puhoiul de sânge, zise ea cu durere.

— Dumnezeu îşi are căile lui, murmură el.

— Iar diavolul pe cei care i se-nchină, rosti Şeherezada cu mânie.

— Dar sultanul te iubeşte, Şeherezada, stărui el.

— Dorinţa de putere şi iubirea nu pot sălăşlui într-o singură inimă. El se iubeşte doar pe sine!

— Dar dragostea poate săvârşi ea însăşi minuni.

— De câte ori se apropie de mine adulmec mirosul sângelui.

— Sultanul nu este precum ceilalţi muritori.

— Dar o crimă rămâne o crimă... Câte fecioare a ucis! Câţi credincioşi şi oameni cu frica lui Dumnezeu a omorât! Nu au rămas în împărăţie decât făţarnici.

— N-am pus niciodată la îndoială voia lui Dumnezeu, spuse Dandan cu tristeţe.

— Cât despre mine, eu ştiu că viaţa mea trebuie să stea sub semnul răbdării, aşa cum m-a învăţat marele şeic.

— Aşa discipol, aşa ucenic, răspunse Dandan zâmbind.

Şeicul

Şeicul Abdullah Al-Balkhi locuia într-o casă modestă, în partea veche a oraşului. Privirea lui visătoare se cuibărise în multe dintre inimile ucenicilor mai vechi ori mai noi şi pătrunsese adânc în sufletele discipolilor săi.

Pentru el a se dărui cu desăvârşire nu era decât primul pas, căci el era şeicul Căii celei Drepte, cel care atinsese iubirea şi mulţumirea supremă. Când părăsi odaia de meditaţie şi se îndreptă spre camera în care îşi primea oaspeţii, îi ieşi în cale Zubeida, singura lui fiică, o copilă încă fragedă.

— Tată, oraşul e în sărbătoare! spuse ea fericită.

— Nu a sosit încă doctorul Abdelqader Al-Mahini? întrebă el, fără a lua în seamă spusele fetei.

— Poate că tocmai se îndreaptă-ncoace, tată. Oraşul e în sărbătoare căci sultanul a primit ca Şeherezada să-i fie soţie şi a oprit vărsarea de sânge.

Nimic nu putea să-l smulgă pe şeic din pacea lui sufletească. Mulţumirea din inima lui nu scădea, dar nici nu creştea. Zubeida îi era fiică, dar şi ucenic, şi era încă la început de drum. La auzul unor bătăi în uşă părăsi încăperea spunând:

— Ţi-a sosit prietenul în vizita lui obişnuită.

Doctorul Abdelqader Al-Mahini intră în casă, iar cei doi se îmbrăţişară. Se aşeză pe saltea, alături de prietenul său. Cum le era obiceiul, începură să-şi împărtăşească secretele la lumina lămpii aşezată într-o firidă.

— Fără îndoială că ţi-a ajuns la urechi vestea cea fericită, spuse doctorul.

— Ştiu doar ce îmi e dat să ştiu, răspunse şeicul cu un zâmbet.

— Oamenii vorbesc cu cinste de Şeherezada, amintind că ţie ţi se cuvin cel dintâi laudele.

— Laudele se cuvin doar Celui Iubit, zise cu mânie şeicul.

— Şi eu sunt credincios, dar cercetez lucrurile de la începutul lor şi nu trec cu vederea nici roadele. De nu ţi-ar fi fost discipol de când era doar o copilă, orice ai spune tu, Şeherezada nu ar fi cunoscut atâtea istorii care să-l bucure pe sultan, abătându-i gândul de la vărsarea de sânge.

— Bunul meu prieten, făcu şeicul, nu ţi-ar fi socotit un păcat dacă nu ai mai gândi atât de mult.

— Dar asta îl îmbogăţeşte pe om.

— Iar mintea însăşi ne arată graniţele ei.

— Sunt credincioşi cei care socotesc că mintea nu are margini.

— Pe mulţi n-am izbutit să-i aduc pe Calea cea Dreaptă, iar tu eşti în fruntea lor.

— Oamenii sunt doar nişte biete făpturi, învăţătorule, au nevoie de o călăuză pe drumul vieţii.

— De multe ori un suflet bun mântuieşte o lume întreagă, spuse şeicul cu încredere în glas.

— Ali As-Saluli este ispravnicul mahalalei, rosti doctorul cu mânie, cum poate fi izbăvită mahalaua de răul pe care-l face?

— Cei care se străduiesc sunt de mai multe feluri, spuse şeicul cu tristeţe.

— Eu sunt doctor şi mă interesează ce poate să lecuiască lumea în care trăim.

Şeicul îl bătu cu blândeţe pe mână, iar doctorul zâmbi şi urmă:

— Iar tu eşti însăşi bunătatea-ntruchipată şi-ai fost binecuvântat de sus.

— Îi mulţumesc lui Dumnezeu că nici o bucurie nu mă tulbură şi nici o tristeţe nu mă atinge.

— Cât despre mine, prietene drag, eu sunt trist. Şi tot mai tare mă-ntristez ori de câte ori îmi amintesc de cei cu frica

lui Dumnezeu care au murit pentru că au spus adevărul şi s-au ridicat împotriva vărsării de sânge şi a prăduirii avuţiilor.

— Cât de puternice sunt legăturile ce ne-nlănţuie de avutul lumesc!

— Adevăraţii credincioşi şi oamenii drepţi au murit, rosti cu regret Abdelqader. Cetatea mea, cât îţi deplâng soarta amară! Astăzi doar nemernicii au pus stăpânire pe tine. Învăţătorule, de ce doar animalele bolnave au rămas în staul?

— Nesfârşit e numărul celor care iubesc lucrurile mărunte!

Zvonul de surle şi trâmbiţe izbucni din măruntaiele mahalalei şi, răzbind până la ei, le dădu de veste că poporul sărbătoreşte vestea cea fericită. Atunci, doctorul hotărî să pornească spre Cafeneaua Emirilor.

Cafeneaua Emirilor

Cafeneaua Emirilor se găsea pe partea dreaptă a marii străzi unde se aflau prăvăliile negustorilor, pe la mijlocul ei. Era o clădire pătrată, cu o curte mare. Intrarea se făcea din uliţa cea mare, ferestrele dădeau spre mahalalele învecinate. De jur împrejur se aflau divane pentru muşteriii de seamă, iar în mijloc erau întinse saltele pentru oamenii de rând. Cu toţii erau îmbiaţi cu băuturi calde sau reci, după anotimp, alături de cele mai alese feluri de droguri şi haşiş. Noaptea, cafeneaua era frecventată de mulţi oameni de seamă din oraş precum: Sanaan Al-Jamali şi fiul său Fadil, Hamadan Tanişa, Karam Al-Asil, maestrul Sahlul, Ibrahim spiţerul şi fiul său Hasan, Jalil postăvarul, Nur Ad-Din şi Şamlul cocoşatul, dar şi de oameni simpli ca Rajab hamalul şi prietenul său Sindbad, Ujr bărbierul şi fiul său Aladdin, Ibrahim sacagiul şi Maaruf pantofarul.

Bucuria îi cuprinsese pe toţi cei din cafenea în noaptea aceasta fericită şi îndată li se alăturară şi doctorul Abdelqader Al-Mahini, Ibrahim spiţerul, Karam Al-Asil, bogătaşul, şi maestrul Sahlul, negustorul de vechituri. În noaptea aceasta, se lepădară de frica ce le intrase adânc în oase şi fiecare părinte se linişti că frumoasele-i fecioare sunt în afară de primejdie, bucurându-se la gândul unui somn lipsit de vise tulburate de arătări înfricoşătoare.

— Să rostim cu toţii Al-Fatiha[1] pentru sufletele celor ce nu mai sunt, răsunară glasurile tuturor.

---

1 Al-Fatiha sau Deschizătoarea este prima sură din Coran.

— Pentru fecioarele şi bărbaţii cu frica lui Dumnezeu care au fost ucişi!

— S-a sfârşit cu lacrimile!

— Slavă şi mulţumiri lui Dumnezeu, Domnul lumilor.

— Viaţa lungă Şeherezadei, mărgăritarul femeilor.

— Mulţumim pentru frumoasele-i poveşti.

— Domnul şi-a arătat mila faţă de noi!

Voia bună şi vorba continuară până ce glasul uluit al lui Rajab cărăuşul se făcu auzit:

— Sindbad, eşti nebun?

— Ce a putut să-l înnebunească în seara asta fericită, întrebă Ujr, iscoditor din fire, aşa cum făcea de fiecare dată.

— Se pare că îşi urăşte munca şi se simte rob în acest oraş. De mâine, nu vrea să mai fie hamal!

— Doreşte cumva să aibă în mâini destinul întregii mahalale?

— A mers la căpitanul unui vas şi s-a ţinut de capul lui să-l ia cu el.

— Într-adevăr, nebun e cel ce renunţă la bunăstarea de care se bucură pe uscat pentru a alerga după cea necunoscută pe mare, grăi Ibrahim sacagiul.

— De multă vreme vietăţile din apă sunt hrană pentru om, spuse Maaruf pantofarul.

— M-am săturat de străzile şi mahalalele cunoscute, spuse Sindbad. M-am plictisit să car mobilă şi poveri fără să nutresc nădejdea vreunei schimbări. Acolo este o altă viaţă. Râul se varsă în mare, iar aceasta intră într-o lume necunoscută care scoate la iveală insule, munţi, animale, îngeri şi diavoli. E acolo o chemare minunată căreia nu i te poţi împotrivi. Mi-am spus atunci: „Sindbad, încearcă-ţi norocul şi aruncă-te fără preget în braţele necunoscutului".

— Să ai parte de o călătorie binecuvântată, spuse Nur Ad-Din, vânzătorul de parfumuri.

— O urare de bine din partea unui prieten din copilărie, spuse şi Sindbad.

— Hamalule, te amesteci cu fruntaşii? întrebă Ujr bărbierul, zeflemitor.

— Am stat alături în moschee şi am fost ucenicii învăţătorului Abdullah Al-Balkhi, rosti şi Nur Ad-Din.

— Ca mulţi alţii, am fost mulţumit că ne-a iniţiat în arta cititului şi în tainele credinţei, zise Sindbad.

— Chiar dacă tu pleci, uscatul n-o să se prefacă-ntr-unul mai mic şi nici marea nu o să crească, continuă Ujr ironic.

La auzul acestor vorbe, doctorul Abdelqader Al-Mahini grăi:

— Mergi în paza lui Dumnezeu şi ai grijă! Şi să aşterni pe hârtie lucrurile nemaivăzute care ţi se vor întâmpla. Este porunca pe care ne-o dă Dumnezeu. Când porneşti în călătorie?

— Mâine-dimineaţă, rosti Sindbad cu greutate. Dumnezeu să vă aibă în pază!

— Sindbad, despărţirea de tine îmi mâhneşte sufletul, spuse prietenul său, Rajab hamalul.

Sanaan Al-Jamali

1

Trecerea orelor spunându-şi cuvântul, simţi un ghiont în stomac şi se trezi. Privind afară prin fereastra de lângă pat, zări oraşul învăluit în întuneric. În oraşul cufundat în somn nu se mai auzea nici urmă de zgomot sau mişcare; o tăcere plină de linişte cosmică învăluia totul. Sanaan se îndepărtă de trupul cald al lui Umm As-Saad şi puse tălpile jos, lăsându-le să se cufunde în puful covorului adus din Persia. Întinse mâna după sfeşnic şi dădu de ceva tare.

— Ce e asta? sări speriat.

Auzi dintr-odată un sunet ciudat, cum nu mai cunoscuse niciodată. Nu era un sunet scos de om şi nici de animal. Simţurile i-o luară razna, de parc-ar fi izbucnit afară împânzind întreg oraşul.

— Ăla e capul meu, pe care ai pus piciorul, chiorule, se făcu auzit glasul, plin de mânie.

Frica îl lăsă pe Sanaan fără grai. Se prăbuşi la pământ, fără nici o fărâmă de îndrăzneală. Era un om fără mari însuşiri, afară de talentul de a vinde şi a se tocmi.

— Făptură netrebnică, mă calci pe cap!

— Cine eşti? întrebă Sanaan cu glas tremurat.

— Eu sunt Qamqam.

— Qamqam?!

— Unul dintre spiritele oraşului.

Pierit de frică, Sanaan nu mai putu rosti o vorbă.

— M-ai rănit şi trebuie să-ţi primeşti pedeapsa!

Cum lui Sanaan îi îngheţaseră cuvintele pe buze, Qamqam grăi în continuare:

— Făţarnicule, ieri te-am auzit spunând că e adevărat că am murit. Şi-acum ai făcut pe tine de frică?

— Cruţă-mă, am de crescut o familie! îl imploră în cele din urmă Sanaan.

— Pedeapsa mea va pogorî numai asupra ta.

— Nu m-am gândit nici o clipă să-ţi stric liniştea!

— Ce făpturi de nimic sunteţi! Voi oamenii, nu vreţi decât să ne înrobiţi şi-aşa să vă-mpliniţi dorinţele josnice. Nu vă ajunge că-i faceţi robi pe cei mai slabi decât voi?

— Îţi jur că...

— Nu am încredere în cuvântul unui negustor, îi tăie vorba Qamqam.

— Îţi cer îndurare şi iertare!

— De ce îmi ceri aşa ceva?

— Eşti mărinimos, spuse Sanaan temător.

— Nu încerca să mă înşeli aşa cum faci cu muşteriii tăi.

— Fă-o pentru numele lui Dumnezeu!

— Nu există nici milă şi nici iertare fără preţ.

În ochii lui Sanaan se aprinse scânteia unei speranţe.

— Îţi voi face întru totul pe plac, rosti Sanaan cu ardoare.

— Aşa să fie?

— Mă voi strădui cu toată fiinţa mea, grăi Sanaan.

— Omoară-l pe Ali As-Saluli, spuse Qamqam cu o linişte înfricoşătoare.

Veselia lui Sanaan pieri fără urmă, înghiţită de o dezamăgire neaşteptată. Fu ca şi cum o marfă adusă în pofida tuturor primejdiilor de peste mări şi ţări s-ar fi dovedit fără căutare.

— Să-l omor pe Ali As-Saluli, ispravnicul mahalalei? grăi Sanaan îngrozit.

— Pe nimeni altul!

— Dar e ispravnic, iar locuinţa lui, Casa Fericirii, e mereu străjuită. Eu nu sunt decât un biet negustor!

— Atunci nu o să vezi nici milă, nici iertare! ţipă Qamqam.

— Stăpâne, de ce nu-l omori chiar tu?

— Mi-a făcut farmece, spuse furios Qamqam, și se slujește de mine ca să-și atingă scopurile cu care nu sunt de acord.

— Dar tu ești mai puternic decât toate farmecele.

— Noi încă trebuie să ne supunem unor legi anume. Și lasă vorba! Ai de ales: te prinzi să-l ucizi sau nu!

— Dar alte dorințe nu ai? întrebă Sanaan grăbit. Am grămezi de bani, mărfuri din India și China...

— Nu mai pierde vremea fără rost, prostănacule...

Teama îl învălui din nou pe Sanaan și rosti cu disperare în glas:

— Voi face precum ți-e voia.

— Fii cu băgare de seamă, dacă încerci să mă tragi pe sfoară...

— Mă plec în fața sorții mele!

— Iar eu te voi găsi și-n gaură de șarpe, chiar de-ai să fugi pe muntele Qaf[1]!

La auzul acestor din urmă vorbe, Sanaan simți cum o durere ascuțită îi săgetează brațul și lăsă să-i scape un urlet din toți rărunchii.

2

Auzind vorbele lui Umm As-Saad, Sanaan deschise ochii.

— Ce te-a făcut să dormi până la ora asta?

Aprinse sfeșnicul, iar Sanaan prinse a se uita în jur cu uimire. Dacă visase, de ce i se păruse totul mai aievea decât acum, la deșteptare? Dar se deșteptase, fără îndoială, și la gândul ăsta se sperie de moarte. Cu toate astea, gândul salvării îi încolțise în minte și era copleșit de liniște și recunoștință. Lumea se reîntorsese la orânduirea de odinioară după ce se cufundase în haos, iar acum se bucura de dulceața vieții, după ce scăpase de chinurile iadului.

---

1 Muntele Qaf sau domeniul Necunoscutului Divin este locul unde trăiește pasărea Simurgh, o vietate fabuloasă, pe jumătate fenix, pe jumătate vultur, simbol al puterii în mitologia persană.

— Dumnezeu să mă apere de blestematul de diavol! suspină el.

Umm As-Saad îi aruncă o privire în vreme ce își îndrepta șuvițele de păr răvășite sub batic. Somnul îi răpise frumusețea chipului cuprins acum de o paloare bolnăvicioasă.

— Slavă lui Dumnezeu care m-a scăpat de la grea primejdie!

— Domnul să ne aibă în pază!

— Am avut un vis îngrozitor, Umm As-Saad!

— Cu voia lui Dumnezeu, totul o să fie bine.

Îl sprijini până la baie și aprinse o lampă din firidă, iar el o urmă grăind:

— Am petrecut o bună parte din noapte cu un ifrit.

— Cum? Tu care ești un bărbat cu frica lui Dumnezeu?!

— Am să-i povestesc totul șeicului Abdullah Al-Balkhi. Du-te acum liniștită, că vreau să mă pregătesc pentru rugăciune!

În timp ce-și îndeplinea ritualul de purificare, spălându-și brațul stâng, se opri tremurând.

— Dumnezeule!

Privi cu uimire la rana ca o mușcătură. Nu era o vedenie! În locul unde rămăseseră urmele de colți dăduse sângele.

— Nu e cu putință așa ceva!

Înspăimântat, se duse într-un suflet la bucătărie unde Umm As-Saad, care aprindea focul, îl întrebă:

— Te-ai îmbăiat pentru rugăciune?

— Uită-te! îi spuse întinzând brațul spre ea.

— Cine te-a mușcat? îl întrebă femeia nevenindu-i să-și creadă ochilor.

— Nu știu!

— Dar ai dormit foarte bine, îi zise Umm As-Saad cuprinsă de tulburare.

— Nu știu ce s-a petrecut!

— Dacă s-a întâmplat ziua...

— Nu s-a petrecut ziua! îi tăie vorba Sanaan.

Își aruncară unul altuia priviri înfricoșate, tulburate de gânduri ascunse.

— Povestește-mi ce-ai visat, spuse Umm As-Saad îngrozită.

— Ți-am zis că era un ifrit, vorbi el cu întristare, dar n-a fost decât un vis...

Se uitară din nou unul la altul, cu îngrijorare.

— Să nu mai spui la nimeni, grăi Umm As-Saad.

Sanaan pătrunse îndată taina temerilor ei, care erau întocmai cu ale lui. De-ar fi suflat cumva o vorbă despre ifrit, cine știe ce s-ar fi ales de bunul său nume de negustor, ori de cel al fiicei lui Husniya și al fiului său Fadil. Visul putea aduce mare năpastă pe capul lor. Dar, de fapt, nu era încredințat de nimic.

— Visul e doar un vis, spuse Umm As-Saad. Doar Dumnezeu cunoaște taina rănii tale!

— Să nu dăm uitării acest lucru, rosti el cu deznădejde.

— Important acum este să-ți doftoricești neîntârziat rana, așa că mergi iute la prietenul tău Ibrahim spițerul.

Cum putea oare afla care era adevărul? Era atât de chinuit de neliniști, încât fierbea și dădea pe afară de nervi. Simțea că lucrurile aveau să se înrăutățească, în vreme ce toată ființa lui clocotea de furie și indignare, ca și cum era creat din nou sub o formă care nu se potrivea deloc cu bunătatea ce-i stătuse-n fire până atunci. Nu mai răbda privirea femeii. Ura cum se uita la el, îi ura până și gândurile. Simți o dorință să nimicească tot ce găsea în jur. Neputându-se stăpâni, îi aruncă o privire furioasă, ca și cum ea ar fi purtat vina suferinței prin care trecea el. Apoi îi întoarse spatele și plecă, în vreme ce ea spuse în șoaptă:

— Acesta nu este Sanaan cel pe care-l cunosc eu!

În odaia mare, dădu peste Fadil și Husniya. O lumină tulbure se revărsa printre zăbrelele de la ferestre. Pe chipurile lor se putea citi că-i tulburase felul în care ridicase glasul. Furia îi crescu încă și mai tare și strigă la ei fără pricină, cum nu se mai întâmplase vreodată:

— Pieriți din fața mea!

Trânti uşa de la odaia lui şi prinse să-şi privească cu luare-aminte braţul. Fără să se înfricoşeze, Fadil i se alătură:

— Nădăjduiesc că eşti bine, tată! spuse băiatul.

— Lasă-mă-n pace, îi răspunse el arţăgos.

— Te-a muşcat un câine?

— Cine-a zis asta?

— Mama...

Băgă de seamă înţelepciunea de care făcuse dovadă Umm As-Saad spunându-le copiilor acest lucru şi se bucură, dar asta nu-l făcu să se însenineze.

— Nu este nimic. Sunt bine, dar vreau să fiu lăsat singur.

— Trebuie să te duci la spiţer...

— Nu am nevoie să-mi amintească nimeni de asta, răspunse el supărat.

Afară, Fadil îi spuse Husniyei:

— Cum s-a mai schimbat tata!

3

Pentru prima dată în viaţa lui, Sanaan Al-Jamali plecă de acasă fără să-şi facă întâi rugăciunea. Se îndreptă fără zăbavă spre prăvălia lui Ibrahim spiţerul, prietenul lui vechi şi vecin cu el pe strada negustorilor. Când acesta îi văzu braţul, spuse minunându-se:

— Ce câine e acesta? De fapt, sunt atâţia câini ai nimănui...

Prinse să aleagă nişte ierburi şi îi spuse:

— Am un leac care nu dă greş niciodată.

Puse ierburile la fiert până se făcură o pastă lipicioasă. Spălă rana cu apă de trandafiri, o acoperi cu pasta aceea, întinzând-o cu o lingură de lemn, după care îi legă braţul cu o bucată de damasc şi îngână:

— Să dea Dumnezeu să se vindece!

Dar Sanaan spuse fără să vrea:

— Sau să se întâmple ce vrea diavolul...

Ibrahim spiţerul privi cu băgare de seamă la chipul prietenului său, încercând să priceapă ce voise să spună, uimit de cât de deosebit părea la fire.

— Nu lăsa o rană neînsemnată să îţi schimbe felul blând de a fi.

Ieşind din prăvălie, Sanaan spuse cu o faţă melancolică:

— Ibrahim, nu te încrede în lumea asta!

Cât de tulburat era! Parcă se spălase cu zeama în care fierseseră ardei usturaţi. Soarele ardea puternic, neîndurător, iar chipurile oamenilor păreau mohorâte.

Fadil ajunsese înaintea lui la prăvălie şi îl întâmpină cu un zâmbet larg, fapt ce nu izbuti decât să-i sporească proasta stare sufletească. Blestemă căldura, cu toate că era cunoscut pentru faptul că nu-l supăra nici un fel de vreme. Nu dădea bineţe nimănui şi abia răspundea la salutul altora. Nici un cuvânt şi nici un chip nu reuşeau să-l învioreze. Nu râse la nici o vorbă hazlie. Nu băgă în seamă nici trecerea unui cortegiu funerar. Nici un chip caraghios nu-l mai făcu să râdă. Ce se întâmplase? Fadil îşi dădu silinţa mai mult ca de obicei, punându-se între tatăl lui şi muşterii, cei mai mulţi întrebându-l în şoaptă:

— Ce are tatăl tău astăzi?

— Este într-o stare proastă, spuse flăcăul încurcat. Dumnezeu să vă aibă în pază!

4

Nu trecu multă vreme şi vestea despre starea lui ajunse şi la urechile muşteriilor din Cafeneaua Emirilor. Îşi făcu loc printre ei cu o privire abătută. Stătea tăcut sau nu lua cuvântul decât când se vorbea despre lucruri neînsemnate. Nu-şi mai găsi obişnuitele-i vorbe de duh şi, întristat, părăsi cafeneaua.

— L-a muşcat un câine, spuse Ibrahim spiţerul.

— Tocmai l-am pierdut, adăugă Jalil postăvarul.

— Dar negoţul lui este înfloritor, spuse Karam Al-Asil, bogătaşul cel cu faţă de maimuţă.

— Banii n-au nici un preţ când eşti bolnav, spuse doctorul Abdelqader Al-Mahini.

Ujr bărbierul, singurul dintre cei ce stăteau pe saltele care uneori se băga în vorba celor fruntaşi, spuse ca un filozof:

— Ce e omul ? Muşcătura unui câine sau înţepătura unei albine, şi...

— Tata se simte bine, îi strigă Fadil Sanaan. E doar puţin abătut. O să-şi revină în simţiri înainte de răsăritul soarelui.

Dar Sanaan se scufundă şi mai adânc în starea aceasta pe care nu mai izbuti s-o înfrâneze. Într-o noapte, înghiţi mai multe narcotice şi părăsi cafeneaua plin de vigoare şi pregătit să dea piept cu necunoscutul. Nedorind să meargă acasă, păşi împleticindu-se prin întuneric, cu mintea furată de dorinţe nebuneşti. Nădăjduia să se petreacă ceva care să-i împrăştie starea aceasta neastâmpărată de încordare şi să-i ostoiască chinurile. Îşi aminti de femeile din familia lui, care trecuseră de mult pe lumea cealaltă. Le văzu cu ochii minţii despuiate, şezând în chipuri care îl întărâtară şi îi păru rău că nu-şi făcuse de cap cu nici una dintre ele. Trecu pe lângă fundătura unde sălăşluia şeicul Abdullah Al-Balkhi şi, pentru o clipă, se gândi să-i facă o vizită şi să îi mărturisească prin ce trecea. Dar grăbi pasul mai departe. În lumina unui felinar ce atârna de înaltul uneia dintre porţile caselor, zări o copilă de vreo zece ani, care mergea ducând în braţe un vas mare de fier. Se grăbi spre ea, tăindu-i calea şi o întrebă:

— Unde te duci tu, păpuşă?

— Mă întorc la mama, răspunse aceasta cu nevinovăţie.

Se îndepărtă prin întuneric până când nu o mai zări şi o ademeni:

— Haide să-ţi arăt ceva frumos.

O ridică în braţe, în vreme ce apa în care pluteau murăturile din vas îi împroşcă haina de mătase. O duse sub scările şcolii. Fata se arătă nedumerită de această duioşie neaşteptată şi nu părea să se simtă deloc în largul ei.

— Mă aşteaptă mama, spuse neliniştită.

Dar el îi trezea curiozitatea la fel cum îi inspira frică. Cum îi amintea, datorită vârstei lui, de tatăl ei, copila simţi un soi de încredere amestecată cu o îngrijorare necunoscută. I se părea că o aşteaptă un vis nemaivăzut. Scoase un ţipăt care-i alungă lui Sanaan şi ultima părere de rău şi îi deşteptă în întunericul minţii năluci înfricoşătoare. Imediat îi acoperi gura cu mâna. Îşi veni brusc în fire, de parcă primise o palmă.

— Nu plânge! şopti el. Să nu-ţi fie frică!

Deznădejdea îl cuprinse într-atât, încât stâlpii pe care se sprijinea lumea se năruiră. Din această ruină fără ieşire auzi nişte paşi apropiindu-se. Imediat îi cuprinse gâtul firav cu două mâini care îi erau străine. Precum un animal de pradă care alunecă, se prăbuşi în gol. Îşi dădu seama că totul se sfârşise şi auzi o voce strigând:

— Basima! Fetiţa mea! Basima!

— Nu am de ales, îşi spuse în culmea deznădejdii.

Acum îi era limpede că paşii se apropiau de ascunzătoarea lui. Se ivi lumina înceţoşată a unui felinar. Pe de o parte îl îmboldea gândul să iasă cu trupul fetei, dar o prezenţă grea puse stăpânire pe fiinţa lui năruită şi amintirea visului îl invadă. Auzi acelaşi glas din urmă cu două zile întrebându-l:

— Aşa ne-a fost învoiala?

— Exişti cu adevărat deci, nu eşti un vis înşelător! spuse Sanaan lăsându-se în voia glasului.

— Fără îndoială că ţi-ai pierdut minţile!

— Aşa o fi, dar vina o porţi doar tu!

— Nu ţi-am cerut niciodată să săvârşeşti vreo fărădelege, rosti vocea înfuriată.

— Nu e vreme de stat la palavre, izbăveşte-mă ca să pot îndeplini fapta asupra căreia ne-am înţeles.

— Pentru asta am şi venit, dar tu nu pricepi nimic.

Simţi că se mişcă în gol într-o lume cuprinsă de o tăcere profundă până când glasul se auzi din nou.

— Nimeni nu-ţi va da de urmă. Deschide ochii şi te vei găsi în faţa uşii casei tale. Intră liniştit, eu voi aştepta...

5

Străduindu-se din toate puterile, Sanaan redeveni stăpân pe sine. Umm As-Saad nu simţi că era din ce în ce mai rău. Ascunzându-se în întunericul din spatele pleoapelor, Sanaan începu să cugete la fapta săvârşită. El era cineva, ucigaşul care o siluise pe fetiţă altcineva. În sufletul lui zăceau monştri despre care nu ştia nimic. Acum, mântuit de propriul său trecut şi văzându-şi toată nădejdea îngropată, îşi lăsă sufletul la voia întâmplării. Nu mai dormea, dar nici o mişcare nu trăda acest lucru. La revărsatul zorilor, un bocet îi ajunse la ureche. Umm As-Saad lipsi o oră după care se întoarse spunând:

— Dumnezeu să fie cu tine, mamă a Basimei!

— Ce s-a întâmplat? întrebă el, coborându-şi privirea.

— Tată al lui Fadil, ce s-a întâmplat oare cu oamenii?! Copila a fost siluită şi omorâtă sub scările şcolii. Dumnezeule, era doar o copilă! În adâncul unor oameni zac cele mai crude fiare sălbatice.

Îşi aplecă fruntea până ce barba îi atinse pieptul şi îngână:

— Dumnezeu să mă ferească de diavolul cel blestemat!

— Aceste fiare sălbatice nu-l cunosc nici pe Dumnezeu, nici pe Profet.

Femeia izbucni în lacrimi, iar el începu să se întrebe: „Oare ifritul a fost de vină? Oare drogurile? Sau Sanaan Al-Jamali?"

6

Spiritele se încinseseră în toată mahalaua. Omorul se afla pe buzele tuturor locuitorilor din cartierul negustorilor.

— Rana nu s-a lecuit de-a binelea, dar eşti în afară de orice primejdie, îi spuse Ibrahim spiţerul în vreme ce îi pregătea din nou doctoria. Ai auzit de omor? continuă el în timp ce îi oblojea braţul cu o fâşie de bumbac.

— Dumnezeu să mă aibă în pază, spuse Sanaan cu nelinişte în suflet.

— Ucigaşul nu e făptură omenească. Fiii noştri se însoară de îndată ce ating vârsta bărbăţiei, nici unul nu avea de ce să facă aşa ceva!

— Nu încape îndoială că este un nebun.

— Sau unul dintre cerşetorii care nu au averea trebuincioasă pentru însurătoare. Au umplut străzile ca nişte câini rătăciţi!

— Multă lume spune lucrul ăsta.

— Dar Ali As-Saluli? Ce face el ca ispravnic?

La auzul numelui se cutremură, amintindu-şi de învoiala care îi stăruia ca un paloş deasupra capului şi continuă să vorbească fără să dea semne de tulburare:

— Prins cu învârtelile lui. Îşi numără plocoanele şi agoniseala necinstită.

— Ajutorul pe care ni l-a oferit nouă, negustorilor, nu poate fi dat uitării, dar ar trebui să-şi amintească că îndatorirea lui este să vegheze ca lucrurile să rămână aşa cum sunt pentru noi.

— Ibrahim, să nu te încrezi în lumea asta! spuse Sanaan ieşind.

7

Ispravnicul Ali As-Saluli află de la ajutorul lui, Batişa Marjan, ce vorbeau oamenii despre siguranţa mahalalei. Se temea ca nu cumva vorbele astea să ajungă la urechile vizirului Dandan care, la rândul lui, să le spună mai departe sultanului. Aşa că îl chemă pe aga Jamasa Al-Bulti şi îi spuse:

— A ajuns şi la urechile tale ce se vorbeşte acum, când sunt eu ispravnic, despre siguranţa mahalalei?

Cu toate că de-acum cunoştea tainele şi fărădelegile săvârşite de şeful său, Al-Bulti nu se pierdu cu firea şi zise:

— Iertare, ispravnice, fireşte că nu am trecut cu vederea aşa ceva şi am trimis iscoade, dar ucigaşul nu a lăsat nici o urmă. Nu am dat nici măcar peste un martor. Chiar eu am descusut zeci şi zeci de cerşetori şi vagabonzi, dar avem de-a

face cu un omor înconjurat de mister cum nu mi-a mai fost dat să văd vreodată.

— Ești un prost! se oțărî la el As-Saluli. Întemnițează toți cerșetorii și vagabonzii! Doar cunoști foarte bine ce anume îi face pe oameni să mărturisească adevărul!

— Nu mai avem închisori unde să-i ducem, răspunse Jamasa îngrijorat.

— Despre ce închisori vorbești, omule? Vrei să sărăcești vistieria pentru hrana lor? spuse ispravnicul înfuriindu-se. Du-i sub cerul liber! Cheamă gărzile și fă bine și adu ucigașul înaintea mea înainte de căderea nopții!

8

Oamenii agăi se năpustiră asupra ruinelor și îi arestară pe toți cerșetorii și vagabonzii mânându-i în pâlcuri afară, sub cerul liber. Nu se plânse nimeni, dar nici nu mărturisiră. Toată lumea fu scoasă de acolo și nici bătrânii nu fură trecuți cu vederea. Supuși la cele mai cumplite torturi, ajunseră să îi implore pe Dumnezeu și pe Profet să-i scape.

Sanaan Al-Jamali urmărea veștile cu îngrijorare. Fără îndoială el era ucigașul care nu fusese prins, ba chiar i se arăta cinstea cuvenită, în vreme ce sute de nevinovați erau schingiuiți pentru fapta lui îngrozitoare. Oare cum ajunsese el pricina acestor suferințe cumplite? Și pe deasupra era așteptat de un necunoscut, cineva nepăsător la toate câte se petrecuseră, în vreme ce el era copleșit de durere și simțea că nu mai are nici o scăpare. Vechiul Sanaan murise și fusese dat uitării, iar din trecerea lui prin această lume nu mai rămăsese decât un cuget tulburat măcinat de amintiri deșarte.

Freamătul care cuprinsese ulița negustorilor ajunsese până la el. Ispravnicul Ali As-Saluli străbătea ulița în fruntea călăreților, amintindu-le oamenilor de puterea și vigilența stăpânirii, tulburând astfel liniștea mahalalei. Pe măsură ce înainta, răspundea în stânga și-n dreapta la urările negustorilor. El era cel pe care ar fi trebuit să-l omoare. Gândul

acesta îi umplu inima de frică şi ură. Iată taina chinului său! El fusese cel ales să-l descătuşeze pe ifrit de sub puterea magiei negre. Doar ifritul era de vină! Eliberarea lui era pricina celor ce urmau să i se întâmple ispravnicului. Privirile îi rătăceau în gol, chipul îi împietri, iar barba şi trupul îi încremeniră.

Când ispravnicul trecu prin dreptul prăvăliei lui Ibrahim spiţerul, acesta îi ieşi în întâmpinare şi îşi strânseră mâinile călduros. Mai apoi, când trecu prin faţa prăvăliei lui Sanaan, se întâmplă să-i întâlnească privirea şi ispravnicul îi zâmbi. Sanaan nu mai avu scăpare şi trebui să se îndrepte spre el şi să-i strângă mâna.

— Cu voia lui Dumnezeu, ne vom întâlni curând, îi spuse As-Saluli.

Sanaan Al-Jamali se întoarse în prăvălie întrebându-se ce voise să spună. Îl chema la o întâlnire? Dar de ce? I se deschisese oare o cale cum nici nu se aştepta? Un tremur îl cuprinse şi-l scutură din cap până-n picioare.

— Cu voia lui Dumnezeu, ne vom întâlni curând, îşi spuse de mai multe ori, cuprins de nedumerire.

9

În noaptea aceea, pe când se pregătea să adoarmă, i se năzări că o altă făptură veghea deasupra lui.

— Mănânci, bei, dormi, şi pe mine mă laşi în aşteptare, se auzi un glas plin de batjocură.

— Dar nu e lucru uşor ce mi-ai cerut! Cei puternici ca tine nu pricep astfel de oprelişti, spuse Sanaan.

— Dar e mai uşor decât să omori o copilă!

— Ce pierdere de vreme! Şi eu care am crezut în toată vremea asta că mă aflu printre cei mai buni.

— Eu nu mă las înşelat de feluritele părelnicii.

— Nu erau doar nişte părelnicii.

— Ai uitat lucruri care-ar face orice om de bine să plângă de ruşine.

— Doar Dumnezeu este fără de greşeală, continuă Sanaan încurcat.

— Nu pot lăsa deoparte însuşirile tale bune, pentru care te-am ales să duci la capăt treaba asta.

— Dacă nu dădeai buzna în viaţa mea nu omoram pe nimeni!

— Nu minţi! îi tăie ifritul vorba. Tu eşti singurul vinovat pentru nelegiuirea săvârşită!

— Nu mai pricep o iotă din ce spui!

— Adevărul e că te-am cântărit greşit şi te-am găsit mai bun decât eşti.

— Ce bine-ar fi să mă laşi în pace!

— Sunt un ifrit credincios. Mi-am zis în sinea mea că omul ăsta e mai mult bun decât rău, chiar dacă are legături îndoielnice cu aga şi nu se dă în lături de la a-şi trage foloasele de pe urma vreunui răstimp de scumpeturi. Cu toate acestea, este cel mai cinstit negustor! Dă de pomană, îşi îndeplineşte îndatoririle faţă de cele sfinte şi e milostiv cu cei sărmani. De asta te-am ales pe tine ca sa fii mântuit, să scapi mahalaua de capul fărădelegilor, dar şi pe tine de sufletul tău păcătos. Însă în loc să duci la bun sfârşit slujba asta atât de limpede, te-ai pierdut şi ai înfăptuit cel mai mârşav dintre păcate.

Sanaan se ridică şi oftă din greu.

— Mai este încă o portiţă de scăpare, mormăi el.

— Şi omorul? întrebă el neajutorat.

— În viaţă vine mereu vremea să cugeţi şi să te căieşti.

— Omul trăieşte într-o fortăreaţă de nepătruns, spuse Sanaan cu umbra unei nădejdi în glas.

— O să te cheme la el. Fii pregătit!

Sanaan căzu pe gânduri şi apoi întrebă:

— După ce toate astea vor lua sfârşit, făgăduieşti că mă vei izbăvi?

— Nu te-am ales decât pentru salvare.

De atâta osteneală, Sanaan se cufundă într-un somn adânc.

10

Pe când se pregătea să meargă la cafenea, Umm As-Saad îi spuse:

— Un trimis al ispravnicului te așteaptă în odaia de primire.

Îl găsi pe ajutorul ispravnicului așteptându-l. Batișa Marjan avea ochii sticloși și o barbă scurtă.

— Ispravnicul vrea să i te înfățișezi îndată!

Inima îi bătea de să-i spargă pieptul. A priceput că mergea să înfăptuiască cea mai cumplită ticăloșie pe care o cunoscuse mahalaua vreodată. Îl chinuia gândul că Batișa Marjan ar fi putut cunoaște împrejurările ce-l aduseseră în casa lui, dar se încrezu în făgăduiala lui Qamqam și îi spuse bărbatului:

— Așteaptă-mă aici până mă îmbrac.

— O voi lua înainte, ca să nu trezesc bănuieli.

Așadar bărbatul dorea ca întâlnirea lor să se petreacă în taină, fapt ce îi făcea misia mai ușoară. Începu să se parfumeze cu mosc, în vreme ce Umm As-Saad îl urmărea cu privirea. Era cuprinsă de aceeași neliniște ce nu-i mai dăduse pace încă din noaptea în care Sanaan avusese acel vis. I se părea că trăia alături de alt bărbat și că Sanaan cel de dinainte se pierduse undeva în întuneric, iar gândul ăsta o chinuia. Fără ca ea să bage de seamă, Sanaan își vârî în buzunar un pumnal cu mâner din argint pur pe care-l primise în dar din India.

11

Ali As-Saluli îl primi în chioșcul de vară din grădina palatului. Nimic nu amintea de rangul ce-l avea: purta o jalabie[1] largă albă și avea capul dezgolit. În fața lui se afla o masă încărcată de carafe, pahare și tot felul de fructe uscate și

1 Haină tradițională lungă, asemănătoare unei rochii, pe care o poartă atât bărbații, cât și femeile în special în casă.

zaharicale care făcea ca totul să pară primitor. Se aşeză pe o pernă alături de el, cerându-i lui Batişa Marjan să nu plece.

— Bine ai venit, Sanaan, om de bine şi negustor însemnat!

— Mă-nclin în faţa ta, mărite dregător, mormăi Sanaan ascunzându-şi nedumerirea sub un zâmbet.

În vreme ce Sanaan se întrebă dacă Marjan avea să rămână de faţă până la sfârşit, acesta umplu trei pahare. Poate că o altă şansă nu avea să i se mai dea, aşa că ce era de făcut?

— E o încântătoare noapte de vară, continuă As-Saluli. Îţi place vara?

— Îmi plac toate anotimpurile...

— Dumneata eşti unul dintre cei de care Dumnezeu este mulţumit şi din mulţumirea aceasta a lui se naşte o viaţă nouă şi îndestulătoare pentru noi toţi.

— Mereu îi cer lui Dumnezeu să pogoare binecuvântarea Sa asupra noastră, adăugă Sanaan îmboldit de firea lui curioasă.

Băură, iar vinul îi învioră şi îi înveseli.

— V-am mântuit mahalaua de netrebnici, începu As-Saluli cu tristeţe. Şi cu ce elan şi hotărâre!

— Cu greu vei mai auzi acum de vreun furt sau un omor, spuse Batişa Marjan.

— Aţi dat de urma ucigaşului? întrebă Sanaan cu teamă.

— Mai mult de cincizeci de făptaşi au mărturisit, râse As-Saluli.

— Adevăratul ucigaş este unul dintre ei, nu mai încape vorbă, râse şi Marjan.

— Aceasta e treaba lui Al-Bulti.

— Iar noi trebuie să învăţăm mai mult de bine oamenii la moschei şi în timpul sărbătorilor sfinte.

Sanaan aproape că fu deznădăjduit. As-Saluli îi făcu un semn lui Marjan, care părăsi încăperea. Cu toate acestea, gărzile pândeau de pretutindeni din grădină şi nu exista scăpare. Dar el nu se îndoia nici o clipă de făgăduiala lui Qamqam.

— Să nu mai vorbim despre omoruri şi ucigaşi, rosti As-Saluli cu glas schimbat.

— Cum vă este voia, Înălţimea Voastră, spuse Sanaan zâmbind.

— Adevărul este că te-am chemat pentru mai multe pricini.

— Vă voi face întru totul pe plac!

— Vreau să mi-o dai pe fiica ta de soţie, grăi ispravnicul cu convingere.

Sanaan rămase fără vorbe. Îi părea rău de şansa care avea să se irosească înainte de a răsări.

— Este o mare cinste şi cea mai mare fericire!

— Am şi o fată în dar pentru fiul tău, Fadil!

— Este un băiat norocos, răspunse Sanaan ascunzându-şi uimirea.

— Şi aş mai avea ceva să-ţi cer, urmă As-Saluli după o clipă de tăcere. Legat de binele obştesc!

Întânindu-i privirea întrebătoare, ispravnicul adăugă:

— Hamadan Tanişa, maimarul, ţi-e rudă, nu-i aşa?

— Adevărat, Înălţimea Voastră.

— Dorinţa mea e să construiesc un drum cât ţine deşertul, de-a lungul întregii mahalale.

— Un plan minunat, fără îndoială.

— Când îl vei aduce aici? întrebă As-Saluli cu un glas plin de înţelesuri ascunse.

— Mâine, la asfinţit, răspunse negustorul uimit de întorsătura neaşteptată a lucrurilor.

— Crezi că o să vină pregătit? întrebă ispravnicul zâmbind, după ce îi aruncase o privire pătrunzătoare.

— Va fi întocmai cum vă aşteptaţi!

— Eşti înţelept, Sanaan, râse As-Saluli. Nu uita că de-acum ininte suntem rude!

Sanaan se temea ca nu cumva să-l cheme pe Marjan. „Acum ori niciodată!" îşi spuse în sinea lui. Bărbatul îi uşură sarcina fără să ştie. Îşi întinse picioarele şi se lăsă pe spate închizând ochii. Gândul ucigaş îl îmboldi pe Sanaan şi se avântă spre ceea ce soarta îi hărăzise. Scoase pumnalul, i-l îndreptă spre inimă şi îl împinse cu putere, îndemnat fiind de ceea ce avea în minte, de disperare, dar şi de o ultimă

dorință de a se izbăvi. Ispravnicul se zvârcoli din tot corpul, ca și cum se lupta cu o forță necunoscută. Paloarea morții i se așternu pe chip, iar privirea îi căpătă o căutătură nebunească. Întinse amândouă mâinile, ca și cum ar fi vrut să apuce pumnalul. Dar nu izbuti. Groaza din ochii lui urla, dar nimeni nu o putea auzi. Apoi, nu se mai mișcă deloc.

12

Tremurând, Sanaan privea când la pumnalul a cărui lamă nu se mai vedea, când la balta de sânge. Cu mare greutate își luă ochii de la leșul ispravnicului și se uită înspăimântat spre ușa închisă. Liniștea era tulburată doar de zvâcniturile pe care le simțea în tâmple. Pentru prima oară, băgă de seamă felinarele atârnate de stâlpi... și măsuța de lemn împodobită cu sidef pe care era așezat un Coran mare. În clipele acelea de chin, rugile lui se îndreptară spre Qamqam, duhul și destinul lui. Prezența nevăzută a acestuia îl învălui și auzi un glas grăind cu mulțumire:

— Bine-ai făcut! Acum l-ai eliberat pe Qamqam de magia neagră.

— Izbăvește-mă, spuse Sanaan, mă umplu de dezgust locul și priveliștea asta...

— Credința mă oprește să mă mai amestec acum că sunt iar propriul meu stăpân, spuse ifritul cu liniște în glas.

— Nu pricep ce vrei să spui, adăugă cu spaimă Sanaan.

— Sanaan, păcatul tău e că nu gândești ca un om.

— Oh! Stăpâne! Nu e vreme de vorbe goale. Chiar ai de gând să mă lași pradă sorții?

— Întocmai astfel trebuie să fac.

— Îngrozitor! M-ai înșelat, țipă Sanaan.

— Mai degrabă ți-am dat șansa să te mântui singur, cum rar îi este dat unei făpturi omenești.

— Nu ești tu cel care a dat buzna în viața mea și m-a făcut să-l omor pe acest om?

— Îmi doream cu ardoare să scap de răul magiei negre și te-am ales pe tine pentru credința ta, chiar dacă șovăi între

bine şi rău. Am socotit că tu aveai cele mai mari şanse de izbândă, să-ţi salvezi mahalaua, dar şi pe tine însuţi.

— Dar nu mi-ai împărtăşit ce aveai de gând să faci! răspunse negustorul cuprins de disperare.

— Am vorbit destul de limpede pentru cineva care gândeşte.

— Jocul la două capete nu este o faptă de laudă. Şi cine spune că eu pot fi făcut răspunzător pentru soarta întregii mahalale?

— Este credinţa de care nimeni nu poate să fugă, dar ea apasă îndeobşte asupra unor oameni ca tine, care nu sunt lipsiţi de porniri bune.

— Nu eşti tu cel care m-a salvat dela ananghie, când mă aflam ascuns sub scările şcolii?

— Întocmai! Mi-a fost greu să mă împac cu gândul că din pricină că m-am amestecat vei avea parte de cel mai cumplit sfârşit, fără să te poţi căi pentru faptele tale. Aşa că am hotărât să-ţi mai dau o şansă.

— Dar am făcut după cum ne-a fost învoiala, şi partea ta spunea c-o să mă izbăveşti!

— Atunci n-a fost decât o uneltire, iar tu ai fost o unealtă. Virtutea, căinţa, remuşcarea şi mântuirea au dus totul la bun sfârşit.

— Salvează-mă! Ai milă de mine! îl ruga Sanaan cu cerul şi pământul, prăbuşindu-se în genunchi.

— Nu pângări sacrificiul pe care l-ai făcut.

— Oricum nu e altceva decât o nelegiuire.

— Cel ce face bine nu trebuie să se gândească la urmări.

— Dar eu nu vreau să fiu erou! ţipă Sanaan.

— Sanaan, ba să fii erou! Aşa îţi este scris, spuse Qamqam întristat. Domnul fie cu tine! Îl voi ruga să ne ierte pe amândoi, mai rosti, pierzându-se apoi în întuneric.

Ţipătul care ţâşni din pieptul lui Sanaan ajunse fără întârziere la urechile lui Batişa Marjan şi ale străjilor de afară.

Jamasa Al-Bulti

1

Sufletul lui Sanaan Al-Jamali plutea prin aerul din Cafeneaua Emirilor, iar muşteriii ei obişnuiţi erau măcinaţi de nelinişte. Fuseseră martori la judecarea lui şi îl auziseră cum mărturiseşte totul. Văzuseră sabia lui Şabib Rama, călăul, cum îi retează capul. Se bucurase de mare cinste printre negustori şi mai-marii mahalalei, făcea parte din cei puţini care erau îndrăgiţi de sărmani. În faţa tuturor, capul îi fusese tăiat, iar familia alungată. Povestea lui era pe limbile tuturor, iar în inimile din mahala şi oraş se cuibărise durerea. Însuşi Sultanul Şahriyar îşi aminti fapta de nenumărate ori. În atmosfera Cafenelei, peste care pogorâse liniştea toamnei, Hamadan Tanişa, maimarul, spuse:

— Dumnezeu Ziditorul şi Domnul lumilor, Cel care hotărăşte soarta tuturor, spune unui lucru să fie şi acesta se întâmplă. Cine dintre voi şi-ar fi închipuit o asemenea soartă pentru Sanaan Al-Jamali ? Să siluiască şi să sugrume o fetiţă de zece ani ? Să-l omoare pe ispravnicul mahalalei întâia oară când s-au întâlnit ?

— Dacă lăsăm deoparte ifritul, povestea se preface-n ghicitoare, se amestecă-n vorbă Ibrahim spiţerul.

— Poate de vină e muşcătura de câine, spuse doctorul Abdelqader Al-Mahini. Asta a stârnit totul, apoi s-au ivit semnele unei boli perfide care nu a fost lecuită cum se cuvine.

— Nu e nimeni mai priceput ca mine în lecuirea muşcăturilor de câine, ultimul pe care l-am vindecat a fost Maaruf

pantofarul, spuse Ibrahim spiţerul cu înfumurare. Nu stau astfel lucrurile, Maaruf ?

— Slavă lui Dumnezeu care m-a binecuvântat înlesnind vindecarea, răspunse Maaruf din mijlocul oamenilor simpli.

— De ce să nu credem povestea cu ifritul ? întrebă Ujr bărbierul.

— Sunt mai mulţi decât oamenii, zise Ibrahim sacagiul.

— Moartea nu are nevoie de vreo pricină, grăi şi Sahlul, negustorul de vechituri.

— Eu ştiu tot felul de păţanii cu ifriţii, spuse Maaruf pantofarul.

La care, Şamlul cocoşatul, măscăriciul sultanului spuse:

— Ştim cu toţii că ifriţii îţi ocolesc gospodăria de teama nevestei pe care o ai!

Pe faţa lui Maaruf înflori un zâmbet în semn că se împăcase cu soarta, dar vorbele cu haz nu izbutiră să însenineze atmosfera copleşită de întristare.

— Sanaan şi-a pecetluit singur soarta şi la fel şi pe a familiei lui, spuse Jalil postăvarul.

— Să-i sprijini pe ai lui ar însemna să te pui cu stăpânirea, spuse Karam Al-Asil, bogătaşul cu chip de maimuţă. Acum stă totul doar în puterea lui Dumnezeu!

— Lucrul de care mă tem cel mai mult e că lumea se va feri de familia lui de frica răului pe care-l pot face ifriţii, spuse Ibrahim spiţerul.

— Nimic nu poate schimba prieteşugul ce-l port lui Fadil Sanaan, spuse Hasan, fiul spiţerului.

— Dumnezeu porunceşte unui lucru să fie şi acesta se întâmplă, aruncă vorba lui obişnuită Hamada Tanişa, maimarul.

2

Aga Jamasa Al-Bulti se îndreptă spre râu pentru a se lăsa în voia celei mai mari bucurii pe care o avea, pescuitul. Se înfrânase patru zile de la asta, plângându-l pe mai-marele lui, Ali As-Saluli. Era trist şi pentru ucigaş, atât pentru că

fuseseră vecini, cât și datorită îndelungii prietenii care le unise familiile. Dumnezeule! El a fost cel care i-a pus cătușele, el l-a azvârlit în temniță, el l-a dus la judecată și la sfârșit l-a dus înaintea călăului, Șabib Rama. Tot el a fost cel care îi spânzurase capul deasupra ușii casei, îi pusese zălog pe avere și îi izgonise familia din casă.

Deși era cunoscut pentru neînduplecarea și lipsa lui de îndurare, liniștea i-a fost tulburată și întristarea i-a pătruns în inimă. Chiar are o inimă, deși mulți nu o cred. O inimă care bate pentru Husniya, fata lui Sanaan, și era cât pe ce să-i ceară mâna dacă nimic din toate acestea nu s-ar fi întâmplat.

Astăzi, vremea era frumoasă. Pe cer pluteau nori limpezi de toamnă, doar peste dragostea lui trecuse roata sorții, zdrobind-o. Și-a lăsat catârul pe mal în grija robului, a vâslit până în mijlocul râului și a aruncat năvodul: o clipă de odihnă în munca haină pe care o făcea... Zâmbea. Se înțelesese îndată cu noul ispravnic, Khalil Al-Hamadhani. Oare unde îi găsea Șahriyar pe ispravnicii ăștia? Și-a dat arama pe față de la prima încercare și i-a pus zălog pe averea lui Sanaan. Își însușise o bună bucată din avutul lui Sanaan. Batișa Marjan a luat aceeași parte ca și el, iar ce a rămas a fost dus la vistierie. A pus mâna pe o parte din avuția lui Sanaan în ciuda întristării ce-l copleșise din pricina prietenului său, socotind în sinea lui că-i va fi cu iertăciune, căci de-ar fi făcut altfel noul ispravnic l-ar fi găsit potrivnic. În inima lui era loc și pentru simțăminte, dar și pentru cruzime și lăcomie. „Cel care se sfiește moare de foame în orașul ăsta“, își spuse în sinea lui. „Ce s-ar alege de noi dacă am avea în frunte un ispravnic drept?“ se întrebă dintr-odată înveselit. „Oare sultanul nu omorâse sute de fecioare și zeci de oameni cu frica lui Dumnezeu? Cât de neînsemnat pare sultanul dacă este asemuit cu alți mari conducători!“

Jamasa suspină din adâncuri. Într-adevăr era o zi frumoasă. Pe cer norii păreau pictați. Aerul era blând și se simțea adierea ierbii și a lacului. Năvodul se umplu de pește. Dar unde era Husniya? Familia lui Sanaan își ducea acum

zilele într-o singură odaie, după atâta bunăstare, giuvaieruri şi măreţie. Umm As-Saad coace prăjituri cu care farmecă sufletele oaspeţilor şi pe care Fadil le vinde pe stradă, în timp ce Husniya aşteaptă un mire care nu o să mai vină niciodată. „Sanaan, e adevărat că ţi-a furat minţile un ifrit, sau a fost muşcătura de câine? Nu o să uit nicicând privirea ta pierdută şi cum îmi cereai sprijinul: Ce se va alege de ai mei, Jamasa? Dar era cu neputinţă ca cineva să întindă o mână de ajutor familiei tale. Şi fiul tău, Fadil, e un om mândru. Sanaan, ai murit! Ce-a fost a fost. Daca ifritul tău este cu adevărat credincios, lasă-l pe el să facă ceva."

Ce ţară mai e şi aceasta, cu oamenii şi duhurile ei! Îi cinstesc numele lui Dumnezeu şi tot la ananghie ajung. Pe neaşteptate, luarea aminte îi fu atrasă de mâna lui. Năvodul era foarte greu. Îl trase fericit până ce izbuti să-l suie în barcă... Dar în el nu se zărea urmă de peşte!

3

Jamasa Al-Bulti era uimit. În năvod nu era decât o bilă de fier. O luă cu scârbă, o întoarse pe toate feţele, apoi o azvârli pe fundul bărcii. Aceasta căzu cu o bufnitură straşnică. Atunci se petrecu un lucru de mirare, fu ca şi cum urma să sară în aer. Din ea ieşi ceva care aducea a praf şi se ridică în văzduh până ce se amestecă cu norii de toamnă. Îndată ce praful se ridică, văzu că deasupra lui rămăsese aplecată o făptură ciudată şi fu copleşit de puterea acesteia. Deşi era obişnuit cu feluritele primejdii, Jamasa tremura de spaimă. Îşi dădu seamă că se găsea în faţa unui ifrit pe care îl eliberase dintr-o sticlă. Nu-şi putu opri un strigăt: „Rege Solomon, păzeşte-mă de cel rău!"

— Ce plăcut e să fii slobod după ce-ai zăcut în iadul temniţei! rosti un glas cum nu-i mai fusese dat să audă.

— Mâinile mele te-au dezrobit, spuse Al-Bulti, căruia i se uscase gura.

— Spune-mi mai întâi ce a făcut Dumnezeu cu Solomon.

— Stăpânul nostru Solomon a murit de mai bine de o mie de ani...

— Binecuvântată este dorinţa lui Dumnezeu, care ne-a aşezat sub voia făpturii omeneşti a cărei cenuşă nu se ridică până la focul nostru, rosti duhul clătinându-şi capul cu veselie. Acest om este cel care m-a pedepsit pentru un păcat al inimii. Fie ca Domnul în marea lui milostenie să ierte cel mai mare păcat...

— Slăvit fie Domnul că ţi-ai recăpătat libertatea! Du-te şi te bucură de ea, spuse Jamasa.

— Bag seama că vrei să scapi de mine, rosti duhul batjocoritor.

— Doar eu sunt cel ce te-a slobozit!

— Soarta a fost cea care m-a scos din robie.

— Eu am fost unealta sorţii, se repezi Jamasa.

— Atâta amar de vreme cât am fost închis m-am umplut de ură şi dorinţă de răzbunare.

— A ierta atunci când îţi este cu putinţă stă-n firea celor cu fire aleasă, spuse Jamasa.

— Voi, oamenii, vă pricepeţi să învăţaţi pe dinafară, să grăiţi cu vorbele altora şi să fiţi făţarnici şi pe măsura cunoştinţelor trebuie să vă fie şi judecata. Ruşine vouă!

— Ducem o luptă neîncetată cu noi înşine, cu lumea care ne înconjoară şi cu viaţa, iar din această luptă se ivesc şi victime nenumărate. Nădejdea în mila Celui Milostiv nu s-a pierdut niciodată, răspunse Jamasa.

— Mila este pentru cei vrednici de ea. Multe sunt căile împărăţiei lui Dumnezeu pentru cei care umblă în înţelepciune. De aceea milostenia nu se cuvine decât celor care îşi dovedesc străduinţa, altminteri miasmele ar tulbura limpezimea aerului luminat de strălucirea divină. Aşa că nu preface necinstea în pricină de iertare a necinstei.

— Noi credem în milostenie chiar şi atunci când tăiem beregate şi dăm jos capete.

— Ce făptură făţarnică-mi eşti! Care ţi-e meseria?

— Sunt agă...

— Ce slujbă! Îţi duci la-ndeplinire îndatoririle aşa încât să-l mulţumeşti pe Dumnezeu?

— Îndatorirea mea este să fac după porunca altora, spuse Jamasa cu îngrijorare.

— Vorbele tale au menirea de-a acoperi răutăţile ce se fac.

— Nu-mi stă în putere să mă împotrivesc.

— Dacă sunteţi chemaţi să faceţi bine, spuneţi că nu puteţi. Iar dacă sunteţi puşi să faceţi rău, nu staţi pe gânduri şi înfăptuiţi nelegiuiri în numele îndatoririi.

Jamasa se simţea ca prins într-o capcană. Ameninţările îi tăiară îndrăzneala şi se ascunse în fundul bărcii tremurând de frică. În acelaşi timp, simţi cum o altă făptură neomenească pune stăpânire pe acel loc. Ştia că era un alt duh şi fu sigur că pentru el se sfârşise totul.

— Mă bucur că eşti liber, Sinjam, rosti nou-venitul.

— Îi mulţumesc lui Dumnezeu, Qamqam.

— Nu te-am văzut de mai bine de o mie de ani.

— Ce puţini par atunci când îi trăieşti, ce nesfârşiţi par dacă îi petreci într-o sticlă.

— Şi eu am căzut în mrejele vrăjii care te chinuie precum temniţa grea.

— Nimic nu ne atinge, doar dacă nu vine cumva din partea oamenilor.

— În vremea cât ai lipsit, s-au petrecut nenumărate lucruri. Poate că doreşti să afli ce ai pierdut.

— Desigur, dar vreau mai întâi să iau o hotărâre în ceea ce-l priveşte pe muritorul ăsta.

— Lasă-l în pace acum. Fără îndoială că nu-ţi va scăpa din mâini dacă ai trebuinţă de el. Nu lua nici o hotărâre acum că eşti furios. Nici un duh dintre ai noştri nu a pierit decât atunci când a căzut pradă propriei furii. Haide pe muntele Qaf să-ţi sărbătorim slobozirea.

— Rămâi cu bine, agă, îi spuse ifritul lui Al-Bulti.

Prezenţa asupritoare se făcu din ce în ce mai mică până ce dispăru. Jamasa îşi reveni în simţiri, dar se prăbuşi pe

fundul bărcii, fără vlagă. Cu toate acestea, îl sufoca bucuria că poate scăpase.

4

Jamasa Al-Bulti se grăbi să ajungă la țărm, unde fu întâmpinat de către robul său cu o plecăciune.

— Nu s-a prins nici măcar un pește în plasă, spuse acesta în vreme ce strângea năvodul.

— Ai privit spre mine câtă vreme am fost în barcă? întrebă Jamasa cu glasul gâtuit.

— Tot timpul, stăpâne.

— Și ce ai văzut?

— Te-am văzut cum ai aruncat năvodul, ai așteptat și apoi l-ai tras afară. De aceea mă miră că este gol.

— Nu ai văzut nici un fum cum se răspândește?

— Nimic, stăpâne!

— Poate ai ațipit.

— Asta nu e cu putință, stăpâne!

Îi era peste puteri să se îndoiască de cele ce se petrecuseră. Totul fusese mai aievea decât viața însăși. I se întipărise în minte numele de Qamqam la fel de tare cum i se întipărise numele lui Sinjam. Dintr-odată își aminti mărturisirea lui Sanaan și văzu lucrurile într-o cu totul altă lumină. Acum i se părea că vechiul său prieten fusese nimic mai mult decât o victimă nevinovată. Se întreba îngrijorat oare la ce avea să se aștepte pe viitor.

5

Își îngropă taina în fundul sufletului. Nici chiar soției lui, Rasmiya, nu-i suflă o vorbă. Era o taină care îi stătea ca o piatră pe inimă. Dar ce putea să facă? Dacă într-o zi ar ieși la iveală, slujba i-ar fi primejduită și poate chiar și-ar pierde-o. Nopți de-a rândul rămase treaz gândindu-se la urmări și hotărî că trebuia să fie cu băgare de seamă. Sinjan părea a fi un duh credincios și avea să-și amintească de binele pe care i-l făcuse eliberându-l, chiar dacă din greșeală.

Adormi la vremea rugăciunii din zori şi se deşteptă mai uşurat. De felul lui, era un bărbat puternic şi avea să înfrunte toate încercările şi relele presimţiri. S-a înţeles el cu As-Saluli şi Al-Hamadhani, iar Sinjam nu era mai rău ca ei.

— Ieri a venit să mă vadă fosta noastră vecină, Umm As-Saad, îi spuse Rasmiya în vreme ce-şi beau laptele de dimineaţă.

Dintr-odată simţi cum i se deştepta furia. Pricepu îndată primejdia care-i păştea, aşa cum doar un agă putea, ştiind dedesubturile anumitor împrejurări şi spuse cu scârbă:

— O văduvă sărmană dar..., se opri o clipă după care îşi urmă vorba, dar fapta ei îmi pune în primejdie slujba.

— Dar împrejurările în care se află ei îţi rup inima!

— Ăsta e cursul lumii, Rasmiya, însă dă-I lui Dumnezeu ce este al Lui!

— Venise nădăjduind că o poţi sprijini să-i ceară ispravnicului avuţiile înapoi.

— Femeia habar nu are de nimic! ţipă Jamasa.

— A spus că Dumnezeu le iartă fiilor păcatele taţilor.

— Şahriyar însuşi a dat legea asta!

Jamasa tăcu o clipă, apoi adăugă din inimă:

— Sanaan mi-a fost prieten, dar totul s-a sfârşit acum. Poate faptul că a omorât o fetiţă după ce a batjocorit-o nu înseamnă nimic faţă de uciderea ispravnicului mahalalei. Sultanul va socoti lovitura primită de supusul său o lovitură primită de el însuşi, iar sultanul a rămas însetat de sânge, chiar dacă s-a schimbat pe neaşteptate. Nu îi da ghes să vină pe aici mereu, altfel un blestem va cădea peste noi şi nu vom mai avea scăpare!

Încruntându-se, femeia tăcu.

— Şi eu sunt la fel de trist ca şi tine, dar nu-mi stă în puteri să fac nimic.

6

Grăia într-adevăr din suflet când rostise aceste cuvinte. Întristarea pe care o simţea pentru familia lui Sanaan nu pierise şi simţămintele sale nu erau doar rodul unei iubiri

aprinse. Îl cunoscuse pe acest om înainte să o iubească pe fata lui. Nu era mereu lipsit de simţăminte nobile, de gânduri închinate lui Dumnezeu, dar nu era nimic rău în a răspunde prin fapte nelegiuite unei lumi nelegiuite.

Adevărul era că în toată mahalaua nu mai era o inimă ca a lui, care să amestece negrul cu albul. Aceasta era pricina pentru care îl chemă în mare taină pe Fadil Sanaan la el acasă. Tânărul sosi îmbrăcat cu altfel de straie: jalabie şi sandale, veşmintele unui neguţător de nimicuri. Îl pofti să se aşeze lângă el în odaia de primire şi îi spuse:

— Mă bucur, Fadil, că înfrunţi cu atâta vitejie soarta.

— Lăudat fie Dumnezeu, care m-a ajutat să-mi păstrez credinţa după ce starea şi avuţia mi-au fost nimicite.

— Te-am chemat în semn de preţuire pentru vremurile trecute, spuse Jamasa cu adevărat mişcat.

— Dumnezeu să te binecuvânteze!

— Dacă nu aş ţine seama de asta, te-aş arunca imediat în temniţă.

— Să mă arunci în temniţă? întrebă Fadil uimit. Pentru ce?

— Nu face pe neştiutorul. Oare nu vă ajunge răul care s-a abătut deasupra voastră? Fereşte-te cât poţi de cei care sunt duşmanii sultanului!

— Eu nu sunt decât un biet negustor de nimicuri, spuse Fadil iar culoarea îi pieri din obraji.

— Nu te mai preface, Fadil! Nimic nu îi este străin lui Jamasa Al-Bulti. Aşa cum ştii şi tu, prima mea îndatorire e să-i urmăresc pe şiiţi[1] şi pe kharijiţi[2].

---

1 Adepţi ai şiismului, cea de-a doua mare ramură a Islamului ortodox după sunnism. Ei îl venerează pe Ali (m. 661), cel de-al patrulea calif drept şi primul imam şiit, pe care-l consideră adevăratul succesor al profetului Mahomed şi aşteaptă întoarcerea Imamului ascuns – cel de-al doisprezecelea Imam, Mântuitorul.

2 Grup de musulmani care a refuzat desemnarea la conducerea Califatului a lui Ali şi s-a opus omeiazilor şi abbasizilor (657). Aceştia cred în egalitatea tuturor şi consideră că imamatul şi califatul pot reveni oricărui credincios, indiferent de originea etnică.

— Eu nu sunt unul dintre ei, spuse Fadil cu glas scăzut. Când eram mic, am fost discipolul şeicului Abdullah Al-Balkhi...

— Şi eu am fost la fel. Mulţi au ieşit din şcoala lui Al-Balkhi, adepţi ai Căii celei Drepte, ai sunnei[1]. Dar tot aceeaşi învăţătură au urmat-o şi nişte diavoli de oameni care se abat de la Calea Dreaptă.

— Ai încredere, eu mă ţin departe de ei.

— Dar ai destui prieteni printre ei!

— Cu toate astea, credinţa mea e alta decât a lor.

— La început, prietenia este nevinovată, după care apucă pe alte căi, iar ei sunt nişte nebuni. Îi învinuiesc de necredinţă pe cei ce ne conduc şi îi amăgesc pe cei săraci şi pe robi. Nimic nu-i mulţumeşte, nu postesc în luna Rajab[2], ca şi cum Dumnezeu i-ar fi ales pe ei în locul celorlalţi credincioşi. Fereşte-te de soarta pe care a avut-o tatăl tău, pentru că diavolul posedă tot felul de capcane. În ceea ce mă priveşte, eu nu-mi cunosc decât îndatoririle. Mă supun sultanului, aşa cum mă supun şi ispravnicului mahalalei în lupta împotriva celor care au rătăcit Calea.

— Îţi jur că nu sunt unul dintre ei.

— Ţi-am dat un sfat părintesc, nu-l da uitării!

— Îţi mulţumesc pentru bunătate.

Jamasa îi privi cu luare-aminte chipul, în căutarea a ceva care să-i amintească de Husniya, sora lui. Preţ de câteva clipe, dragostea îi furase minţile.

— Încă un lucru. Te rog să-i spui mamei tale că alcătuirea unei jalbe pentru înapoierea avuţiei voastre e socotită drept sfidare a sultanului. Puterea e în mâinile lui Dumnezeu!

— Şi eu cred întocmai! răspunse Fadil cu un zâmbet.

---

1 Stă la baza curentului majoritar în islam, sunnismul, definit drept calea trasată de Profetul Mahomed, de însoţitorii lui apropiaţi şi de o bună parte a succesorilor.

2 A şaptea lună a calendarului musulman.

Întâlnirea luă sfârşit în taină, aşa cum şi începuse. Jamasa se întreba dacă va avea vreodată prilejul să-l cheme ca să-i ceară mâna Husniyei.

7

Omorul săvârşit de Sanaan Al-Jamali era poate singura întâmplare îngrozitoare care avusese loc câtă vreme fusese agă Jamasa Al-Bulti. Nimeni nu-l mai socotise pe Sanaan un ucigaş, mai ales după ce se aflase de păţania cu ifritul. Dar lucrurile nu mai stăteau la fel şi acum. Au urmat câteva jafuri la drumul mare în mahala, dar şi în afara ei, iar ele s-au petrecut îngrijorător de des. S-au furat bani şi bunuri, iar oamenii erau deseori vătămaţi. Jamasa Al-Bulti îşi ieşea din fire precum un om de ordine destoinic şi plin de încredere în puterile lui.

Trimise iscoade în locuri nebătute de lume, zi şi noapte puse oameni de strajă pretutindeni, el singur merse în locurile îndoielnice. Cu toate acestea, astfel de întâmplări se petreceau în continuare, iar el nu dăduse de urma nici unui ucigaş.

— Pe vremea răposatului As-Saluli, lumea nu era în asemenea primejdie, spuse Karam As-Asil, bogătaşul, în Cafeneaua Emirilor.

— Atunci nu se petreceau astfel de lucruri, el era singurul tâlhar, râse doctorul Abdulqader Al-Mahini.

— Jamasa Al-Bulti e cel mai rău dintre toti, spuse Ujr bărbierul.

El, până la urmă, văzuse cum se poartă toţi aceşti oameni, atunci când îşi făcea munca de bărbier în casele lor.

— Negustoria ţine atât cât e ferită de primejdii, spuse Ibrahim spiţerul, şi ea este viaţa poporului. Eu găsesc de cuviinţă să meargă câţiva dintre noi la ispravnicul Al-Hamadhani.

8

Khalil Al-Hamadhani îl chemă pe Jamasa Al-Bulti la palat.

— Oraşul a apucat pe calea pierzaniei şi tu te culci pe-o ureche, îi zise cu asprime.

— Nu am dormit şi nici nu am stat liniştit, răspunse aga încurcat.

— Lucrurile vorbesc de la sine...

— Am mâinile legate.

— Ce doreşti?

— Cerşetorii pe care i-am întemniţat înainte acum se răzbună.

— Mărturisirea lui Sanaan a arătat că erau nevinovaţi.

— Pentru asta se răzbună acum. Trebuie să-i întemniţăm din nou.

— Când i-aţi târât întâia oară în temniţă, vizirului Dandan nu i-a fost pe plac şi nu doresc să se întâmple din nou asta, grăi ispravnicul.

— Oricum ar fi, mă avânt într-o bătălie împotriva unei puteri care nu poate fi stăpânită.

— Trebuie să faci linişte în oraş. Dacă nu, îţi vei pierde slujba! zise ispravnicul.

Pentru prima oară în viaţa lui, Jamasa Al-Bulti părăsi palatul cu ruşinea-n suflet.

9

Era mâhnit pentru jignirea care-i fusese adusă şi felul lui de a fi dârz şi neruşinat ieşi la iveală. Partea sa bună pieri în adâncuri. La înfrângerea pe care o întâmpinase răspunse cu simţământul puterii unui om care socoteşte că totul era îngăduit atunci când în joc se afla bunul lui renume. Înverşunarea puse stăpânire pe el dând naştere unei făpturi noi, care uitase toate învăţăturile înţelepte pe care le primise de la şeic în moscheea în care se ducea când era copil.

De îndată îşi adună gărzile şi aruncă asupra lor cuvintele grele pe care şi el, la rândul lui, le auzise la palat şi care îi deschiseseră porţile iadului. Când o nouă fărădelege se petrecea, întemniţa zeci de oameni şi îi schingiuia fără milă. În acest fel, slăbise urmărirea şiiţilor şi kharijiţilor de care se auzea tot mai des. Aceştia răspândeau răvaşe care erau pline

de învinuiri aduse sultanului şi celor încredinţaţi cu treburile ţării şi cereau cinstirea Coranului şi a Cuvintelor Profetului. În nebunia care-l cuprinsese, Jamasa îi întemniţase şi pe mulţi dintre aceştia, aşa încât teama plutea deasupra întregii mahalele, cuprinzând tot ce mişca. Al-Hamadhani se îngrozi de aceste măsuri necruţătoare ale lui Al-Bulti, dar închise ochii nădăjduind că neplăcerile vor lua în curând sfârşit.

Cu toate acestea, numărul fărădelegilor crescu şi acestea deveniră şi mai cumplite.

10

Jamasa Al-Bulti era învins, dar nu voia să recunoască acest lucru. Începu să petreacă multe nopţi la agie, până când munca îi afectă puterea neobişnuită. Odată, când somnul îl doborî în încăperea unde lucra, căzu precum un leu rănit. Fără a se afunda în odihna după care tânjea, se regăsi sub puterea unei făpturi copleşitoare care puse stăpânire pe toată fiinţa lui.

— Sinjam! şopti ruşinat.

— Da, răspunse vocea cuprinzându-l.

— Ce te aduce pe aici? întrebă cu nemulţumire.

— Prostia celor care pretind că sunt deştepţi!

Dintr-odată cugetul lui Jamasa se lumină:

— Acum ştim taina tâlharilor ale căror urme sunt de negăsit!

— Abia acum?!

— Cum era să-mi închipui că tocmai tu erai în cârdăşie cu ei?

— Recunoaşte, în ciuda mândriei tale, eşti un nătărău.

— Cum se face că nu-ţi pasă că ai furat banii oamenilor, dar de fiecare dată când vorbeşti aminteşti de Dumnezeu? îl zădărî Jamasa.

— Furia mea nu a căzut decât asupra acelor oameni care trag foloase de pe urma altora.

— O să-mi pierd slujba din pricina asta, spuse Jamasa ca şi cum ar fi vorbit doar pentru sine.

— Şi tu eşti dintre cei nelegiuiţi.

— Nu-mi poate aduce nimeni vreo vină când e vorba de îndeplinirea îndatoririlor.

— Şi banii necinstiţi ?

— Nu sunt decât resturi care cad de la mesele celor mari...

— Ce dezvinovăţire jalnică !

— Îmi duc zilele într-o lume a oamenilor...

— Şi ce ştii despre oamenii de seamă din oraş ?

— Totul ! Nu sunt decât nişte tâlhari, nişte nemernici.

— Iar tu îi aperi cu sabia ta ascuţită, rosti glasul, şi îi loveşti pe duşmanii lor, făpturi care nu au nici o vină, nu grăiesc strâmb şi judecă cinstit.

— Eu nu fac decât să duc la îndeplinire poruncile şi calea e limpede !

— Mai degrabă eşti urmărit de blestem pentru că îi aperi pe nelegiuiţi şi ucizi oameni nevinovaţi.

— Oricine cugetă când îşi duce la îndeplinire treaba e sortit pieirii.

— Atunci nu eşti decât o unealtă fără minte.

— Mintea mea se află doar în slujba îndatoririi mele.

— O dezvinovăţire ce te face mai puţin om !

Un gând încolţi în mintea lui şi porţi şi ferestre i se deschiseră înainte.

— Adevărul este că nu sunt mulţumit de mine, spuse Jamasa.

— Minciuni !

— Niciodată nu am izbutit să sugrum în faşă gândurile bune care mă bântuie, spuse Jamasa cu voioşie. De fiecare dată, îmi grăiesc în tăcerea nopţii.

— Nu găsesc nici o urmă pe care să o fi lăsat în viaţa ta !

— Vreau ca o putere să îmi vină în ajutor la nevoie, rosti aga cu fățărnicie.

— Dar tu ucizi gândurile bune la fel cum îi ucizi pe oamenii cinstiți.

— Mă las în voia judecății... spuse el sfidător.

— Ai grijă ce-ți dorești!

— Lasă-ți puterea să mă ajute, nu să-mi pună piedici!

— Care ți-e dorința?

— Să alung ucigașii și să conduc oamenii cu dreptate.

Un râs izbucni în cascade, umplând întreg universul:

— Vrei să mă tragi pe sfoară ca să îți poți îndeplini visele ascunse de putere și stăpânire.

— Ca mijloc, nu ca scop.

— Inima îți e încă înrobită.

— Pune-mă la încercare, dacă asta ți-e vrerea!

— Eu sunt un duh credincios și nu trec niciodată dincolo de cele ce-mi sunt îngăduite.

— Atunci dă-te la o parte din calea mea și mergi în pace, spuse Jamasa speriat.

— Adevărul este că am cugetat în liniște deasupra muntelui Qaf și neîndoielnic că mi-ai venit în ajutor când mă aflam la strâmtoare, chiar dacă a fost o întâmplare. Așa că am hotărât să fac și eu ceva asemănător pentru tine, dar fără să trec dincolo de cele ce-mi stau în puteri.

— Dar tu faci întocmai anapoda!

— Of, ce prost ești!

— Fă-mă să pricep, îl rugă Jamasa.

— Ai minte, voință și suflet.

— Nu înțeleg, luminează-mă!

— Ai minte, voință și suflet.

Jamasa îl mai rugă o vreme, însă în cele din urmă ifritul mai dădu drumul unui râset batjocoritor și se făcu nevăzut.

Jamasa Al-Bulti se deșteptă la auzul unui ciocănit în ușă. Un supus intră și îi spuse că trebuie să se înfățișeze la ispravnicul Al-Hamadhani.

11

Şi-ar fi dorit să fie lăsat singur să poată cugeta în linişte, dar nu avea de ales şi trebui să se ducă. Nu se aştepta la nimic bun de la întâlnirea asta. Scânteierile nădejdii pieriseră de pe cerul toamnei, iar tobele victoriei tăcuseră. Avea să şovăie multă vreme între vorbele ispravnicului şi cele ale lui Sinjam. În timp ce se îndrepta călare pe catârul lui spre casa ispravnicului, se cufundă într-un vârtej de presimţri şi bănuieli. Drumul până acolo fu plin de freamăt şi zarvă. Pe el îl împrejmuiau necazurile vieţii, iar zeci de perechi de ochi îl urmăreau iscoditor. Îl părăsise fericirea, dar şi deznădejdea. Zilele în care încă mai avea mândrie luaseră sfârşit. Un om plin de dispreţ, care se hrăneşte cu dispreţ, asta îl încredinţase Sinjam că era. Singura mângâiere îi stătea în faptul că el era sabia stăpânirii. Doar că sabia se tocise, iar în oraş era în primejdie... şi lui ce avea să i se întâmple? Un tâlhar nelegiuit, protectorul ucigaşilor, călăul oamenilor cinstiţi. Îl uitase pe Dumnezeu până când ifritul i-a adus aminte de El.

12

Khalil Al-Hamadhani stătea în picioare în mijlocul odăii de primire ca o săgeată gata să pornească din arc.

— Pacea lui Dumnezeu să fie cu tine, Înălţimea Ta, spuse Jamasa cu linişte-n glas.

— Când eşti tu aici pacea piere, ţipă ispravnicul tremurând de furie.

— Muncesc atât cât mă ţin puterile, adăugă Jamasa cu tristeţe.

— De aceea giuvaierurile soţiei mele au fost furate din odăile cele ascunse ale palatului!

Asta îi întrecea aşteptările. Se întrebă oare ce doreşte Sinjam. Era mut de uimire.

— Nu eşti decât un fumător de haşiş! Un părtaş la fărădelegi! ţipă Al-Hamadhani.

— Sunt agă, spuse Jamasa cu răceală.

— Ne vedem diseară, cu giuvaierurile şi făptaşul! Dacă nu, rămâi fără slujbă şi fără cap.

13

Ce rost mai avea să caute? Ce-ar fi putut izbuti oamenii lui să facă în faţa puterii lui Sinjam? Va fi dat afară, îşi va pierde onoarea şi îi va fi tăiat capul. Era o soartă în ghearele căreia îi aruncase deseori pe alţi oameni, cum putea să-i găsească vreo vină? Dar Jamasa nu avea să consimtă la asemenea soartă fără să lupte, ba chiar din toate puterile.

Mai avea o singură zi, nu mai era vreme să stea pe gânduri. Viaţa lui i se înfăţişa în faţa ochilor ca scrisă pe o pagină, o dovadă de netăgăduit, înspăimântătoare. La început făcuse o înţelegere cu Dumnezeu[1] şi sfârşea acum prin a face una cu Diavolul. Trebuia să-şi schimbe viaţa înainte să moară. Vorbele şeicului îi reveniră în inimă, precum o adiere uşoară în arşiţa verii, care suflă încet, aducând cu ea gânduri nevinovate şi nostalgice. „Asta e vremea mea", îşi spuse. Boarea binecuvântată îl purtă afară din cele mai ascunse adâncuri ale fiinţei sale, când întristarea izbuti să pătrundă prin crusta întărită de sânge uscat ce îi învăluia inima.

Îl găsi în mica odaie de primire, ca şi cum s-ar fi aflat în aşteptare. În tăcere, se aplecă peste mâna lui şi se aşeză pe o pernă din faţa lui. Simţea în piept parfumul amintirilor, precum mireasma trandafirilor veştezi. În spaţiul rămas liber între ei, versetele din Coran, hadithurile[2] Profetului şi rămăşiţele gândurilor bune prinseră formă precum picăturile de sânge. Îşi potoli setea sorbind din prezenţa divină până când se simţi copleşit de ruşine.

---

1 Referire la mărturia de credinţă, „Nu există alt Dumnezeu decât Allah; Mahomed este Profetul Său", care li se şopteşte copiilor la naştere.

2 Hadithurile sau tradiţiile reprezintă spuse şi fapte ale Profetului Mahomed.

— Îţi citesc pe chip simţămintele pe care le nutreşti faţă de mine, învăţătorule, spuse cu întristare.

— Lucrul acesta nu-l ştie decât Dumnezeu, spuse Abdullah cu liniştea lui netulburată. Nu pretinde că ştii ceea ce nu le e dat muritorilor să ştie!

— După părerea oamenilor, eu sunt un agă însetat de sânge.

— De ce crezi că vin la mine cei însetaţi de sânge?

— Ce bun eşti, învăţătorule, spuse Jamasa mai prinzând inimă. Adevărul este că am o poveste pe care aş vrea să o asculţi.

— Nu vreau s-o aud, râse acesta.

— Trebuie să iau o hotărâre şi tâlcul ei nu poate fi pătruns decât după ce povestea este spusă.

— Hotărârea e tot ce trebuie să ştiu pentru a înţelege tâlcul poveştii.

— Dar în pricina mea am nevoie de un sfat, spuse Jamasa neliniştit.

— Este hotărârea ta și doar a ta!

— Ascultă-mi povestea asta minunată, îşi urmă aga vorba.

— Nu! Un singur lucru doresc să-ţi spun, grăi şeicul cu linişte-n glas.

— Care este acela, învăţătorule?

— Să iei hotărârea doar pentru Dumnezeu!

— De aceea am trebuinţă de o părere, spuse neajutorat Al-Bulti.

— Povestea este doar a ta, ca şi hotărârea, încheie şeicul, de neclintit.

14

Părăsi casa şeicului având sufletul împărţit între îndoială şi încredere deplină, de parcă acesta îi ştia povestea şi hotărârea. Ca şi cum şeicul îi binecuvânta hotărârea dacă aceasta era luată doar de dragul lui Dumnezeu. Oare deznădejdea nu juca şi ea un rol? Oare apărarea de propria fiinţă nu juca un alt rol? Dorinţa de răzbunare nu avea şi ea rolul ei aparte? Se întreba dacă nu cumva ar lua în derâdere pocăinţa de-ar pune înaintea ei un păcat. Până la urmă, trebuia

să ţină seama de scopul său şi de cum avea să se lupte pentru el până la capăt. Oricum, îl îngropă pe Jamasa cel vechi şi îl lăsă liber pe cel nou.

Când luă în sfârşit hotărîrea, scoase un oftat de uşurare. În tot acest timp, însufleţirea lui crescu. Se duse acasă şi stătu cu Rasmiya şi Akram, soţia şi fata lui. Sufletul îi era inundat de simţăminte înflăcărate cum nu mai cunoscuse şi care-l făceau să simtă apăsarea singurătăţii din ce în ce mai tare... Chiar şi Sinjam îl lăsă pradă singurătăţii. Hotărârea lui era de nezdruncinat şi nu avea să dea înapoi. Făcuse faţă celei mai primejdioase împrejurări din viaţa lui cu o îndrăzneală şi o îndârjire nemaivăzute.

Se întoarse la agie şi de la sine putere dădu drumul tuturor şiiţilor şi kharijiţilor, spre marea uimire a străjilor, dar şi a întemniţaţilor. La căderea serii, se duse la casa ispravnicului. Porni fără să bage de seamă feţele şi locurile pe lângă care trecea, ca şi cum nimic nu-i stârnea interesul. Când ajunse, îl văzu pe Al-Hamadhani aşteptând în linişte şi nu se mai îndoi că şi acesta luase o hotărâre. Prezenţa lor în odaie parcă fusese ştearsă, şi doar durerile oamenilor rămăseseră adunate în pernele şi perdelele stacojii, martori ai vieţii înaintaşilor. Nu îşi dădură bineţe, ispravnicul întrebându-l cu răceală:

— Ce ai să-mi spui?

— Totul este bine, răspunse Jamasa încrezător.

— L-ai prins pe tâlhar? întrebă ispravnicul plin de nădejde.

— Pentru asta am şi venit.

— Crezi că se află în casa mea?

— Este aici, grăieşte cu neruşinare, spuse Jamasa arătând spre el.

— Stăpân al Kaabei[1]! Ţi-ai pierdut minţile, ţipă Al-Hamadhani nevenindu-i să-şi creadă urechilor.

— Pentru prima dată s-a rostit adevărul.

---

1 Kaaba este polul cosmic unic spre care se întorc toţi musulmanii când vor să se roage şi se află la Mecca. Kaaba este o masă paralelipipedică de 15 m înălţime, cu două feţe de 12 m şi alte două de 10 m.

Ispravnicul era pe punctul să ia măsuri, când Jamasa își scoase sabia spunând:

— Vei primi ceea ce ți se cuvine!

— Ai luat-o razna! Nu mai știi ce faci!

— Fac doar ceea ce se cuvine, spuse Jamasa liniștit.

— Vino-ți în fire! Te arunci singur sub sabia călăului, adăugă ispravnicul înspăimântat.

Jamasa îl lovi năprasnic. Țipetele îngrozite ale lui Al-Hamadhani își pierdeau din putere, în vreme ce sângele țâșnea ca o fântână din beregata lui.

15

Jamasa Al-Bulti a fost prins și sabia i-a fost luată din mână. Nu încercase nici să fugă și nici să se împotrivească. Spera că, făptuise în sfârșit cele cuvenite. De aceea era liniștit, iar un val de neînfricare nemaiîntâlnit îi cuprinse întreaga ființă. Simți că își calcă în picioare călăii și că nu-i mai pasă de moarte. Își spuse că omul este mai măreț decât crezuse, că faptele urâte pe care le-a săvârșit nu erau demne de el și că felul în care se lăsase prins în acest joc era o rușine care îl împinsese spre pierzanie și îi răpise omenia. Și-a mai zis că acum săvârșea o formă de venerare a cărei puritate avea să spele mizeria în care trăise anii aceștia.

Vestea se răspândi în mahala odată cu vântul toamnei, iar oamenii, simpli ori de vază, nu mai vorbiră despre altceva. Uimirea dădu naștere la întrebări nenumărate. Presimțirile fură din cele mai deosebite, aiurelile nebunilor se întețiră în timp ce haosul punea stăpânire pe mahala și oraș, zvonurile mincinoase ajungând până la palatul sultanului. În scurtă vreme, vizirul Dandan se mută în casa ispravnicului, sosind în mahala în fruntea unei cete de călăreți.

16

Jamasa Al-Bulti fu adus în lanțuri în fața tronului din sala de judecată. Șahriyar se înfățișă privirilor înveșmântat

în mantia roşie ce o purta la judecată. Pe cap avea un turban înalt bătut cu pietre rare. La dreapta lui era vizirul Dandan, la stânga oamenii din sfat, de o parte şi de alta străjile, iar în faţa tronului Şabib Rama, călăul.

Privirea din ochii sultanului era întunecată de gânduri. Vreme îndelungată privi cu luare aminte chipul agăi, după care îl întrebă:

— Jamasa, recunoşti că te-ai bucurat de cinstirea mea?

— Aşa este, Înălţimea Voastră, răspunse bărbatul cu glas răsunător.

Sultanul băgă de seamă că dincolo de spusele acestea mijea sfidarea celui care era în lanţuri şi întrebă:

— Mărturiseşti că tu l-ai omorât pe Khalil Al-Hamadhani, ispravnicul ?

— Mărturisesc!

— Ce te-a împins să săvârşeşti o astfel de fărădelege?

— Am îndeplinit dorinţa lui Dumnezeu cel Drept, răspunse Jamasa fără ocol şi fără să se gândească la urmări.

— Tu ştii ce vrea Dumnezeu cel Măreţ?

— M-am condus în fapta mea după o poveste nemaipomenită care mi-a schimbat viaţa.

Sultanul fu atras de cuvântul „poveste" şi îl întrebă:

— Şi care e povestea asta?

Jamasa Al-Bulti îi spuse povestea lui, cum s-a născut din oameni simpli, din popor, cum a învăţat în moscheea şeicului Abdullah Al-Balkhi şi cum s-a despărţit de acesta după ce a fost iniţiat în religie, citit şi scris, cum statura sa voinică l-a ajutat să intre la agie, cum a fost ales agă pentru însuşirile sale deosebite, cum a devenit un nelegiuit, încetul cu încetul, până când a ajuns să-i apere pe cei nelegiuiţi şi să-i ucidă pe cei care erau drepţi şi nevoiaşi, cum i-a apărut Sinjam în viaţă, zbuciumul care a urmat şi, în sfârşit, vărsarea de sânge.

Şahriyar îl urmări cu băgare de seamă, dezaprobând, cum era de aşteptat, spusele lui Jamasa:

— Sinjam, ifritul lui Jamasa, vine după Qamqam, ifritul lui Sanaan Al-Jamali. Ne găsim în vremea ifriţilor care nu caută decât să omoare ispravnici.

— Nu am născocit nimic! Dumnezeu îmi e martor.

— Poate ai visat că astfel vei scăpa de pedeapsă.

— Îndrăzneala mea arată că nu-mi pasă de ce va urma.

— O să ai aceeaşi soartă cu cei răzvrătiţi, spuse Şahriyar tulburat, ţi se va tăia capul şi va fi agăţat deasupra uşii casei tale şi ţi se va pune zălog pe-ntreg avutul.

17

Într-o temniţă aflată sub pământ, în întuneric, Jamasa se lupta cu durerea şi căuta să-şi întărească inima. Izbutise să stârnească furia sultanului. Îl învinsese! L-a lăsat aşezat pe tron, bolborosindu-şi în cuvinte de neînţeles înfrângerea. Îşi amintea cu întristare de Rasmiya şi Akram, iar Husniya îi bântuia gândurile. Familia lui urma să îndure aceeaşi decădere precum cea a lui Sanaan, dar mila lui Dumnezeu este mai puternică decât universul.

Crezu că nu va izbuti să adoarmă, însă pică într-un somn adânc din care nu îl trezi decât un vacarm cumplit şi lumina torţelor. Poate că sosiseră zorile şi străjile veniseră să-l ducă la buştean. Piaţa avea să fie plină de curioşi, care vor privi în fel şi chip cele ce urmau să se petreacă. Aşa să fie! Dar ce-i fu dat să vadă? Gărzile îl loveau pe Jamasa Al-Bulti, în timp ce acesta se scula îngrozit. Ce înseamnă asta? Visează? Dacă acesta era Jamasa Al-Bulti, el cine era?! Cum se face că nimeni nu-l bagă în seamă, ca şi cum nici nu s-ar fi aflat acolo? Era uimit şi se temu că şi-a pierdut minţile. Dar poate chiar şi le pierduse. Îl văzu pe Jamasa Al-Bulti chiar în faţa lui. Soldaţii îl târâră afară, iar el – spre deosebire de acesta – era înspăimântat şi la capătul puterilor. De asemenea, văzu că i se scoseseră lanţurile. Era gata să părăsească închisoarea. Îi urmă pe ceilalţi. Nimeni nu-l băga în seamă.

Întreg orașul era adunat în piața unde urma să se înfăptuiască pedeapsa. Femei, bărbați, copii. În față era sultanul, înconjurat de oamenii din sfat, iar în mijloc erau butucul, Rama călăul și câteva ajutoare. Rasmiya și Akram nu erau de față și se bucură la gândul ăsta. Se aflau aici atâția oameni pe care îi cunoștea, cu care avusese de-a face! Se mută dintr-un loc în altul și nimeni nu păru să-l bage de seamă. În ceea ce-l privește pe Jamasa Al-Bulti, acesta se îndreptă către butuc, înconjurat de gărzi. Un singur chip i se ivi de mai multe ori în față făcându-l să se minuneze: era Sahlul, negustorul de vechituri. Când clipa de tăcere apăsătoare puse stăpânire pe întreaga piață, iar bușteanul atrase privirile tuturor, inima dădea să-i spargă pieptul. I se păru că avea să-și dea ultima suflare când capul celuilalt va cădea. Într-un moment de tăcere deplină, Rama călăul își ridică sabia, apoi îi dădu drumul ca unui fulger și capul căzu. Povestea lui Jamasa Al-Bulti luă sfârșit.

Jamasa Al-Bulti și-a așteptat moartea, dar aceasta a trecut pe lângă el și s-a dus mai departe. Uimirea lui nu mai cunoștea margini. A rămas în mijlocul mulțimii care începuse să se împrăștie până când piața a rămas goală și s-a întrebat: „Oare eu sunt Jamasa Al-Bulti?"

— Te mai îndoiești? auzi glasul lui Sinjam.

— Sinjam! Tu ești cel care-a înfăptuit acest miracol! vorbi bărbatul mișcat.

— Ești în viață. Ce au omorât ei nu este decât o copie pe care am meșteșugit-o eu.

— Îți sunt dator pentru că mi-ai salvat viața și că nu m-ai părăsit la greu.

— Nu. Acum soarta ta nu mai atârnă nici de tine, nici de mine. Te las în paza lui Dumnezeu.

— Dar cum o să mă înfățișez oamenilor? se tângui Jamasa.

— E cu neputință ca vreunul să te recunoască. Privește în prima oglindă care-ți iese în cale, îl lămuri glasul.

Hamalul

1

Deasupra uşii atârna capul lui Jamasa Al-Bulti. Cei care treceau pe acolo se uitau la el, oprindu-se din drum o clipă, pentru ca apoi să-şi vadă iar de treburi. Şi Jamasa era unul dintre ei. Unii se uitau curioşi, alţii cu regret sau bucurându-se de ce i se întâmplase agăi. Doar el se uita cu uimire. Încă nu-i pierise cu totul întristarea care-l cuprinsese atunci când îşi văzuse nevasta şi fiica aruncate afară din casă. Au trecut pe lângă el fără să-l bage în seamă. Jamasa luase înfăţişarea unui etiopian firav, cu părul inelat şi o bărbuţă rară. Nu izbuti să se deprindă cu această nouă înfăţişare, la fel cum mâhnirea pe care o simţea din pricina familiei lui nu cunoştea margini.

Învârtindu-se aşa în jurul casei, îi ajunseră la urechi tot soiul de păreri ce se rosteau sub capul atârnat, unele plângându-i de milă, altele afurisindu-l. Oameni de seamă, precum Karam Al-Asil, spiţerul sau postăvarul îl blestemau fără îndurare, cei simpli îl plângeau.

Noul ispravnic, Yusef At-Taher, ajutorul său, Batişa Marjan, şi aga Adnan Şuma vegheau cum gărzile puneau zălog pe bunuri şi pe casă. Jamasa se întreba ce mersese spre vistierie şi ce luase calea buzunarelor acestora. Rămase în preajma capului atârnat privind, luând aminte şi ascultând. Îl zări pe Ujr bărbierul care îi spunea lui Ibrahim sacagiul, arătând spre capul atârnat de uşă:

— L-au omorât pentru singurul lucru bun pe care l-a făcut în viaţa lui.

— De ce nu l-a scăpat ifritul cel credincios? întrebă sacagiul.

— Nu căuta să înţelegi cele ce nu le cunoşti...

Maaruf pantofarul îi dădu dreptate. L-a văzut pe Sahlul anticarul uitându-se la capul lui Jamasa cu nepăsare şi îşi aminti de însufleţirea nemaipomenită pe care acesta o arătase în ziua pedepsei. Când negustorul rămase singur, Jamasa se apropie de el şi îl întrebă:

— Poţi să faci lumină şi pentru mine în povestea stăpânului acestui cap?

Sahlul îi aruncă o privire care îl înfioră pe Jamasa. Simţi cum îl răscoli până în măruntaie, iar bărbatul îşi luă o înfăţişare misterioasă.

— Nu ştiu mai multe despre el decât ceilalţi, spuse Sahlul trecând mai departe.

Îl urmări cu privirea până ce se făcu nevăzut în zare, apoi îşi spuse în sinea lui: „Poate se crede prea de seamă ca să vorbească cu un etiopian care nu e de prin partea locului". Îşi aminti de vremea când era agă şi de cum cunoscuse oamenii şi îşi dădu seama că acesta era singurul negustor însemnat care nu-i fusese apropiat lui sau ispravnicului. În scurtă vreme, în vâltoarea gândurilor care îl luară cu asalt, uită de Sahlul. Apoi îl văzu pe Rajab hamalul cum se alătură lui Ujr, Ibrahim şi Maaruf. Jamasa se îndreptă spre el, îmboldit de un gând ce-l cumpăni repede în minte. Îi dădu bineţe şi îi spuse:

— Sunt un etiopian călător şi aş vrea să muncesc în cărăuşie.

— Haide cu mine, Dumnezeu, în marea Lui bunătate, dă la toată lumea, îi spuse Rajab amintindu-şi de dragul său prieten Sindbad.

2

Jamasa le dădea târcoale nevestei şi fiicei lui atât cu sufletul, cât şi cu trupul. Ce s-ar fi ales de viaţa lui dacă s-ar fi despărţit de familia şi de capul lui? Le urmări pe Rasmiya şi Akram până ce acestea se statorniciră într-o odaie în aceeaşi casă în care sălăşluia şi familia lui Sanaan. Fără să se

gândească prea mult, se tocmi şi el pentru o odaie în acelaşi loc, sub numele de Abdullah hamalul. Deşi norii negri ai îngrijorării îi întunecau încă inima, era mulţumit că Umm As-Saad fusese cea care îi dusese familia la noua casă, că nu uitase că fuseseră vecini şi că Rasmiya încercase să o sprijine la greu. Nevasta lui se va alătura şi ea pregătirii zaharicalelor pe care Fadil Sanaan le va vinde, ambele familii având astfel de câştigat. De asemenea, era mulţumit că le era vecin şi se bucura văzându-i, liniştindu-se în privinţa modului cum sălăşluiau. Jamasa îşi îndeplinea îndatoririle de soţ şi tată şi îi iubea de departe, taina lui rămânând neştiută de nimeni. Trăgea nădejde ca Fadil să se căsătorească cu fata lui, Akram, aşa cum hotărâse cu Sanaan, aşa cum visase el la ziua în care urma s-o ia de soţie pe Husniya, sora lui Fadil.

Încurcate sunt cărările vieţii ! Uneori simţea că era viu, dar alteori că era mort.

3

În acelaşi timp, era Abdullah cel viu şi Jamasa cel mort. O experienţă ciudată, pe care nu o mai trăise nici o făptură omenească înainte. Muncind pentru a-şi câştiga traiul zilnic alături de Rajab îşi închipuia că este viu, dar când trecea pe sub capul lui sau le vedea pe Rasmiya şi Akram îşi amintea că este mort. Nu dădu niciodată uitării miraculoasa lui izbăvire de la moarte, iar acum era hotărât să nu se abată de la Calea cea Dreaptă până la sfârşit. Îşi găsi fericirea în credinţă şi se bucură de singurătatea lui amintindu-şi de Dumnezeu. Şoptea capului care atârna deasupra uşii „să rămâi semnul morţii unui om rău care a tras destule foloase pe seama sufletului lui". În ciuda acestor lucruri, dorul faţă de vremelnica lui făptură, aceea care îşi prefăcuse căinţa neprefăcută într-o coroană, îi pustiise inima, nevenindu-i să creadă că un om care moare poate fi viu şi că un om care trăieşte poate fi mort. Cine ar fi crezut că el este Jamasa Al-Bulti, ascuns sub o altă înfăţişare ? Era oare cu putinţă ca el să fie singurul care

să cunoască această taină? Chiar și Rasmiya sau Akram se uitau la el ca la un străin venit dintr-o altă țară. De aceea, în fața privirii lor nepăsătoare, un simțământ îngrozitor de înstrăinare și de nedreptate îl măcina. Nici măcar o dată nu și-au dat seama de iubirea adâncă ce se ascundea în spatele privirii lui blajine. Nici nu au răspuns la simțămintele lui. În ochii lor se ivea mereu ca o umbră, în fiecare dimineață și seară, vedenia zilei de pedeapsă, iar mâhnirea adâncă ce-i cuprindea la această amintire îl săgeta adânc în suflet, în timp ce ei își vedeau de treburile zilnice. Nu ar fi crezut niciodată că îi fusese dată o altă viață printr-un miracol și nici nu aveau să trăiască cu acest gând. Au înghițit durerea morții lui și au îndurat totul cu stoinicie. Au cunoscut viața fără el și ca să iasă din noua împrejurare în care se găseau acum le-ar fi tot atât de greu cum le fusese să se obișnuiască cu ea. Nu s-ar fi încumetat să construiască ceva nou, nici nu ar fi putut. Cine a murit trebuie să rămână mort, din milostenie față de cei pe care-i iubește. În noua viață ce-i fusese dată, avea să se obișnuiască cu moartea lui. Să fie Abdullah hamalul și nu Jamasa Al-Bulti. Calea lui avea să fie închinată muncii și credinței. Munca lui, de multe ori, îl ducea în sălașurile celor pe care îi cunoscuse înainte, în casele oamenilor de vază și dregătorilor, în lumea celor fără îndurare și a nelegiuiților. Toate acestea l-au făcut să se gândească la el și la felul oamenilor, astfel că liniștea sufletească îi pierise. Nedreptatea îl urmărea ca și cum brațele i-ar fi fost smulse de furtună, nemaiputându-le găsi vreun folos. Cugetă că așa cum stelele își urmează calea într-o ordine nesmintită, așa și el avea să se îngrijească de făpturile Celui de Sus.

— Oare am rămas în viață printr-un miracol doar ca să fiu hamal? se întreba uneori cuprins de îngrijorare.

4

Șahriyar privea umbrele copacilor care își șopteau unul altuia în noapte. Sultanul stătea tolănit pe divanul lui așezat

în balconul din curtea palatului, deşi toamna se retrăgea deja din faţa vestitorilor iernii. Înfrunta mai uşor frigul decât asaltul gândurilor. Întorcându-se spre vizirul său, Dandan, îl întrebă:

— Nu-ţi place întunericul?

— Îmi place ce-i place şi Înălţimii Voastre, răspunse vizirul cel credincios.

Se întrebase mereu dacă sultanul îşi schimbase cu adevărat firea sau era doar ceva trecător. Să aibă răbdare. Înainte era necruţător, aspru, crud şi lipsit de simţăminte. Acum, tulburarea îi licărea în priviri.

— Poporul este fericit şi nu mai conteneşte cu mulţumirile.

— Ali As-Saluli a fost ucis, spuse sultanul tăios, şi la scurtă vreme i-a urmat Khalil Al-Hamadhani!

— Răul şi binele sunt ca noaptea şi ziua.

— Şi ifritul?

— În faţa butucului, un ucigaş poate scorni orice.

— Dar eu păstrez în minte poveştile Şeherezadei, rosti sultanul cu glas scăzut.

— Un ucigaş trebuie să-şi primească pedeapsa, răspunse Dandan cu inima bătând să-i spargă pieptul.

— Adevărul este că eram cât pe ce să mă mulţumesc doar cu osândirea la temniţă a lui Jamasa Al-Bulti. Dar i-am tăiat capul drept pedeapsă pentru felul în care mi-a vorbit.

— Oricum ar fi, şi-a primit răsplata, spuse Dandan cumpănind în sinea lui că sultanul nu se schimbase defel în adâncul lui.

— Iar eu mi-am luat partea mea de întristare.

— Înălţimea Voastră, poate e doar un lucru trecător!

— Nu, este unul dintre felurile de a fi ale omului. Oare poveştile Şeherezadei mi-au vorbit şi despre altceva în afară de moarte?

— Moarte!? spuse vizirul uşor încurcat.

— Oameni care ucid alţi oameni, pentru ca la sfârşit la uşă să bată o singură făptură hotărâtă: Ucigaşul Plăcerilor!

— Dar asta e dorința lui Dumnezeu, fie ca viața să vă fie lungă!

— Inimile sunt pline de taine, rosti cu un glas ciudat, întristările înseamnă grijă. Vechii conducători se vindecau noaptea hoinărind și căutând a afla care e soarta oamenilor.

— Hoinărind ca să afle cum o duc oamenii, ce gând nebunesç! spuse Dandan venindu-și în fire. „O ființă ale cărei puteri nu cunosc margini, își spuse vizirul în sinea lui, se poate preface într-o floare sau poate aduce un cutremur."

5

Abdullah bătu în continuare drumurile neostenit, trecând prin ulițe înfundate și întortocheate, prin mahalalele negustorilor și ale meșteșugarilor, ieșind în calea vaselor, prin piețele vânătorilor, ale pescarilor și în cele unde se tăiau capete, pe sub porțile uriașe care țineau locul granițelor, cu mirosuri care se răspândeau precum numele ulițelor: mirosul pătrunzător al spițeriei, drogurilor, veșmintelor, mâncărurilor delicioase sau al pieilor.

Trecea pe lângă Rasmiya, Akram, Umm As-Saad, Husniya, le dădea binețe cu o voce care venea de pe lumea în care trăiau ei și cu o inimă care sălășluia pe lumea cealaltă. În peregrinările lui, îl cunoscu pe Fadil Sanaan și se împrieteni cu el, iar printre oamenii cu care rămase în legătură se număra Hasan spițerul și Nur Ad-Din. Printre ei însă erau și unii care fugeau de el precum de diavol.

Abdullah se temea ca răspândirea poveștii despre ifrit să nu dăuneze viitorului lui Akram și al Husniyaei, amândouă putând să aibă parte de căsătorii izbutite. Îi plăcea de Fadil Sanaan pentru hotărârea, puterea și îndrăzneala lui, așa că alese treptele fântânii drept loc în care să-și tragă sufletul în zilele de muncă pentru a se întâlni și a vorbi cu acesta. Într-una din zile, îi spuse:

— Ești un flăcău credincios care merge la toate rugăciunile. De ce nu-ți păstrezi cinstea căsătorindu-te?

— Nu am destui bani.
— Dar nu ai trebuință de prea mulți.
— Am și eu mândria mea.
— Akram este în fața ta, rosti Abdullah ispitindu-l.

Privirile lor se întâlniră într-un zâmbet sub care se ascundeau multe taine.

— Unchiule Abdullah, te apropii de patruzeci de ani și nu te-ai căsătorit încă, spuse Fadil.

— Eu sunt văduv, îl lămuri hamalul. La fel ca tine, și eu vreau să-mi păstrez cinstea.

— Se pare că tu nu ai trebuință de o pețitoare.

— Sitt[1] Rasmiya, mama lui Akram, spuse acesta în șoaptă.

— Să mai așteptăm o vreme, zise Fadil râzând, apoi să ne înfățișăm la ele împreună.

— Ce să mai așteptăm?

— Până uită de Jamasa Al-Bulti!

Inima i se opri în loc. O dorea pe Rasmiya pentru cinstea și evlavia ei. Dacă ar fi făcut după cum îi grăia inima, ar fi ales-o pe Husniya. În ziua în care Rasmiya avea să încuviințeze unirea lor, o parte din inimă îi va râde, iar cealaltă va plânge.

6

„Oare am rămas în viață printr-un miracol doar ca să lucrez ca hamal?“ se întreba Jamasa ori de câte ori rămânea singur. „Oare de ce nu m-a părăsit Sinjam la greu, așa cum a făcut Qamqam cu Sanaan Al-Jamali?“ Plin de uimire, precum un vas sub ploaie, picioarele îl purtară la casa șeicului Abdullah Al-Balkhi. Îi sărută mâna și se aplecă înaintea lui.

— Sunt un străin, spuse el.

— Toți suntem străini, îl întrerupse șeicul.

— Numele tău este ca o floare care cheamă la ea albinele călătoare.

---

1 Sitt, „doamnă“ în limba arabă, exprimă respectul față de o femeie mai în vârstă.

— O faptă frumoasă face întotdeauna mai mult decât o vorbă frumoasă.

— Dar ce înseamnă să faci un lucru bun? E ceva ce mi-e cu neputinţă să înţeleg.

— Când ai pornit încoace nu te-ai întâlnit cu un om pierdut?

— Unde, învăţătorule?

— Între locul de venerare şi cel unde se varsă sânge, răspunse acesta liniştit.

Jamasa se cutremură de spaimă şi îşi spuse că şeicul vedea şi ce era dincolo de văl.

— Noaptea, întunericul ascunde luna.

— Cunosc trei feluri de ucenici, vorbi şeicul.

— Şi oricare din ei sunt fericiţi ...

— Cei care deprind numai principiile şi apoi pornesc în lume, cei care pătrund în adâncimile învăţăturii şi ajung să stăpânească lucrurile şi aceia care continuă drumul până la locul unde se găseşte dragostea. Dar aceştia sunt foarte puţini!

— Dar venerarea are trebuinţă de îndrumare, spuse Abdullah după ce cugetă o vreme.

— Fiecare după cât de mare-i este stăruinţa, spuse şeicul, de neclintit în liniştea lui.

— Ca tine, învăţătorule, doresc să ajung! rosti hamalul după ce şovăi o clipă.

— Nu-mi vorbi mie de asta, răspunse şeicul după ce se cufundă într-o tăcere scurtă ca şi cum ar fi vrut să-şi adune gândurile.

— De ce nu?

— Fiecare după stăruinţa sa.

Iar şeicul îşi coborî pleoapele, închizându-se în sine.

Abdullah aşteptă ca acesta să deschidă ochii încă o dată, dar şeicul nu se mai mişcă. Se aplecă să-i sărute mâna şi ieşi.

7

În sinea lui îşi spuse că şeicul îi cunoştea gândurile şi îl adusese înapoi la el însuşi. Trebuia să creadă în asta, şeicul

fiind singurul om în care avea încredere. A doua zi răufăcătorii aveau să-şi afle pedeapsa datorită hotărârii unui om care se pocăieşte şi şireteniei unui agă priceput. Se adânci în munca lui devenind mai mulţumit de sine şi mai preocupat. Din mila care îi cuprindea inima, mintea lui dădea naştere la gânduri care nu cunoşteau milă, tăioase precum lama unei săbii. Prea repede îl aruncase viaţa în vârtejul ei de nepotriviri ciudate, fapte ce sfârşeau înecate în sânge şi făgăduieli de mai bine. Nu consimţi să dea înapoi pentru că nu voia să primească darul vieţii fără să plătească preţul cuvenit. În acele clipe, Husniya îi apărea în faţa ochilor ca o rază de speranţă care luceşte în cerul altei lumi... După-amiaza târziu, îşi găsea adăpost pe scările de la fântâna unde avea să-l întâlnească pe Fadil Sanaan. Îi era limpede acum că tânărul grăbise neaşteptat lucrurile.

— Voi cere mâna lui Akram, spuse Fadil.

— Nu voiai să mai aştepţi o vreme? întrebă nedumerit Abdullah.

— Nu. M-am răzgândit. Voi cere şi mâna lui sitt Rasmiya pentru tine.

Abdullah tăcu, căzând pe gânduri. Fără îndoială că aceasta avea trebuinţă de un bărbat care să-i fie alături în încercarea prin care trecea şi nu putea nădăjdui la ceva mai bun decât era el.

— Ce poate fi mai frumos decât ca mama şi fiica să se căsătorească în aceeaşi seară, spuse Fadil.

Cum erau de-acum prieteni, Fadil începu să-i spună poveştile lui Sanaan Al-Jamali şi Jamasa Al-Bulti.

8

Când Fadil îşi încheie fermecătoarea poveste, Abdullah spuse:

— Dumnezeu îi preţuieşte şi îi nesocoteşte pe oameni dupa cum Îi e vrerea.

— Fiecare după străduinţa lui, şopti Fadil Sanaan.

Spusele lui Fadil îl izbiră precum mirosul de ardei și se întrebă dacă Fadil le învățase de la același om.

— Iar în ajutorul străduinței e chemată prevederea, spuse Abdullah, încercând să-i abată lui Fadil gândurile într-o altă parte.

Fiecare dintre cei doi se adânci în sine și după o vreme Abdullah spuse:

— Noi suntem pe cale să devenim o singură familie, de aceea îți spun că hamalul intră în case în care nu au intrat decât oamenii de frunte.

Fadil ghici că prietenul său era aproape de a-i face o mărturisire și îl privi iscoditor:

— În casa ispravnicului Yusef At-Taher și a agăi Adnan Șuma, uneori se vorbește pe ascuns despre dușmanii stăpânirii.

— Nu văd nimic de mirare în asta, spuse Fadil făcând pe nepăsătorul.

— Nimeni nu-și închipuie că pricep ce se spune sau că trag cu urechea.

— Nu ești un om obișnuit, unchiule Abdullah, și asta mă umple de uimire.

— Înțelepciunea omului care a trecut prin multe nu trebuie să fie de mirare.

— Adevărul e că-mi bucuri inima când stau cu tine, spuse Fadil.

— Sunt oameni chinuiți fără-ncetare de-nchipuiri. Cu cât își murdăresc mai tare mâinile de sânge, cu atât părerile șiiților și ale kharijiților li se par mai atrăgătoare, își urmă Abdullah mărturisirea.

— Știu prea bine asta.

— De aceea am spus că în ajutorul străduinței e chemată prevederea.

— Ce vrei să spui prin asta? întrebă Fadil.

— Ești doar om destul de înțelept ca s-o-nțelegi!

— Îmi pare mie sau mă previi de ceva?

— Nu găsesc nimic rău în asta.

— Eu nu sunt decât un biet negustor de zaharicale, te neliniştesc cumva?

— Îmi place să fiu mereu cu băgare de seamă, zâmbi tainic hamalul, aşa cum îmi plac şiiţii şi kharijiţii.

— Tu cărora li te-ai alăturat? îl întrebă Fadil pierzându-şi răbdarea.

— Nici unora, nici altora. Însă eu sunt duşmanul răului.

Abdullah pricepu că tocmai fusese poftit fără ocolişuri să i se alăture, dar, ca fost agă, alese să facă lucrurile în felul lui.

9

Abdullah hamalul ţâşni precum o săgeată în cerul războiului sfânt, aşa cum şi-l închipuia el. Îşi adună puterea pe care o avusese odinioară dar, de această dată, o puse în slujba dorinţei sale neclintite şi nepătate. Batişa Marjan, ajutorul ispravnicului, căzu ucis pe loc. Totul se petrecu după miezul nopţii, pe când acesta plecase, înconjurat de străji, de la ispravnic spre casa lui. Prin întuneric, o săgeată străbătu aerul şi i se înfipse în inimă. Se prăbuşi de pe spinarea catârului, printre săbiile şi torţele străjilor, care se răspândiră în jur, întemniţând pe oricine le ieşea în cale, trecători, gură-cască şi oameni care dormeau pe la colţurile uliţelor.

Familia lui Marjan fu cuprinsă de întristare, iar casa ispravnicului fu zguduită din temelii. Ca un nebun, Yusef At-Taher plecă de acolo în fruntea unei armate de gărzi. Vestea ajunse şi la vizirul Dandan care, până la crăpatul zorilor, nu puse geană peste geană din pricina spaimei. Încă de la răsăritul soarelui, vestea se răspândi în mahala, apoi în întreg oraşul. Oamenii fură cuprinşi de nelinişte. Zvonurile nu mai conteneau. Morţile se ţineau lanţ, după a lui As-Saluli şi Al-Hamadhani. O nouă poartă se deschisese spre lumea misterioasă a duhurilor. Sau poate erau şiiţii sau kharijiţii? Ori poate această întâmplare nu avea nici o legătură cu celelalte, iar în spatele ei se găsea gelozia unei femei sau pizma unui bărbat.

Un adevărat potop se dezlănţui deasupra oraşului şi nu se opri o zi întreagă, semn că venea o iarnă cumplită. Noroaiele puseră stăpânire pe uliţe şi stricară înmormântarea lui Batişa. Abdullah hamalul se strecură printre cei aflaţi în Cafeneaua Emirilor, privind cu luare-aminte la cele ce se petreceau în jur. Povestea omorului se afla pe buzele tuturor. Una rosteau cu voce tare fruntaşii şi cu totul alta şuşoteau pe la colţuri cei umili. Abdullah îl zări pe Sahlul care vorbea, de ceva vreme, cu Karam Al-Asil, cel care avea multe milioane, şi i se făcu frică. Nu uitase privirea pătrunzătoare pe care Sahlul i-o aruncase când se aflau sub capul lui, atârnat de pragul de sus al uşii. Îşi aminti că îl văzuse dând târcoale alaiului care-l urma pe ajutorul ispravnicului atunci când el, Abdullah, trăsese săgeata. Cum se face că el nu se afla încă în temniţă? Cum se făcuse oare nevăzut din calea gărzilor? Dintr-odată, îl cuprinse spaima. Se minuna cum, în vremea când era agă, Sahlul era singurul om din mahala despre care nu cunoştea vreo taină, şi el ştia multe despre toţi oamenii de seamă, văzute sau nevăzute. Doar despre acest om nu ştia nimic. Era ca o ghicitoare fără dezlegare.

10

Febra care-i cuprinsese pe cei pe umerii cărora cădea toată răspunderea nu scăzu, precum nici măsurile aspre luate pentru prinderea ucigaşului nu se împuţinară. Cât despre restul oamenilor, aceştia se obişnuiseră, se plictisiseră să tot vorbească despre cele întâmplate pentru ca apoi să dea totul uitării. În scurtă vreme, greutăţile vieţii puseră în umbră întâmplările istoriei şi văduva lui Sanaan, Umm As-Saad, îi spuse lui sitt Rasmiya, văduva lui Jamasa Al-Bulti:

— Cu binecuvântarea şi înţelepciunea lui Dumnezeu, băiatul meu, Fadil, o vrea de soţie pe Akram.

Într-o bucurie ce-i cuprinse pe toţi, Fadil primi încuviinţarea aşteptată. Toţi trăiau de-acum cu picioarele pe pământ şi nu lăsau nici un vis trecător să le strice fericirea.

— Şi tu, sitt Rasmiya? întrebă Umm As-Saad.

Îi vorbi despre dorinţa lui Abdullah hamalul de a o lua de nevastă. Rasmiya râse, luată pe neaşteptate. Nu era fericită singură, dar nici nu încuviinţă.

— Măritişul este pentru Akram şi Husniya, nu pentru mine, răspunse ruşinată. Jamasa nu a murit, urmă după un moment de tăcere, amintirea lui este încă vie în inima mea!

Fadil şi Abdullah se bucurară fiecare de ce aflaseră. Lui Abdullah îi părea rău că trebuia să-şi ascundă mulţumirea, dar Jamasa, care stătea ascuns în el, se bucura nespus.

11

Căsătoria fu sărbătorită în odaia lui Umm As-Saad, la ea luând parte cele două familii. La petrecere fu chemat şi Abdullah, care aduse în dar tinerilor căsătoriţi chihlimbar şi tămâie pe care le târguise cu banii câştigaţi în ziua aceea din măturatul curţii, îndeletnicire în care puse tot atâta dăruire ca atunci când îl omorâse pe Batişa Marjan. Îl ameţise parfumul pe care îl răspândea familia şi care-i pătrunsese în mădulare, făcându-l să plutească într-o stare de beţie necontenită. Inima îi clocotea de bucuria de a fi tată şi soţ, şi în acelaşi timp dragostea pentru Husniya deveni umilă, luându-i locul cucernicia şi iubirea pentru Dumnezeu Cel Milostiv.

Recăpătase bogăţia unor simţăminte mai vechi şi se bucura de această apropiere, înmormântându-şi taina într-un puţ care dădea pe afară de atâta întristare.

Husniya se oferi să însufleţească nunta fratelui său, folosindu-şi măiestria în poezie, cântec şi glasul melodios pe care îl avea. În ritmul bătăilor din palme, cânta cu o voce minunată:

Privirea mea vorbeşte cu glasul inimii,
Dezvăluindu-vă ceea ce zace-n sufletul meu adânc îngropat.
Când ne-am întâlnit şi lacrimi am vărsat
Am tăcut, iar privirea mi-a vorbit despre taina iubirii mele.

Toată lumea era înduioşată, iar Abdullah era atât de mişcat, încât inima i se umplu de lacrimi. Se ridică să pună lemne pe foc, când auzi o bătaie în uşă. Se duse să deschidă şi din întunericul rece se desprinseră trei umbre.

— Suntem negustori de prin alte părţi, grăi unul dintre oameni, şi am auzit o frumoasă cântare. Ne-am spus că oamenii cinstiţi nu alungă un străin.

Fadil le făcu semn femeilor să se ascundă în spatele perdelei care împărţea în două odaia şi ieşi în întâmpinarea străinilor zicându-le:

— Intraţi în pace! Nu e decât o nuntă între oameni nevoiaşi.

— Nu căutăm decât tovărăşia unor oameni de bună credinţă, spuse străinul.

— Ce cald şi bine e aici, rosti un altul.

Fadil le aduse o tipsie cu zaharicale, plină de basima şi muşabbik[1], şi spuse:

— Tot ce avem sunt aceste zaharicale de pe urma cărora trăim.

— Lăudat să fie Dumnezeu care ne-a îndulcit gura şi noaptea.

Cel care părea să îi conducă se aplecă la urechea unuia din ceilalţi doi, iar acesta părăsi de îndată încăperea. Abdullah trase cu ochiul la conducătorul lor şi i se păru că nu era pentru prima dată când îl vedea. Încercă să-şi amintească unde şi când îl mai întâlnise, dar aducerea aminte îl trădă. Bărbatul se întoarse aducând cu el peşte prăjit şi fript. Veselia le cuprinse sufletele la vederea mâncării delicioase pe care o aveau în faţă.

— Umila noastră casă nu e demnă să primească pe cineva ca voi, spuse Fadil.

— O casă este pe potriva oamenilor care o locuiesc, grăi bărbatul cu bunăvoinţă. Să ascultăm un cântec, pentru că asta ne-a prilejuit bucuria de a vă cunoaşte, îi rugă el.

---

1 Dulciuri tradiţionale orientale.

Fadil merse în spatele perdelei şi, înainte de a se aşeza din nou la locul lui, glasul Husniyei răzbi până la ei cântând:

Dacă am fi ştiut de venirea voastră, ne-am fi întins
Inimile sau negrul ochilor,
Ne-am fi întins obrajii ca să ne întâlnim
Acolo unde privirile ni se întretaie.

Erau cu toţii cuprinşi de emoţie, iar unul dintre străini spuse:

— Lăudat să fie Marele Ziditor!

— Cum de ai o asemenea roabă, când spui că eşti sărac? îl întrebă străinul pe Fadil.

— Este sora mea, răspunse acesta.

— Dar glasul îi trădează originea aleasă.

Fadil rămase fără cuvinte. Atunci Abdullah spuse:

— Într-adevăr are origine aleasă, dar o trădare cumplită a făcut aşa încât s-o piardă.

— Şi care e povestea acestei trădări?

— Nu este nimeni în oraşul nostru, răspunse Abdullah, care să nu cunoască povestea negustorului Sanaan Al-Jamali.

— Este una dintre istoriile de neînchipuit pe care le-am auzit în oraşul vostru, vorbi negustorul după o clipă de tăcere.

— Dar credeţi ce se spune despre ifrit? întrebă altul.

— Cum să nu, spuse Fadil la rândul lui, când asemenea nenorociri s-au pogorât asupra noastră.

— Dar conducătorul nostru nu poate să cheme ifritul să depună mărturie sau să-l iscodească, şi atunci cum s-a făcut dreptate?

— Conducătorul trebuia să facă dreptate de la început, aşa încât duhurile să nu se bage în vieţile noastre, spuse Abdullah.

— Vi se fac multe nedreptăţi? întrebă cel mai de seamă dintre străini.

Cu prevederea ce-o deprinsese ca agă, Abdullah răspunse:

— Slavă lui Dumnezeu, avem un sultan drept, dar viaţa nu ne e lipsită de necazuri.

Mai vorbiră astfel un ceas, apoi străinii se ridicară şi plecară.

12

Cei trei se făcură nevăzuţi în întuneric fără să spună un cuvânt. Cel de-al doilea negustor se întoarse către primul şi grăi:

— A petrecut Înălţimea Voastră întocmai cum nădăjduise?

— Am cunoscut acum durerile din inimile celor mulţi! rosti celălalt. Tovărăşia poeţilor nu mă mai mulţumeşte, urmă el, murmurând, nici vorbele hazlii ale lui Şamlul cocoşatul nu mă mai fac să râd.

— Înălţimea Voastră, Dumnezeu să vă aibă în pază!

— Un vis scurt şi uimitor, grăi sultanul către sine însuşi, nici un adevăr nu iese la iveală, ci piere...

Celălalt aştepta ca sultanul să-i lămurească asupra celor spuse, dar acesta nu mai deschise gura până ce ajunseră la palat.

13

Fadil şi Akram au luat o odaie, iar cealaltă le-a revenit Rasmiyei, lui Umm As-Saad şi Husniyei. În pofida vieţii sărăcăcioase pe care o duceau, cei doi soţi erau binecuvântaţi cu o fericire deplină. Fadil dorea pentru Husniya un deznodământ la fel de fericit ca al lui. El se pricepea mai bine să uite trecutul decât femeile, avea cu ce să-şi umple timpul, în timp ce ele nu-şi puteau şterge din minte zilele pline de fericire şi lumină.

Îşi petrecea vremea cu Abdullah, împărtăşindu-şi unul altuia gândurile care le treceau prin minte şi inimă. Omul este făcut din oţel şi sufletul său este mai mare decât fiinţa lui. Îi păsa de necazurile omeneşti ca şi cum ar fi fost un imam şi nu un hamal. Dacă un trecător ar fi ascultat ce-şi spuneau cei doi unul altuia pe scările din faţa fântânii, nu

i-ar fi venit să-şi creadă urechilor şi i-ar fi luat drept doi oameni de vază ascunşi îndărătul straielor unui vânzător şi ale unui hamal.

— Mi-am deschis inima în faţa ta, îi spuse Fadil într-o zi, dar tu ai ţinut-o pe a ta ferecată.

Abdullah tăgădui, cu o mişcare a capului, dar Fadil zise mai departe:

— Fără îndoială că în viaţa ta este o taină. Nu eşti doar un simplu hamal.

— La mine în ţară aveam o călăuză, n-am ascuns asta.

— Acum m-am lămurit.

— Oricum ar fi, ne potolim setea dintr-un singur izvor.

— De aceea o să te rog să-mi faci un hatâr, îi ceru Fadil fără ocolişuri.

Abdullah îi aruncă o privire întrebătoare, iar Fadil rosti cu înţeles:

— Din pricina muncii tale, intri în casele tuturor.

Abdullah zâmbi cu tâlc şi tăcu, lăsându-l să-şi urmeze vorba.

— Te prinzi să duci răvaşe uneori?

— Unii oameni îşi găsesc sensul vieţii intrând în necazuri, spuse acesta surâzând, amintindu-şi cu înduioşare de Akram.

— Te prinzi? întrebă Fadil, nebăgând în seamă spusele lui Abdullah.

— Desigur! Şi mai mult dacă-ţi pot fi de trebuinţă, murmură hamalul.

14

Abdullah îşi îndeplini această sarcină cu cea mai mare uşurinţă şi fără să pregete. Nu o socoti drept încă o povară ce se adăuga la munca lui obişnuită. Neliniştile ce-l împovărau – gândul la Rasmiya, Husniya, şovăiala sa între viaţă şi moarte – nu i s-au şters din minte, dar nu îi mai dădeau bătăi de cap. Neliniştile lui legate de lumea din jur pieriseră cu totul, precum valurile unui râu în apele oceanului.

Al doilea om căruia îi pusese gând rău era fie Yusef At-Taher, fie Adnan Şuma, după cât de la îndemână avea să-i fie unul sau altul. Dar Abdullah îl puse înaintea lor pe Ibrahim spiţerul, dintr-o pricină care nu-i venise în minte până atunci. Abdullah îi cărase odată nişte mărfuri, nu se înţeleseseră asupra preţului, iar negustorul cel bogat îl blestemase şi îl ocărâse.

Săgeata se înfipse în inima lui Ibrahim spiţerul pe când acesta se întorcea acasă, după ce-şi petrecuse seara la cafenea. Groaza cuprinse oraşul şi amintirile despre Al-Sahlul, Batişa Marjan şi Al-Hamadhani reînviară.

Abdullah şi Fadil se reuniră pe scările din faţa fântânii tocmai când oraşul era în plină fierbere. Schimbară priviri înspăimântate, încercând în zadar să-şi ascundă mulţumirea.

— Ce nenorocire s-a abătut asupra noastră, îngână Abdullah.

— Parcă nu avea să se ajungă la vărsarea de sânge, spuse celălalt, nevinovat, citindu-i privirea.

— Poate e vorba de răzbunarea cuiva.

— Mă îndoiesc sa fie asta.

— Nu era mai nelegiuit decât alţii.

— Oamenii de vază ştiu că punea otravă în leacurile duşmanilor ispravnicului.

Abdullah îşi spuse în sinea lui că prietenul lui cunoaşte tot atâtea taine ale oamenilor ca şi el, poate chiar mai multe.

— Dacă nu mai purtăm răspunderea acestei fărădelegi, atunci cine e făptaşul ? îl întrebă.

— Numai Dumnezeu ştie ! Cineva l-a ucis şi noi plătim preţul omorului, spuse Fadil îngândurat.

15

După ce suflă în lumânare şi se vârî în pat, simţi cum asupra lui se pogoară un abur greu. Tremurând din toate încheieturile, şopti :

— Sinjam !

— Ce ai făcut? îl întrebă glasul cu răceală.
— Am făcut cum am crezut că e mai bine.
— A fost mai degrabă un răspuns la ocările ce ţi le aruncase.
— N-am făcut decât să i-o iau înainte, se repezi Abdullah. Oricum îi venea şi lui rândul mai devreme sau mai târziu.
— Socoteala ta este cu Cel care ştie ce e în sufletele oamenilor. Ai grijă, omule!
Sinjam se făcu nevăzut, iar Abdullah nu mai închise un ochi toată noaptea.

16

Deasupra cupolei Moscheii celui de-al Zecelea Imam, Qamqam şi Sinjam stăteau tăcuţi, în frigul iernii, învăluiţi în veşmântul nopţii. Sub ei, gărzile forfoteau, căutând răzbunarea, aruncând scântei din priviri.
— Of, câte patimi trebuie să mai îndure şi omul! se tângui Qamqam.
— Nu am făcut decât să-i izbăvesc sufletul lui Jamasa Al-Bulti din flăcările iadului, spuse Sinjam ca şi cum ar fi cerut îndurare.
— O singură dată nu ne-am băgat în vieţile lor, iar lucrurile s-au sfârşit întocmai cum nu ne doream.
— Dar e peste puterile noastre să nu le băgăm de seamă faptele.
În acea clipă trecu pe sub ei Sahlul, iar Qamqam arătă spre el spunând:
— Sunt bucuros că el trăieşte ca şi cum ar fi un simplu om, asemenea lor.
— Dar el este un înger, este trimisul lui Azrael[1] în mahala şi datoria lui este să se amestece printre ei neîncetat. Lui îi este permis să facă lucruri care nouă ne sunt oprite, spuse Qamqam dându-i dreptate celuilalt ifrit.
— Să ne rugăm lui Dumnezeu pentru puterea de a face ceea ce se cuvine.
— Amin, răspunse Sinjam.

1 Îngerul morţii.

17

Cursul vieţii lui Abdullah hamalul se poticni într-o întâmplare care îl tulbură peste măsură. Mergea spre casa agăi Adnan Şuma, purtând o încărcătură mare de nuci şi fructe uscate. Nu se gândise prea mult la moartea lui Ibrahim spiţerul: cât era adevăratul război sfânt, şi cât furie şi dorinţă de răzbunare. Dar cei care umblă pe calea lui Dumnezeu îi ştiu limpede vrerea şi-ar trebui să nu cunoască furia ori trufia. Altminteri întreaga construcţie s-ar prăbuşi din temelii.

Casa lui Adnan Şuma se afla pe strada Al-Mawakib wa Al-Ayad, nu departe de gospodăria ispravnicului. Era o uliţă de seamă pe care se înălţau casele fruntaşilor şi caravanseraiurile cele mari. Avea şi o grădină şi o piaţă unde se vindeau roabele. În vreme ce intra în casă îşi spunea în sinea lui: „Nu peste mult timp, o să-ţi sosească şi ţie rândul, Adnan". Când fu pe punctul de a pleca, un rob îl chemă să se înfăţişeze stăpânului casei. Abdullah se duse în odaia de primire, cu inima plină de spaimă. Bărbatul cu un chip mic, rotund şi cu ochi pătrunzători şi răi îl privi, mângâindu-şi barba. Apoi îl întrebă:

— De unde eşti de fel?

— Din Etiopia, răspunse Abdullah cu umilinţă.

— Mi-a ajuns la urechi că te bucuri de cinstirea oamenilor şi că nu pierzi nici o rugăciune.

— Mulţumită lui Dumnezeu, răspunse hamalul venindu-i inima la loc.

— De aceea te-am şi ales pe tine, îngână Şuma.

Înţelesul cuvintelor îi rătăcea prin minte, precum o aromă puternică într-o odaie închisă. De câte ori – pe când era încă agă – nu rostise şi el aceste cuvinte, ascunzându-i celui căruia îi vorbea faptul că îl atrăgea în rândul iscoadelor. Ştia că orice încercare de a scăpa de această nouă îndatorire îl trimitea drept la moarte. Nu era altă cale decât să accepte.

— Astfel ai cinstea de a lucra în slujba sultanului şi a sfintei credinţe, îi spuse Adnan.

Abdullah se prefăcu încântat şi fericit. Îi dădu de înţeles că putea să nu se îndoiască de încuviinţarea sa, la care celălalt îi spuse:

— Fereşte-te de lucrurile care îi aduc trădătorului pieirea.

— Sunt fericit că pot să slujesc în împărăţia lui Dumnezeu, răspunse Abdullah abia şoptit.

— Din pricina muncii tale, casele îţi sunt deschise, spuse Adnan Şuma. Tot ce-ţi lipseşte sunt nişte lămuriri care au fost hotărâte încă de pe vremea lui Jamasa Al-Bulti în catastife tainice.

18

Părăsi casa lui Adnan Şuma cu sufletul mai împovărat decât îi fusese la sosire. Când se întâlni cu Fadil Sanaan îi împărtăşi noua sa taină. Fadil se gândi multă vreme şi apoi spuse:

— Acum ai două perechi de ochi. O pereche a ta şi una care te urmăreşte.

Cum pe Abdullah pusese deja stăpânire îngrijorarea, Fadil îl întrebă:

— Oare nu crezi că asta înseamnă un câştig pentru noi?

— Mi se cere să-mi închin în întregime vremea muncii mele, spuse Abdullah îngândurat. Mă întreb dacă nu cumva m-a chemat la el pentru că are îndoieli asupra mea, urmă el în timp ce Fadil căzuse şi el pe gânduri.

— Sunt oameni stăpâniţi de furie şi nu aveau de ce să caute căi ocolitoare, răspunse Fadil.

— Ai vorbit cu-ndreptăţire, dar cum o să-mi dovedesc buna credinţă?

— Uneori, spuse Fadil după ce cugetă o vreme, împrejurările ne cer să-l trimitem pe unul dintre oamenii noştri într-un ţinut îndepărtat. Îţi voi spune când se va petrece asta data următoare, iar tu vei da de ştire. Acesta va pleca la momentul potrivit, ca din întâmplare.

— O rezolvare fericită, dar lucrurile nu se pot petrece astfel la nesfârşit, răspunse Abdullah cu ochii lucindu-i la auzul vorbelor lui Fadil.

— Din nefericire, chiar aşa este, spuse Fadil, ca şi cum ar fi vorbit doar pentru sine.

— În sfârşit, îmi împărtăşeşti părerea...

Abdullah se întrebă în sinea lui dacă va putea să-şi ducă la bun sfârşit planul său ascuns. Dintr-odată, gândurile i se risipiră când îl văzu pe Sahlul trecând strada prin faţa lor, grăbit, fără să arunce vreo privire în dreapta sau în stânga. Ca de obicei, inima i se făcu mică şi îi dădu un ghiont lui Fadil întrebându-l:

— Ce ştii despre acest bărbat?

— Sahlul e negustor de vechituri, îi răspunse Fadil cu un glas firesc. Era unul dintre prietenii tatălui meu şi poate este singurul negustor nepătat.

— Mai ştii şi alte lucruri?

— Nimic...

— Faptul că nu e cu nimic deosebit de ceilalţi nu îţi trezeşte întrebări?

— Că nu se deosebeşte printre ceilalţi?! El e întruchiparea modestiei, este un bărbat plin de vigoare, trecut prin multe, şi care nu se bagă în treburile celorlalţi. Ce te face să te îndoieşti de el?

— Are o privire pătrunzătoare care te stânjeneşte, spuse Abdullah după o clipă de şovăială.

— Nu ai de ce să-l bănuieşti de ceva, el este unul dintre puţinii oameni cu frica lui Dumnezeu printre atâţia nelegiuiţi.

Abdullah nădăjduia ca Fadil să aibă dreptate şi ca neîncrederea lui să nu se adeverească.

19

Cum i-o spunea experienţa, Abdullah era sigur că va fi urmărit, aşa cum se întâmpla cu toate noile iscoade. Nici nu încăpea vorbă să fie iar părtaş la vreo nouă păţanie primejdioasă, doar dacă Adnan Şuma nu s-ar înlătura singur din calea lui printr-o lovitură fericită a sorţii.

Când se furişă în casa lui Adnan pentru a se întâlni în taină, îi spuse:

— În scurtă vreme o să culegem o recoltă bogată. Mahalaua e plină de necredincioşi. Cred că este mai bine să stau departe de tine.

— Voi găsi atunci un misit, spuse Adnan Şuma cu bucurie în glas.

— Ar fi potrivit pentru lucrurile obişnuite, dar pentru cele mai de seamă găsesc de cuviinţă să vorbesc numai în faţa Înălţimii Voastre.

— O să cădem la învoială mai încolo asupra acestor lucruri...

— Fapta cea mai bună este cea dusă la îndeplinire cât mai curând, spuse Abdullah cu însufleţire.

După ce cugetă o vreme, Adnan spuse:

— Uneori noaptea pot fi găsit în afara zidurilor oraşului. Cred că este locul potrivit.

Şi lucrurile au mers mai bine decât se aştepta...

20

Cum Fadil Sanaan îl sprijini, Abdullah se înfăţişă cu o dare de seamă despre un tânăr necăsătorit, care locuia singur într-o odaie aflată într-o casă de pe uliţa vopsitorilor. Când gărzile s-au năpustit peste el în casă, părea că tânărul părăsise locul în urmă cu doar câteva clipe. Adnan Şuma îşi ieşi din minţi de furie şi îi spuse lui Abdullah:

— L-ai prevenit fără să-ţi dai seama!

Abdullah îl încredinţă că este mai priceput decât îşi închipuia el, dar Adnan, nemulţumit de el, îi ceru să plece.

21

Descoperirea cadavrului lui Adnan Şuma în afara zidurilor oraşului zgudui ca un cutremur casa ispravnicului, mahalaua şi oraşul. Şahriyar însuşi era furios. În privirile mai-marilor mahalalei se ivi o frică necunoscută, un simţământ

care se furişa tiptil, pe întuneric, din străfundurile unde zăcuse. Abdullah află din surse oficiale că iscoadele urmăreau să afle pricina pentru care aga ieşise în taină dincolo de zidurile oraşului. El era primul căruia i-a fost dat să afle taina victimei sale mergea la un lupanar, să le întâlnească pe Guluar şi Zahryar, cele două nurori ale ispravnicului Yusef At-Taher. De fapt, el cunoştea tainica îndeletnicire a celor doua femei încă de când se tocmise în slujbă şi dinaintea întâlnirii pe care o hotărâse Yusef At-Taher. Din această pricină, aga îi ceruse să se vadă într-un chioşc din grădina casei, pentru ca apoi să-l lase să plece. Însă el nu se mai întoarse în mahala, ci rămase în întuneric până când Adnan Şuma părăsi casa, înainte de zorii zilei, şi îl întâmpină cu săgeata ucigaşă.

Acum simţea primejdia mijind şi nu se îndoia ca unii dintre cei apropiaţi lui Adnan Şuma, femei sau bărbaţi, să cunoască taina întâlnirii dintre el şi acest bărbat. Hotărî să se facă pierdut, chiar dacă pentru puţin timp. Părăsi mahalaua şi o luă spre lunca râului, aproape de limba de verdeaţă unde pescuia, îndeletnicirea lui favorită, acelaşi loc unde i se arătase Sinjam. Găsi un palmier înalt, se aşeză la rădăcina lui şi se cufundă în gânduri. Se lăsă noaptea, stelele străluceau iar frigul se înteţise. Oare pusese totul la cale aşa cum se cuvenea ? se întreba. Sau nerăbdarea lui de a duce la bun sfârşit lucrurile zădărnicise totul ? Când şi cum i se va da din nou o însărcinare ? Cum va putea să se ferească de duşmani şi să vorbească cu prietenul lui, Fadil Sanaan ? În tăcerea nopţii, un glas se auzi de nicăieri strigându-l:

— Abdullah !

Se uită spre locul de unde venea vocea, spre râu, şi întrebă :

— Cine mă strigă ?

— Apropie-te, porunci glasul încărcat de încredere, linişte şi pace.

Se apropie de râu, mergând cu grijă, până când văzu întinderea întunecată a apei sub lumina stelelor. Zări o umbră, jumătate cufundată în apă, jumătate sprijinindu-se cu coatele de mal.

— Pot să-ţi fiu de ajutor cu ceva? întrebă Abdullah.

— Tu, Abdullah, eşti cel care are nevoie de ajutor.

— Cine eşti tu şi de unde mă ştii? întrebă hamalul tulburat.

— Eu sunt Abdullah cel care trăieşte în ape aşa cum tu eşti Abdullah cel care trăieşte pe uscat. Laţul răului se strânge în jurul gâtului tău.

— Cine vă ţine sub apă? Ce fel de făptură eşti tu?

— Nu sunt decât un slujitor al împărăţiei apelor nesfârşite...

— Asta înseamnă că există o împărăţie sub apă?

— Da. Aici a fost atinsă desăvârşirea, iar cei care s-au împotrivit au pierit. Nimic nu-i tulbură liniştea, doar nefericirea oamenilor care trăiesc pe pământ.

— Nu-mi vine să-mi cred urechilor. Puterea lui Dumnezeu nu cunoaşte margini, spuse el minunându-se.

— Întocmai astfel e şi milostenia Lui. Scoate-ţi veşmintele şi aruncă-te în apă.

— De ce? De ce îmi ceri aşa ceva într-o noapte atât de rece?

— Fă ce-ţi spun înainte ca strânsoarea să te omoare.

Imediat, Abdullah al apelor se cufundă în valuri lăsându-l pe celălalt pradă îndoielii. Împins de un imbold nebunesc, acesta se dezbrăcă şi se aruncă în vârtej până ce apa îi trecu de cap.

— Întoarce-te nevătămat pe uscat, îi porunci glasul.

Nu simţi pământul sub picioare decât atunci când inima i se linişti şi se credea una dintre păsările de pradă ale cerului, pământului şi nopţii. De asemenea, simţi cum îl învăluie căldura. În acel moment, căzu într-un somn adânc, liniştit, în care se făcea că stelele nu străluceau decât pentru a-l ocroti pe el. Se trezi înainte de crăpatul zorilor. Uitându-se în oglindă în lumina primei raze ce pătrunse prin fereastră, zări în apele ei un chip pe care nu îl mai văzuse înainte şi scoase un ţipăt:

— Binecuvântate să fie minunile dacă sunt creaţia lui Dumnezeu!

Nu avea nici chipul lui Jamasa Al-Bulti şi nici pe cel al lui Abdullah. Era o faţă deschisă la culoare, cu o barbă neagră răvăşită, cu păr bogat care-i cădea peste umeri, iar ochii îi luceau ca şi cum ar fi vorbit graiul stelelor.

Moartea îl luase pe Abdullah, aşa cum se petrecuse şi cu Jamasa Al-Bulti mai înainte. Fadil, Akram, Rasmiya, Husniya şi Umm As-Saad lipseau. Voci noi prindeau viaţă, răsăritul soarelui îi făgăduia alte peripeţii, o lume nouă îi dezvăluia viitoare minunăţii.

22

Viaţa în luncă, în apropierea limbii de verdeaţă care se întindea până în râu, îl mulţumea. Palmierul devenise prietenul lui, peştele îi era hrană, iar aerul curat nu-l părăsea niciodată. Cei care veneau aici, îndrăgostiţi sau iubitori ai muzicii, îi trezeau dorinţa răzbunării, dar, în acelaşi timp, el îi ierta. Cât despre sufletul lui, îşi găsi liniştea în convorbirile cu Abdullah al apei.

Oamenii care treceau râul îi aduceau veşti despre ce se mai întâmpla în oraş. Astfel află că ispravnicul Yusef At-Taher îl alesese pe Hisam Al-Faqi drept ajutorul lui, iar pe Bayumi Al-Armal îl făcuse agă. Află, de asemenea, că gărzile răscoliseră mahalaua în căutarea lui Abdullah hamalul. Îi luaseră pe sus prietenii, iar pe Rajab hamalul, pe Fadil şi soţia lui, Akram, îi aruncaseră în temniţă. Cele auzite îi tulburară liniştea şi începu să se îngrijoreze. Încă o dată, se avântă orbeşte în luptă...

23

Nu se duse să omoare, ci să se ofere drept răscumpărare pentru cei pe care îi iubea. Nu simţea nici urmă de frică. Faptul că lua asupra lui întreaga vină îl făcea să treacă peste îndoielile pe care ar fi putut să le aibă. Merse drept la Bayumi Al-Armal, la agie, şi îi spuse cu linişte în glas:

— Am venit să mărturisesc în fața ta că eu l-am omorât pe Adnan Şuma!

— Cine eşti tu? întrebă aga, privindu-l cu atenție.

— Abdullah cel de pe uscat, pescarul.

Uitându-se la înfățișarea lui, aga îl luă drept nebun şi porunci să fie pus în lanțuri dacă se dovedea primejdios.

— Şi de ce l-ai ucis pe Adnan Şuma? întrebă.

— Pentru că am însărcinarea să-i ucid pe cei răi, spuse el simplu.

— Cine ți-a dat această însărcinare?

— Sinjam, un ifrit credincios. Îndemnat de el i-am ucis pe Khalil Al-Hamadhani, pe Batişa Marjan şi pe Ibrahim spițerul.

— Înaintea ta, fostul agă, Jamasa Al-Bulti, a recunoscut că l-a ucis pe Al-Hamadhani, rosti bărbatul urmărindu-i spusele.

— De fapt, eu am fost Jamasa Al-Bulti!

— Capul lui atârnă deasupra uşii casei unde a locuit!

— L-am văzut şi eu cu ochii mei.

— Şi pretinzi că acel cap este al tău?

— Nu încape nici o îndoială şi îmi vei da crezare dacă îmi asculți povestea.

— Dar cum şi când ai făcut rost de noul cap?

— Îngăduie-mi să-l chem pe Sinjam să îmi fie martor...

— Ar trebui să fii închis pentru totdeauna la nebuni, strigă bărbatul şi dădu poruncă să fie trimis fără întârziere la casa de nebuni.

— Ajută-mă, Sinjam! Ajută-mă, Abdullah al apelor! țipă el când veniră să-l ia.

Fadil a fost schingiuit îndelung în închisoare, până când ispravnicul nu mai avu ce face şi le îngădui să plece, lui şi altor întemnițați. În acelaşi timp porunci să fie căutat Abdullah hamalul.

Nur Ad-Din și Duniyazad

1

Razele lunii scăldau arborii de balk din Piata Osândei, luminându-le florile de culoarea mierii, dar și pe Qamqam și Sinjam care stăteau pe una dintre ramurile celui mai înalt copac, într-o noapte în care suflarea iernii, ce stătea să plece, era împinsă de la spate de cea a primăverii, gata pregătită să-și intre în drepturi.

— La ce e bun timpul dacă se scurge după bunul plac al lui Dumnezeu, spuse Qamqam.

— Când harul divin pogoară pe pământ, se aude murmurul florilor care Îl laudă pe Dumnezeu, răspunse Sinjam.

— Oare ce-i lipsește omului pentru a se bucura de binecuvântarea timpului și a locului?

— Frate, eu asta nu înțeleg. Oare n-a fost dăruit cu minte și suflet?

Sinjam își ascuți urechile, cu luare-aminte, apoi întrebă:

— Nu ți se pare că parcă-n văzduh plutește o amenințare?

La aceste vorbe, se opriră pe o ramură apropiată, mai sus, două duhuri, un el și o ea, amândoi deopotrivă de aghesmuiți.

— Sakhrabut și Zarmabaha, șopti Sinjam.

— Necredința și răul, spuse Qamqam.

— Ne bucurăm de viață fără frică, râse Sakhrabut batjocoritor.

— Cei a căror inimă nu Îl cunoaște pe Dumnezeu nu au parte de fericire, țipă către el Qamqam.

— Chiar așa?! întrebă Zarmabaha pe un ton zeflemitor.

Cei doi începură să-şi împartă îmbrăţişări şi scântei săriră din înlănţuirea lor, iar Qamqam şi Sinjam se făcură nevăzuţi. Sakhrabut şi Zarmabaha slobozira un strigăt de victorie:

— Ai lipsit de lângă mine o veşnicie, spuse Sakhrabut.

— M-am jucat într-un templu în India. Tu pe unde ai fost? întrebă râzând Zarmabaha.

— Am fost într-o călătorie pe deasupra munţilor.

— Când m-am întors, grăi Zarmabaha cu hotărâre, am văzut o fată a cărei frumuseţe m-a lăsat înmărmurită. Crede-mă!

— Şi eu am văzut un tânăr frumos, în Mahalaua Spiţerilor. O asemenea frumuseţe nu are pereche printre oameni.

— O privire dacă arunci asupra fetei mele, chipul băiatului ţi se va şterge din minte.

— Mi-e peste putinţă să-ţi dau crezare.

— Haide să vezi cu ochii tăi!

— Unde este fata?

— Chiar în palatul sultanului.

Cât ai clipi, cei doi erau în aripa palatului sultanului unde se ţineau petrecerile. Când chipul despre care vorbiseră se ivi, amuţiră cu toţii. Era însăşi întruchiparea frumuseţii! Fata îşi dădu jos haina brodată cu fir de aur şi se îmbrăcă cu o cămaşă de noapte făcută din mătase de Damasc.

— Duniyazad este sora Şeherezadei, soţia sultanului, spuse Zarmabaha.

— Într-adevăr, frumuseţea ei este mai presus decât viaţa. De ce o asemenea frumuseţe îi este dată unei făpturi pieritoare?

— Îţi dau dreptate, nu străluceşte decât câteva zile pentru ca apoi timpul să-şi facă de cap cu ea.

— Cu toate astea, aceste făpturi bucură privirile lacome de frumos.

— Au minte, dar duc o viaţă de proşti.

— Dar pare-a fi o nemuritoare!

— Poate acum recunoşti că este mai frumoasă decât tânărul tău.

— Nu ştiu, spuse Sakhrabut şovăind. Haide să te încredinţezi tu însăţi.

În mai puţin de o clipă, cele două duhuri erau în prăvălia tânărului, întruchiparea frumuseţii fără cusur. Acesta tocmai închidea prăvălia şi aprindea lampa înainte de plecare.

— Acesta este Nur Ad-Din, negustorul de parfumuri, spuse Sakhrabut.

— Şi frumuseţea lui e fără seamăn. Cine e prietenul tău ?

— După cum vezi este negustor. De ce vrei să ştii de unde vine ?

— Este cel mai potrivit bărbat pentru fata mea şi ea este cea mai potrivită femeie pentru el.

— Trăiesc în acelaşi oraş, dar îi desparte o cale lungă ca de la cer la pământ.

— Este o batjocură ! Cum se face că tot pe noi ne învinuiesc că le jucăm renghiuri ?

— Cum se face că peţitoarele nu se bat pentru ea ?

— Răbdare ! Mulţi ar vrea să o aibă, printre ei aflându-se Yusef At-Taher, ispravnicul oraşului, şi Karam Al-Asil, bogătaşul. Dar cine este potrivit pentru sora nevestei sultanului ?

— Zarmabaha, mersul lucrurilor pe lumea asta e îngreunat de atâta prostie.

— Dar m-am gândit la ceva ! strigă Zarmabaha.

— La ce anume ?

— O idee demnă de Diavolul însuşi !

— Mă întreb despre ce poate fi vorba.

— Să-i aducem împreună ! Să le jucăm o festă !

2

Ochii negri ai lui Duniyazad luară foc. Nunta sultanului avea să fie una dintre acele petreceri minunate pline de splendoare şi fast. Palatul se unduia în luminile lumânărilor şi ale opaiţelor, strălucea de sclipirea giuvaierurilor oaspeţilor şi răsuna de cântecele muzicanţilor, bărbaţi şi femei.

Însuși sultanul Șahriyar îi dăduse binecuvântarea și îi dăruise giuvaierul obișnuit din noaptea nunții, spunându-i:

— Duniyazad, să-ți fie binecuvântată noaptea!

La sfârșitul serii, aștepta în odaia de culcare înveșmântată în straie cusute cu fir de aur, mărgăritare și smaralde. Mama și sora ei, Șeherezada, își luară rămas-bun de la ea. Aștepta singură în cameră, cu gândurile rătăcindu-i. O frământa așteptarea plină de griji și inima îi bătea nebunește. Ușa se deschise. Nur Ad-Din intră în cameră îmbrăcat în cel mai minunat strai țesut din mătăsuri de Damasc, purtând un turban irakian și papuci marocani. Înaintă spre ea alunecând ușor precum luna pe cer și îi ridică vălul de pe chip. Îngenunchie la picioarele ei, i le prinse la pieptul lui și îi spuse suspinând:

— Iubita mea, este noaptea vieții noastre!

În liniștea odăii năpădite de o muzică ascunsă, începu să-i dea jos hainele, una câte una.

3

Duniyazad deschise ochii. Perdeaua lăsa lumina dimineții să intre în odaie. Se trezi pierdută în amintirile izvorului binecuvântat din care sorbise. Buzele îi erau umede de sărutări, auzul îmbibat de cele mai dulci vorbe, gândurile îi erau pline de căldura răsuflărilor. Urmele iubirii încă îi stăruiau pe trup, la fel și mângâierile pline de duioșie. Era deja dimineață, dar ... Îndată se simți cuprinsă de un val de îngrijorare... Unde era mirele? Cum îl chema? Când s-au terminat pregătirile de nuntă? O, Sfinte! Nu a fost pețită! Nu a fost dată în căsătorie! Petrecerea nu avusese loc la palat! Se trezi din vis plină de amărăciunea cuiva care se îndreaptă spre butucul călăului. A fost doar un vis? Dar visele nu sunt oare menite să piară, nu să se întrupeze astfel încât să le poți atinge și simți? Încă îl vedea cu ochii minții pe mire, simțindu-i atingerile blânde. În odaie zăbovea parfumul răsuflării lui. Sări din pat și își dădu seama că era goală și că fecioria îi fusese furată. Începu să tremure din toate încheieturile.

— E cu neputinţă să fie adevărat! strigă ea cu deznădejde.

Se uită în jurul ei şi mai strigă o dată.

— Sunt pierdută!

Nebunia o încolţi precum o fiară care se pregăteşte să sară asupra prăzii.

4

Cât despre dimineaţa lui Nur Ad-Din, acesta îşi ieşi din fire când se trezi în odaia sărăcăcioasă de deasupra prăvăliei din Mahalaua Spiţerilor. A fost oare un vis? Dar a fost un vis minunat, înzestrat cu puterea şi greutatea faptelor aievea. Iată mireasa a cărei frumuseţe nu poate fi tăgăduită şi pe care nu o poate uita sau şterge din inimă! Când şi cum a fost dezbrăcat de veşminte? Încă simte parfumul minunat care nu are seamăn printre esenţele pe care le vinde. Încă vede iatacul bogat, cu perdele, divanuri şi patul acela minunat.

— De ce şi-ar râde cineva de un credincios cinstit ca mine?

Nu doar adevărul îl chinuia, ci şi dragostea.

5

Zarmabaha râdea şi îl întrebă pe Sakhrabut:

— Ei, ce spui despre această dragoste ce pare cu neputinţă a se-mplini?

— Într-adevăr, le-am jucat un renghi pe cinste.

— Nu s-a mai văzut aşa ceva pe pământ.

— Nu e întocmai astfel, spuse Sakhrabut şovăind. Oamenilor le plac închipuirile.

— Dar cum?

— Mulţi sunt cei care îşi închipuie că sunt înţelepţi, că au darul poeziei sau că sunt plini de îndrăzneală.

— Şi ce proşti mai sunt, râse Zarmabaha.

— Mă minunez de ce sunt totuşi favoriţii zeilor.

6

Duniyazad se resemnă la gândul că taina ei e prea grea ca s-o poarte singură. După ce Şahriyar plecă să se alăture

sfatului înţelepţilor, se grăbi spre aripa palatului unde locuia Şeherezada. De îndată ce dădu cu ochii de ea, aceasta o întrebă îngrijorată:

— Ce te-a tulburat, sora mea?

Duniyazad se aşeză pe o pernă la picioarele soţiei sultanului, ridică ochii rugător spre ea şi răspunse izbucnind în hohote de plâns:

— Mi-aş fi dorit să fiu bolnavă sau pe moarte!

— Dumnezeu să te păzească de aşa ceva! Ieri când ne-am despărţit erai bine.

— Apoi s-a petrecut ceva ce nu se pomeneşte în lumea celor cu judecată limpede.

— Povesteşte-mi îndată, căci mi-ai tulburat liniştea sufletului.

Duniyazad îşi coborî privirea şi începu să-i spună povestea care începuse cu nălucirea nunţii şi se încheiase cu sângele de netăgăduit. Şeherezada o urmări cu îngrijorare şi neîncredere, apoi o îmbărbătă:

— Nu îi ascunde nimic surorii tale.

— Îţi jur pe Domnul lumilor că nu am adăugat şi nici nu am trecut cu vederea vreo vorbă istorisindu-ţi întâmplările de-azi noapte.

— Să fie vorba de vreun amărât dintre oamenii de la palat?

— Nu... nu. Nu îl mai văzusem înainte.

— Ce om întreg la minte o să creadă povestea ta?

— Asta îmi spun şi eu. Este o poveste asemănătoare cu-acelea minunate pe care le spui tu.

— Duniyazad, poveştile mele vin din altă lume.

— Am căzut prizonieră adevărului lumii tale pline de mister, dar nu vreau să sufăr de pe urma lui.

— O să aflu adevărul mai devreme sau mai târziu, spuse Şeherezada cu mâhnire, dar îmi e teamă că ruşinea ne va duce la pieire până atunci.

— Gândul acesta mă ucide. Mi-e sufletul plin de îngrijorare şi teamă.

— Dacă sultanul află povestea ta, va fi din nou cuprins de temeri şi iarăşi îl va copleşi dispreţul adânc ce-l are pentru femei. Poate mă va trimite în faţa călăului şi va reveni la felul lui de-a fi de dinainte.

— Ferească Dumnezeu să ţi se întâmple vreun rău din pricina mea! ţipă Duniyazad.

— Haide să nu dezvăluim nimănui povestea ta, spuse Şeherezada după ce cugetă o vreme. Nici sultanul şi nici tata să nu o afle. Voi vorbi cu mama despre ce este de făcut. Însă tu trebuie să te întorci la noi, spunând că îţi e dor de casa părintească.

— Ce soartă nenorocită am, suspină Duniyazad.

7

Nur Ad-Din îşi chemă la el mama, pe Kalila Ad-Dumur. Bătrâna sosi mişcându-şi buzele, căci recita în tăcere versete din Coran. Faţa ei suptă purta încă semnele frumuseţii de odinioară. Când aceasta se aşeză lângă el pe divanul adus din Khorassan, o întrebă:

— Cât am dormit, ne-a bătut la uşă vreun străin?

— Nimeni nu a bătut la uşa noastră, răspunse cu uimire bătrâna.

— Şi nu s-a auzit nici o voce venind din odaia mea?

— Nimic. Chiar şi în somn, simţurile mele nu sunt adormite. Mă deştept la cel mai slab sunet. De ce îmi pui o asemenea întrebare ciudată?

— Poate a fost un vis, spuse tânărul după o clipă de şovăială, însă nu a fost un vis oarecare.

— Ce ai văzut, fiule?

— M-am văzut în preajma unei fete frumoase.

— Este îndemnul la căsătorie din partea Celui care nu apare, spuse Kalila cu un zâmbet.

— Dar totul a fost aievea. Am atins-o şi am simţit-o. Nu ştiu cum aş putea să mă îndoiesc că s-a întâmplat, dar nici nu pot să cred că a fost adevărat.

— Nu te mai gândi la asta. Găseşte-ţi o soţie!

— Ai auzit vreodată de vreun lucru aievea care se pierde fără urmă într-un vis?

— Stăpânul nostru poate să facă orice. Vei da totul uitării într-un ceas.

— Da... spuse Nur Ad-Din oftând adânc.

Ştia că spusese o minciună şi că nu avea să uite. Inima lui fremăta de dragoste adevărată, iar cea iubită era o făptură aievea a cărei amintire nu şi-o putea şterge din suflet sau da uitării.

8

Nur Ad-Din îşi deschise prăvălia şi prinse să privească lumea cu alţi ochi. Toată viaţa lui fusese cunoscut pentru frumuseţea lui nevinovată şi ascuţimea minţii, dar în acea dimineaţă de primăvară părea să fie cu gândurile-aiurea şi peste măsură de tulburat. Cei care se bucurau la vederea lui se întrebau ce i se întâmplase de îi luase minţile.

În acest răstimp Nur Ad-Din nu contenea să se gândească la visul minunat care îi răvăşise întreaga viaţă. Trecuse de douăzeci de ani fără să se însoare din pricina unei mai vechi dorinţe de-a lui de a căsători cu Husniya, sora prietenului său Fadil Sanaan. Atunci, şovăise la gândul că bogăţia tatălui ei depăşea cu mult bietul lui avut. După aceea îl oprise împotrivirea mamei lui de a lua o fată cu un tată în a cărui viaţă se amestecase ifritul.

— Ţine-te departe de rău, căci aceste taine nu ne e dat să le cunoaştem, spuse bătrâna.

Rămăsese prieten cu Fadil, lăsând-o pe Husniya în voia sorţii. Dar unde e ea acum? Unde e lumea şi toate cele ce sunt în ea? Nu mai era nimic în afară de amintirea aceea strălucitoare, de odaia bogată şi de patul care singur era mai mare decât toată încăperea unde dormea el. Se împărtăşise o clipă din viaţa cea adevărată, iubise cu toată făptura lui şi iată-l acum nutrind o iubire care făcea să pălească orice altă dragoste. Iată-l acum covârşit de urâtul, singurătatea şi melancolia vieţii, de amărăciunea veşnică de a fi departe de

ființa iubită. Iar șoaptele ei îi reveneau în minte de câte ori trăgea aer în piept.

Își aduse aminte de tinerețea pe care și-o petrecuse în preajma șeicului Al-Balkhi învățând cititul, scrisul și cele dintâi lucruri despre credință. Când învățase destul și își luase rămas-bun de la șeic, acesta îi spusese:

— Ce potrivită ți-e firea pentru a iubi!

Înțelesese că acesta îl poftea să rămână cu el și îi răspunse:

— Tatăl meu e bolnav și trebuie să îi iau locul în prăvălie.

— Dar nu-mi doresc drept discipol nici un trântor!

— Îmi ajunge să mă închin în fața lui Dumnezeu și să-i fiu credincios, spuse tânărul parcă cerându-și iertare.

Nu și-a încălcat cuvântul și nu s-a depărtat de Calea cea Dreaptă. Acum își amintește vorbele șeicului: „Ce potrivită ți-e firea pentru a iubi!“ Oare să meargă la acesta și să-i ceară sfatul? Dar se temea și înțelese că taina lui trebuia să rămână știută doar de el.

Urmări cu privirea șuvoiul de femei înveluite. Era oare cu putință ca iubita lui să fie una dintre ele? Trebuia să fie undeva, nu mai încăpea îndoială. Se afla undeva, în această clipă și nu în alta. Poate dorul pe care-l simțim cutreieră nebunește lumea, în vreme ce se chinuie să o-ntâlnească pe făptura iubită. Poate Cel care a făcut cu putință minunea visului va face încă una, plăsmuind un altul.

Un vis ca acesta nu poate să piară ca și când n-ar fi fost nicicând. Dorul nu se poate aprinde cu o asemenea vâlvătaie fără să aibă o pricină. Îndrăgostitul trebuie să-și vadă visul cu ochii! Prin înțelepciunea minții sau prin fapte nebunești trebuie să izbândească. Dar cel care caută fără să aibă o călăuză este pierdut!

9

Vizirul Dandan se bucură de întoarcerea lui Duniyazad în vasta lui casă, însă mama ei pătimea în tăcere, alături de fată, din pricina tainei dureroase pe care-o împărtășeau.

— Ai călcat strâmb, Duniyazad! îi spuse ea fiicei sale cu întristare şi furie în voce.

— Îmi încredinţez viaţa Domnului lumilor, răspunse Duniyazad plângând.

— Nu o să iasă nimic bun din asta!

— Îmi încredinţez viaţa Domnului lumilor, zise din nou aceasta cu glas sfârşit.

Când semnele sarcinii începură să se ivească, femeia pregăti totul ca fata să lepede copilul, cerând iertare lui Dumnezeu.

— Noi amânăm urgia ce-o să cadă pe capul nostru, dar ce se întâmplă dacă apare un peţitor?

— Nu vreau să mă mărit, ţipă Duniyazad.

— Ce o să-i spunem părintelui tău dacă te va cere cineva?

— Îmi încredinţez viaţa Domnului lumilor!

Când rămânea singură, uita de primejdia în care se afla şi nu se gândea decât la iubitul pe care nu-l avea lângă ea. În clipele acelea, nici moartea nu mai avea însemnătate. Nu-şi mai ascundea ruşinea, se întreba doar chinuindu-se:

— Unde eşti, iubitule? Cum de m-ai găsit? Care-ţi este taina? Ce te-a făcut să te îndepărtezi de mine? Frumuseţea mea nu te-a fermecat aşa cum m-a fermecat pe mine a ta? Focul pe care mi l-ai aprins în suflet nu te arde? Nu-ţi este milă de chinurile mele? Nu-ţi lipseşte iubirea mea?

10

Şirul întâmplărilor fu tulburat de o piedică ce întunecă bucuria oamenilor. Crainicul trecu călare pe un catâr chemându-i pe supuşii sultanului pentru a le da de veste că împăratul Bizanţului luase cu asalt unul dintre porturi şi că armata era gata să pornească războiul împotriva năvălitorilor. Teama îi cuprinse pe toţi, iar moscheile deveniră neîncăpătoare pentru credincioşii care se rugau pentru victoria sultanului Şahriyar. Pe seară, oameni de seamă sau

simpli se adunară deopotrivă în Cafeneaua Emirilor. Pe o bancă stăteau Hasan şi Ibrahim spiţerul, Fadil Sanaan şi Nur Ad-Din. Nu se vorbea decât despre război.

— Voi nu aţi fost martori la nici o năvălire a duşmanului, se auzi glasul doctorului Abdelqader Al-Mahini. E ca o furtună care târăşte în ruină oraşe şi pe oamenii ce le locuiesc.

— Oastea lui Dumnezeu este de neînvins, spuse Jalil postăvarul.

— Dar Dumnezeu are căile Lui, spuse Maaruf pantofarul.

— Corabia lui Sindbad poate fi capturată, spuse Rajab hamalul.

— Nu te gândeşti decât la tine şi la prietenul tău, îi spuse Aladdin, fiul bărbierului Ujr.

— Am avut un vis neobişnuit! zise şi Ujr bărbierul.

Însă nici unul nu-l întrebă despre ce vis era vorba, pentru că nimeni nu avea încredere că spune adevărul şi pentru că ştiau că îşi bagă nasul în treburile altora. Nur Ad-Din se cutremură când auzi cuvântul „vis" şi le spuse prietenilor lui, Hasan şi Fadil:

— Nimic nu este mai grozav în viaţa omului decât visul!

— Adevăr ai grăit, fiule, auzi o voce spunându-i.

Se întoarse spre divanul de lângă el şi îl văzu pe Sahlul negustorul de vechituri care se uita spre el zâmbind.

— Sunteţi înţelept şi aţi văzut multe în viaţă.

— Cel care stăpâneşte taina viselor o stăpâneşte şi pe cea a viitorului, spuse Sahlul.

Nur Ad-Din continuă să vorbească cu însufleţire, uitând de cei din jur, dar Fadil, amintindu-şi ce-i spusese prietenul lui dispărut, Abdullah hamalul, îl înghionti pe acesta pe ascuns, şoptindu-i la ureche:

— Nu mai vorbi cu el...

— Dar este un om trecut prin toate...

— Şi este la fel de greu de citit ca şi un vis.

— Credinţa mea e că armata sultanului va învinge, dar praful şi pulberea se va alege de vistierie, se făcu auzit glasul doctorului Abdulqader Al-Mahini.

11

Nur Ad-Din suspină cu întristare şi se întrebă dacă dorul lui va lua sfârşit vreodată. Sclipirea din ochi îi pierise, iar inima îi era abătută. Bătea uliţele fără noimă, când dimineaţa, când seara, mergând cu deosebire în acele locuri unde târguiau femeile. De mai multe ori trecu prin dreptul casei vizirului Dandan în clipa în care din spatele împletiturii de lemn de la ferestre pândea Duniyazad. Însă el nu o văzu şi nici ea pe el. Întâmplarea i se părea acum una nemaivăzută, ceva cu neputinţă de închipuit. Uneori, i se năzărea că vorbea despre un adevăr cu totul nemaipomenit ce avea să-i fie dezvăluit atunci când Dumnezeu va binevoi. Odată, la spartul zorilor, zări o umbră îndreptându-se spre el. În lumina piezişă a lămpii agăţate deasupra uşii, i se păru că vede chipul unui pitic... era Karam Al-Asil, bogătaşul. Oare de ce ieşea din casa lui minunată, la ora aceasta din noapte ? Ce-l împiedica să doarmă ? Ce căuta ? Se întrebă dacă bărbatul acesta nu căzuse pradă, ca şi el, unui vis şi dacă averea lui avea să-l ajute să dea de urma celui care îl luase prizonier. Fără să ştie de ce, se cutremură la vederea lui.

12

Lui Karam Al-Asil îi plăcea să bântuie noaptea pe străzile pustii. Ştia toate locurile şi nu exista o parte a oraşului unde să nu aibă o clădire, o casă sau un caravanserai. Acasă, avea o nevastă şi zeci de roabe, dar nu le stăpânea inimile aşa cum o făcea cu oamenii şi lucrurile. Avea puterea să schimbe soarta oamenilor, dar nu putea să-şi schimbe înfăţişarea sau forma. Negoţul îi dădea prilejul să se învârtă prin lume, însă lui îi plăcea singurătatea nopţii. Nu-i plăceau cântecele sau

să stea de vorbă, însă era înnebunit după bani şi iubea puterea. Era fericit că sultanul îl socotea unul dintre apropiaţii lui. Plătea zakatul[1], dar nu dădea nimic de pomană. Îşi îngrijea barba şi se mândrea cu ea. Bogăţia ei era cel mai frumos lucru pe care-l avea. I se născuseră douăzeci de fete şi nici un băiat. Avea atâta bănet, încât era cel mai bogat om din mahala. De fapt, era cel mai bogat om din tot oraşul.

Şi el iubea. Poate asta fu pricina pentru care Nur Ad-Din începu să-i urmărească umbra, cu inima strânsă.

13

Dragostea îl fulgeră în clipa în care lui Duniyazad, aflată în hamdah în drum spre sărbătoarea Zilelor Aşura[2], îi căzu vălul de pe faţă. Copleşit de gândurile negre ce le-avea din pricina negoţului său, se simţise dintr-odată ca fulgerat din creştet până-n tălpi. Se aplecă spre aga Bayumi Al-Armal, care era unul dintre supuşii lui, şi-l întrebă:

— Cine este roaba aceasta?

— Este Duniyazad, sora nevestei sultanului.

Inima i se strânse când înţelese că n-o putea avea nici cu preţul tuturor bogăţiilor din lume.

Astfel înainta în noapte, bântuit de gânduri amare. Când dădu cu ochii de Nur Ad-Din, se prefăcu că nu-l cunoaşte. Îl invidia pentru frumuseţea sa şi se dojeni înfuriat pentru ceea ce simţea faţă de un alt om. Trecu pe lângă casa lui Sahlul, negustorul de vechituri, şi îşi spuse în sinea lui: „Omul ăsta se întrece cu mine în bogăţie". Gândea că făcea parte dintr-o comunitate aparte căreia ceilalţi trebuiau să-i arate o cinste deosebită şi pentru asta se ura pe sine mai mult decât îi ura pe ceilalţi. Se îndreptă spre casă spunând:

---

1 Unul dintre cei cinci stâlpi ai islamului care presupune oferirea de pomană cu valoare fixă, prelevată din bunurile musulmanului şi distribuită celor nevoiaşi.

2 Sărbătoare şiită care comemorează moartea lui Hasan, fiul lui Ali, nepotul Profetului Mahomed.

— Karam Al-Asil, Abdullah Al-Balkhi, cine ne poate dezvălui necunoscutul? Avuţia mea ar trebui să-mi aducă mult mai multă fericire decât am acum.

14

Uşierul îi spuse:

— Stăpâne, Hisam Al-Faqi, ajutorul Înălţimii Voastre, vă aşteaptă în odaia de primire.

Oare ce-i venise la ora asta târzie? Se duse îndată la el şi se îmbrăţişară.

— Ispravnicul Yusef At-Taher vă aşteaptă acum la el acasă.

— Şi ce se ascunde îndărătul grabei sale?

— Ştiu doar că este un lucru de seamă.

Porniră amândoi în mare grabă. Când Yusef At-Taher rămase singur cu el, îi spuse într-o doară:

— Cu voinţa oamenilor...

Karam Al-Asil îl privi cu luare-aminte în vreme ce ispravnicul îşi urmă vorba:

— Armata noastră a ieşit biruitoare! Tu eşti primul care primeşte-această veste.

— Un dar de la Domnul lumilor, spuse bogătaşul tulburat.

— Puterile vistieriei au fost vlăguite, zise ispravnicul uitându-se la el lung.

Inima începu să-i bată cu repeziciune şi dintr-odată înţelese totul.

— Sultanul are nevoie de un împrumut care va fi plătit după ce se adună taxele pe pământuri, spuse Yusef At-Taher.

— Şi eu ce treabă am cu asta?

— Sultanul te-a ales pe tine pentru a-ţi face această cinste, râse ispravnicul.

— Cât? întrebă fără nici o însufleţire.

— Cinci milioane de dinari.

Nu era cale de scăpare. Nu avea de ales. Însă un gând îi încolţi în mintea lui deprinsă cu târguielile.

— Este o şansă să mă apropii de sultan şi să primesc răsplata Celui Milostiv.

— Întocmai!

— Dar am o rugăminte căreia nu ştiu cum să-i dau glas, zise el în şoaptă.

Yusef At-Taher tăcu şi un zâmbet i se ivi pe chip.

— Mâna lui Duniyazad. Este ultima mea nădejde că voi dobândi vreodată cinstea de a mă înrudi cu sultanul.

Lui Yusef At-Taher nu-i venea să-şi creadă urechilor, dar nu lăsă să se vadă nimic. Îşi aminti cât de mult îşi dorise să o ţină pe Duniyazad doar pentru el. Spusele celuilalt îl înfuriară peste măsură, dar zise liniştit:

— Voi face după cum ţi-e voia şi dorinţa ta va ajunge la urechile sultanului.

15

— De ce ţi-e teamă de-aia nu scapi!

Aşa grăi mama ei, cu nelinişte-n suflet, în timp ce Duniyazad îşi aştepta sorocul.

— A apărut mirele! spuse mama. A căpătat încuviinţarea sultanului şi învoiala tatălui tău.

Cine să fie? Oare soarta pusese deoparte un nou miracol care să o mântuie? se citea întrebarea în ochii ei, fără ca ea să spună ceva.

— Este Karam Al-Asil, bogătaşul.

Duniyazad închise ochii. Deznădejdea făcu să-i piară tot sângele din obraji.

— Ne aşteaptă zile negre, spuse mama ei.

— Sunt nevinovată şi Dumnezeu îmi este martor, răspunse Duniyazad plângând.

— Nimeni nu-ţi va crede povestea!

— Dumnezeu îmi ajunge!

— La El este iertarea!

— Dar nu am dreptul de a mă-nvoi sau nu?

— Nu. Este dorinţa sultanului.

— Dacă aş putea părăsi lumea asta! se tângui Duniyazad.

— Ar fi o ruşine şi mai mare, iar sora ta nu ar scăpa de urmări. Dacă lacrimile ne-ar putea veni în ajutor... îi spuse mama pe măsură ce plânsetele lui Duniyazad se înteţeau.

— Dar nu mai am nimic altceva decât lacrimile! ţipă fata.

16

Sakhrabut îi spuse lui Zarmabaha, în vreme ce acesta râdea satisfăcută:

— Şiretlicul pe care l-am pus la cale a dat naştere multor încurcături şi abia aştept să văd urmarea!

— Am petrecut pe cinste, spuse şi Zarmabaha împărtăşindu-i veselia.

— Crezi că frumuseţea asta de fată îşi va lua ea singură viaţa sau va fi omorâtă?

— Cel mai frumos ar fi ca ea să fie omorâtă, iar tatăl ei să-şi curme zilele.

— Ce-ar putea fi mai hazliu?

— Să lăsăm lucrurile să-şi urmeze mersul, asta dacă nu va fi din nou nevoie de noi.

— Adevărul este că mi se face frică...

— De ce îţi este frică, iubite? îi curmă vorba Zarmabaha.

— Că binele îşi va vârî coada de unde nu te aştepţi.

— Nu te gândi la ce-i mai rău, îi spuse ea zeflemitor.

Sakhrabut râse şi nu mai spuse nimic.

17

Vestea logodnei lui Karam Al-Asil cu Duniyazad se răspândi în întreaga mahala, stârnind veselia, curiozitatea şi dând frâu liber vorbelor răutăcioase. Cei sărmani visau la o milostenie nemăsurată din partea omului care nu cunoştea bucuria de a oferi. Bogaţii se bucurau de această înrudire prin căsătorie între sultan şi cineva din mahalaua lor. Cu toate acestea, umblau zvonuri răutăcioase despre căsătoria dintre o maimuţă şi un înger.

În singurătatea ei, Duniyazad se tânguia, vorbind cu iubitul ei necunoscut: „Unde eşti, iubite ? Când vii să mă salvezi de la moarte ?“

Nur Ad-Din continuă să bată drumurile fără noimă, iar când află vestea căsătoriei întristarea îl copleşi. „Unde eşti, iubita mea ?“ îi vorbi la rândul lui necunoscutei. Qamqam şi Sinjam urmăreau cu amărăciune adâncă vorbele celor doi.

— Uite, spuse Sinjam prietenului său, ce pot face timpul şi locul!

— Suspinele omului, îi spuse Qamqam, de multă vreme se varsă în râul necazurilor dintre stele.

Pe sub copacul în care se aflau cei doi trecu grăbit Sahlul, la care Qamqam spuse în şoaptă:

— Se duce cu treabă.

— Uneori primesc porunci de neînţeles, îşi spuse Sahlul tulburat şi îşi văzu de drum.

18

Sahlul ajunse la gardul casei de nebuni unde se opri în întuneric.

— Dacă nu aş fi credincios, m-aş întreba care e înţelesul tuturor acestor lucruri, îşi zise în sinea lui.

Se opinti cu putere în pământ, iar între el şi încăperea în care era închis Jamasa Al-Bulti şi se deschise un tunel pe care nici un om nu-l putea face în mai puţin de un an. În câteva clipe, se apleca deasupra capului lui Jamasa Al-Bulti ascultându-i răsuflarea. Îl împinse uşor şi acesta se trezi întrebând:

— Cine e ?

— Nu contează, îi spuse. Eşti liber. Dă-mi mâna şi te voi scoate de aici.

Jamasa se lăsă în voia lui, nevenindu-i să creadă ce se întâmpla până când nu simţi cum îl înconjoară aerul proaspăt al primăverii.

— Dumnezeu Cel Milostiv! bolborosi Jamasa. Cine eşti tu, străine ? Cine te-a trimis ?

— Mergi iarăşi la vechiul tău loc de pe marginea râului, îi spuse Sahlul şi îl îmbrânci.

19

Când străinul plecă, Jamasa Al-Bulti își spuse în sinea lui:

— Aici nu e treabă curată! Nu uita asta, Jamasa. Nu uita și cugetă la toate acestea!

Trăise printre nebuni până când se obișnuise cu nebunia. Își dădu seama că era vorba despre o taină adâncă și o întâmplare nemaiîntâlnită. Nădăjduia să îi pătrundă adâncurile și să se ridice la înălțimea unei asemenea încercări. Cum trase aerul proaspăt în piept, își aminti de Akram, Rasmiya și Husniya. Își dorea să poată vedea casa unde locuiau și să se amestece printre cei pe care îi iubea. Dar cine era el? Îi tunseseră părul și barba și îl bătuseră crunt de două ori. Jamasa nu mai exista, și nici Abdullah. Nu știa cine e. Nu mai avea nici nume. Îl imboldeau fel de fel de gânduri negre și și-ar fi dorit să atingă din nou cucernicia.

Se îndreptă spre palmierul de pe limba lui de verdeață ce se prelungea în râu. Își aminti de prietenul lui, Abdullah al apelor.

— Sunt o făptură fără nume, își zise din nou, a cărei menire trece dincolo de granițele lumii, dar nu uita și cugetă! Nu ți-a fost dat să umbli din nou liber fără pricină!

20

Duniyazad a fost dusă la palat pentru ca nunta să poată fi sărbătorită sub oblăduirea sultanului, după însăși dorința sa. Un val de spaimă se abătu asupra inimii miresei și a surorii sale, stăpâna poveștilor. Șeherezada își povățuise sora să spună că este bolnavă și să-l roage pe sultan să amâne nunta până când se va înzdrăveni. A fost chemat doctorul Abdulqader Al-Mahini, care supraveghe vindecarea fetei. Dar acesta mirosi de îndată că nu era lucru curat cu boala fetei. Fiind un om de o rară înțelepciune, cunoscând tainele cititului atât în sufletele oamenilor, cât și în trupurile lor, se gândi că miresei îi era urât de maimuța cu care trebuia să se căsătorească. El, însă, din compătimire față de dorința fetei, trecu cu vederea

descoperirea făcută, îngropând taina fetei în fântâna sfântă a îndeletnicirii sale și hotărî prelungirea perioadei de îngrijiri. Pe de altă parte, lui Karam Al-Asil nu-i fu tocmai pe plac această hotărâre și începu și el, de asemenea, să aibă îndoieli. Ceru sultanului să înlesnească întocmirea hârtiilor necesare căsătoriei, nunta urmând a fi amânată până când fata se vindeca. Sultanul se învoi și îl aduse pe mai-marele cadiilor[1], iar zapisul fu semnat. Astfel, Duniyazad deveni oficial soția lui Karam Al-Asil, bogătașul. Unii oameni așteptau cu nerăbdare o nuntă minunată, iar alții o nenorocire care nu mai putea fi amânată.

21

Pașii nesiguri ai lui Nur Ad-Din l-au dus într-o seară la râu, unde se așeză, fără a avea pe nimeni în preajmă, pe limba de verdeață. În liniștea aceea tulburată doar de adierea vântului de primăvară și aprinsă de vorbe de dor, o voce care se tânguia îi ajunse la urechi. Încredințat că era vorba despre cineva care se ruga se îndreptă spre locul de unde venea vocea, căutând alinare și mângâiere. Dădu peste un bătrân așezat sub un palmier, și, nedorind să-l întrerupă, se așeză lângă el și îl ascultă. După ce sfârși, bărbatul îl întrebă:

— Cine ești tu ? Ce vânt te aduce prin locurile astea ?

— Sunt un suflet chinuit, răspunse Nur Ad-Din. Dar tu ? Ești de prin partea locului, unchiule ?

— Locurile nu au nici o însemnătate pentru cei care și-au închinat viața credinței. Dar care este taina chinului tău ?

— Povestea mea nu e deloc una obișnuită.

O dorință arzătoare de a-și deschide sufletul îl împinse și-i povesti visul în cele mai mici amănunte, dar și nebunia care urmase de atunci.

— Mă crezi ? îl întrebă.

— Nebunii nu spun niciodată minciuni, răspunse bărbatul.

— Taina aceasta cunoaște și o dezlegare ?

---

1 Judecător.

— În spatele ei se află un înger sau un diavol, dar totul s-a petrecut aievea.

— Dar cum pot să scap de dorul acesta?

— Cu toții îndurăm necazuri fără număr, spuse cu liniște-n glas. La sfârșit, ajungem la acea suferință după care nu mai există nimic. Iubește-L pe Dumnezeu și El te va ajuta să treci peste toate!

— Sunt un credincios adevărat și încă iubesc făpturile zămislite de Dumnezeu.

— Atunci nu te opri din căutări.

— Am ostenit și nu mai pot pune geană pe geană.

— Cel ce iubește nu cunoaște istovul!

— Îmi pari un om care a trecut prin multe, spuse Nur Ad-Din cu luare-aminte.

— Am cunoscut un bărbat care era lipsit de cei pe care îi iubea și chiar de însăși viața lui.

— Murise?

— Nu, era încă în viață. Te îndoiești de sănătatea minții mele?

— Ce-mi spui tu e curată nebunie!

— Dar poți să-mi dai crezare!

— Mi-e din ce în ce mai greu să-ți pricep spusele! grăi Nur Ad-Din după ce șovăi o clipă.

— Atunci ce spui despre visul tău? întrebă bărbatul cu un zâmbet.

22

Nur Ad-Din se întoarse în oraș, înotând prin oceanul de întuneric. Credinciosul îi potolise doar în parte setea care-i pârjolea sufletul. Îl încredințase că trebuia să caute în continuare, dar nu îi făgăduise că va ieși victorios și nici nu-l preveni în legătură cu această deznădejde. Îi spuse că este unul dintre cei aflați în suferință. Nur Ad-Din nu fusese lăsat pe lume pentru sihăstrie, ci pentru a-L iubi atât pe Dumnezeu, cât și lumea.

Cu aceste lucruri în minte plecase de lângă şeicul Abdullah Al-Balkhi în ziua aceea. Pentru câteva clipe fusese încredinţat că iubita lui trăieşte undeva şi că poartă semnul iubirii lui. Despre asta îi vorbi adierea caldă de primăvară care înviora noaptea, aşa cum îi vorbise şi strălucirea stelelor care învăluia cupolele şi minaretele.

— Ostoieşte-mi durerea, oh, Dumnezeul meu cel milostiv cu robii Lui! strigă el în singurătatea aceea.

— Cine se tânguie la ora asta târzie din noapte? răsună un glas în apropiere.

Nur Ad-Din zări umbrele a doi bărbaţi care îi tăiară calea.

— Sunteţi de la agie? întrebă el.

— Suntem doi negustori străini care îşi petrec timpul plimbându-se prin vechea voastră mahala, răspunse aceeaşi voce.

— Bine aţi venit la noi.

— De ce te plângeai, tinere?

— Oamenii se ajută între ei, spuse celălalt bărbat. Neajunsurile îşi găsesc alinare între oamenii cinstiţi.

— Vă poftesc în umila mea casă, care se află în apropiere, spuse Nur Ad-Din cu inima deschisă.

Se strânseră cu toţii într-o odaie bogată unde fură îmbiaţi cu dulciuri zalabiya şi două pahare de ceai de karkade[1]. Cei doi întrebară de neajunsurile băiatului, iar el îi întrebă despre locurile din care veneau, aceştia răspunzându-i că vin din Samarkand. Cei doi îl întrebară din nou despre neajunsurile lui, la care Nur Ad-Din le spuse:

— Cel ce se simte pierdut îşi împărtăşeşte taina străinului.

— Şi poate găseşte la acesta o dezlegare la care nu se aştepta, îi spuse vocea.

— Fie atunci ca văzduhul să toarne peste noi o ploaie pe care nu o aşteptam, spuse Nur Ad-Din suspinând şi începu să le spună povestea nemaivăzutului său vis până când vocea lui se pierdu într-o linişte netulburată.

Se uită la ei ruşinat.

---

1 Ceai de hibiscus.

— Ne-am cunoscut prin mijlocirea inimilor noastre, aşa cum le stă bine unor oameni de omenie, dar acum trebuie să ne cunoaştem şi după nume. Eu sunt Azz Ad-Din As-Samarkandi, iar însoţitorul meu este Kheir Ad-Din Al-Ansi.

— Numele meu este Nur Ad-Din, vânzătorul de miresme parfumate.

— Un negoţ frumos precum chipul tău.

— Dumnezeule! Nu sunt deloc frumos, Dumnezeu îi binecuvântează cu frumuseţe pe aceia cărora le arată şi bunăvoinţa. Mi-aţi crezut povestea? întrebă el.

— Desigur, tinere. Am călătorit prin multe ţări şi am auzit poveştile strămoşilor noştri pe care omului nu îi este dat să le asculte. De aceea nu mă îndoiesc de adevărul visului tău.

Inima lui Nur Ad-Din se umplu de nădejde şi întrebă:

— Oare îmi voi putea găsi iubita?

— Nu mă îndoiesc de asta...

— Dar cum şi când?

— Cu răbdare şi stăruinţă vei ajunge şi acolo.

— Te afli în nevoie? Doreşti să-ţi dăm nişte bani? îl întrebă Kheir Ad-Din Al-Ansi.

— Nu Îi cer lui Dumnezeu decât să ajung la ea.

— Bucură-te, căci Dumnezeu nu va întârzia să Îşi pogoare îndurarea asupra ta! spuse Azz Ad-Din.

23

Şeherezada nu-l văzuse niciodată pe sultan atât de tulburat. Se aflau amândoi în balconul care dădea spre grădina palatului. Acesta îşi încheiase rugăciunea de dimineaţă şi tocmai îşi lua dejunul un pahar de lapte însoţit de un măr. În scurt timp, urma să-şi pună straiele solemne şi să se alăture sfatului, dar în acele clipe aducea cu un copil care se bucura de o descoperire nouă:

— Astă-noapte, în plimbările mele, am aflat o poveste întocmai cum sunt cele spuse de tine, Şeherezada.

— Stăpâne, dacă poveştile se repetă înseamnă că sunt adevărate, zise ea zâmbind, în ciuda întristării ce-o copleşise.

— Da. Aşa e. Tainele vieţii sunt mult mai minunate şi mai delicioase decât vinul.

— Stăpâne, Dumnezeu să te binecuvânteze cu plăcerea vieţii şi să te împărtăşeşti din tainele ei.

— Adevărul este că sunt mereu în mişcare şi nu mă opresc niciodată. Inima nu-mi stă locului. Lumina zilei şi întunericul nopţii se luptă în mine.

— Aşa stau lucrurile cu fiece făptură omenească, spuse ea veselă, ascunzându-şi amărăciunea din suflet.

— Nu te grăbi. Mi-a sosit şi mie rândul să-ţi spun o poveste neobişnuită.

Şi astfel îi povesti visul lui Nur Ad-Din, vânzătorul de miresme parfumate. Dar, privind-o cu băgare de seamă şi văzându-i tulburarea, îi zise cu mirare:

— Şeherezada, dar ce tare te-au impresionat vorbele mele!

— În zori, nu m-am trezit în apele mele, îşi ceru ea iertare.

— Efectul umezelii va dispărea în curând. Vom chema doctorul să te vadă. Vreau ca vestitorii să meargă prin oraş şi să spună tuturor povestea, ca să-i aducem împreună pe cei doi îndrăgostiţi.

— Este mai bine să nu ne pripim şi să îi lăsăm pe cei doi pradă gurilor rele, zise ea cu însufleţire.

Sultanul cugetă o vreme, după care întrebă:

— Iar oare nu pot să-i apăr eu însumi?

Şeherezada îşi spuse în sinea ei că acest bărbat nu se îndeletnicise decât cu tăiatul capetelor şi că diavolul încă îl îndemna să facă multe lucruri. Cu toate acestea, nu se mai afla în întregime sub puterea lui.

24

Şeherezada îi spuse mamei ei, care locuia la palat chipurile pentru a avea grijă de Duniyazad:

— S-a întâmplat un lucru foarte neobişnuit, care ne cere să fim cu mai mare băgare de seamă de-acum încolo.

— Inima mea, spuse mama oftând din adânc, nu mai e în stare să îndure alte întâmplări.

— Mamă, omul din vis este aievea.

Gura femei se deschise de uimire, apoi murmură:

— Nu-mi vorbi de vise!

— Nu este altul decât Nur Ad-Din, vânzătorul de parfumuri.

Şeherezada îi povesti păţaniile sultanului, la care mama îi spuse, nevenindu-i să-şi creadă auzului.

— Unul ca el nu poate să se strecoare noaptea în palatul sultanului...

— Mamă, dacă îndoielile tale ar fi adevărate, nu crezi c-ar fi fost mai uşor pentru ea să fugă cu el?

— Şi ce ar fi câştigat prin asta? Sora ta este soţia legitimă a lui Karam Al-Asil şi nenorocirea e tot mai aproape cu fiecare ceas care trece.

— Crainicii vor striga povestea prin oraş. Nu mai e mult şi adevărul va ieşi la iveală.

— Primejdia ne poate lua oricând pe nepregătite, se văită mama.

— Ăsta e îngrozitorul adevăr.

— Să aşteptăm precum omul care a fost aruncat pe butucul călăului?

— Mă tem pentru Duniyazad, spuse Şeherezada. Dar şi pentru mine. Nu vom scăpa fără vărsare de sânge. Cel mai rău lucru în care se poate încrede un om e să-şi închipuie că e un zeu.

— Este ca moartea, nu scapi de ea.

— Uneori mi se pare că s-a schimbat.

— Şi tatăl tău spune acelaşi lucru.

— Dar oare ce se petrece în adâncul lui? Pentru mine încă e ca o ghicitoare a cărei dezlegare n-o cunosc.

— Poate că povestea l-a fermecat, atâta vreme cât nu era amestecat în ea. Când îi dă buzna în casă este altceva. În scurtă vreme va vedea lucrurile într-o altă lumină.

— Şi se va preface iar în diavolul care a fost înainte sau într-unul chiar mai rău.

— Şi tu cu ce ai greşit?

— Cred că ar trebui să-i împărtăşim din grijile noastre şi lui Duniyazad.

— Mă îngrijorează lucrul ăsta.

— De ce să fugim de adevăr când acesta ne împresoară?

Roaba Murjan ceru învoire să intre şi îi înmână Şeherezadei o scrisoare, spunând cu teamă:

— Stăpâna mea, Duniyazad, a dispărut şi a lăsat scrisoarea asta.

Şeherezada citi următoarele cuvinte:

„Mărite sultan, îmi cer iertare. Nu pot să trec peste porunca ta de a mă căsători cu Karam Al-Asil, cu toate acestea nu am puterea să fac asta. Am ales să mă pedepsesc singură. Dumnezeu este iertător şi milostiv".

25

Crainicii începură să povestească lumii visul cel nemaipomenit şi îi chemară pe cei doi îndrăgostiţi să-şi dea întâlnire în palatul sultanului. În acele momente, află şi sultanul, cu întristare şi nemulţumire, vestea că Duniyazad îşi luase viaţa. Dădu poruncă să-i fie găsit trupul în orice colţ al pământului s-ar fi aflat. Karam Al-Asil se supără atât de tare, încât se îndepărtă de cei care se bucurau de necazul lui şi îşi râdeau de el. Nu mai ieşi din casă decât după lăsarea nopţii.

Ispravnicul Yusef At-Taher primi vestea cu un amestec de mâhnire adâncă şi de fericire; fericire pentru că Duniyazad scăpase din cătuşele unui bărbat ca o maimuţă şi mâhnire din pricina morţii fetei pe care o dorise pentru el şi pentru care se gândise chiar să pună la cale uciderea lui Karam Al-Asil.

26

În întunericul nopţii, la poalele palmierului, nebunul cugeta, când zări, la lumina stelelor, o umbră apropiindu-se de el. Auzi un glas de femeie dându-i bineţe:

— *Bismillah*, în numele lui Dumnezeu, te rog să-mi arăţi un vas care să mă ducă departe de oraş.

— Fugi de vreun lucru care a provocat furia lui Dumnezeu? o întrebă acesta cu blândeţe.

— Nu L-am supărat pe Dumnezeu nici măcar o dată în viaţa mea!

Vocea ei îi amintea de Akram şi Husniya şi în inima lui iubirea pământului se amestecă cu dorul Cerurilor.

— Trebuie să aştepţi ivirea zorilor, îi spuse cu bunăvoinţă, când Dumnezeu o să te ia în paza Lui.

— Pot să aştept aici?

— Cerul liber a fost creat pentru cei care fug. Tu unde te duci? întrebă el cu un zâmbet, pe care însă fata nu îl văzu.

— Vreau să mă îndepărtez de oraş.

— Dar eşti singură şi poate eşti şi frumoasă. Poate Dumnezeu te va ajuta prin mine, dacă vrei, spuse el, văzând ca ea se cufundase în tăcere.

— Nu vreau decât să mă ajuţi să pornesc în călătorie.

— Juri pe Dumnezeu că nu laşi în urma ta vreun rău făcut omului?

— Eu sunt cea nedreptăţită, spuse ea cu voce tremurată. Mi-am părăsit casa ca să mă omor, apoi mi s-a făcut teamă că-L voi mânia pe Dumnezeu.

— De ce, fata mea?

Când Duniyazad izbucni în lacrimi, el ceru îndurare Cerurilor.

— Tu ştii cel mai bine unde să-ţi arăţi milostenia.

— Nevinovată şi nedreptăţită....

— Nu vreau să dau năvală peste taina ta...

— Eşti unul dintre servitorii buni ai lui Dumnezeu şi îţi voi mărturisi totul, i se destăinui ea şi începu să-şi spună povestea.

— Tu eşti cea care a avut acest vis, o întrerupse el.

— Cum de ştii asta? strigă ea.

— Am aflat de la cel cu care ai împărtăşit visul, chiar în acest loc. Apoi am auzit de la crainicii sultanului.

— Nu înţeleg, îl cunoşti pe cel din vis ?

— Crainicii i-au anunţat numele peste tot. Este Nur Ad-Din, vânzătorul de parfumuri.

— Crainicii ? spuse ea ca şi cum vorbea doar pentru sine. Puşi de sultan ! ? Ce ciudat, Nur Ad-Din... Nur Ad-Din.. dar eu sunt căsătorită sau... sunt moartă.

Când îşi termină povestea, bătrânul îi spuse :

— Mergi îndată la soţul tău !

— Moartea este mai uşoară, ţipă ea.

— Du-te la soţul tău, Nur Ad-Din !

— Dar eu sunt soţia legitimă a lui Karam Al-Asil !

— Mergi la Nur Ad-Din şi aşteaptă să se ivească zorile.

27

— Oare ce mi-e dat să văd ? spuse Sakhrabut furios. Lucrurile se îndreaptă spre un sfârşit fericit !

— Ai răbdare, spuse Zarmabaha, ascunzându-şi amărăciunea. Drumul este încă plin de spini.

Cei doi îl zăriră în întuneric pe Sahlul trecând grăbit pe sub copac.

— O treabă neaşteptată, îngere ? se întrebă Sakhrabut.

— Poate e în favoarea şi nu împotriva noastră, spuse Zarmabaha.

Sahlul trecu fără să-i bage de seamă...

28

Dis-de-dimineaţă, Nur Ad-Din plecă de acasă ca să deschidă prăvălia şi găsi în dreptul ei o fată purtând văl care părea că aşteaptă. Straiele din mătase de Damasc îi trădau stirpea aleasă. Îl privi cu luare-aminte, apoi suspină adânc. Uimit de prezenţa ei, Nur Ad-Din simţi cum inima îi bate mai tare, scoţând la iveală nelinişti ascunse. Dar ea de îndată îşi dezveli chipul luminos şi îl privi stăruitor, cu însufleţire. Parcă se scurse o veşnicie, iar cei doi trecuseră dincolo de viaţă, cufundaţi într-un vis care răspândea miresmele magiei şi pasiunii.

Vântul de primăvară adia, trupurile lor deveniră uşoare şi se umplură cu parfumul albastru al văzduhului. Fericirea îi făcu să dea uitării chinul şi tulburarea. Pacea se coborî pe pământ şi mâinile lor se întâlniră pe neaşteptate, precum cântecele păsărilor.

— Fiinţă aievea, şi nu nălucire! Adevăr, şi nu vis! Aici! Aici! Chiar acum! ţipă băiatul.

— Da, tu eşti Nur Ad-Din, iar eu sunt Duniyazad, spuse ea cu tremur în glas.

— A cui îndurare ţi-a înlesnit drumul către mine?

Cuvintele curgeau din gura ei pe măsură ce-i povestea nenorocirea ce se petrecuse şi cum se limpeziseră lucrurile.

— Trebuie să ne îngrijim ca minunea să nu se fi întâmplat în zadar.

— Dar fulgerul este mai puternic decât gânguritul porumbeilor.

— Împreună pentru totdeauna, spuse ea.

— Asta ne-a fost soarta. Să mergem la sultan.

— Dar eu sunt căsătorită cu Karam Al-Asil, spuse ea şi însufleţirea i se stinse precum flacăra unei lumânări.

— Făgăduiala sultanului este mai puternică.

— Dar şi piedicile îşi au puterea lor.

Însă el era îmbătat de fericire...

29

Sfatul sultanului se adună la prânz şi cei mai de seamă oameni ai ţării luară parte la el. În faţa tronului stăteau Nur Ad-Din, vânzătorul de parfumuri, şi Duniyazad, sora soţiei sultanului.

— Întâmplări greu de înţeles au dat peste noi, spuse sultanul supărat. Zilele şi nopţile ne-au învăţat să privim cu luare-aminte ciudăţeniile ce s-au petrecut şi să ciocănim la uşa lumii ascunse nouă până când se va deschide larg şi ne

va aduce lumina. O astfel de întâmplare, ascunsă sub înfățișarea unui vis, a avut loc chiar în casa mea.

Sultanul tăcu. Inima vizirului Dandan începu să bată cu putere, iar cei doi se albiră la față. Fără îndoială, forțe potrivnice se luptau în inima sultanului. Diavolul fără suflet fusese fermecat de povești, dar acestea nu-i schimbaseră și esența. Apoi spuse cu o față și mai supărată:

— Dar cuvântul sultanului e mai presus de orice!

Neliniștea părăsi inimile tuturor și chipurile se luminară pline de nădejde.

— Dar, după lege, Duniyazad este căsătorită, spuse muftiul.

— Adu-l pe Karam Al-Asil, îi porunci sultanul lui Dandan.

Atunci, ispravnicul Yusef At-Taher se ridică și spuse:

— Stăpâne, Karam Al-Asil a fost găsit mort noaptea trecută nu departe de casa lui.

Vestea îi prinse pe toți pe nepregătite și le zdruncină inimile precum un cutremur și de îndată le aminti de moartea dregătorilor și a notabililor.

Aga Bayumi Al-Armal se ridică și zise:

— După lungi căutări, oamenii noștri l-au găsit pe nebunul care scăpase hoinărind în toiul nopții prin mahala și l-au luat prizonier.

— Îl învinovățiți de uciderea lui Al-Asil?

— El singur recunoaște cu mândrie că a săvârșit toate omorurile.

— Nu este bărbatul care susținea că e Jamasa Al-Bulti?

— Chiar el, și încă susține acest lucru...

— Ne îngăduiți să-i tăiem capul? întrebă Yusef At-Taher. Este mai sigur așa decât să-l ducem înapoi la casa de nebuni.

— Vizirul Dandan mi-a spus că tunelul prin care a scăpat nu putea fi făcut de mâna omenească.

— Așa este, Înălțimea Voastră, recunoscu Bayumi Al-Armal.

Sultanul stătu pe gânduri așa de mult, încât cei care îi erau apropiați simțiră că se temea pentru prima dată în viața lui. Când Dandan înțelese ce se întâmpla, spuse cu istețime:

— Stăpâne, nu este decât un nebun. Cu toate acestea, are o taină ce nu poate fi cunoscută. Lăsaţi-l în pace! Nu există nici o împărăţie în care să nu fie şi unii ca el. Au şi ei rolul lor în mila cerească. Stăpâne, cred că ar trebui să-l lăsaţi în pace şi ucigaşul să fie căutat printre şiiţi şi kharijiţi.

— Un sfat minunat, Dandan, spuse sultanul mulţumindu-i.

Apoi se uită la Dandan şi Nur Ad-Din şi continuă:

— Aveţi făgăduiala mea. Căsătoriţi-vă! Duniyazad va avea tot ce doreşte din vistierie.

Adunarea fu copleşită de un val de pace şi fericire...

Peripeţiile bărbierului Ujr

1

Oamenii erau încă tulburaţi după aflarea veştii morţii lui Karam Al-Asil, însă pe bărbierul Ujr nu-l preocupa decât viaţa lui, şi nici că-i păsa de mersul lumii sau de ce se întâmpla în ea. De obicei, nimic nu-l putea face să uite de ce se întâmpla în jur. Era ca un copil întârziat, făcea din ţânţar armăsar şi era privit de cei care-i călcau prăvălia mai degrabă ca un povestitor decât ca un bărbier. Îşi găsea interesul şi plăcerea în veştile şi zvonurile care împânzeau oraşul. Totuşi, într-o zi un zâmbet îl făcu să-şi amintească cine era de fapt şi nădejdea ce-i pierise demult renăscu.

Era scund, slab, cu chipul măsliniu şi ochi strălucitori, deloc lipsiţi de farmec. Dovedea o sete de viaţă care altora le lipsea. Femeia care îi zâmbise era între două vârste, mai bătrână decât el cu un an sau doi. De ce îi zâmbise unui bărbier ca el ? Poate că-i plăceau bărbaţii, poate că-l ademenea cu nurii şi îndrăzneala ei, pentru că altminteri nimeni nu se îndoia de sărăcia bărbierului Ujr.

Dumnezeule, şi cum mai iubea femeile ! Şi dacă nu ar fi fost sărac, Fatuha nu ar fi rămas singura lui nevastă atâta amar de vreme. Probabil că visa la femei întocmai cum făcea şi fiul său Aladdin. Visa şi la belşug, ospeţe şi băutură.

Femeia continuă să treacă prin faţa prăvăliei lui zile la rând, până când merse la ea, iar aceasta îl chemă la o întâlnire în faţa şcolii sultanului, când soarele avea să ajungă la chindie. „A sosit şi norocul tău, Ujr !“ îşi spuse el în aşteptare. Pentru

prima dată, vorbea de bine despre noroc, se rugă şi tot pentru prima dată se bucură de căderea întunericului. Pentru prima dată îşi simţea inima uşoară pe drumul pe care-l străbătea. Prăvăliile îşi închideau uşile, în timp ce el era plin de entuziasm şi aşteptări.

Când trecătorii se răriră iar drumul rămase aproape pustiu, se ivi nebunul îmbrăcat în jalabia lui largă şi cu barba fluturând. Apăruse de niciunde, tulburând noaptea cu tainele lui. Mereu îşi asumase omorurile cele mai atroce şi pretindea că era Jamasa Al-Bulti, cuceritorul morţii, cel ce înmuiase inima de piatră a sultanului care îl eliberase. Ujr îl plăcea ca pe o jucărie greu de înţeles, dar nu se bucură de ivirea lui tocmai în acea clipă însemnată. Lucrul de care se temea se întâmplă: nebunul se apropie de el, tăindu-i calea.

— Du-te acasă, îi spuse cu o voce solemnă, şi nu mai ieşi decât dacă ai vreo treabă anume.

Ujr râse şi îi spuse, ascunzându-şi tulburarea:

— Părul tău creşte precum un copac de balk, barba se întinde tot mai lungă, precum o perdea. De ce nu-mi faci o vizită ca să te ferchezuiesc?

— Mintea ţi-a luat-o razna, şi nu mă urmăreşti.

— Ce nebun minunat eşti!

— Un neştiutor care se trage dintr-un neam de neştiutori, spuse nebunul trecând mai departe.

Ujr nu rămase singur mai mult de o clipă şi femeia sosi...

2

Avea să se lase cuprins de ardoarea iubirii şi în sfârşit să simtă că necunoscutul i se dezvăluia. După douăzeci de ani în care nu cunoscuse decât dragostea nevestei, femeia îi conduse paşii prin întunericul luminat slab de felinarele de la uşi, către o casă cu grădină, aproape ascunsă de restul lumii, în afara mahalalei. Îşi închipuia că cea care îi arăta calea era o făptură de seamă, avută, care ducea o viaţă plină de îmbelşugare. La aceste gânduri, Ujr devenea din ce în ce mai

fericit. După ce pătrunse într-un loc întunecat unde parfumuri delicate îl învăluiră, îşi dădu seama că se afla într-o grădină. Apoi se trezi într-o sală luminată de sfeşnice aşezate în fiecare colţ. În mijloc se aflau un pat uriaş şi un loc plin de perne pentru odihnă, în jurul unei mese pline de bucate şi băuturi.

Femeia se făcu nevăzută şi se întoarse înveşmântată într-o jalabie din mătase, fără vreun văl. Era frumoasă, mai în vârstă decât îşi închipuise el, însă cochetă şi lipsită de ruşine. Privirea lui Ujr se odihnea când pe chipul femeii, când pe masa cu mâncare şi băutură şi îşi spuse: „Iată cum visele ajung uneori să se petreacă aievea".

— Noaptea asta nu are pereche, spuse el nerăbdător să treacă la îmbrăţişări.

— Doar un nerecunoscător nu se bucură când a fost binecuvântat, spuse ea râzând, după ce umplu două pahare.

Bătu din palme şi o roabă de vreo douăzeci de ani veni purtând în braţe o lăută. Semăna cu femeia ca şi cum ar fi fost sora ei, dar o întrecea în tinereţe.

— Cântă-ne! spuse femeia. Fericirea trebuie să fie deplină.

Băutura îi tulbură lui Ujr mintea, aşa cum lăuta le tulbură tuturor inimile. Cu neruşinarea lui bine-cunoscută, se lăsă în voia băuturii, a bucatelor şi a femeii. De câteva ori se întrebă când avea să se sfârşească totul. Dar de ce-ar mai fi avut vreo însemnătate? Să nu se grăbească şi să-şi joace rolul cum putea mai bine. Nu avea nici o îndoială că se afla în prezenţa unei femei uşoare, dar o femeie uşoară care era darnică, oferea şi nu cerea înapoi. Era un vis care nu-i făcea nici un rău, doar că nu-i venea să creadă că i se întâmpla chiar lui aşa ceva.

3

Era alături de el în fiecare zi de luni. Lui i-ar fi plăcut să fie mai des, dar ea nu îl băgă în seamă şi îi spuse să se mulţumească cu atât. Ocoli să-i spună cine era, iar el fu încredinţat că femeia făcea parte dintr-o familie aleasă. De ce nu se stabileşte într-un palat cu cineva de rangul ei? Poate că

din pricina vieţii depravate sau a mândriei. De care să se bucure oare el?

Tânăra roabă era fără îndoială sora ei – şi, era, la rândul ei, o desfrânată. Nu ieşea din cuvântul femeii, ca şi cum ar fi fost umbra ei. Era prizoniera ei, cele două schimbând mereu priviri pe ascuns.

Nu mai încape îndoială că Ujr avea să cadă în plasa fetei, aşa cum se lăsase şi în voia celei mai bătrâne, şi ziua aceea se apropia. Locul în care se întâlneau mustea de plăcere şi nelegiuire, însă lui Ujr nu îi păsa decât de femeie. Îi plăceau bucatele, băutura, aşa cum îi plăcea şi femeia. Pe măsură ce zilele treceau, bucatele şi băutura îi plăceau tot mai mult. Se năpustea asupra mesei cu sălbăticie şi neruşinare, făcându-le pe cele două femei să-şi râdă de el. Cu toate acestea, avea grijă ca pofta lui să nu-l facă de ruşine în faţa fetei care-l încuraja, prefăcându-se foarte grijulie. În Cafeneaua Emirilor se simţea mai presus decât oamenii de frunte şi mai fericit decât Yusef At-Taher. I se năzări că era un alt Şahriyar.

4

Într-o noapte, o găsi în casă doar pe tânăra roabă. Odaia era neschimbată, doar masa era goală. Ochii lui priveau întrebători, neînţelegând ce se petrecea. Cu toate acestea, Ujr nu scoase nici un cuvânt.

— Este bolnavă şi te roagă să o ierţi, spuse roaba.

Lui Ujr inima îi bătea să-i spargă pieptul, ochii îi scăpărau şi zâmbi.

— Trebuie să mă duc repede înapoi, spuse fata.

— Probabil că are mare încredere în tine, spuse el.

Făcu câţiva paşi spre ea şi o luă în braţe.

— Cine ar putea afla? făcu ea fără să se împotrivească.

— Nu putem scăpa o asemenea şansă, nu-i aşa?

— Ce aventură...

— Eşti la fel de lipsită de ruşine ca şi ea... nu încape nici o îndoială că eşti sora ei.

După o vreme, ea se eliberă uşor din strânsoarea lui şi veni cu bucate şi băutură. Începură amândoi să bea din belşug ca să se simtă în largul lor şi să mai potolească gândurile ce le dădeau ghes. Se contopiră într-o pasiune arzătoare. În nebunia ce-i cuprinse, lumea încetă să mai existe pentru ei.

Se trezi devreme. Se ridică în picioare legănându-se, cu capul greu. Dădu perdeaua la o parte, lăsând lumina dimineţii să pătrundă în odaie. Îşi aminti cele petrecute noaptea trecută. Scoase un ţipăt şi ochii îi ieşiră din orbite când o văzu pe frumoasa roabă măcelărită. Tot sângele i se scursese din trup. Era moartă de-a binelea. Când... Cine... Cum... Să fugă? Ce greu îi era capul... ca şi cum cineva ar fi pus în vin un drog. Vina avea să cadă asupra lui. Se gândi repede, fără noimă... grădina... să îngroape trupul fetei... să şteargă orice urmă de sânge... Oare îl văzuse cineva din casă? Trebuia să facă ceva sau să se lase în voia sorţii. Nu avea timp de gândire... Toată lumea i se nărui... Ce a fost a fost... Năluca celeilalte femei nu-i dădea pace.

La o ultimă privire, văzu un colier cu diamante, care căzuse sub pat. Îl luă şi se întrebă ce să facă cu el. Îl băgă în buzunar şi plecă spunându-şi:

— Numai o minune mă mai poate scăpa.

5

Ujr păzea spre casă simţindu-se prins în chingile chinului pe care-l trăia. Gândul la fata ucisă nu-i dădea pace şi îşi întinsese ghearele cuprinzându-l, aproape să-l sufoce. „Stăpâne, făgăduiesc să mă căiesc dacă mă izbăveşti acum!"

Fiul lui, Aladdin, îl văzu şi se bucură de întoarcerea lui, iar Fatuha, soţia, îi zâmbi.

— M-a luat somnul după o pipă de haşiş...

Fatuha îl ocărî spunându-i că viaţa cu el era plină de suişuri şi coborâşuri. Deschise prăvălia mai târziu decât de obicei şi se ocupă de capetele şi bărbile muşteriilor cu gândul

în altă parte, rătăcind pe cărările fricii. În joc intra o a treia persoană care, fără îndoială, era ucigaşul. Dar de ce să omoare o fată frumoasă ? Din pizmă ? Era oare la mijloc invidia unui bărbat necunoscut sau a unei femei ? Nu-i dădea pace gândul că sora mai mare, desfrânata, era în stare să săvârşească cele mai înfiorătoare nelegiuiri. Oare îi descoperiseră leşul ? Oare taina destrăbălărilor lui nocturne fusese desluşită ? Va fi dus într-o zi în faţa călăului ? „Stăpâne, jur să mă căiesc dacă mă mântui de data asta." Pentru câteva clipe se gândi să fugă. Şiragul de diamante pe care îl avea în buzunar putea să-l înavuţească, dar vânzarea lui nu avea să-i aducă decât neplăceri. Gata ! Nu a ucis pe nimeni şi nu avea să fugă nicăieri ! Pronia cerească nu dormea. Da, pronia cerească nu dormea...

Dar acesta cine mai era ? Se uită în silă la nebunul care intră în prăvălie aşezându-se pe jos, fără să-i pese de nimic, mâncând o caisă. Ujr tocmai îi aranja barba doctorului Abdelqader Al-Mahini şi îi spuse nebunului :

— Ce-ai păţit de ieşi în puterea zilei, lucru ce nu-ţi stă defel în fire ?

— Ziua ta este asemenea unei nopţi, Ujr.

— Să mă ferească Dumnezeu de cuvinte aşa rele!

— Nu ne amăgi, omule, căci nebunia e culmea înţelepciunii, spuse râzând doctorul.

— Sunt un fost agă, spuse nebunul.

— Încă o ţii pe a ta, cum că ai fi Jamasa Al-Bulti ?

— Iar aga, când îşi întoarce faţa spre Dumnezeu, nu-şi uită vechea meserie.

— Lasă-mă în pace cu nebunia ta, spuse Ujr furios. Nu sunt deloc binedispus azi.

— Neştiutorule, doar cei ca tine mă cheamă, şopti nebunul.

— De obicei, este chemat când singuri n-o putem scoate la capăt, spuse doctorul râzând tare.

Nebunul se ridică să plece şi spuse :

— Dumnezeu este adăpostul celui viu şi celui mort. Şi al celui care trăieşte după moarte.

— Îmi spune inima că nebunul ăsta e un ucigaş primejdios, îi spuse Ujr doctorului când nebunul se făcu nevăzut.

— Câţi ucigaşi există, Ujr... murmură doctorul.

Ujr simţi că nebunul îi cunoaşte taina. Oare pentru că el o măcelărise pe fată? „O, Stăpân al Cerurilor şi al pământului, când se va sfârşi necazul meu?!“

Veni şi seara zilei de luni. Întâlnirea cu Julnar avea să desluşească întâmplările ce urmau. Dacă se ducea, atunci mergea drept către iad. Dacă nu se ducea, apărea dovada unui omor de care era străin. Merse la casa crimei şi a tuturor chinurilor lui. Se lăsă în mâinile sorţii, tremurând ca varga. Nici măcar nu privi grădina, trecând pe lângă ea. Capul care fusese despărţit de trupul cel frumos îi însoţea fiecare pas. O zări pe Julnar, văzu şi masa şi simţi prima adiere umedă de primăvară. Trebuia să-şi potolească neliniştea care îl dădea de gol. Trebuia să se abandoneze îmbrăţişărilor pe patul de sânge. Cadavrul bântuia încăperea şi o acoperea pe această femeie lacomă. Ce dulce era abandonul! Se puse pe băut cu disperare. Femeia era liniştită şi zâmbitoare. Oare să întrebe de Zahriyar sau să aştepte? Care din cele două ar da mai mult de bănuit? Însă Julnar aminti prima de ea întrebând:

— Unde e Zahriyar?

— Nu a venit cu tine? întrebă el.

Se uită la el tulburată, golindu-şi paharul, apoi spuse:

— Am trimis-o la tine să-ţi ceară iertare din partea mea.

— Am schimbat câteva cuvinte, apoi ne-am despărţit, spuse el cu inima dând să-i sară din piept.

— A dispărut ca şi când n-ar fi fost. Cei care erau pe urmele ei au abandonat căutările, stăm cu toţii ca pe jar.

Ujr îşi apropie palmele, ca şi cum nu îi venea să creadă, şi îngână:

— Într-adevăr, o întâmplare ciudată. Ar fi avut vreo pricină să plece?

— Eu nu ştiu de nimic. Nu-mi pot da seama ce-ar putea fi! Stăm cu toţii ca pe jar!

— Care toţi, Julnar?

— Toţi ai noştri, Ujr. Ce ţi-ai închipuit, că nu avem pe nimeni?

— Şi casa asta, ce-i cu ea?
— Nu este decât ca să ne odihnim, un loc pe care l-am păstrat pentru petreceri.
Stătu o clipă pe gânduri, apoi întrebă, simţindu-şi capul greu, fără să fie beat:
— Şi cine sunt ai noştri, Julnar?
— Unii. De ce ţii morţiş să afli? spuse ea zâmbind.
Ujr se afundă şi mai mult în griji, apoi întrebă abătut:
— Unde eşti tu, Zahriyar?!
— Fără îndoială că te-a întristat şi pe tine vestea.
— Nu sunt decât un biet om, Julnar.
— Un om bun, Ujr, spuse ea, jucându-i-se cu barba.
Ameţită de băutură, se apropie de el. Tristeţea îşi întinse mrejele în jurul lui, cuprinzându-l. Nu-i mai era poftă să mănânce sau să bea, iar fântânile pasiunii secară. Se ferea de această femeie, temându-se de ea. Era un coşmar apăsător şi lung care trebuia să se sfârşească odată şi-odată.

6

La întâlnirea următoare se duse de parcă s-ar fi îndreptat spre butucului călăului, însă nu răspunse nimeni când bătu la uşă. Când nu i se deschise, pentru prima dată de la descoperirea omorului, se simţi liniştit. Poate că rudele ei au băgat de seamă, în sfârşit, plecările ei tainice. Poate că îl ocolea. Poate că i se alăturase surorii ei. Indiferent ce i se întâmplase, o bună parte din chinurile sale luaseră sfârşit. Nu avea să se mai apropie niciodată de locul acela şi se va lupta împotriva culorii sângelui care îl urmărea pretutindeni. Şi nu va obosi să-şi amintească, toată viaţa, că nu el a săvârşit nelegiuirea. El nu era în stare să omoare nici un pui. Amintirea bucatelor, a băuturii şi a pasiunii era din ce în ce mai departe şi îşi spuse sinelui înfrânt că poate nici nu se întâmplase aievea.
Fiecare zi care trecea îi aducea în dar liniştea. Frica este doar pentru vinovaţi, nu pentru cei care nu au făcut nimic. Şi, fără nici o îndoială, el era nevinovat. Ori de câte ori liniştea

i se cuibărea în suflet, dorința înfrânată îi punea stăpânire pe viață. Îi reveniră în minte nopțile de pasiune și ospețele, fapt ce-l făcea să ofteze adânc. Își amintea de șiragul greu din buzunar, pe care nu-l putea vinde, și îi părea rău. Purta cu el o avere de care nu se putea bucura. Avusese parte de bucurii nemaivăzute. Lăcomia și dorul de plăcere răbufneau în adâncurile ființei sale și se întreba nedumerit: „Nu e mai bine să mă căiesc?"

Însă amintirea nopților petrecute cu Julnar aprindea în el o dorință nebună de femei. Ca niște hoți, ochii i se prelingeau printre aceste năluciri, aruncând priviri de foc. Într-una din aceste clipe, privirea i se opri asupra Husniyei, fata lui Sanaan și sora lui Fadil. Sărăcia și faima proastă a tatălui ei mort îl încurajară s-o nădăjduiască. Nu pierdu momentul când Fadil veni în prăvălia lui ca să-și aranjeze barba și mustața. Cum îl văzu, nu mai conteni cu urările și îl întrebă, umil:

— Fadil Sanaan, este cineva care jinduiește cinstea de a intra în familia dumitale.

— Cine este, Ujr? întrebă Fadil, nebănuind despre cine putea fi vorba.

— Eu, spuse Ujr, cu aceeași umilință.

Fadil era surprins și își ascunse nedumerirea. Își spuse: „Poate Ujr o duce mai bine decât mine, dar el e Ujr, iar eu sunt Fadil. Husniya a fost crescută la fel ca însăși Șeherezada". Pentru a câștiga timp de gândire, întrebă:

— Sora mea?

— Da.

— Se pare că cineva ți-a luat-o înainte, Ujr, spuse el cerându-și iertare.

Ujr nu mai scoase un cuvânt, deși nu credea o iotă din ce-i spusese Fadil. Dacă cineva i-ar fi luat-o înainte, ar fi știut. Nimic nu se întâmpla în mahala fără ca el să prindă de veste. Se simți cuprins de furie. Oare cum era cu putință ca Fadil să nu-i ia cererea drept un favor, când el dorea să se înrudească cu o familie peste casa căreia căzuse blestemul diavolului?!

7

Dorinţa de dragoste creştea nestăvilit în el şi Ujr nu contenea să suspine după avuţie, după fecioare, precum cei abia ajunşi la vârsta bărbăţiei, deşi însuşi fiul lui, Aladdin, încă nu se căsătorise. Se visa răsturnat printre perne, în case minunate precum cele în care intra uneori pentru a le sluji stăpânilor acestora. Aşa cum se îndrăgostise de Husniya, inima i se agăţă şi de Qamar, sora spiţerului Hasan. Era o dragoste mai puternică decât cea dintâi şi se înteţea pe zi ce trece, fiind una deznădăjduită. Era o iubire condamnată să rămână o taină, o durere, care să-l chinuie mereu.

Într-o zi, merse la casa spiţerului să-i tundă barba, se uită pe furiş la frumoasa fată şi îşi pierdu liniştea pentru totdeauna. Dar nu şi-a pierdut visul şi a continuat să se plimbe prin casele acelea minunate, precum casa spiţerului, a lui Jalil postăvarul sau Nur Ad-Din. Şi Nur Ad-Din, ce tânăr fericit era! Dintr-un simplu vânzător de parfumuri, care nu era mai ceva ca Ujr şi nici mai frumos decât el şi nu avea atâtea însuşiri ca fiul lui, Aladdin, ajunsese unul dintre cei mai de vază oameni, rudă şi cumnat al sultanului, soţul lui Duniyazad, sora Şeherezadei. Nu este oare puterea lui Dumnezeu nemărginită?

8

Ca în fiecare seară, merse la Cafeneaua Emirilor. După o zi fierbinte de vară, noaptea aducea o adiere binevenită. Într-o seară, se trezi mai aproape ca niciodată de divanul unde stătea Sahlul negustorul de vechituri. Povestitorul sfârşi de istorisit o parte din Legenda lui Antara[1], iar cel care cânta la rebab[2] se linişti şi oamenii se însufleţiră la vorbă.

1 Antara ibn Şaddad (secolul al VI-lea), poet cunoscut în perioada preislamică, autor al unei epopei amoroase, dedicată Ablei, simbol al vitejiei şi curajului.

2 Instrument tradiţional cu coarde.

— Nu ne-am mai văzut de mult timp, îi spuse Ujr lui Sahlul, care era unul dintre muşteriii lui.

— Am să vin cât de curând la tine, spuse bărbatul zâmbind.

În cafenea intrară Hasan spiţerul şi Jalil postăvarul, alături de care se afla Fadil Sanaan şi se îndreptară spre locurile lor, în timp ce Ujr îi saluta curtenitor. Aceştia îi dădură la rândul lor bineţe fără să-i acorde prea mult interes. Urj nu mai conteni cu vorbele frumoase, dar ei îi răspunseră fără să-l încurajeze, de frică să nu li se alăture. Astăzi, era mai presus decât Fadil, dar ei încă păstrau ordinea din vremurile apuse. Visase mereu să îi servească, iar în schimb să poată sta să asculte la masa lor. O dată reuşise, dar de zeci de ori nu, fapt ce îi puse pe jar lăcomia.

Astăzi, Fadil era duşmanul lui, căci nu se învoise să-i ofere mâna Husniyei. Cât despre Hasan, lui i se făcuse cinstea la care Ujr nici nu nădăjduia. Îşi încordă auzul să le surprindă vorbele, prefăcându-se aproape adormit. Cei trei vorbeau despre o minunată petrecere nocturnă prin care sărbătoreau sosirea din India a vasului postăvarului. Aveau să fie bucate din belşug, mai bune chiar decât ale lui Julnar, iar băutura urma să curgă gârlă. Vânzătorul de zaharicale avea să-şi umple burdihanul ca în zilele bune.

— E cald, vrem un loc afară!

Vagabondul îşi făcea cunoscute dorinţele ca şi cum era unul dintre cei de seamă.

— Limba verde, îi răspunse Jalil, este o insulă de verdeaţă.

— Să-l poftim şi pe Şamlul cocoşatul, spuse Hasan spiţerul.

— Ce poate fi mai minunat decât să ne înveselească măscăriciul sultanului? spuse Jalil.

Chiar şi măscăriciul! Ţie, Ujr, abia îţi surâde norocul. Privi spre Sahlul şi îi spuse necăjit:

— Stăpâne Sahlul, dumneata eşti un om aparte, căruia petrecerile nu-i sunt pe plac.

— Este adevărat, spuse Sahlul încet.

— Eşti un om darnic şi modest şi îmi vei îngădui să beau alături de tine.

Acesta zâmbi şi nu răspunse. Ujr se gândi puţin cum ar fi putut să-l momească la petrecere. Se uită spre el încă o dată şi văzu că locul era gol. Îşi plimbă privirea prin cafenea şi nu văzu nici urmă de Sahlul. Se făcuse nevăzut, cât ai clipi. Ce ciudat era şi omul ăsta! Dar Ujr era hotărât să ia parte la petrecerea nocturnă de pe limba de verdeaţă de la râu, indiferent de ce ar fi trebuit să facă şi chiar dacă această păţanie avea să se sfârşească cu alungarea lui.

9

Limba de verdeaţă se întindea până în mijlocul râului, precum o insulă îngustă, şi nu era luminată decât de strălucirea palidă a stelelor. Nu foarte departe se vedea umbra palmierului la rădăcina căruia îşi făcuse casă nebunul.

Trebuiau să întindă pe jos covoare, să pregătească un ştergar pentru mâncare, să aprindă focul pentru friptul cărnii. Spre supărarea tuturor, cineva le stătea mereu în picioare oferindu-se să-i ajute şi spunând:

— Servitorul domniilor voastre!

Bunăvoinţa lui Urj nu fu încurajată şi Jalil postăvarul ţipă:

— Ujr, eşti un oaspete nepoftit şi pe deasupra şi neplăcut!

— Da, oaspete nepoftit, dar nu sunt neplăcut. Cum o să fie reuşită o astfel de reuniune fără un servitor? spuse Ujr sigur pe el, în timp ce mâinile îi lucrau necontenit.

— Numai dacă-ţi vei pecetlui cu grijă gura! spuse Hasan prevenindu-l.

— Nu o voi deschide decât dacă mi se cere.

— Cum de un nimic ca tine s-a strecurat printre oamenii de seamă? ridică Şamlul cocoşatul glasul piţigăiat ca al unui copil.

Deşi era furios, Ujr se cufundă în muncă, aranjând carafele şi paharele la locul lor şi aprinzând focul. Ceilalţi se puseră pe băut. Şamlul luă o lăută, care era la fel de mare ca el, şi începu să mormăie pe o voce care stârni râsul tuturor celor de faţă. În ciuda staturii mărunte, în sufletul lui mustea

o mândrie uriașă. După primul pahar pe care îl bău, Ujr își uită rangul și întrebă:

— Ați auzit ultima glumă despre Hisam Al-Faqi, ajutorul ispravnicului Yusef At-Taher?

— Nu vrem să auzim nimic! Închide gura! strigă Hasan spițerul.

În timp ce continuau să bea, o voce care venea de nicăieri ajunse la ei, murmurând: „Unul!“ și capetele se întoarseră spre umbra palmierului.

— Este nebunul, spuse Fadil.

— Nu a găsit alt loc unde să meargă ca să nu strice cheful vizitatorilor limbii de verdeață?

— Pretinde că este socrul tău, Jamasa Al-Bulti, îi spuse lui Fadil Hasan spițerul.

— Așa pretinde, însă capul atârnat al lui Jamasa spune altceva.

— Orice lucru este cu putință în orașul acesta de nebuni, spuse Șamlul cocoșatul.

— Dacă vreți să știți adevărul... spuse Ujr.

— Nu vrem să știm adevărul și nici nu ne este pe plac! i-o reteză Jalil.

— Nu ne amintiți de moarte, strigă Șamlul, asta e porunca sultanului.

— Șamlul, ce vorbești cu sultanul în nopțile de veghe? întrebă Jalil.

— Nu sunt eu omul care să împărtășească tainele acestea, idiotule, răspunse Șamlul cu îngâmfare.

Toată lumea râse, mai puțin Hasan spițerul, care, întărâtat de băutută, izbucni cu furie:

— Vierme, țipă el.

Cocoșatul își ieși din fire, aruncă cu lăuta în el și se ridică în picioare. Și dintr-odată își dădu drumul peste ștergarul cu bucate și băutură! Nimeni nu scoase un cuvânt, înțelegând că se alesese praful de seara lor. Aburii alcoolului încinseră spiritele, iar mânia tuturor se abătu asupra cocoșatului.

Fadil se aruncă spre el, îl împinse și îi apucă picioarele mici, trăgându-l după el spre marginea limbii de verdeață. Apoi îl ținu sub apă vreme îndelungată. Îl scoase apoi din valuri și îl lăsă să cadă pe iarbă, tremurând de spaimă.

Cocoșatul se ridică clătinându-se, apucă niște tăciuni și îi aruncă spre ei. Bulgării încinși se răspândiră în toate părțile, iar pe unii dintre ei îi arseră. Erau atât de mânioși, că se năpustiră asupra lui, amețiți de băutură și orbiți de furie. Îl bătură și loviră până când acesta își pierdu cunoștința.

Fără să ia parte la cele ce se petreceau, Ujr încercă să-i oprească:

— Ajunge! Este măscăriciul sultanului!

În întuneric, se aplecă deasupra lui fără să scoată o vorbă. Apoi își înălță capul și spuse în șoaptă:

— L-ați omorât pe cocoșat!

— Ești sigur de ce spui? întrebă Jalil.

— Uită-te și tu.

Tăcură înspăimântați. Ujr îi privi cu nesaț și spuse:

— Un omor fără pricină va ajunge îndată la urechile sultanului.

— Ești nebun, țipă Hasan.

— Ce nenoroc!

— Suntem pierduți așa, fără nici o pricină!

Mintea lui Ujr era plină de închipuiri nemaipomenite, sărind de la un vis la altul. În sfârșit, spuse liniștit simțind pentru prima dată că era stăpân pe cele ce se întâmplau:

— Luați-vă lucrurile și plecați.

— Cum să plecăm și să lăsăm în urma noastră această fărădelege?

— Plecați! le porunci Ujr. Leșul o să dispară și nici măcar duhurile nu-l vor mai găsi.

— Ești sigur de asta?

— Nici că se poate mai sigur de atât. Dumnezeu îmi va veni în ajutor!

— Așteaptă-te la o răsplată pe măsură, spuse Jalil cu voce tremurată. Nimeni nu a mai pomenit o asemenea recompensă.

— Nu mă aştept la nimic, spuse Ujr cu răceală.
— O fi auzit multă lume din cafenea că l-am invitat la petrecerea noastră?
— Se prea poate, dar eu am venit fără să fiu chemat şi pot să mă pun chezaş că nu a rămas cu noi decât o vreme, după care a plecat singur, cerându-şi iertare că nu era în apele lui. Pricepeţi dar, şi nu uitaţi!

10

Ujr rămăsese singur cu cadavrul cocoşatului. Îşi aminti de Zahriyar, de sânge şi începu să tremure din toate încheieturile. Însă nu avea timp pentru gânduri care puteau să-l tragă înapoi. Trebuia să se îndepărteze de câmpurile cultivate din preajma oraşului şi să caute o groapă în deşert. Un loc sigur ca să ţină cadavrul până când avea să-şi îndeplinească dorinţele. Un cadavru ameninţase să-i distrugă norocul, dar iată un altul care făgăduia să-i aducă înapoi ce pierduse. Să se mişte repede şi să ţină totul în taină, asta trebuia să facă!
— O, tu care mergi prin întuneric, eliberează-te de greutăţi! ajunse la el o voce care sparse întunericul.
Tremura aşa cum nu o făcuse niciodată. Nebunul... Mereu îi tulbura liniştea. Nu trebuia decât să învelească micul cadavru într-un colţ al hainei lui. Întinse mâna, dar şi-o retrase ca şi cum ar fi fost muşcat de ceva. Simţi o mişcare sau poate nu erau decât bătăile inimii lui. Apoi un suflu ca un geamăt. Dumnezeule, poate cocoşatul nu a murit. Vocea ajunse la el încă o dată:
— Eliberează-te!
Blestem! Îl urmărea în continuare. Ucigaşul frumoasei Zahriyar. De ce a ucis-o? De ce nu a ucis-o pe Julnar? Şi-l puse pe Şamlul pe umărul stâng şi îl acoperi cu partea dreaptă a hainei sale.
— Stai liniştit, Şamlul, îţi sunt prieten, şopti el. Te voi duce într-un loc sigur.
Oare va pierde răsplata? Dorinţele lui vor fi zădărnicite? O, dacă ar avea puterea să omoare! Însă... Un gând îi încolţi

în minte. Să-l ascundă pe Şamlul la el acasă, până când avea să primească ceea ce dorea!

Gândul puse stăpânire pe el, iar el nu era omul care să zăbovească gândindu-se la nesfârşit.

11

Fatuha se uită uimită la cocoşatul cel pipernicit şi lipsit de suflare.

— Ascultă-mă şi fă ce-ţi spun! îi zise Ujr.

— Nu prea avem de mâncare, spuse ea ţâfnoasă.

— Pregăteşte-i un culcuş plăcut în pod, spuse cu însufleţire, va rămâne aici câteva zile până se face bine.

— De ce nu-l duci la familia lui?

— Este norocul care ne va aduce fericirea şi va schimba lucrurile pentru noi. Dă-i tot ce are nevoie şi închide uşa bine. Nu va dura foarte mult. Îţi voi spune tot ce trebuie să ştii.

12

Nu reuşi să doarmă mai mult de o oră în acea noapte şi se duse la muncă dis-de-dimineaţă. Era o zi hotărâtoare pentru viitorul lui şi toate minunile trebuiau să se petreacă fără întârziere. Să fie îndrăzneţ, stăruitor şi fără ruşine. Oricum nu avusese ruşine niciodată. Era o şansă care nu avea să se mai ivească vreodată. Totul se întâmplă cu voia lui Dumnezeu.

Ujr hotărî să înceapă vânătoarea şi se duse la casa lui Hasan spiţerul înainte ca acesta să meargă la prăvălie. Tânărul îl duse într-o bogată odaie de primire şi îl întrebă nerăbdător:

— Ce s-a întâmplat, Ujr?

— Stăpâne, totul este bine, spuse Ujr plin de încredere. Eşti în afară de primejdie pentru tot restul vieţii!

— Să dea Dumnezeu să avem noroc, îi spuse apăsându-i braţul. Te-ai văzut cu Jalil?

— Încă nu. Vreau să încep cu cel mai de seamă.

— Uite o mie de dinari. Mult noroc!

— Poate zece mii de dinari, stăpâne, spuse Ujr cu liniște.

Hasan se încruntă de uimire și întrebă:

— Ce ai spus?

— Zece mii de dinari!

— E o avere chiar și pentru cei mai bogați!

— E o picătură într-un ocean, spuse Ujr fără să se tulbure. Viața ta prețuiește mai mult decât însăși averea lui Harun Al-Rașid.

— Mulțumește-te cu cinci mii. Jalil va da restul până la zece.

— Nu scad nici un dirham.

Hasan tăcu o vreme, apoi se ridică greoi și se făcu nevăzut. Se întoarse cu suma cerută și spuse mormăind:

— Nu ai nici un pic milă.

Ujr îndesă banii în buzunar și spuse:

— Dumnezeu să te ierte! Oare nu v-am scăpat eu gâtlejurile de sabia lui Șabib Rama?

— Lăcomia ta este mai ucigătoare decât sabia lui.

— Cu îngăduința lui Dumnezeu, spuse bărbierul, făcându-se că n-aude spusele lui Hasan, Ujr va deveni unul dintre oamenii de seamă și va folosi banii la fel ca oamenii de soi precum Sahlul. Astfel va putea să-și îndeplinească adevăratele lui vise.

— Și care sunt adevăratele tale vise? întrebă Hasan zeflemisindu-l pe ascuns pentru a-și mai elibera din ranchiună.

— Să am cinstea de a mă înrudi cu dumneata, să cer mâna onorabilei tale surori!

— Poftim?! nu-i veni acestuia să-și creadă urechilor. Sări în picioare.

— Nu mă biciui cu disprețul tău. Nu ai nici un drept să faci asta. Toți suntem făcuți din trupul lui Adam. Nu există nici o deosebire între noi, în afara banilor. Și astăzi, chiar nu mai este nici o deosebire.

Hasan își stăpâni furia pentru a nu prilejui o întâmplare nefericită. Apoi zise, încercând să-și alunge amărăciunea:

— Dar trebuie să încuviinţeze şi ea. Ştii şi tu.

— O va face, ca să-i scape capul iubitului ei frate, spuse Ujr aruncându-i o privire plină de tâlc.

— Cererea ta nu are nici urmă de bună-cuviinţă.

— Iubirea nu crede decât în iubire, spuse Ujr cu convingere.

Se aşternu liniştea, iar cei doi rămaseră cufundaţi în căldura înăbuşitoare a acelei zile până când Hasan spuse:

— Haide să amânăm lucrurile pentru o vreme.

— Ne vedem la prânz, spuse Ujr apăsat.

— La prânz!

— Astăzi la prânz, ca să pecetluim zapisul de căsătorie, iar nunta o mai amânăm.

Bărbierul se ridică şi făcu o plecăciune. Plecă simţind cum focul din privirea plină de ură a lui Hasan îi pârjolea spinarea.

13

Înainte ca dimineaţa să se sfârşească, Ujr căpătase de la Jalil postăvarul zece mii de dinari şi plecă lăsându-l cuprins de mânie. Îşi zise că trebuia să devină mai apropiat cu aga Bayumi Al-Armal, pentru a se pune la adăpost de orice înşelătorie care i s-ar fi putut întâmpla în viitor. Trebuia, de asemenea, să se apropie şi de ispravnic şi de ajutorul lui aşa cum fac cei avuţi, având astfel de câştigat cinstea şi siguranţa pe care şi le dorea. În ceea ce-l priveşte pe Fadil Sanaan, rămăsese singur în prăvălia lui când acesta trecu prin faţa uşii. Îl măsură din cap până-n picioare şi îl întrebă:

— Ce ai pentru mine, Fadil, ca răsplată că ţi-am salvat capul?

— Nu am decât capul şi este cel mai de preţ lucru pe care-l am, râse acesta încurcat.

— Înainte mi-ai refuzat cererea de a mă căsători cu sora ta, spuse cu amărăciune Ujr.

— Trebuie să te răsplătesc pentru tot, își ceru iertare Fadil.

— Dumnezeu mi-a dăruit o femeie mai bună decât ea, spuse Ujr după o clipă de tăcere. Dar nu uita că eu ți-am scăpat pielea pentru nimic, doar pentru că ești sărac.

14

În aceeași zi, la prânz, ceremonia căsătoriei lui Ujr cu Qamar luă sfârșit într-o atmosferă care aducea mai mult cu o înmormântare. Ujr avu grijă să-l țină pe Șamlul, cocoșatul, la el acasă până când fata îi fu dată de soție. Pe de altă parte, se tocmise pentru o casă frumoasă pe care începu să o pregătească pentru a primi mireasa. Nu avea încredere deplină în viitorul lui, iar mai devreme sau mai târziu știa că va fi dezamăgit. Mai mult decât atât, Fatuha avea să afle de căsătoria lui cu Qamar și nori negri de nenorociri se vor aduna deasupra lui. Cu toate acestea, putea fi salvat de la pierzanie dacă se unea cu mireasa, intrând astfel, într-un fel, în familia spițerului. Dacă investea banii, urma să aibă parte de un câștig zdravăn, dar și de o avere solidă. Se duse în piață unde se întâlni cu Sahlul căruia îi spuse:

— Am niște bani pe care vreau să-i investesc împreună cu tine, pentru că ești cel mai priceput negustor.

— De unde ai tu bani, Ujr? îl întrebă Sahlul, care niciodată nu lăsa să i se citească uimirea pe față.

— Dumnezeu îi ajută pe cei pe care dorește!

— Nu intru în negoț cu nimeni, spuse Sahlul tăios.

— Învață-mă, se rugă Ujr, pentru că și a-i învăța pe alții este o răsplată.

— Ujr, slujba mea nu este să-i învăț pe alții. Așteaptă până se întoarce Sindbad, zâmbi Sahlul.

Fără întârziere, Ujr se îndreptă spre Nur Ad-Din, cumnatul sultanului. Băiatul îl întrebă cu oarecare bănuială:

— Îmi juri că ai făcut banii cinstit?

Deși inima îi bătea nebunește, jură.

— Un vas va ajunge în port luna asta, îi spuse Nur Ad-Din. Întoarce-te la mine la sfârşitul săptămânii.

Ujr plecă, temându-se de ce avea să urmeze după ce jurase strâmb, dar îşi făgădui în sinea lui că-şi va ispăşi păcatele ducându-se în haj[1], dând pomană şi căindu-se.

15

Ujr îşi dădu seama că trecerea timpului nu era de bun augur, însă nu putea face nimic ca să oprească desfăşurarea lucrurilor. Nu era în puterea lui să-l ţină pe cocoşat prizonier pentru totdeauna. În tot oraşul nu era un loc în care să fie în afară de primejdie. Nu-i rămânea decât să îşi ia mireasa şi să fugă cu primul vas într-o ţară îndepărtată, unde să înceapă o nouă viaţă. O viaţă îmbelşugată, plină de dragoste şi căinţă. Se apără în sinea lui spunându-şi că nu era rău şi că făcuse ce făcuse doar împins de lipsuri şi slăbiciune. Dacă Dumnezeu îi dăduse norocul celor săraci şi dorinţa celor bogaţi, era cumva vina lui ? Seara se duse la Cafeneaua Emirilor şi se îndreptă imediat cu paşi siguri către locul unde erau aşezaţi Hasan spiţerul, Jalil postăvarul şi Fadil Sanaan. Aceştia îi făcură loc fără prea mare tragere de inimă. Îşi zise în sinea lui: „Ieri am fost dispreţuit, iar astăzi sunt urât de moarte".

Dar povestea lui cu Hasan avea să se sfârşească astăzi la sfârşitul întâlnirii şi începând de a doua zi urma să se cufunde în lumea viselor frumoase. Îl văzu pe Fadil cum se uită uimit spre intrarea cafenelei, atrăgându-le atenţia şi prietenilor lui. Privirea i se îndreptă spre intrare şi-l văzu pe Şamlul cocoşatul aruncând flăcări din priviri şi tremurând de furie.

---

1 Pelerinajul la Mecca este unul dintre cei cinci stâlpi ai islamului şi este obligatoriu, cel puţin o dată în viaţă, pentru orice musulman adult, de ambele sexe, sănătos la minte şi la trup şi care are resursele financiare necesare.

16

Deznădejdea şi spaima îi pătrunseră în suflet pe măsură ce cocoşatul se apropia de ei cu paşi repezi. Se opri în faţa lor ameninţător şi ţipă cu glasul lui piţigăiat de copil:

— Ruşine, ţiganilor!

Apoi îi vorbi doar lui Ujr:

— M-ai făcut prizonier în casa ta pretinzând că-mi oferi ospitalitatea pe care nu ţi-am cerut-o.

Ujr nu spuse nimic, iar cocoşatul urmă:

— M-a eliberat nevasta ta când i-a ajuns la urechi vestea căsătoriei tale. Aşteaptă şi vezi numai tunete şi fulgere când ajungi acasă!

Apoi se întoarse spre ceilalţi trei:

— L-aţi bătut pe omul sultanului, spurcaţilor! Dar există ac de cojocul fiecăruia. Şi vă veţi primi cu toţii adevărata răsplată.

Părăsi cafeneaua palid la faţă din pricina mâniei ce-l cuprinsese, cu paşi mărunţi şi repezi, lăsând în urma lui o cascadă de râsete. Feţele celor trei bărbaţi erau împietrite, acum că frica şi supărarea puseseră stăpânire pe ei. Îi aruncară lui Ujr priviri dispreţuitoare, iar Hasan murmură:

— Şarlatanule, ticălosule! Dă banii înapoi şi distruge zapisul.

— Dă banii înapoi sau îţi rup oasele, spuse şi Jalil postăvarul.

— Prima dată am crezut că e mort. Dumnezeu îmi e martor, spuse Ujr.

— Apoi ai devenit un nemernic şi-un şarlatan; banii şi zapisul, spuse Hasan.

— Feriţi-vă de ruşinea ce se poate abate asupra voastră! Taina petrecerilor voastre cu beţii zgomotoase şi care se lasă cu bătăi va fi aflată de toată lumea. Mai bine vă împăcaţi cu cocoşatul înainte să se plângă stăpânului. Cât despre banii pe care mi i-aţi dat, luaţi-o ca pe o răscumpărare pentru păcatele săvârşite.

— Ruşine, nu vei pune mâna nici măcar pe un dirham, nemernicule!

Dintr-odată, Ujr se ridică în picioare şi părăsi locul în grabă, ca un fugar.

17

Se alesese praful de siguranţa lumii lui şi lampa nădejdii se stinsese. Era soţul lui Qamar, dar ea era mai departe de el decât stelele. Era avut, dar îl pândea moartea. Ştia mai bine ca oricine despre înţelegerea tainică dintre spiţer şi postăvar, pe de-o parte, şi dintre ispravnicul Yusef At-Taher şi ajutorul Hisam Al-Faqi, de cealaltă parte.

Fatuha stătea acasă la pândă, aşteptându-i cu nerăbdare întoarcerea pentru a-şi înfige colţii în beregata lui. Ce mică este lumea asta! Mergea fără să ştie încotro, petrecu câteva ore pe scările fântânii. Toată ziua stătu ascuns în cel mai îndepărtat colţ al mahalalei. Fără îndoială că duşmanii lui s-au împăcat cu cocoşatul, iar acum erau ocupaţi să pună la cale o răzbunare. Seara, îşi dădu seama că a ajuns în piaţa unde se împlineau pedepsele. Dintr-odată privirea îi fu atrasă de lumina lămpilor şi de o zarvă neobişnuită.

18

Dar ce se întâmpla în piaţă? Oamenii agăi înconjuraseră mai mulţi vagabonzi şi îi mânară cu forţa spre un loc necunoscut.

— Ce hotărâre uimitoare, îl auzi spunând cu glas tare pe un bărbat din apropierea lui.

Bărbatul nu era altul decât ifritul Sakhrabut, care luase înfăţişare omenească, mergând ţanţoş într-o jalabie care îi arăta rangul.

— Despre ce hotărâre e vorba? îl întrebă Ujr.

— Dumnezeu să-l ajute pe sultan, spuse Sakhrabut, încântat că izbutise să-i deştepte interesul lui Ujr. Zodierul palatului a spus că soarta în împărăţie nu se va îmbunătăţi

decât dacă conducerea va fi luată de către vagabonzi. Sultanul a poruncit ca vagabonzii să i se înfăţişeze pentru ca dintre ei să fie aleşi cei care vor conduce treburile ţării.

— Eşti încredinţat de ceea ce spui? se minună Ujr.

— Nu ai auzit oamenii? întrebă ifritul mirându-se.

Inima îi sărea din piept de fericire. Valul ăsta de oameni va mătura toate necazurile dintr-o singură lovitură. Ei erau cei care aveau să-l salveze de chin şi deznădejde. Ei sunt mesagerii fericirii. Ce vor face duşmanii lui dacă mâine se va uita la ei de la balconul conducătorilor? Nu şovăi nici măcar o clipă şi se strecură printre cei ce fuseseră luaţi prizonieri, lăsându-se dus de val.

19

Nelegiuiţii se îndreptară spre casa ispravnicului Yusef At-Taher, unde se adunară în curte, păziţi de străji, la lumina torţelor. Sosi şi Yusef At-Taher, urmat de Hisam Al-Faqi. Bayumi Al-Armal le dădu bineţe şi apoi spuse:

— Aceştia sunt cei pe care am putut să-i adunăm în seara asta. Vor urma şi alţii.

— Oare astfel ne putem încredinţa că furturile, jafurile la drumul mare şi omorurile au să ia sfârşit?

— Aşa nădăjduim, stăpâne, spuse Bayumi Al-Armal.

La un semn al ispravnicului, soldaţii merseră şi îi despuiară de hainele lor jerpelite pe cei prinşi. În tot acest timp, lui Ujr nu-i venea să-şi creadă ochilor şi cugetă că intrase într-o situaţie fără ieşire care făcea ca necazurile de până atunci să pară o nimica toată. Lovituri de bice se pogorâră asupra tuturor, iar ţipetele lui Ujr sfâşiară aerul înainte să-i vină rândul, ceea ce se întâmplă curând.

Când începură să-i mâne spre temniţă, Ujr urlă spre ispravnic:

— Ispravnice, pentru Dumnezeu cel Atotputernic, uită-te la mine! Eu nu sunt unul dintre ei. Eu sunt Ujr, bărbierul.

Aga mă cunoaşte. Ajutorul tău mă cunoaşte. Sunt prietenul lui Nur Ad-Din, cumnatul sultanului.

Bayumi Al-Armal îl ascultă şi, uimit, îi spuse:

— Dar pe tine nu te-am luat prizonier, Ujr.

— S-au încurcat lucrurile şi diavolul şi-a vârât coada.

Yusef At-Taher porunci să i se dea drumul şi hainele să-i fie înapoiate. Atunci, ispravnicului îi căzură ochii pe legătura care se afla printre acestea. Ujr tremură şi-o ascunse sub braţ. Dar ispravnicul deveni bănuitor şi porunci să-i fie luată pentru a o privi mai cu luare-aminte. Când văzu şiragul de pietre preţioase, strigă:

— Colierul lui Zahriyar! Nu eşti decât un hoţ şi un ucigaş. Închideţi-l.

20

În ziua următoare, dis-de-dimineaţă, Ujr fu luat la întrebări. Bărbatul povesti cum se petrecuseră lucrurile şi se jură pe ce avea mai sfânt că spunea adevărul. Hasan spiţerul şi Jalil postăvarul veniră de bună voie şi depuseră mărturie că era un mincinos şi înşela lumea. Yusef At-Taher hotărî să i se taie capul şi toată mahalaua se adună în piaţă să fie martoră la împlinirea pedepsei. Înainte de aceasta însă, vizirul Dandan îşi făcu apariţia în faţa unei adunări care ar fi băgat spaima-n oricine.

21

Sfatul se reuni de îndată în casa ispravnicului şi era alcătuit din Dandan, Yusef At-Taher, Hisam Al-Faqi şi Bayumi Al-Armal. Era de faţă şi Ujr bărbierul.

— Stăpânul mi-a poruncit să te judec din nou, spuse Dandan.

— Vizirule, a auzi înseamnă a te supune, spuse Yusef At-Taher.

— Nebunul i-a spus nişte lucruri şi vrea să vadă dacă se adeveresc, spuse Dandan.

— Acel nebun care pretinde că este Jamasa Al-Bulti? se miră Yusef At-Taher.

— Chiar el!

— Şi stăpânul nostru, sultanul, i-a dat crezare?

— Sunt aici ca să aflu eu de la voi, şi nu voi de la mine, spuse Dandan tăios.

O linişte învăluită în teamă se aşternu peste ei. Dandan i se adresă lui Yusef At-Taher:

— Ai două surori, dintre care una trăieşte, iar cealaltă a dispărut?

— Aşa e, vizirule, răspunse ispravnicul.

— Duceau o viaţă de pierzanie?

— Dacă aş fi ştiut asta, nu aş fi trecut-o cu vederea, spuse Yusef At-Taher cu o voce tremurată.

— Mai degrabă ele ţi-au cumpărat tăcerea înainte ca tu să devii ispravnic dându-ţi banii câştigaţi în mod necinstit.

— Nu sunt decât închipuirile unui nebun, spuse ispravnicul.

Dandan se întoarse spre Hisam Al-Faqi şi spuse:

— Se spune că tu ştiai totul despre povestea asta. E porunca sultanului să-i spui tot ce ştii! Şi ai grijă să nu minţi, pentru că ţi se va tăia capul.

Hisam Al-Faqi era pierit şi, pentru a salva ce mai putea, spuse:

— Tot ce se spune este adevărat, nu încape nici o îndoială.

— Ce ştii despre dispariţia lui Zahriyar? întrebă Dandan.

— Am căutat să aflu şi se pare că sora ei, Julnar, a omorât-o din gelozie.

Ujr fu chemat să vorbească şi povesti totul, din clipa în care se îndrăgostise de Julnar până când se băgase printre vagabonzii care fuseseră întemniţaţi.

Întreaga pricină fu adusă în faţa sultanului Şahriyar care porunci ca Yusef At-Taher să fie schimbat pentru că nu mai era potrivit pentru rangul de ispravnic, la fel şi Hisam Al-Faqi pentru că-l acoperise, ca Hasan spiţerul, Jalil postăvarul,

Fadil Sanaan să fie biciuiţi pentru beţie şi depravare şi ca banii lui Ujr să-i fie luaţi, iar el eliberat.

Dandan era singur cu Şeherezada şi îi spuse:

— Sultanul s-a schimbat. E acum alt om, plin de bunătate şi simţ al dreptăţii.

— Încă mai are o latură în care nu poţi avea încredere. Mâinile lui sunt încă pătate de sânge nevinovat, spuse Şeherezada.

În ceea ce-l priveşte pe Ujr, acesta a dat uitării pierderea suferită şi s-a bucurat că a scăpat. Imediat, nimici zapisul de căsătorie dintre el şi Qamar şi se duse la palmierul de pe limba de verdeaţă. Se aplecă în faţa nebunului care stătea turceşte şi îi spuse mulţumindu-i:

— Om bun şi sfânt, îţi sunt dator că am scăpat cu viaţă.

Anis Al-Jalis

1

Şahriyar şi Dandan se pierdură în noapte, urmaţi de Şabib Rama. În jurul lor nu se mai auzea nici o mişcare. La lumina felinarelor puse din loc în loc, casele, prăvăliile şi moscheile păreau adormite. Arşiţa verii se domolise, iar stelele străluceau în înaltul cerului.

— Ce părere ai despre cele întâmplate ? întrebă Şahriyar.

— Suleiman Az-Zini este omul pe care l-am aşteptat pentru a fi ispravnic, la fel şi ajutorul său, Al-Fadl bin Khaqan, spuse Dandan.

— Dacă lumea doarme, dorm şi binele şi răul. Toţi sunt plini de fericire, dar este ca şi cum luna ar fi învăluită de norii iernii. Dacă noul ispravnic, Suleiman Az-Zini, va izbuti, bucăţi din ceruri vor începe să cadă, curăţând aerul de o parte din praful care s-a răspândit.

— Cu voia lui Dumnezeu cel Atotputernic şi cu mâna şi înţelepciunea Înălţimii Voastre, aşa o să fie.

— Dar asprimea trebuie să rămână unul dintre mijloacele sultanului, spuse Şahriyar după ce se gândi o vreme.

— Înţelepciunea, nu asprimea, vrea să spună Înălţimea Voastră, zise Dandan cu grijă, după ce cugetă la rândul lui.

— Dandan, nu eşti decât un prefăcut, râse sultanul, tulburând liniştea nopţii. Ce a spus nebunul ? Când capul este sănătos, tot trupul este sănătos. Virtutea şi nelegiuirea vin de sus. Mi-a făcut semn cu ochiul cu o îndrăzneală pe care doar nebunii o au. El ştia taina întregii întâmplări. Oare cum o aflase ?

— Cine ştie, stăpâne, ce se întâmplă în capul nebunilor?

— Pretinde că ştie toate tainele de pe vremea când era agă.

— Încă o ţine sus şi tare că este Jamasa Al-Bulti, fapt pe care-l contrazice capul lui Jamasa care atârnă deasupra uşii casei lui. Poate este într-adevăr unul dintre oamenii cu puteri nefireşti.

— Şeherezada mi-a spus, zise el ca şi cum ar fi vorbit doar pentru sine, să cred ceea ce judecata omului spune că e minciună, să mă scufund într-o mare de lucruri care se bat cap în cap. Ori de câte ori vine noaptea, mi se pare că sunt un om sărac.

2

— Mi-e teamă că plictiseala a pus stăpânire pe noi, îi spuse Zarmabaha lui Sakhrabut.

— Nu! Se va ivi un alt prilej, spuse Sakhrabut cu îndrăzneală. Fără îndoială că aşa va fi, o, tu, coroană a înţelepciunii.

— Dacă e rost de o nemulţumire între voi, asta e o veste bună, răsună vocea lui Qamqam din înaltul copacului.

— Nu eşti decât un bătrân neputincios, îi spuse Zarmabaha batjocoritor.

— Pământul primeşte lumina Dumnezeului lui, spuse Sinjam de la locul său, de lângă Qamqam. Spre lumină Jamasa Al-Bulti şi Nur Ad-Din cel îndrăgostit se uită zi şi noapte. Până şi Ujr s-a liniştit în prăvălia lui şi s-a lecuit de dorinţele-i nemăsurate şi de curiozităţile sale. În ceea ce-l priveşte pe Şahriyar cel cumplit, glasul inimii îi duce fiinţa murdară de sânge pe drumul cel bun.

— Nu vedeţi nimic altceva decât umbre înşelătoare, spuse Sakhrabut batjocoritor. Ce se află sub cenuşă dacă nu tăciunii? Ziua de mâine vă va trezi din acest somn orb.

3

Totul începu cu un sunet fin ca de mătase, apoi izbucni cu un zgomot de tunet. În acea noapte, în Cafeneaua Emirilor,

Ibrahim sacagiul, părând tulburat peste măsură, spuse pe un ton apăsat, care îi trăda neliniştea şi însufleţirea:

— În toiul nopţii, am cărat apă la Casa Roşie.

— Prostovane! Şi ce e nou în asta? spuse Şamlul cocoşatul pe un ton piţigăiat.

— Am aruncat o privire la stăpâna casei, Măreţul Ziditor fie binecuvântat! spuse sacagiul gâtuit de emoţie.

Toţi cei aşezaţi pe jos şi cei care stăteau turceşte pe divane izbucniră în râs.

— Uitaţi-vă la nebunul ăsta bătrân, spuse Maaruf pantofarul.

— O privire aruncată către ea îţi umple burta cu zece carafe din vinul nebuniei, spuse Ibrahim abătut.

— Ibrahim, descrie-ne-o! zise doctorul Abdelqader Al-Mahini.

— Nu poate fi descrisă, stăpâne! exclamă bărbatul. Dar îi cer lui Dumnezeu milă şi iertare.

Peste două nopţi, Rajab hamalul spuse:

— Am fost chemat astăzi să duc nişte lucruri la Casa Roşie.

Dintr-odată privirile tuturor se îndreptară asupra celui ce părea să fi căzut pradă unor simţăminte puternice.

— Am văzut-o pe stăpâna casei. Dumnezeu să ne păzească de puterea frumuseţii dacă aceasta depăşeşte marginile închipuirii!

Dumnezeule! Nu era lucru de şagă. Bărbaţii, însufleţiţi peste măsură, dădură năvală să pună întrebări. S-au dus în Piaţa de Arme, acolo unde se afla Casa Roşie. Era o casă mare, rămasă în părăsire după ce stăpânii ei muriseră de ciumă. Lăsată în paragină, grădina murise, până când casa fusese luată în chirie de o femeie venită dintr-o ţară necunoscută, însoţită doar de un rob. În toiul nopţii, din spatele zidurilor se auzeau o muzică minunată şi un cânt fermecător. S-au gândit că poate era cântăreaţă!

Ujr bărbierul vorbea despre ea ca un nebun fiecărui muşteriu la care se ducea.

— Mi-a zdruncinat căinţa şi m-a rănit cu săgeata torturii veşnice, spunea el. M-a chemat să-i aranjez zulufii şi să-i tai unghiile. Dacă ar fi avut ruşine, ar fi chemat o femeie să-i facă toate astea. Dar ea este focul lui Dumnezeu cel Atotputernic.

Ştia că numele ei este Anis Al-Jalis. Se spuneau lucruri potrivnice despre ea, încât încet-încet a încolţit îndoiala şi în privinţa stării mintale a celor care o descriau. Unii spuneau că avea pielea albă şi că era blondă, unii că avea pielea cafenie, alţii că avea forme pline, alţii că era firavă. Toate acestea au dezăgăzuit fântânile pasiunii, încât oamenii de vază şi cei de rang înalt s-au grăbit să se arunce în necunoscut.

4

Yusef At-Taher a fost primul care a întreprins ceva. Cum fusese îndepărtat de lângă sultan şi era bogat, nu avea ce să facă şi suferea de plictiseală. Bunăstarea şi leneveala ajungându-i până peste cap, noaptea se duse la Casa Roşie şi bătu la uşă. Robul femeii îi deschise şi îl întrebă:

— Ce vrei?

— Sunt un străin care caută adăpost în casa unor oameni milostivi, răspunse ferm bărbatul care condusese mahalaua o vreme.

Robul se făcu nevăzut un timp, apoi se întoarse şi îl pofti înăuntru spunându-i:

— Bine ai venit, străine, în casa străinilor!

Yusef At-Taher intră într-o odaie ai cărei pereţi erau împodobiţi cu arabescuri. Pe jos erau covoare persane, divanuri aduse din Antiohia şi obiecte de artă din India, China şi Andaluzia. Era un fast ce nu putea fi întâlnit decât în palatele prinţilor.

Apăru şi o femeie învăluită iar făptura ei, ascunsă în straie din Damasc, îi dădea o strălucire aparte.

— Din ce ţară eşti, străine? întrebă ea aşezându-se.

— Adevărul este că eu sunt îndrăgostit de viață, spuse el sorbind din pasiune ca și cum ar fi fost vin.

— În numele sultanului, ne-ai înșelat!

— Să-mi fie cu iertare, spuse el cu înflăcărare, dar un ghicitor în palmă mi-a spus că trăiesc pentru frumusețe și voi muri din pricina ei.

— Sunt femeie măritată, spuse ea așezată.

— Adevărat? întrebă el îngrijorat.

— Dar nu știu când bărbatul meu va veni la mine.

— Ce vorbe ciudate!

— Nu mai ciudate decât vorbele tale, îi răspunse ea în zeflemea.

Cu grație, își dădu jos vălul de pe față și apăru o frumusețe de chip care fusese creat doar pentru el și care îl făcu să creadă că visele cele mai ascunse tocmai i se împlineau. Mintea i-o luă razna și căzu în genunchi. Scoase din buzunar o cutie de fildeș pe care o deschise și i-o puse la picioare. Era o bijuterie care strălucea precum lumina soarelui.

— Nici giuvaierul coroanei nu este destul de bun pentru picioarele tale, murmură el tremurând.

Așteptă judecata care avea să-i hotărască soarta.

— Darul îți este primit, spuse ea pe un ton domol.

Tremurând de bucurie că nu trebuia să-și piardă cu totul nădejdea, îi cuprinse picioarele cu brațele și, așa aplecat, i le sărută.

5

Cele săvârșite de Yusef At-Taher fură precum deschiderea unei uși în fața unor valuri de nebunie care înaintau spre mahala și-o năpădeau precum potopul, lovind în cei mai bogați fii ai săi. În ceea ce-i privește pe săraci, le rămâneau părerile de rău. Casa Roșie din Piața Armelor le fură atenția lui Hisam Al-Faqi, Hasan spițerul, Jalil postăvarul și altora. Darurile nu conteneau să curgă, inimile erau furate, iar mințile o luau razna. Purtările necugetate și prostia puseseră stăpânire pe ei. Nimeni nu se gândea la ce-ar fi putut

urma. Trecerea timpului nu mai conta, nu rămăsese decât clipa. Iar lumea se abătu de la calea credinței.

Anis Al-Jalis era o vrăjitoare plină de farmec. Îi plăcea dragostea. Îi plăceau banii. Îi plăceau bărbații. Nimic nu-i potolea setea și cerea mereu mai mult. Bărbații se întreceau nebunește în iubire și gelozie. Nici unul nu rămânea cu ea, dar nici unul nu o părăsea. Toți, împinși de o singură putere, coborau pe panta pierzaniei.

6

Sahlul nu mai cunoscuse alte vremuri ca acestea. Era omul fiecărui mezat și primul care apărea când careva sărăcea. Cel dintâi căzu Hisam Al-Faqi. Nu era atât interesat de pierderea banilor, cât era de pierderea lui Anis Al-Jalis. Nu-l frământa soarta femeilor și copiilor săi așa cum îl frământa faptul că nu se mai putea apropia de ea.

— Omul e cel mai mare dușman al său, îi spuse lui Sahlul.

— Dar își e și cel mai bun prieten, îi spuse bărbatul cu tâlc.

— Timpul predicilor a apus de mult, spuse Al-Faqi batjocoritor.

În cădere, îl însoți Jalil postăvarul, apoi Hasan spițerul. Cât despre Yusef At-Taher, acesta era pe marginea prăpastiei.

— Dar iată că unii își găsesc bucuria în necazul altora, îi spuse lui Sahlul Ujr bărbierul în legătură cu bunăstarea acestuia din ultima vreme.

— Ei sunt ucigașii și tot ei sunt victimele, spuse Sahlul fără să dea semne de compătimire.

— Dacă ai vedea-o ți-ai pierde și tu mințile, fără îndoială, suspină Ujr abătut.

— Nu este decât zâmbetul diavolului.

— Mă minunez cum de tu nu te-ai îndrăgostit de ea.

— Soarta a făcut ca în fiecare oraș nebun să existe un om înțelept, zâmbi Sahlul.

Într-o noapte, Sahlul mergea agale prin întuneric când calea i-a fost tăiată de Qamqam și Sinjam. Aceștia i-au dat binețe amintind de cele sfinte.

— Priveşte cum a luat-o razna un întreg oraş, spuse Qamqam.

— Am trăit milioane de ani şi nimic nu mă miră, spuse Sahlul.

— Într-una din zilele în care se adâncesc în păcat, sufletele le vor fi luate, spuse Sinjam.

— Căinţa va veni înaintea sfârşitului.

— De ce nu suntem lăsaţi să-l ajutăm pe cel slab ?

— Dumnezeu le-a dat ceva mai bun decât vouă: o minte şi un suflet, explică Sahlul.

7

Hisam Al-Faqi ajunse beat la Casa Roşie şi bătu în uşă. Cupa nebuniei dăduse pe dinafară şi îl adusese la uşa izbăvirii, dar nimeni nu-i deschise.

— Deschide, uşierule! ţipă furios în noapte.

Dar nimeni nu răspunse chemării lui, astfel că se ascunse sub zid tulburat. Nu trecu mult şi zări o umbră apropiindu-se. Când îi desluşi chipul la lumina felinarului agăţat şi îl recunosu pe ispravnicul Yusef At-Taher, începu să spumege de furie. Yusef At-Taher bătu la uşă şi aceasta se deschise îndată. Hisam Al-Faqi se grăbi pe urmele lui, dar robul îi tăie calea şi îi spuse:

— Îmi pare rău, stăpâne Hisam.

Înfuriat, îl plesni peste obraz, iar atunci Yusef At-Taher îi spuse:

— Poartă-te aşa cum se cuvine!

— Averea şi credinţa mi s-au dus pe apa sâmbetei. Ce-mi mai rămâne de pierdut? întrebă el grosolan.

Yusef At-Taher se întoarse pentru a-şi continua drumul, dar acesta sări la el precum un tigru şi-l înjunghie cu un hanger otrăvit. Văzând asta, robul scoase un ţipăt care trezi din somn toată mahalaua.

8

Hisam Al-Faqi, care nici măcar nu încercă să fugă, fu prins îndată. Bayumi Al-Armal se uită la el cu milă şi spuse:

— Îmi pare rău pentru tine, prietene vechi!

— Să nu-ţi pară rău, Bayumi, spuse liniştit Hisam. Nu e decât o poveste veche care încălzeşte inimile bătrânilor: o poveste despre dragoste, nebunie şi sânge.

9

— Iubita mea Zarmabaha, îi spuse robul lui Anis Al-Jalis, în curând aga Bayumi Al-Armal ne va face cinstea de a ne călca pragul.

— Întocmai cum am plănuit, Sakhrabut, spuse femeia. Îl aşteptăm.

— Dă-mi voie să-ţi sărut fruntea cea înţeleaptă.

10

Judecata lui Hisam Al-Faqi nu dură mai mult de o oră, după care îi tăiară capul. Ispravnicul Suleiman Az-Zini se întâlni cu aga în prezenţa ajutorului Al-Fadl bin Khaqan, şi a chelarului Al-Muin Bin Sawy.

— Iată despre ce vorbeau martorii, îi zise Az-Zini lui Bayumi Al-Armal. Zeci de bărbaţi au ajuns la sapă de lemn, iar doi şi-au pierdut viaţa din pricina acestei străine uşuratice. Tu unde erai?

— Desfrânarea este un păcat ce se petrece în taină, iar noi ne aflăm acum pe urmele şiiţilor şi kharijiţilor.

— Nu! Nu! Tu eşti ochiul legii. Află ce e cu femeia asta. Pune-i zălog pe banii câştigaţi necinstit! Îndreaptă ce nu ai făcut până acum înainte de a fi chemat înaintea sultanului.

11

Bayumi Al-Armal se afla în mijlocul unui grup de bărbaţi în odaia de primire a Casei Roşii, uitându-se în jurul lui şi

minunându-se. Oare palatul sultanului era mai presus decât casa asta?! Când intră, femeia avea chipul acoperit de văl și trupul învăluit cuviincios.

— Bine ai venit, agă, în umila noastră casa.

— Fără îndoială ai aflat de fărădelegea care a avut loc la intrarea în casa dumnitale? spuse el fără ocolișuri.

— Nu-mi aminti! Nu am închis un ochi de când s-a întâmplat, spuse ea mișcată.

— Nu cred o iotă din prefăcătoria ta, spuse tăios acesta. Răspunde-mi cinstit la întrebare. Cum te cheamă?

— Anis Al-Jalis.

— Un nume ciudat. De unde vii?

— Mama mea este din India, tatăl meu din Persia, iar soțul meu din Andaluzia.

— Ești căsătorită?

— Da. Am primit o scrisoare de la soțul meu care mă înștiințează că o să vină în curând.

— El știe că duci o viață destrăbălată?

— Ferească Dumnezeu! Sunt o femeie cinstită!

— Și ce e cu bărbații care vin și pleacă de la tine?

— Sunt prieteni din partea locului, pasionați de discuții despre legile sfinte și literatură.

— Blestemată să fii! Și din pricina asta au ajuns la sapă de lemn ori s-au omorât între ei?

— Ei sunt darnici. Eu nu am nici o vină. Nu ar fi fost delicat din partea mea să nu le primesc darurile și nu știu cum s-a băgat diavolul între ei.

— Am poruncă să-ți pun zălog pe tot ce ai dobândit prin mijloace necinstite.

Le făcu un semn bărbaților care se împrăștiară prin casă căutând bijuterii și bani. În acest răstimp, cei doi rămaseră singuri în tăcere. El o măsură din priviri prin văl, dar fără să simtă nimic, în timp ce ea nici măcar nu se uita la el. Nu se împotrivea sorții, sau așa părea. Apoi îl întrebă cu dojană:

— Începând de azi o să trebuiască să-mi vând lucrurile de prin casă pentru a-mi câștiga zilele?

El ridică din umeri în timp ce ea își dădu vălul jos de pe față spunând:

— Îmi cer iertare, căldura verii este de nesuportat.

Bayumi se uită la ea și amuți. Nu-i venea să-și creadă ochilor. Nu-și putea lua privirea de la ea. Nu mai era în stare să răspundă. Se cufundase în marea tulburată a nebuniei. Puterea, rangul și nădejdea pieriră ca și când n-ar fi existat. Îl îngropă pe agă cu propriile lui mâini, iar din mormântul lui ieșiră o mie și unu de ifriți. Mii de mâini îl împingeau și s-ar fi prăbușit dacă nu ar fi auzit zgomotul făcut prin odăi de ajutoarele lui. Iscoadele veneau, dar Bayumi Al-Armal era pierdut pentru totdeauna.

— Îți cer să te porți cu blândețe, agă, se rugă ea.

Voia să-i răspundă dur, potrivit cu împrejurarea. Dar în același timp voia să-i dea un răspuns blând, potrivit cu împrejurarea. Totuși, tot ce făcu fu să se cufunde în tăcere.

12

La miezul nopții, nu mai avu răbdare și se furișă pe ascuns la Casa Roșie. Apăru în fața ei supus, spunându-și că aceasta era soarta căreia nu ar fi avut rost să i se împotrivească și că nimeni nu mai fusese în această situație. Ea se făcu că nu-i bagă de seamă tulburarea și îi spuse abătută:

— Agă, nu mi-a mai rămas nimic ce să-mi poți lua.

— Nu mi-am făcut decât datoria, spuse el umil. E ceva în mine care mă îndeamnă la milostenie.

Aruncă la picioarele ei o pungă de bani. Ea îi zâmbi cu dulceață și murmură:

— Ce suflet nobil ai!

Îngenunchie umil și îi îmbrățișă picioarele, apoi se aplecă și i le sărută.

13

Plângerile celor care cereau bani din vistierie începură să se facă auzite. Cei care țineau socotelile șușoteau că banii

nu erau folosiţi în scopuri cinstite, aşa cum poruncise Az-Zini. Veştile ajunseră şi la urechile ispravnicului care trimise iscoade şi întări paza vistieriei. Îi însărcină pe ajutorul său, Al-Fadl bin Khaqan, şi pe chelarul său, Al-Muawin Bin Sawy, să cerceteze în taină cum stau lucrurile. Apoi, hotărî să-l cheme pe aga Bayumi Al-Armal şi să-i arunce în faţă dările de seamă ale celor în care avea deplină încredere. Bărbatul părea umil şi nepăsător. Ispravnicul se miră de purtarea lui şi îl întrebă:

— Văd în tine un om pe care nu l-am cunoscut înainte.

— Vechiul eu, stăpâne, a încetat să mai fie, spuse el abătut.

— Nu mi-am închipuit că vei ajunge să furi banii musulmanilor.

— Nebunul care a pus stăpânire pe mine i-a furat, răspunse acesta ca şi cum ar fi vorbit doar pentru sine.

Bayumi Al-Armal fu pedepsit şi i se tăie capul. Locul îi fu luat de chelarul Al-Muawin Bin Sawy şi încă o dată lui Anis Al-Jalis îi fură luaţi banii, iar la uşa ei au fost puse gărzi pentru a împiedica orice bărbat să intre acolo.

14

Pricina a fost adusă înaintea muftiului[1], care spuse că nu avea nici o dovadă care să arate destrăbălarea. Al-Muawin Bin Sawy îşi vedea de treburile lui la agie când o femeie veni să-l vadă. Acesta se uită într-o doară la vălul ei şi o întrebă:

— Cine eşti şi ce vrei?

— Eu sunt Anis Al-Jalis, cea care a fost nedreptăţită, răspunse femeia fără sfială.

Bărbatul o privi intens şi o întrebă fără ocolişuri.

— Ce doreşti?

Femeia îşi dădu vălul jos şi spuse:

— Mi-aţi luat banii. Am ajuns la mila oamenilor, aşa că trece-mă printre cei care au dreptul la aşa ceva.

1 Om al religiei şi funcţionar jurist.

Nu înţelese nimic din ce îi spusese. Uită lucruri nenumărate, aşa cum uită şi de el. Încercă fără rost să mai găsească o urmă de putere în el. Picioarele îi alunecară şi căzu în gol. Îi auzea vorbele iar şi iar, fără să le priceapă înţelesul. În sfârşit, o întrebă:

— Ce ai spus?

— Trece-mă pe foaia celor care au dreptul la milă, spuse ea făcându-se că nu vede ce se petrecea cu el.

— Când să-ţi trimit lucrurile de care ai nevoie? întrebă el azvârlindu-şi totodată bunul nume pe fereastră.

— Te aştept înainte de rugăciunea de la prânz[1], spuse ea cu drăgălăşenie.

15

Era plină de poftă de viaţă şi înflăcărare. Spunea că este ziua judecăţii şi a victoriei. Se veseli din plin, cum o făcu şi Sakhrabut. Merse fără întârziere să-l vadă pe Al-Fadl bin Khaqan. Se repetară atât jocul, cât şi tragedia. Îi dădu întâlnire după rugăciunea de la apusul soarelui. În ceea ce-l priveşte pe Suleiman Az-Zini, întâlnirea cu el trebuia să se petreacă după rugăciunea de seară. Nur Ad-Din, îndrăgostitul şi cumnatul sultanului, se prinse să meargă la două ore după lăsarea serii. De asemenea, îi înmână un răvaş prin care cerea o întâlnire pentru vizirul Dandan şi o alta pentru sultanul Şahriyar, sub cuvânt că unul dintre ei avea să-i facă dreptate.

Toţi bărbaţii au dat năvală, fiecare aşteptându-şi ora de întâlnire, pierzându-şi şi ultima urmă de raţiune. Chiar şi Dandan şi Şahriyar li se alăturară.

16

Al-Muawin Bin Sawy veni la întâlnire cu precizia ce-o au planetele în mişcarea lor. În ochi îi strălucea ardoarea unui

1 Musulmanii au obligaţia să îndeplinească cinci rugăciuni în momente bine stabilite ale zilei: în zori, la prânz, după-amiaza, spre apusul soarelui şi la căderea nopţii.

vechi îndrăgostit. Aruncă pe jos punga cu bani cu vioiciunea unui copil fericit şi nu văzu nimic în acea existenţă minunată decât steaua lui strălucitoare. Se îmbătase cu parfumul ei când i se aşeză la picioare. În această întâlnire, nu se întrevedea nimic altceva decât lumina unor făgăduieli fericite şi nu era loc pentru nici un fel de urmări. Uneori bea din mâna robului, alteori din mâna ei. Atinse o asemenea stare încât îşi rupse hainele, întorcându-se la starea dintâi.

În timp ce el se grăbea să o ducă în pat, robul dădu buzna înăuntru şi îi şopti la ureche o taină îngrozitoare – aşa părea – iar ea se ridică în picioare acoperindu-şi goliciunea cu rochia şi şopti:

— A sosit soţul meu.

Bărbatul se trezi din beţie imediat. Ea îl trase de mână într-o cameră alăturată şi-l băgă într-un dulap. Îl închise acolo şi spuse tremurând de emoţie şi frică:

— Vei pleca în afara oricărei primejdii la momentul potrivit.

— Adu-mi hainele, spuse bărbatul.

— Sunt în siguranţă, răspunse ea îndepărtându-se. Să nu scoţi un sunet şi să nu mişti, sau suntem pierduţi!

17

Urmară şi ceilalţi bărbaţi, unul după altul: Al-Fadl bin Khaqan, Suleiman Az-Zini, Nur Ad-Din, Dandan, Şahriyar. Toţi se lăsară în voia ispititoarei chemări, se îmbătară de miresme, după care fură conduşi goi în dulap. Vocea lui Anis Al-Jalis ajunse până la ei râzând batjocoritoare şi îşi dădură seama că au căzut în capcană.

— Mâine, în piaţă, voi vinde dulapul cu tot ce este în el, spuse aceasta.

Mai râse o dată şi zise:

— Toţi cei aflaţi în piaţă îl vor vedea pe sultanul lor şi pe oamenii de vază cum sunt vânduţi în pielea goală.

18

Când se întoarse în odaia de primire îl văzu în fața ei pe nebun, stând liniștit, în picioare. Începu să tremure îngrijorată. Ce l-a adus aici ? Cum de i-a pătruns în casă ? A auzit ce le-a spus bărbaților ?

— Cum ai intrat în casa mea fără să fii poftit sau să ți se fi îngăduit ? întrebă ea.

— Am văzut bărbații intrând în casa ta, unul după altul, și am fost curios, spuse el fără să se tulbure.

Bătu din palme ca să-și cheme robul. Nebunul își dădu seama ce vrea și spuse:

— A plecat.

— Unde ? întrebă ea înfuriindu-se.

— Lasă-l în pace și ai grijă de oaspetele tău.

Părul pieptănat cu cărare îi cădea pe umeri. Avea o barbă bogată. Nu purta nimic în picioare și era îmbrăcat într-o jalabie albă, largă, a cărei deschizătură de la gât lăsa să i se vadă părul de pe piept. Oare să-l atragă și pe el în capcană ? Înaintă spre el fără să se grăbească. Pentru prima dată chipul ei nu avea nici o putere. Era atrăgător, dar doar pentru cei normali și nu pentru nebuni. Se apropie de masă încet și spuse:

— Dacă doreai bucate, mănâncă...

— Nu sunt un cerșetor, spuse el cu batjocură în glas.

— Este băutură dacă vrei, spuse ea, neîngăduind să fie învinsă.

— Capul îmi este plin de ulcioare de vin.

— Nu pari beat.

— Nu ești decât oarbă.

— Ce vrei ? îl întrebă ea încruntându-se mânioasă.

— Cum poți să trăiești într-un palat pustiu, lipsit de toată frumusețea vieții ? întrebă nebunul la rândul lui.

— Oare nu-ți place toată această frumusețe ? spuse ea uitându-se împrejur îngrijorată.

— Nu văd decât niște pereți între care plutesc miasmele ciumei de demult.

Veni şi rândul ei să se lepede de veşminte ca şi ceilalţi. Neputincioasă, se predă în faţa nebuniei lui. Toate vicleşugurile fuseseră date în vileag. Îi întoarse spatele ca să se poată gândi. Buzele lui se mişcau şoptind cuvinte fără sunet. Împotrivirea disperată nu i-a venit în ajutor. Ceva asemănător unui somn greu o lovi. Încordarea îi slăbi şi se lăsă în voia schimbării neaşteptate. Trăsăturile chipului ei se topiră şi se întinseră până când se prefăcură într-o cocă umflată. Statura ei zveltă se prăbuşi, delicateţea şi graţia îi pieriră. Cu o repeziciune nemaiîntâlnită, nu rămăseseră din ea decât câteva puncte împrăştiate care se prefăcură în fum pentru ca apoi să se risipească fără urmă. În urma ei, divanurile, pernele, covoarele, obiectele de artă, toate dispărură. Lămpile se stinseră şi totul se cufundă în întuneric. Nebunul luă maldărul de haine ale bărbaţilor şi le aruncă pe fereastră, apoi trecu în odaia unde se afla dulapul.

19

— Nu am să vă iert de pedeapsă, spuse nebunul către dulap. Dar am ales pentru voi o pedeapsă de pe urma căreia veţi trage învăţăminte şi care nu îi va răni pe supuşii lui Dumnezeu.

Deschise lacătele repede şi părăsi locul.

20

Bărbaţii ieşiră din dulap cu grijă, tremurând din cauza încordării prin care trecuseră. Nici unul dintre ei nu deschise gura de ruşine. Fără haine şi fără cinste, se împiedicau în întuneric. Îşi căutară veşmintele, oricare ar fi fost. Orice le-ar fi putut acoperi goliciunea. Clipele se scurgeau fără milă, lumina zilei se apropia iar ruşinea ce-i aştepta strălucea în întuneric. Umblau prin întuneric pipăind cu braţele întinse locul. Dar nu dădeau de nimic. Nici o urmă de viaţă. Nici o năzărire şi nici un vis urât nu era. Cât despre ruşinea pe care urmau s-o îndure, era un lucru sigur. Urmau umilinţa

și deznădejdea. Găsiră drumul spre ușa de la intrare ajutându-se de pereți, timpul furișându-se în urma lor. De îndată ce respirară aerul străzii, unii îngânară o rugăciune, iar alții izbucniră în plâns. Orașul era pustiu. Ce ușurare! O luară la fugă prin întunericul nopții, în pielea goală. Cum erau văduviți de cinste și înlănțuiți de brațele umilinței, păcatul le îmbrăcă chipurile cu un strat de tină subțire.

Qut Al-Qulub

1

Era în primele zile ale toamnei, nebunul recita versetele coranice potrivite rugăciunii din zori, când ajunse la el, sub palmier, vocea locuitorului apelor. Se duse în fugă la malul râului şi spuse:

— Bine ai venit, frate Abdullah al apelor.

— Mă uimeşti, spuse vocea.

— De ce?

— Ai ucis atâţia desfrânaţi pentru faptele lor, de ce i-ai cruţat pe cei ce s-au făcut vinovaţi de păcatul ruşinii?

— Mi-a fost teamă că se va face dimineaţă, spuse nebunul abătut, şi că oamenii nu vor mai găsi nici un sultan, un vizir, un ispravnic, un ajutor al său sau un agă. Ar fi fost luaţi de cel mai puternic dintre cei răi.

— Şi ţi-a folosit judecata aceasta?

— Îi văd muncind, cu inimile pline de ruşine după ce au trăit slăbiciunea omenească.

— În regatul nostru de sub ape, şopti Abdullah, ruşinea a devenit una din cele zece însuşiri pe care trebuie să le aibă conducătorii noştri.

— Vai de oamenii care au un conducător ce nu ştie ce e ruşinea, suspină nebunul.

2

Se făcuse târziu iar Rajab hamalul se găsea dincolo de poarta oraşului. Când se întoarse pe întuneric văzu umbrele

a câțiva oameni deschizând un mormânt și strecurându-se înăuntru. Se întrebă oare ce i-a mânat să facă acest lucru înainte de răsăritul soarelui și inima îl împinse să pătrundă această taină. Nu trecu mult și sări zidul, se întinse pe burtă și începu să privească înspre curtea cimitirului luminat de strălucirea slabă a unei lumânări pe care o ținea unul dintre oameni. Văzu câțiva robi deschizând un mormânt mărginaș care părea să fi fost hărăzit unui servitor. Apoi îi văzu ducând un cufăr pe care îl puseră în mormânt și peste care aruncară pământ. Așteptă plecarea acestora. Se gândi să plece și el, dar cufărul nu-i dădea pace. Oare ce era înăuntru? De ce l-au îngropat la ora asta târzie? Fără să-i pese de sforțarea făcută, sări în curtea cimitirului. Nerăbdător, deschise mormântul și scoase cufărul. Dacă nu ar fi avut putere și experiență în căratul lucrurilor nu ar fi putut să-l deschidă. Nu se lăsă până când nu izbuti să-l desfacă. Aprinse o lumânare pe care o lua mereu în drumurile lui prin oraș, aruncă o privire înăuntru și începu să tremure de spaimă. Era o fetișcană, frumoasă ca luna plină, avea fața acoperită și purta haine și nu giulgiu. Era moartă, nu încăpea nici o îndoială, dar părea că doarme. Își dădu seama că felul în care fusese înmormântată arăta că era vorba de vreun omor. De asemenea, înțelese că se afla în preajma unor lucruri necurate, de care ar fi fost mai bine să se lipsească. Îndată îi trecu prin cap să plece fără să mai pună cufărul la loc și să închidă mormântul.

3

Când sări pe tăpșanul de lângă cimitir, se trezi față în față cu unul din bărbații de mai devreme și inima începu să-i bată nebunește. Dar auzi vocea lui Sahlul negustorul de vechituri întrebând:

— Cine e acolo?

Îi răspunse ascunzându-și tulburarea cât de mult putu:

— Negustorule Sahlul, sunt Rajab hamalul.

— Ce făceai înăuntru? îl întrebă acesta râzând.

— Dumnezeu ne cere să fim tăcuţi, îi răspunse Rajab de îndată.

Voia să-l facă să creadă că îndărătul zidului era o femeie. Sahlul râse şi îl întrebă batjocoritor:

— Nu mai există nici un bărbat cinstit în oraşul acesta?

4

Frica puse stăpânire pe el. Nu se mai găsise niciodată în astfel de împrejurări pline de primejdie. Butucul călăului i se înfăţişa dinaintea ochilor ca un destin întunecat. Deşi trupul lui îndeplinise rugăciunea de la răsăritul soarelui, mintea îi era prizonieră unor presimţiri rele. Leşul avea să fie descoperit. Sahlul va spune că îl văzuse sărind zidurile cimitirului. El era hamalul potrivit să care cufărul. Ori fugea, ori spunea adevărul înainte să fie descoperit. Era legat de oameni şi de pământ. El nu era ca prietenul său Sindbad, care era plecat pe mare. De asemenea, era unul dintre cei pe care aga Al-Muin Bin As-Sawy îi avea la inimă. Se va duce la el şi îi va mărturisi totul.

5

După rugăciune, se hotărî să se întâlnească cu Al-Muin Bin As-Sawy, însă îl văzu grăbindu-se pe catârul lui, alături de străjer. Merse pe urmele lor şi îşi dădu seama că se îndrepta spre casa lui Az-Zini. Aşteptă să iasă. Suleiman Az-Zini era furios, iar casa lui era întoarsă pe dos. Ispravnicul se întâlni cu aga şi îi spuse mânios:

— Ce s-a întâmplat în casa ispravnicului? Ne-am întors la zilele de haos?

Al-Muin nu scoase nici un cuvânt şi se întrebă oare ce se întâmplase.

— Roaba mea, Qut Al-Qulub, a dispărut de parc-ar fi înghiţit-o pământul, glăsui ispravnicul.

— Când s-a întâmplat asta? întrebă Al-Muin uimit.

— Am văzut-o ieri, iar acum nu mai e de găsit.

— Ce au spus oamenii din casă?

— Îşi pun şi ei întrebări ca şi mine şi sunt cuprinşi de spaimă.

— Poate a fugit, spuse Al-Muin după ce căzu o clipă pe gânduri.

Suleiman Az-Zini se făcu negru la faţă şi ţipă:

— Era cea mai veselă dintre roabele mele! Ai face bine să o găseşti!

Spuse aceste cuvinte cu furie, iar ele sunară ca o ameninţare făţişă.

6

În faţa casei îl găsi pe Rajab hamalul aşteptându-l. Se apropie de el cu capul în pământ şi spuse:

— Stăpâne, am ceva să-ţi spun.

— Piei din ochii mei, îi tăie acesta vorba. Prostule, asta e vreme de vorbit?

— Ai răbdare, stăpâne. A avut loc un omor. Leşul e îngropat în afara oraşului. Şi e păcat să fie amânată înmormântarea.

Bărbatul îi ascultă spusele şi întrebă:

— Despre ce omor e vorba? Şi ce treabă ai tu cu el?

Rajab povesti totul repede, în timp ce celălalt îl asculta cu un interes din ce în ce mai mare.

7

Când se ivi prima rază de lumină, cufărul fu adus în odaia mare a casei ispravnicului. Suleiman Az-Zini, Al-Muin Bin Sawy şi Rajab hamalul se aşezară în jurul lui:

— Am găsit locul unde era Qut Al-Qulub şi am adus-o aici, spuse aga cu întristare. Îmi pare rău că e doar leşul ei.

Uitându-şi de sine şi de rangul ce-l purta, Suleiman Az-Zini tremura de emoţie. Al-Muin Bin Sawy deschise cufărul. Az-Zini se aplecă deasupra lui cu faţa cernită de amărăciune şi murmură:

— Suntem ai lui Dumnezeu şi la El ne întoarcem.

Al-Muin închise cufărul şi spuse în şoaptă:

— Fie ca Dumnezeu să te ia la El şi să te izbăvească de toate tristeţile.

— Ucigaşul! ţipă Suleiman. Dezvăluie-mi tainele care mi-au nimicit fericirea.

— Stăpâne, e încă un mister. Cum a părăsit casa? Unde a ucis-o? Cine a ucis-o? Stăpâne, iată mărturisirea pe care hamalul s-a oferit să mi-o dea.

Îi povesti ce îi spusese hamalul, iar Az-Zini îi aruncă lui Rajab priviri de foc şi îi spuse:

— Nemernicule! Tu, tu eşti ucigaşul sau ştii cine este!

— Stăpân al Cerurilor şi al pământului, ţipă hamalul tremurând de frică, nu v-am ascuns nimic.

— Ai născocit o poveste ca să ascunzi cele săvârşite.

— Dacă nu era adevărat, nu mă duceam singur la agă să-i mărturisesc ce am văzut.

Dar Al-Muin Bin Sawy spuse pe neaşteptate:

— Aici ai minţit, omule.

Apoi, întorcându-se spre ispravnic, spuse:

— A fost prins la locul faptei.

Lui Rajab nu-i venea să creadă urechilor.

— Ce ai spus?

— Ai fost prins şi nu ai venit de bunăvoie, repetă bărbatul.

— Cum poţi spune asta?

— Datoria este mai presus de milă, spuse acesta batjocoritor.

— Mincinosule, Dumnezeu te vede, îi urlă Rajab în faţă.

— Mărturiseşte şi vei scăpa de schingiuire, îi spuse Az-Zini.

— Aga este un mincinos, spuse în culmea deznădejdii Rajab, nu ştiu mai mult decât am spus.

Amintindu-şi singura împrejurare pe care o tăinuise, continuă:

— Aduceţi-l pe Sahlul, negustorul de vechituri. El m-a văzut în apropierea cimitirului.

8

Veni şi Sahlul. Aceeaşi linişte îl învăluia. Întrebat ce-l făcuse să se apropie atât de mult de cimitir la aceea oră târzie din noapte, spuse:

— Timpul şi locul nu contează în munca mea.

Le povesti cum dăduse peste Rajab care sărise de pe zidul cimitirului. Al-Muin îl întrebă:

— Crezi că el este ucigaşul?

— Nu am nici o dovadă şi apoi nu există ucigaş fără victimă. Unde este victima?

— În acest cufăr.

— Lasă-mă să o văd, spuse Sahlul zâmbind cu nelinişte.

Al-Muin deschise cufărul iar Sahlul se uită la cadavru o vreme după care spuse:

— Fata încă respiră.

Nădejdea le inundă ochii lui Az-Zini şi lui Rajab.

— Îţi baţi joc de noi, ucigaşule? urlă la el Al-Muin.

— Grăbiţi-vă şi aduceţi un doctor, îi spuse Sahlul lui Az-Zini, acum cât mai poate fi salvată.

9

Sosi şi doctorul Abdelqader Al-Mahini şi se grăbi să cerceteze cadavrul. Apoi ridică fruntea şi spuse:

— Este încă vie!

Az-Zini răsuflă uşurat, în vreme ce Al-Muin Bin Sawy se îngălbeni la faţă precum o stafie.

— I-a fost dat atâta drog cât să omoare un elefant, continuă Abdelqader.

Începu să o îngrijească iar în scurtă vreme fata îşi vărsă măruntaiele şi îşi mişcă capul.

— *Al-hamdu lillah*, slavă lui Dumnezeu, Stăpânul celor năpăstuiţi.

— Taina poveştii o vom afla de la ea, spuse Sahlul în timp ce aga îi cerceta pe furiş.

10

După o vreme în care domniră tăcerea şi neîncrederea, Qut Al-Qulub îşi veni în fire. Primul lucru pe care îl văzu fu chipul lui Az-Zini. Întinse mâna spre el cerându-i ajutorul.

— Să nu-ţi fie frică de nimic, Qut, spuse acesta.

— Îmi este frică, şopti ea.

— Te afli în afară de orice primejdie, zâmbeşte.

Îl văzu pe Al-Muin Bin Sawy şi se nelinişti.

— Monstrul! ţipă Qut.

O tăcere plină de întrebări se pogorî asupra tuturor.

— Nu ştiu, spuse ea, cum m-a dus într-o casă pustie unde m-a ameninţat că mă omoară dacă nu mă supun dorinţelor lui murdare. Apoi nu-mi mai amintesc nimic.

Toţi ochii erau îndreptaţi spre agă.

— Eşti un câine trădător! ţipă Az-Zini.

Îi luă sabia şi hangerul.

— Încă o nelegiuire, în atât de scurt timp!

Porunci ca aga să fie închis până când îl va cerceta el însuşi. Apoi, fără zăbavă, aduse la cunoştinţa tuturor nevinovăţia hamalului şi a negustorului de vechituri. Îi ceru maestrului Sahlul să mai rămână puţin şi îi spuse:

— Îţi sunt dator cu multe, maestre Sahlul. Spune-mi, ai pricepere la leacuri?

— Deloc, stăpâne, răspunse acesta zâmbind. Ştiu multe însă despre moarte.

11

— Nu mi-am închipuit niciodată că eşti un trădător, îi spuse Suleiman Az-Zini lui Al-Muin Bin Sawy. Am crezut că chinul prin care am trecut cu toţii ne-a izbăvit şi că vieţile noastre vor fi pline de dreptate şi curăţenie. Dar tu ai trădat încrederea, ai nesocotit bunăvoinţa şi te-ai aruncat în braţele unei vieţi de pierzanie şi fărădelege.

— Nu tăgăduiesc că aşa este, întocmai cum zici, răspunse Al-Muin. Ne-am făcut cunoscută căinţa, dar diavolul încă nu s-a pocăit.

— Ceea ce ai săvârşit nu poate cunoaşte iertarea şi voi vorbi tuturor despre faptele tale.

— Nu te pripi chiar aşa! Nu sunt o pradă uşoară. Răul a pornit din casa ta.

— Să-ţi fie ruşine!

— Eu am fost părtaşul Jamilei, soţia ta, spuse el liniştit.

— Ce spui? ţipă bărbatul tremurând de mânie.

— M-a chemat împinsă de gelozie şi m-a făcut să scap de roaba ta îndrăgită, Qut Al-Qulub.

— Trădătorule! Mincinosule!

— Ai face mai bine să vorbeşti întâi cu soţia ta.

— O mărturie strâmbă nu te va salva de la butucul călăului.

— Îţi cer să cercetezi cu dreptate. Să mi se întâmple ce i se va întâmpla şi ei. Legea este una pentru toţi.

12

De pe o zi pe alta, Suleiman Az-Zini se prefăcu într-un bătrân distrus. Nu şovăi şi o constrânse pe sitt Jamila să recunoască cele înfăptuite. Suleiman se încăpăţână însă să nu consimtă că lucrurile se petrecuseră întocmai, de ruşine. Recunoaşterea adevărului însemna distrugerea mamei copiilor lui, aşa cum însemna şi pierderea rangului ce-l avea. Adevărul era limpede, dar se pare că el era prea slab ca să ia hotărârea cea bună. Ajunse astfel să-i ierte pe cei doi iar pe Jamila o lăsă să rămână în casa lui, în timp ce Al-Muin îşi păstră slujba. Alegând calea mai uşoară, îşi pierdu însă cinstea.

În plus, Qut Al-Qulub îl vesti că nu va mai rămâne în casa lui după această zi. Nu mai era în afară de primejdie acolo. Se văzu nevoit să o elibereze din robie şi să-i dea o sumă de bani. O lăsă să plece iar aceasta îi luă inima cu ea.

13

Inimile tuturor erau pline de întristare. Qamqam şi Sinjam vorbeau în taină, în timp ce nebunul şi Abdullah al apelor deplângeau căderea celor care se căiseră. În ceea ce o priveşte pe Qut Al-Qulub, aceasta trăia într-o casă frumoasă, fără să-i lipsească ceva, dar existenţa ei era învăluită în singurătate. Deşi stăpânul ei îi îndeplinise întocmai dorinţa şi fusese darnic cu ea, toate acestea nu-l absolviseră de vina de a o fi abandonat, iar amărăciunea singurătăţii aprinse focul iadului, hrănit de dragostea neîmplinită. Mulţi se îngrămădiră să o ceară de soţie, din dragoste sau lăcomie, însă ea nu se învoi. Nu consimţi să fie nevasta lui Hasan spiţerul şi nici a lui Jalil postăvarul. Alţii, precum Al-Muin Bin Sawy, jinduiau la ea de departe, iar Rajab hamalul se întreba dacă nu cumva cel care a readus o fiinţă la viaţă nu are dreptul să o stăpânească.

14

Cele petrecute, deşi nu întâmplări de seamă care să atragă luarea aminte a oraşului, cutremurară inimile celor amestecaţi. Ibrahim sacagiul s-a căsătorit cu sitt Rasmiya, văduva lui Jamasa Al-Bulti. Vistieria a pus în vânzare casa lui Jamasa Al-Bulti, iar Suleiman Az-Zini a poruncit înmormântarea capului acestuia în groapa comună. Nebunul a ţinut morţiş să ia parte la îngroparea capului său, spunându-şi în sinea lui că era primul om care se însoţea către lumea de dincolo. Căsătoria văduvei sale cu Ibrahim sacagiul îl bucură, pentru că singurătatea ei începuse să-i tulbure liniştea. Faptul că fusese părăsit îi cădea greu lui Al-Muin Bin Sawy şi se preocupă tot mai mult de gheşefturile lui, alături de negustori şi de cei bogaţi. În acea toamnă plouă mai mult ca niciodată.

15

Trei umbre îşi croiau drum în tăcere prin întuneric. Din casa lui Qut Al-Qulub îi ademeniră corzile unei lăute şi o voce melodioasă care pătrundea prin umezeala toamnei:

Toate în lume sunt trecătoare,
Azi omul e fericit, mâine e abătut,
Cu toate astea port mereu poveri și temeri pe umeri,
Într-o viață plină de amar și frică.

Își încetiniră pașii și în cele din urmă se opriră locului, iar unul dintre ei șopti:

— Dandan, aceasta este casa pe care o căutăm!

Șabib Rama, călăul, bătu la ușa casei, iar o tânără roabă deschise întrebând cine era afară.

— Dervișii, oameni ai lui Dumnezeu, care caută sălașul unor oameni cinstiți, spuse Șahriyar.

Tânăra roabă se făcu nevăzută o clipă, apoi se întoarse și îi conduse în odaia de primire, plină cu perne moi și covoare. Peste divanul cel mare era coborâtă o perdea care o ascundea vederii pe stăpâna casei.

— Doriți să mâncați? întrebă Qut Al-Qulub.

— Dorim să ascultăm mai multe cântece, spuse Șahriyar.

Glasul se înălță din nou într-o cântare nemaiauzită, făcându-i pe bărbați să se cutremure de plăcere.

— Ești cântăreață? întrebă Șahriyar.

— Nu, oameni ai lui Dumnezeu, spuse aceasta șoptit.

— Vocea ți-e plină de o întristare adâncă, spuse sultanul.

— Oare ce vietate nu este adâncită în propria întristare?

— Ce te-a supărat pe tine când întreaga ta casa pare un cuib al fericirii?

Qut Al-Qulub se refugie în tăcere, dar Șahriyar continuă:

— Spune-ne povestea ta, menirea noastră este să vindecăm inimile rănite.

Fata le mulțumi și spuse:

— Taina mea nu poate fi împărtășită, oameni ai lui Dumnezeu.

Nu mai spuse nimic, iar ei cerură voie să plece, inima sultanului nesimțindu-se în largul ei din pricina acestei tăceri. Se aplecă la urechea lui Dandan și spuse:

— Află-mi taina acestei femei care alege să se afunde în tăcere.

16

Dorinţele sultanului erau grele poveri pe umerii lui Dandan, ce nu se puteau ridica până când nu erau împlinite. El ştia cât de tare se mânia sultanul dacă vrerea nu-i era îndeplinită. Sultanul încă şovăia între calea cea bună şi greşeală şi încă trebuia să fie cu băgare de seamă la furia lui. De aceea, îl chemă pe ispravnicul Suleiman Az-Zini. Dandan îi descrise casa lui Qut Al-Qulub şi spuse:

— În această casă este o femeie frumoasă care are o voce fermecătoare şi un necaz ascuns. Stăpânul nostru, sultanul, doreşte ca inima ei să fie ca o carte deschisă, fără taine pentru el.

Sufletul lui Az-Zini se cutremură şi îşi dădu seama că trebuia să mărturisească totul. Dandan va căuta să afle adevărul de la oricine va simţi că poate să-i dezlege tainele şi în fruntea lor se afla Al-Fadl bin Khaqan. Adevărul tot va ieşi la iveală, mai devreme sau mai târziu, aşa că cel puţin să aibă meritul că a mărturisit, apropiindu-se astfel de sultan. Era un om cinstit şi inima lui nu avea să-şi găsească liniştea nici o clipă din această pricină. Aşa că alese calea căinţei, orice ar fi presupus aceasta.

Şi îi dezvălui vizirului Dandan toate ascunzişurile poveştii sale.

17

Când Şahriyar află adevărul de la Dandan, îşi ieşi din fire şi urlă:

— Capetele lui Al-Muin şi al soţiei lui Az-Zini trebuie tăiate.

Dar, pe neaşteptate, furia lui se potoli. Poate îşi aminti felul în care fugise noaptea, în pielea goală, şi păcatul îl făcu să se simtă vinovat. Poate îşi aminti că Az-Zini şi Al-Muin erau printre cei mai buni oameni ai săi. Cu toate acestea, îi dădu afară din slujbele pe care le aveau şi le puse zălog pe

averi. De asemenea, porunci ca Jamila și Al-Muin să fie biciuiți, iar lui Qut Al-Qulub îi dădu zece mii de dinari.

— Fată tânără, ce îmi mai ceri? o întrebă sultanul.

— Stăpâne, îți cer să-l ierți pe Az-Zini, spuse Qut Al-Qulub.

Sultanul zâmbi și o întrebă:

— Se pare că tu încă îl iubești.

Ea își lăsă capul în jos rușinată și sultanul vorbi cu hotărâre:

— Am poruncit ca alți oameni să fie puși în slujbele lor și nu există cale de întoarcere. Astfel, Al-Fadl bin Khaqan va deveni ispravnic, Haykal Az-Zafarani va fi ajutorul său iar Darwiș Omran agă.

Ochii acesteia se umeziră de lacrimi și sultanul spuse:

— Iertarea lui se află în mâinile tale și poate tu ești mai bună pentru el decât slujba ce-o avea.

Qut Al-Qulub sărută pământul pe care călcă sultanul și, pe când era gata să plece, acesta o întrebă:

— Ce ai de gând să faci, tânără fată?

— Să-l iert, stăpâne, îi răspunse ea umilă, cu ochii în lacrimi.

Aladdin Cel cu Aluniţe pe obraji

1

Jamasa Al-Bulti striga în liniştea nopţii, de sub palmier.

— Dumnezeul meu, izbăveşte-mă de ziua de ieri ! Dumnezeule, izbăveşte-mă de ziua de mâine !

Dintr-odată, vocea lui Sinjam îi răspunse :

— Şi noi iubim aceleaşi lucruri, dar între destinul oamenilor şi cel al duhurilor e o prăpastie de netrecut.

Zarmabaha izbucni în râs, apoi spuse :

— De ce au fost create mierea şi vinul ?

Şahriyar tocmai se afla într-una din peregrinările lui nocturne alături de cei doi tovarăşi ai săi şi îi spuse lui Dandan :

— Voci îmi şoptesc în urechi neîncetat şi capul mi se învârte într-o stare de ameţeală.

2

Aladdin era firav, cu o faţă mereu surâzătoare, tinerel, cu câte o aluniţă pe fiecare obraz, ruşinos, aproape de vârsta bărbăţiei. Ujr bărbierul se uită la el şi spuse :

— Ai învăţat tot ce aveai nevoie să ştii, ia-ţi uneltele şi pleacă ! Dumnezeu să te aibă în pază.

— Dumnezeu să te apere de răutatea fiilor celui necinstit, murmură Fatuha.

Tânărul plecă, plin de însufleţire şi fericit iar Ujr, ca şi cum ar fi vorbit pentru sine, spuse :

— Are frumuseţea lui Nur Ad-Din, Dumnezeu să-şi reverse norocul asupra lui.

— Talismanul pe care i l-am dat şi-l poartă la piept îl va feri să apuce pe drumul tatălui său, spuse Fatuha.

Ujr îi aruncă o privire înveninată dar nu scoase un cuvânt.

3

Aladdin începu să lucreze pe stradă şi în prăvălii şi oricui îi cădea privirea asupra lui îi spunea:

— Marele Ziditor să fie lăudat!

Pentru ora de odihnă, alese scările de la fântână şi se împrieteni îndată cu Fadil Sanaan, vânzătorul de zaharicale. O dată, acesta îl invită la el acasă şi le văzu pe Akram, soţia lui, pe Umm As-Saad, mama lui, şi pe sora lui, Husniya.

Vârsta bărbăţiei îl înflăcăra în taină şi se lovea de cucernicia lui şi de credinţa pe care o primise în şcoala coranică, astfel încât începu să născocească pricini ca să nu meargă la Fadil acasă ori de câte ori acesta îl poftea. Fadil îi simţi cucernicia şi îi spuse:

— Eşti un flăcău demn ca vorbele lui Dumnezeu să-şi găsească adăpost în inima lui.

— Este doar meritul lui Dumnezeu, murmură Aladdin.

— Ce simţi când vezi cum păcatul cuprinde sufletele oamenilor? întrebă Fadil cu grijă.

— Întristare şi părere de rău, îngână acesta.

— Şi la ce bun acest lucru?

— Ce vrei mai mult? întrebă Aladdin şi tulburarea i se citea în privire.

— Furie!

Mai rosti o dată cuvântul, apoi spuse:

— Un leu merită tot ce e mai bun.

4

Mahalaua sărbătorea naşterea sfântului Sidi Al-Warraq. Alaiurile nu se mai terminau, steagurile fluturau, tobele şi instrumentele de suflat îşi răspundeau unele altora. Buni şi răi se adunaseră în jurul bolurilor cu pâine înmuiată. În

rândurile oamenilor de vază se aflau Sahlul, Hasan spițerul, Jalil postăvarul, Suleiman Az-Zini, Al-Muin Bin Sawy și Șamlul cocoșatul. De asemenea, se aflau acolo și Fadil Sanaan, Ujr bărbierul, Maaruf pantofarul, Ibrahim sacagiul și Rajab hamalul. Pentru prima dată, li se alătură și Aladdin Cel cu Alunițe. Fadil îl așeză lângă el spunându-i:

— Dacă Al-Warraq ar învia, ar scoate îndată sabia!

Aladdin zâmbi ca și cum ar fi devenit tot mai priceput în cunoașterea prietenului său. Fadil îi vorbi cu înțeles:

— Cum cei buni întârzie să-și scoată săbiile, o voi face eu însumi!

— Se vorbește mult despre pocăința stăpânului nostru, sultanul, spuse Aladdin cu nevinovăție.

— Uneori se căiește pentru căința lui, spuse Fadil batjocoritor. Cu siguranță nu este cel mai potrivit dintre musulmani ca să stăpânească.

Privirea lui Aladdin fu atrasă spre colțul din partea dreaptă și, pentru o clipă, nu băgă în seamă spusele prietenului său. Văzu un bătrân slab, cu un chip vesel și cu o privire pătrunzătoare. Lui Aladdin îi părea că nu se uitase înspre el fără pricină. Găsi privirea bătrânului așteptându-l. Era ca și cum l-ar fi îmbiat iar el i-ar fi răspuns pe dată. Bătrânul îl liniștea, așa cum frumusețea florii deschise îl liniștește pe omul curat la suflet.

Fadil băgă de seamă că nu-l mai asculta și că se uita la bătrân și îi spuse:

— Șeicul Abdullah Al-Balkhi este cel mai sfânt dintre oameni.

— De ce se uită la mine? întrebă Aladdin nevinovat.

— De ce te uiți tu la el? îl întrebă Fadil cu glas tainic.

— Adevărul este că-l iubesc, îngână Aladdin.

Fadil se încruntă și nu mai știu ce să spună.

5

Aladdin părăsi sărbătoarea singur, cu inima plină de imnurile auzite. Se afundă în întuneric, pe sub lumina palidă

a stelelor, iar adierea de primăvară îl împresură delicat. Deodată, auzi o voce răsunătoare şi profundă strigându-l:

— Aladdin!

Se opri şi inima îi spuse că este vocea şeicului. Acesta i se alătură şi îi zise:

— Te poftesc să îmi fii prieten.

— Îţi mulţumesc pentru cinstea ce mi-o faci, spuse el ruşinos, dar de unde mi-ai ştiut numele?

— Casa mea e deschisă tuturor celor care o caută, continuă şeicul fără să-i răspundă la întrebare.

— Sunt prins cu treburi toată ziua, îşi ceru iertare tânărul.

— Nu ştiu ce fel de treburi ai!

— Sunt bărbier, domnule.

— De ce ai luat parte la sărbătoarea orânduită pentru Al-Warraq? întrebă bătrânul nepăsându-i de răspunsul lui Aladdin.

— De mic mi-au plăcut sărbătorile.

— Ce ştii despre Al-Warraq?

— Că a fost un sfânt bun.

— Iată o poveste pe care obişnuia s-o spună el: şeicul meu mi-a dat câteva foi pe care să le arunc în râu, însă inima mea nu m-a lăsat să fac aşa ceva şi le-am adus acasă. Am mers la el şi i-am spus: „Am făcut aşa cum mi-aţi poruncit". M-a întrebat: „Şi ce ai văzut?" I-am spus: „Nu am văzut nimic", iar el mi-a zis: „Nu ai făcut ce ţi-am poruncit. Întoarce-te şi aruncă-le în râu". M-am întors îndoindu-mă că voi vedea semnul pe care mi-l făgăduise şi le-am aruncat în râu. Apa se dădu la o parte şi un cufăr ieşi la iveală. Capacul s-a deschis iar foile au căzut înăuntru. S-a închis la loc şi apele au năvălit peste el. M-am întors la şeic şi i-am spus ce s-a întâmplat el şi mi-a zis: „Acum le-ai aruncat!". I-am cerut să-mi desluşească taina şi mi-a zis: „Am scris o carte despre sufism la care doar cel perfect poate să viseze, iar fratele meu Al-Khidri mi-a cerut să i-o dau, dar Dumnezeu a poruncit ca apele să o ia".

Aladdin era uimit şi se cufundă în tăcere. Merseră împreună o bucată de vreme şi şeicul spuse:

— Una dintre spusele care au rămas de la el este „La oamenii învăţaţi decăderea este dată de nepăsare, la emiri de nedreptate, iar la cei săraci de lucrurile scumpe".

— Ce cuvinte frumoase, murmură Aladdin.

— Să nu te alături diavolilor, spuse şeicul cu solemnitate în liniştea serii.

Împins de o curiozitate neastâmpărată, Aladdin întrebă:

— Cine sunt aceşti prieteni ai diavolilor?

— Un emir fără cunoaştere, un învăţat fără puritate, un sărac fără credinţă în Dumnezeu. Decăderea lumii stă în însăşi decăderea lor.

— Vreau să înţeleg, spuse Aladdin cu însufleţire.

— Răbdare, Aladdin! Nu este decât cea dintâi lecţie, pe care o primeşti sub lumina stelelor. Casa mea e deschisă tuturor celor care o caută.

6

Aladdin visă în aceea noapte că nebunul venea la el îmbrăcat în jalabia lui largă acoperindu-i trupul gol, şi îi spunea:

— Lasă-ţi barba să crească.

Porunca îl nedumeri, dar nebunul vorbi în continuare:

— Nu este decât un năvod pentru pescuit.

— Dar sunt bărbier, nu pescar, spuse Aladdin.

— Omul a fost creat ca să fie pescar, ţipă nebunul.

7

La masa de dimineaţă, Aladdin le spuse părinţilor povestea şeicului Abdullah Al-Balkhi. Fatuha se bucură şi îi spuse:

— Dumnezeu să te binecuvânteze!

Ujr îl ascultă cu mintea în altă parte şi zise:

— Nu eşti decât un bărbier şi ai destulă credinţă, aşa că ai grijă să nu dobândeşti mai multă decât e nevoie.

Din pricina acestei neînţelegeri, cei doi soţi se certară şi îşi aruncară cuvinte urâte unul altuia.

8

Pe scările de la fântână, ascultă cu uimire ce îi spunea Fadil, apoi îl întrebă:

— Nu-i poți suferi pe oamenii de vază, nu-i așa?

— I-ai cunoscut îndeaproape? întrebă Fadil.

— Uneori tata mă ia cu el în casele lor ca să-l ajut și i-am cunoscut pe ispravnicul Al-Fadl bin Khaqan, pe Haykal Az-Zafarani, ajutorul său și pe aga Darwiș Omran.

— Asta nu înseamnă că i-ai cunoscut.

— Sunt oameni de seamă. Doar la vederea unuia dintre ei inima mi s-a strâns, este vorba de Habazlam Bazaza, fiul lui Darwiș Omran. Mi s-a părut că seamănă cu diavolul!

— L-ai văzut tu pe diavol?

— Nu râde de mine, a fost doar o părere.

Fadil Sanaan suspină adânc și spuse ca pentru sine:

— Nemernicii!

— Cum de îi disprețuiești?

— Nu există fum fără foc!

— Dumnezeu e deasupra tuturor și a Lui e judecata, spuse el după ce se gândi puțin.

— Dar noi suntem uneltele Sale, pe care le-a creat pentru a face bine sau pentru a stârpi răul.

— Ce vrei de fapt, Fadil? întrebă Aladdin uitându-se în ochii lui.

— Vreau să te transform într-un prieten și un tovarăș, răspunse acesta tainic.

9

Se așeză în umila odaie de primire din casa lui Al-Balkhi așteptând venirea acestuia. Era prima dată când venea aici înainte de lăsarea serii. Îl auzise pe tatăl lui, Ujr, spunând o poveste despre șeic care îl amărâse și întristase. Spuse că aga Darwiș Omran ceruse mâna singurei fiice a șeicului pentru fiul lui Habazlam Bazaza. Era o fată nevinovată și pioasă care își urma întru totul părintele și era de o frumusețe

nemaiîntâlnită. Îşi aminti chipul lui Habazlam Bazaza şi ce se spunea despre felul lui de a fi şi se întristă. Tatăl lui continuă povestea şi spuse că şeicul i-a mulţumit, dar nu s-a învoit. Fără îndoială că aga şi-a ieşit din minţi, iar dacă acesta se supără cel care i-a pricinuit această supărare nu se mai află nicicând în afară de primejdie.

— Oare şeicul Al-Balkhi nu şi-a dat seama de acest lucru ? îşi întrebă Aladdin tatăl.

— Este cunoscut faptul că şeicului nu-i este frică decât de Dumnezeu, i-a răspuns Ujr. Dar oare aga se teme de Dumnezeu ?

Astfel că Aladdin veni în casa şeicului cu inima grea din pricina mâhnirii ce-l cuprinsese. În curând îl văzu venind vesel spre el şi îşi uită întristarea. Înţelese că şeicului nu-i era frică decât de Dumnezeu. Bărbatul se aşeză turceşte pe salteaua din faţa lui şi îl întrebă:

— Ce simţi acum, când vii la mine pentru prima dată ?

— Mă simt de parcă te-aş cunoaşte de când m-am născut, spuse Aladdin din inimă.

— Fiecare dintre noi mai are încă un tată şi fericit e cel care îl găseşte, spuse bărbatul zâmbind.

— Ce mi-ai spus în noaptea cu sărbătoarea mi-a rămas în inimă.

— Noi îi aducem pe calea cea bună pe cei orbi. Ce a zis tatăl tău ?

— El vrea să-mi văd de treabă, spuse Aladdin ruşinat.

— El este adormit şi nu vrea să se trezească, spuse şeicul apăsat. Dar tu ce vrei, Aladdin ?

Neştiind ce să-i răspundă, bărbatul îl întrebă fără ocolişuri:

— Ce fel de musulman eşti tu ?

— Sunt musulman cu tot sufletul meu.

— Te rogi ?

— Da, slavă lui Dumnezeu.

— Nu cred că te-ai rugat vreodată.

Aladdin îl privi uimit, iar şeicul spuse:

— La noi, rugăciunea se face din adâncul sufletului, iar cel ce o spune nu simte vâlvătaia focului dacă acesta nu-l arde.

Aladdin tăcu, simţindu-se neajutorat.

— Tu trebuie să primeşti islamul din nou ca să devii un credincios adevărat, spuse şeicul. Când te ajunge credinţa, porneşte pe calea cea dreaptă de la începutul ei. Dacă îţi doreşti cu adevărat acest lucru.

Aladdin tăcu în continuare.

— Nu vreau să acopăr spinii cărării cu vorbe de miere. Lumina salvării este un fruct care nu e oferit decât celor demni de el. Dumnezeu primeşte de la tine atât cât Îi poţi da. De la fiecare după puterea stăruinţei ...

Tăcerea îi învălui până când Aladdin o sparse:

— Asta înseamnă că trebuie să-mi abandonez munca?

— Fiecare şeic are calea lui, răspunse bătrânul cu glas răsunător. Cât despre mine, eu nu îi primesc decât pe cei care muncesc.

— O să vin din toată inima şi cât pot de repede.

— Nu veni decât dacă eşti împins de o dorinţă căreia nu i te poţi împotrivi.

10

Când ajunse la Fadil Sanaan, la locul de întâlnire de la fântână, era un alt om. Fadil îl privi bănuitor şi mormăi cu nerăbdare:

— Până când mă vei tot amăgi aşa?

— Eu, spuse Aladdin, nu sunt deloc în apele mele.

— Ai găsit drumul spre casa şeicului?

— Da. Cum de-ai ghicit?

— Îi cunosc urmele. M-am învârtit prin preajma lui destul timp, adăugă el.

— Tu?

— Da.

— Este un şeic cinstit.

— Aşa este, ba chiar mai mult decât atât, spuse plecându-şi capul.

— Poate că răbdarea te-a părăsit şi ai plecat?

— Am primit de la el o învăţătură ale cărei urmări nu vor pieri niciodată, totuşi eu înclin către nemurirea sinelui şi nu către dispariţia lui.

— Prietene, nu înţeleg!

— Răbdare! Înţelegerea nu apare decât cu timpul. Vreau să te văd printre soldaţii lui Dumnezeu, nu p intre dervişii lui.

— Acum chiar că sunt zăpăcit cu adevărat.

— Înţelepciunea credinţei este eternă iar la început calea este una singură. Pe urmă, fără deosebire, apucă pe două căi: una duce spre iubire şi pierzanie, iar cealaltă către jihad. Cei care aleg pierzania nu se gândesc decât la ei, cei care aleg jihadul se dedică slujirii lui Dumnezeu.

Aladdin căzu adânc pe gându i şi uită de trecerea timpului.

11

Aga Darwiş Omran şi fiul lui Habazlam Bazaza mergeau de la agie spre casă călare pe catâri. Soarele stătea să apună. Când să cotească spre Piaţa Osândei, dintr-odată, apăru nebunul, privindu-i drept în ochi şi le ţinu calea, urlând la Darwiş Omran:

— Du-te să-ţi vezi prietenul, Al-Muin Bin Sawy, şi transmite-i urările mele de bine!

Bărbatul îşi văzu de drum iar Habazlam îl întrebă:

— Ce vrea nebunul?

— Un nebun nu poate fi judecat pentru ce spune sau face, răspunse aga.

Însă înţelese că nebunul îi amintea de soarta agăi şi că vorbea despre abaterile acestuia. De asemenea, fiul lui îşi dădu şi el seama de asta, în ciuda întrebării pe care i-o pusese tatălui său, mai ales că el era cel care mijlocea legătura dintre negustori şi acesta.

— Nebunii par să aibă un loc pe care nu-l mai părăsesc, spuse el furios.

— El însă se bucură de favorurile sultanului nostru.

— Îi este frică de el, după cum bag de seamă, spuse Habazlam.

— Ai grijă de spui, Habazlam!

— Ce ruşine, tată, strigă tânărul, nu ne ajunge că şeicul cel îngust la minte nu mi-a încuviinţat cererea?

Darwiş Omran se încruntă fără să spună un cuvânt.

12

„Cel a cărui fericire nu este adevărată, acela de griji va fi copleşit. Cel a cărui existenţă în lume nu e în slujba lui Dumnezeu, acela singur se cheamă că va fi."

Datorită învăţăturilor pe care le deprindea Aladdin de la şeic, cupa sufletului i se umplea cu frânturi de cuvinte luminate. Era ca şi cum acesta ar fi vorbit cu sine, dar flăcăul îi sorbea cuvintele pe nerăsuflate.

— Fiecare om este trecător, în afară de El. Cel ce se bucură de această trecere va fi lovit de întristare când nu va mai avea de ce să fie fericit. Orice lucru este fără de rost, în afară de credinţa în Dumnezeu. Mâhnirea şi singurătatea în lume apar uitându-te la tot ce te înconjoară, în afară de Dumnezeu.

Aladdin îşi aminti de visele lui, de discuţiile avute, de faptele lui şi lumea îi păru dintr-odată plină de taine. Îşi aminti de tatăl şi de mama lui şi se întristă.

— Cel căruia Dumnezeu i-a dăruit trei lucruri alături de alte trei, a izbutit să scape de greutăţile vieţii: goliciunea măruntaielor dar şi o inimă fericită, sărăcie eternă şi cumpătare de-a lungul vieţii, răbdare fără margini şi chemarea necontenită a numelui lui Dumnezeu.

Aladdin îşi spuse: „Ne rugăm Îndurătorului şi Milostivului în numele Îndurătorului şi Milostivului".

— La ce te gândeşti, fiule? îl întrebă şeicul.

Ruşinat, ieşi din starea de visare şi spuse:

— Nimic nu mă va scoate din starea mea de tulburare în afară de bunăvoinţa Milostivului.

— Înainte să primeşti vinul, trebuie să cureţi vasul şi să-l purifici de toată murdăria.

— Ce călăuză bună eşti!

— Dar „celălalt“ se bagă peste noi, în timp ce călăuza lipseşte!

Aladdin îşi dădu seama că se referă la Fadil Sanaan şi întrebă:

— Ce crezi despre el, stăpâne?

— Un tânăr nobil care a descoperit ce i se potriveşte şi a fost mulţumit.

— Se rătăceşte de Calea cea Dreaptă?

— Se luptă împotriva acestui lucru pe măsura puterii lui.

— Acum inima mi s-a liniştit, spuse Aladdin fericit.

— Dar tu trebuie să te cunoşti pe tine însuţi.

— Este sărac, dar este bogat prin faptul că duce în spate grijile omenirii.

— Există un leagăn pentru sabie şi un leagăn pentru iubire.

Şi cum Aladdin tăcea, şeicul urmă:

— Binecuvântaţi sunt cei care au reuşit să-şi îndrepte inima de la lume spre Domnul lumii. Nu-mi amintesc niciodată de lume, deci cum şi-ar putea aminti de ea cineva care nu a cunoscut-o?

După aceste cuvinte, şeicul îşi continuă învăţăturile.

13

Într-o noapte, şeicul îl primi în aceeaşi odaie, dar Aladdin văzu că o perdea fusese coborâtă în colţul din dreapta. Înflăcărarea tinereţii îl cuprinse.

— Ascultă, Aladdin, spuse şeicul.

Corzile lăutei se mişcară în spatele perdelei şi o voce melodioasă se auzi:

Noaptea îmi este plină de chipul tău
Şi întunericul ei a pogorât peste oameni,
În timp ce oamenii se află cufundaţi în beznă
Noi ne aflăm în plină lumina zilei.

Vocea tăcu, dar ecoul ei stărui pătrunzând adâncurile.

— Aceasta este Zabida, fata mea. E un ucenic devotat, spuse șeicul.

Aladdin murmură fermecat:

— Sunt încântat și copleșit de atâta cinste.

— N-am încuviințat să i-o dau de soție băiatului agăi. Dar, Aladdin, ți-o dau ție! spuse șeicul după un moment de tăcere.

— Dar eu nu sunt decât un bărbier care merge din casă în casă, spuse flăcăul cu vocea tremurându-i de tulburare.

— *Un oaspete a cărui frumusețe a ieșit la iveală/ Cum ascunde noaptea luna plină când apare?* cântă șeicul, după care spuse: Celui care cunoaște umilința Dumnezeu îi sporește însemnătatea, dar pe cel care se crede el singur însemnat, Dumnezeu îl coboară în ochii servitorilor lui.

14

Aladdin semnă zapisul de căsătorie cu Zabida și se mută în casa marelui șeic. Ujr, Fatuha, Fadil Sanaan, maestrul Sahlul și Abdelqader Al-Mahini luară parte la modesta ceremonie. Nebunul, fără să fi fost poftit, veni și el și se așeză la dreapta mirelui. După nuntă, Ujr se duse acasă alături de câțiva prieteni apropiați, paharele de vin făcură înconjurul mesei și dansară și cântară cu toții până la răsăritul soarelui.

15

Nu trecură multe zile de la noaptea nunții și liniștea mahalalei fu tulburată de câteva întâmplări cumplite. Biciul răului, cu chipul lui sumbru, lovi iarăși mahalaua. Un giuvaier rar dispăru din casa ispravnicului, fapt ce o făcu pe soția lui Al-Fadl bin Khaqan să se neliniștească peste măsură. Aceasta îi aminti ispravnicului de haosul care cuprindea mahalaua la răstimpuri, de omorurile și hoțiile ce scoteau întotdeauna la iveală cele mai urâte dintre uneltiri și care se sfârșeau cu uciderea ispravnicului sau cu înlocuirea lui.

Furia bărbatului se abătu asupra agăi Darwiş Omran, care tăgădui faptul că agia nu-şi îndeplinise îndatoririle şi făgădui că va prinde făptaşul şi va găsi giuvaierul.

Acesta îşi trimise iscoadele peste tot în mahala şi, după ce ascultă mărturiile acestora, dădu buzna în casa şeicului Abdullah Al-Balkhi fără să bage în seamă vaietele rudelor sale. Cercetă casa amănunţit şi găsi giuvaierul în dulapul lui Aladdin, aşa cum dădu şi peste nişte răvaşe care arătau că acesta avea legături cu kharijiţii. Astfel îl luă prizonier pe Aladdin, îl azvârli în temniţă şi hotărî să fie judecat imediat.

16

În acest răstimp, un val de întristare umplu inimile oamenilor. Mâhnirea nu îi cuprinse doar pe Zabida, Fatuha ori Ujr. Inimile tuturor erau îndurerate de soarta frumosului flăcău. Toţi erau de părere că Aladdin trebuia eliberat şi găsit nevinovat de învinuirile ce fuseseră aruncate asupra lui şi îi arătau pe agă şi pe fiul său Habazlam Bazaza ca fiind cei care puseseră la cale această nelegiuire. Neîncrederea oamenilor crescu când aflară de un favor neaşteptat primit de Al-Muin bin Sawy, fapt ce îi făcu să creadă că cei doi se folosiseră pentru a pune la cale cele înfăptuite de experienţa lui Sawy ca fost agă.

Ujr ceru îndurare de la Al-Fadl bin Khaqan şi de la Haykal Az-Zafarani, însă cererea nu îi fu luată în seamă. Îl rugă pe şeicul Abdullah Al-Balkhi să se folosească de puterea lui, dar şeicul nu spuse nici un cuvânt şi nu făcu nici o mişcare. Întâmplările se petrecură uimitor de repede, iar Aladdin fu judecat şi osândit la moarte.

17

În dimineaţa unei zile reci de toamnă, Aladdin a fost condus spre butucul călăului înconjurat de gărzi, în mijlocul unei mulţimi de oameni din mahala printre care se aflau cei

de vază dar şi muncitorii simpli. Lui Aladdin nu-i venea să-şi creadă ochilor că se întâmplau toate astea.

— Sunt nevinovat şi Dumnezeu mi-e martor! a ţipat el.

Privirea îi rătăcea peste feţele celor care-l priveau, unii cu milă, alţii cu răutate. Îşi ridică ochii spre cerurile ascunse în spatele norilor, punându-şi viaţa în mâinile Ziditorului său. Ţipetele mamei şi ale soţiei lui ajunseră până la el şi îi cutremurară inima. În ciuda uimirii care-l stăpânea, îşi aminti că nădăjduise să se poată limpezi şi să se îndrepte spre sabia războiului sfânt şi a iubirii divine. Însă nu-şi închipuise niciodată că această sabie va fi cea a călăului. Mulţi aşteptară ca un miracol să se întâmple în ultima clipă, aşa cum se petrecuse şi cu Ujr şi cu alţii, însă sabia se ridică în aerul greu, în faţa ochilor lor şi apoi căzu despărţind capul cel frumos de trup.

18

— Fiul meu este nevinovat, se tânguia Ujr în casa şeicului.

— Nevinovat şi fără de pată, plângea Zabida. Dumnezeu ştie că grăiesc numai adevărul!

Şeicul stătea tăcut şi liniştit, cu picioarele încrucişate. Nu făcu nimic, nici măcar întristarea nu se citea pe chipul lui.

— Tată, sunt distrusă, îi spuse fata.

— Nu ai făcut nimic, spuse Ujr apăsat, ca şi cum soarta lui nu te-ar privi şi pe tine.

— Răbdare, Zabida, îi spuse şeicul fiicei lui fără să-l bage în seamă pe Ujr.

După o clipă de tăcere continuă:

— Am să-ţi istorisesc povestea unui minunat şeic care a spus: „Într-o zi am căzut într-o groapă, iar după trei zile a trecut pe acolo o caravană de călători. Şi mi-am spus că trebuie să-i strig, apoi m-am răzgândit şi mi-am zis că nu e drept să cer ajutor de la altcineva în afară de Dumnezeu cel Atotputernic. Când s-au apropiat, au văzut groapa în mijlocul drumului şi au spus: „Să acoperim groapa asta până nu pică cineva în ea." M-am îngrijorat foarte tare şi mi-am

pierdut orice nădejde. După ce au astupat-o şi şi-au urmat drumul, m-am rugat lui Dumnezeu cel Atotputernic şi m-am lăsat în mâinile morţii. Mă părăsise orice nădejde. Când a căzut noaptea, am auzit o mişcare deasupra gropii. Cum ascultam aşa, gura gropii s-a lărgit şi am zărit un animal uriaş ca un balaur. Îşi coborî coada spre mine şi am ştiut că Dumnezeu l-a trimis să mă izbăvească. Am apucat coada şi m-a tras afară. Atunci, o voce din Ceruri mi-a strigat: „Te-am salvat de la moarte prin moarte“.

Sultanul

1

Cei trei bărbaţi păşeau prin întuneric în straie de negustori străini. Şahriyar, Dandan şi Şabib Rama. Trei umbre se apropiară de ei şi, când ajunseră faţă în faţă, una dintre ele îi întrebă:

— Ce faceţi aici la ora asta din noapte?

— Suntem nişte negustori străini care ne alinăm plictiseala cu adierea aceasta de primăvară, răspunse Şahriyar.

— Străinilor, sunteţi oaspeţii mei, spuse vocea.

Îl binecuvântară şi îşi continuară drumul împreună.

— Mă întreb oare cine este binevoitoarea noastră gazdă, întrebă Şahriyar.

— Răbdare, nobililor domni.

2

Merseră până când ajunseră pe malul râului. Se îndreptară spre un vas care aştepta şi ale cărui felinare străluceau precum stelele.

— Suntem legaţi de piaţă, ne pui să călătorim? întrebă Şahriyar.

— Străinilor, vă aflaţi în prezenţa stăpânului nostru, sultanul Şahriyar, răspunse o altă voce. Aduceţi-vă urările sultanului şi lăudaţi-L pe Dumnezeu pentru norocul care a dat peste voi.

Uimirea încremeni limbile celor trei bărbaţi. Care sultan? Care Şahriyar? Împietriţi în mirarea lor, nu mai făcură nici o mişcare. Atunci, cea de-a doua voce strigă:

— Străinilor, urările!

Şahriyar îşi reveni din starea de uimire şi se hotărî să trăiască şi această experienţă până la capăt. De îndată se înclină în faţa pretinsului sultan, Dandan şi Şabib Rama făcând şi ei întocmai la fel.

— Dumnezeu să facă să strălucească chipul prinţului credincioşilor, să-i dea viaţă lungă şi mulţi ani la cârma ţării.

Suita lui îl urmă până în clipa în care se aşeză pe un tron sub un adăpost de la prora vasului. Ceilalţi îşi luară locurile pe pernele aranjate în faţa acestuia. Vasul se puse în mişcare în aerul primăvăratic sub zâmbetele stelelor zglobii.

3

Vasul ancoră la malul unei insule şi fu întâmpinat de străji cu felinare. Adevăratul Şahriyar şuşoti la urechea lui Dandan

— Este un nou regat, iar noi trebuie că dormim!

— Poate din pricina haşişului, Înălţimea Voastră.

— Dar de unde au bani să plătească pentru tot belşugul ăsta?

— În curând, spuse vizirul îngrijorat, adevărul va vorbi cu glasul său tainic.

Intrară într-un cort unde găsiră o masă întinsă cu tot felul de bucate şi băuturi aşteptându-i. În jur, se aflau toţi bărbaţii din împărăţie care se înfruptară din mâncare până când se săturară şi băură până când spiritele lor se înflăcărară. O tânără roabă cânta în spatele unei perdele:

Îţi grăieşte pasiunea adâncă ce în mine ai trezit
Şi îţi vesteşte dragostea mea.

— Ce ospăţ demn de un împărat, îi şopti Şahriyar lui Dandan la ureche, noi nu suntem decât nişte simpli slujitori.

La un moment, celălalt sultan strigă:

— Acum a venit momentul să ţinem judecata divină.

— Nu ar trebui să ne cerem iertare, să plecăm şi să trimitem armata ca să-i prindă înainte să dispară? întrebă Dandan.

— Să rămânem să vedem cu ochii noştri ce se petrece, sunt lucruri pe care nici măcar nu mi le-am putut închipui.

Îndată feţele de masă fură luate şi în mijlocul cortului fu pus un podium pentru judecători. Celălalt sultan se aşeză neîntârziat la locul lui. În dreapta lui se opri vizirul său, iar în stânga călăul. În ungherele cortului au fost trimise gărzile înarmate cu săbii. Adevăratul Şahriyar se aşeză, urmat de cei doi însoţitori ai săi, alături de câţiva oameni de vază cărora li se îngăduise să urmărească sfânta judecată.

4

De pe podiumul pe care stătea, celălalt sultan le vorbi oamenilor de vază:

— Îi mulţumesc lui Dumnezeu, care m-a ajutat să mă căiesc după ce mi-am murdărit mâinile de sânge nevinovat şi am prăduit averile musulmanilor. Dar îndurarea şi mila Lui nu cunosc margini.

Adevăratul Şahriyar se albi la faţă, dar nu făcu nici o mişcare. Celălalt sultan continuă să vorbească spunând:

— Această judecată este ţinută pentru a cerceta plângerea unui om simplu. Dacă ce spune este adevărat, atunci o fărădelege îngrozitoare a ieşit la iveală: puritatea a pierit şi locul i-a fost luat de nemernicie, răutate şi asuprire. Dumnezeu este primul şi ultimul căruia I se cere ajutorul. Să intre cel care a făcut plângerea: bărbierul Ujr.

Un bărbat umil şi îngrijorat intră şi se opri în faţa podiumului. Sultanul îi spuse:

— Ujr, care e plângerea ta?

— Singurul meu fiu, Aladdin, a fost victima unei uneltiri îngrozitoare, spuse bărbatul cu vocea tremurându-i.

— Care a fost pricina pentru care i s-a tăiat capul?

— Uneltire împotriva sultanului şi furtul giuvaierului lui Qamar Az-Zaman, soţia ispravnicului Al-Fadl bin Khaqan.

— După părerea ta, cine este uneltitorul ?

— Habazlam Bazaza şi tatăl lui, aga Darwiş Omran, ajutaţi de Al-Muin bin Sawy, care a fost pus la zid din cauza nelegiuirilor pe care le-a săvârşit. Acesta a izbutit să fure giuvaierul, aşa cum a izbutit să-l pună în dulapul lui Aladdin, alături de răvaşele care vorbeau despre trădarea Înălţimii Sale, sultanul.

— Care este pricina acestor uneltiri ?

— Răzbunarea pe Aladdin care s-a căsătorit cu Zabida, fata omului lui Dumnezeu, Al-Balkhi, care nu s-a învoit să o dea după Habazlam Bazaza din pricina firii lui.

— Ai dovezi pentru ceea ce spui ?

— Puritatea lui Aladdin este mai presus de orice dovadă. Poţi întreba pe oricine din mahala despre el. Uneltirea este adevărată şi toţi cred acest lucru. Dacă aş fi avut o dovadă limpede, aş fi putut scăpa capul celui nevinovat. Eu însă îmi pun nădejdea în dreptatea sultanului şi în puterea sa fără margini.

În acea clipă, sultanul făcu semn ca Ujr să fie luat şi îl chemă pe Al-Fadl bin Khaqan. Bărbatul fu adus în faţa lui, iar pe chip i se puteau citi teama şi remuşcarea. Sultanul îi spuse:

— Ispravnice, nu am nici o îndoială că eşti un om drept. Te-am ales după învăţătura pe care ai primit-o şi după experienţa pe care o ai. În numele lui Dumnezeu, îţi poruncesc să dezvălui taina din spatele acestei întâmplări. Nu mă îndoiesc că ştii despre ce este vorba.

— Dumnezeu îmi este martor, murmură ispravnicul cu palmele deschise în semn de rugăciune, după care îi vorbi sultanului. După moartea lui Aladdin am aflat că oamenii vorbeau pe la colţuri despre nevinovăţia lui şi despre nelegiurea altora. M-am neliniştit ca un om care a învăţat principiile adevăratei credinţe. Mi-am trimis iscoadele printre oameni şi prin mahalale şi au aflat adevărul chiar din gura

lui Al-Muin bin Sawy când era beat. În mintea mea, am fost preocupat să prind vinovaţii. Cu toate acestea...

Ispravnicul tăcu o vreme, după care spuse încet:

— Cu toate acestea, am fost slab, stăpâne. Eu am fost cel care l-a judecat pe Aladdin şi l-a osândit la moarte. Mi-a fost frică de urmările pe care le putea avea aflarea adevărului. Cel care a ucis un suflet a ucis toţi oamenii.

— Te-ai temut pentru urmările asupra numelui tău şi a slujbei tale de ispravnic, spuse sultanul.

Bărbatul îşi plecă capul şi se cufundă în tăcere.

— Ajutorul tău a ştiut adevărul? a întrebat sultanul.

— Da, stăpâne, răspunse bărbatul abătut.

— Înţelepciunea lui Dumnezeu se află în creaţia Lui, însă legea e în mâinile noastre. De aceea osândim la moarte pe Al-Muin bin Sawy, Darwiş Omran şi Habazlam Bazaza. De asemenea, am hotărât ca Al-Fadl bin Khaqan şi Haykal Az-Zafarani să fie schimbaţi din slujbă, iar pe averile lor să se pună zălog.

5

Butucul fu adus, la fel şi vinovaţii. Călăul făcu câţiva paşi. În acea clipă, adevăratul Şahriyar nu se mai putu abţine şi se ridică spunând răspicat:

— Opriţi această prefăcătorie!

Gărzile se repeziră spre el, iar sultanul strigă de pe podiumul unde stătea:

— Cine ţi-a îngăduit să vorbeşti, străine nebun?

— Trezeşte-te tu din nebunia asta, spuse sultanul tăios. Vorbeşti cu sultanul Şahriyar.

De uimire, tuturor le încremeniră cuvintele pe buze. Dandan şi Şabib Rama se opriră lângă sultan, cu săbiile scoase. Cât despre acesta din urmă, scoase din buzunar pecetea împărăţiei şi o flutură prin faţa celuilalt. Sultanul cel fals, revenindu-şi din uimire, sări de pe podium şi se aruncă la picioarele lui Şahriyar.

— Sunt robul Înălţimii Voastre, Ibrahim sacagiul, spuse acesta.

— Ce înseamnă prefăcătoria asta?

— Iertare, stăpâne, spuse bărbatul tremurând de groază. Dă-mi voie să-ţi spun povestea mea şi iartă-mi prostia.

6

Ibrahim sacagiul îşi spuse povestea în faţa sultanului cu prilejul adunării de vară de la palat.

— Stăpâne, încă din copilărie am fost unul dintre cei care au avut încredere în Dumnezeu. Mă spetesc de la răsăritul soarelui până la apus, iar câştigul meu nu e mare, dar inima îmi este veselă şi mă bucur uneori de o pipă cu haşiş. Dumnezeu mi-a dat o mare binecuvântare când m-am căsătorit cu văduva lui Jamasa Al-Bulti. Nu am visat niciodată să mănânc carne decât în ziua Marelui Bairam. Când a fost ucis fiul prietenului meu, bărbierul Ujr, liniştea mi-a fost tulburată. Am auzit ce şuşoteau oamenii pe la colţuri şi m-a cuprins o întristare pe care nu am mai cunoscut-o vreodată. Noi suntem săraci şi nu-L avem decât pe Dumnezeu. Mă aştepta însă o mare bucurie, cum nici nu-mi trecuse vreodată prin minte şi am descoperit o comoară în afara porţilor oraşului, devenind astfel unul dintre cei mai bogaţi oameni. M-am gândit – şi nu mi se întâmplă des – să mă bucur de averea mea de unul singur. Dar dragostea pe care o port celor săraci m-a împins să o apuc pe un alt drum şi am hotărât să plăsmuiesc o împărăţie în care toţi să fim de-o potrivă.

Şahriyar zâmbi şi spuse tăios:

— Haşişul ţi-a luat minţile.

— Nu pot tăgădui că e aşa, un astfel de gând nu putea să încolţească decât în mintea unui fumător de haşiş. Vagabonzii l-au primit foarte bine. Am ales această insulă pustie unde m-am numit sultan. Mi-am ales vizirii, comandanţii şi mai-marii ţării dintre cei nevoiaşi. Nu ne-am întâlnit decât noaptea pentru a ne juca rolul, în care cerşetorii se prefac în

mai-marii împărăţiei, mâncăm cu toţii ce vrem, bem ce ne place şi vorbim despre cele ce se petrec în lume, fiecare după slujba şi rangul său. Când a avut loc uneltirea care l-a ucis pe Aladdin, ne-am gândit să întocmim în fiecare noapte o judecată în care dreptatea să-şi urmeze cursul după ce nu a reuşit acest lucru în lumea reală.

— Şi ai irosit comoara, fumătorule de haşiş ? întrebă sultanul batjocoritor.

— Nu mi-a mai rămas decât puţin, dar ne-am cumpărat un fel de fericire care nu poate fi măsurat în bani.

7

Deşi povestea lui Ibrahim sacagiul îi oferise o bucurie fără margini, Şahriyar îi spuse lui Dandan:

— Vreau să aud ce se spune legat de moartea lui Aladdin, fiul lui Ujr bărbierul.

— Stăpâne, cheia o vei găsi la Al-Fadl bin Khaqan. Cheamă-l! Ai o putere mai mare asupra lui.

— Crezi că trebuie să luăm ca pildă ceea ce a făcut sultanul Ibrahim sacagiul ? întrebă sultanul.

— Stăpâne, adevărul este că a fost o judecată cum nu s-a mai pomenit şi care arată că haşişul nu-ţi ia minţile chiar de tot.

— Nu-ţi ascund că mi-a plăcut foarte mult hotărârea luată.

Şi lucrurile s-au petrecut după cum urmează: păcătoşii au căzut, lui Al-Muin bin Sawy, Darwiş Omran, Habazlam Bazaza le-au fost tăiate capetele, iar Al-Fadl bin Khaqan şi Haykal Az-Zafarani au fost daţi afară din slujbă iar averile le-au fost zălogite.

Tichia care te face nevăzut

1

— Abbas Al-Khaligi este noul ispravnic, Samy Şukri este ajutorul său, iar Khalil Faris aga, spuse Sakhrabut cu nepăsare. Nu e de aşteptat ca aceştia să facă vreo nelegiuire prea curând.

— De ce? întrebă Zarmabaha batjocoritor.

— Au dobândit aceste slujbe în urma experienţei amare pe care au cunoscut-o din pricina decăderii lor.

— Să aşteptăm ca noile ranguri să-i smintească pe conducători! Priveşte la acel tânăr plin de viaţă, Fadil Sanaan!

— Este pilda vie că munca ne poate strica oricând dorinţele şi uneltirile, spuse Sakhrabut supărat.

— O adevărată încercare pentru măiestria şi farmecele noastre.

— Zarmabaha, eşti o comoară de nepreţuit, spuse el cu veselie în glas.

— Să ne gândim împreună la un joc nemaiîntâlnit, pe măsura noastră.

2

Fadil Sanaan se odihnea pe scările fântânii la sfârşitul unei zile toride de vară. Îi era dor de Aladdin şi se ruga cu inima îndurerată la Dumnezeu să aibă milă de el. Se întreba cuprins de tulburare când va veni clipa eliberării. Băgă de seamă că un om, al cărui chip era luminat de un zâmbet larg, se îndrepta spre el şi i se aşeză alături. Îşi dădură bineţe, însă

bărbatul îl privea cu aşa luare-aminte, de parcă venise până acolo ca să-l întâlnească pe el. Fadil aşteptă ca bărbatul să-şi spună păsul şi, pentru că acesta nu deschise, gura, îi spuse:

— Bag de seamă că nu eşti din mahalaua noastră.

— E întocmai cum bănuieşti, spuse bărbatul prieteneşte, dar eu te-am ales pe tine.

Se uită la el îngrijorat, cunoscând mijloacele iscoadelor şi îl întrebă:

— Cine eşti?

— Asta nu are nici o însemnătate. Ceea ce contează cu adevărat este că sunt unul dintre oamenii destinului. Am venit să-ţi fac un dar.

O grijă şi mai adâncă îl cuprinse pe Fadil şi îl întrebă:

— Cine te-a trimis? Spune drept, pentru că nu-mi plac ghicitorile!

— Nici mie nu-mi plac defel, spuse acesta zâmbind. Iată darul pentru tine. Face ca orice altceva să-şi piardă însemnătatea.

Şi scoase din buzunarul jalabiei o tichie înfrumuseţată cu modele colorate cum nu mai văzuse alta până atunci. Şi-o potrivi pe cap şi într-o clipă se făcu nevăzut. Fadil era uimit şi, îngrijorat şi temător, se uită în jurul lui.

— Oare visez?

Se auzi vocea bărbatului care-l întreba râzând:

— Nu ai auzit de tichia care te face nevăzut? Este cea pe care o ţin în mână.

Bărbatul îşi dădu tichia jos de pe cap şi i se înfăţişă din nou. Inima lui Fadil începu să bată cu putere.

— Cine eşti tu? întrebă neliniştit.

— Darul este aievea şi poate fi atins. După asta, nici o întrebare nu-şi mai are rostul.

— Chiar ai de gând să mi-o dai mie?

— Pentru asta te-a ales pe tine din toată lumea.

— Şi de ce tocmai eu?

— De ce a găsit Ibrahim sacagiul comoara? Dar tu nu-ţi irosi comoara aşa cum a făcut-o el.

Fadil își spuse în sinea lui că lumea tocmai primise o nouă șansă și că trebuia să se îngrijească de acest dar pentru a mântui omenirea. Într-o clipă, inima i se umplu de gânduri mărețe.

— La ce te gândești ? îl întrebă bărbatul.

— La lucruri frumoase care te vor face fericit.

— Spune-mi, ce vei face cu ea ? întrebă bărbatul cu grijă.

— Voi face ce-mi spune conștiința, răspunse Fadil radiind de fericire.

— Fă orice, numai ce-ți dictează conștiința nu ! spuse bărbatul.

Lui Fadil îi pieri înflăcărarea din priviri și se simți dezamăgit și încurcat.

— Ce-ai spus ?

— Fă orice, numai ce-ți dictează conștiința nu. Asta este condiția. Ești liber să te învoiești sau nu, dar ai grijă să nu mă tragi pe sfoară, pentru că-ți vei pierde tichia și viața de asemenea.

— Omule, tu mă împingi spre rău !

— Cred că e limpede ce-ți cer : să nu faci ce-ți spune conștiința. Dar nici rău nu trebuie să faci.

— Și atunci, ce să fac cu ea ?

— Între cele două ai multe lucruri care nu aduc nici un câștig, dar nici nu fac vreun rău. Ești liber...

— Am dus o viață cinstită.

— O poți avea și în continuare, așa cum îți dorești, dar cu turbanul tău, nu cu tichia. Și de fapt ce ți-a adus viața asta ? Sărăcie și temnița din când în când.

— Asta e treaba mea.

— Acum trebuie să plec, spuse bărbatul ridicându-se. Deci ce spui ?

Inima îi bătea neliniștită. Era o șansă care nu se ivea de două ori. Nu putea să nu se învoiască.

— Îți primesc darul și nu-mi este frică de el, spuse Fadil încrezător.

3

Începând cu dimineața următoare, Fadil Sanaan țâșni din casă precum vântul care este pretutindeni, dar pe care nimeni nu-l vede. Noua vrăjitorie puse cu totul stăpânire pe el. Se prefăcu într-un spirit ce călătorea în ascuns, iar fericirea îl făcu să uite de toate, chiar și de grija lui zilnică de a câștiga un ban. Făcându-se nevăzut, simțea că se înalță, că devine stăpân și aidoma cu ceilalți prin puterile neștiute pe care le avea. Simțea că ține în mâini frâiele lucrurilor și că orice îi era cu putință de-acum. Era o vreme cum nu mai pomenise, în care se elibera de trupul lui, de ochii oamenilor și de legile firii. Își închipui că putea face orice și mulțumi norocului care îl alesese pe el. Era atât de fericit, încât nu-și reveni decât la căderea serii. În acea clipă își aminti de Akram, de Umm As-Saad care așteptau cei câțiva dirhami pentru a pregăti cina și a cumpăra cele necesare pregătirii zaharicalelor. Îngrijorat, își dădu seama că nu se putea întoarce acasă cu mâinile goale. Trecu pe la prăvălia măcelarului; acesta tocmai își număra câștigul zilei în timp ce ajutorul lui se retrăsese la o parte. Hotărî să ia trei dirhami, câștigul lui pe o zi, spunându-și că va înapoia banii când va putea. Se trezi intrând în prăvălie și luând banii. Ieși în drum cu inima tremurându-i, vinovat de furt pentru prima dată în viața lui. Se uită în urmă și văzu cum măcelarul îl ia la bătaie pe flăcău, după care îl aruncă afară învinuindu-l de furt.

4

După masa de seară se gândi să se înveselească puțin trecând pe la Cafeneaua Emirilor, ascuns sub tichie. Era un prilej să facă puțin haz, îngrijindu-se totodată să se țină departe de vreo faptă nelegiuită precum cea din prăvălia măcelarului.

Întâlni toate chipurile acelea cunoscute pentru prima dată fără ca ele să îl poată vedea. Se uită batjocoritor la Hasan spițerul, Jalil postăvarul, Ujr bărbierul, Șamlul cocoșatul,

maestrul Sahlul, Ibrahim sacagiul, Suleiman Az-Zini, Abdelqader Al-Mahini, Rajab hamalul și Maaruf pantofarul. Îl auzi pe Ujr bărbierul spunând:

— Oare de ce întârzie Fadil Sanaan?

— Poate a dat peste el vreo nenorocire, spuse Șamlul cocoșatul cu vocea lui pițigăiată, izbucnind în râs.

Fadil se hotărî să-l pedepsească pe măscărici. Birtașul veni aducând cu el pahare de karkade făcut din petale de hibiscus și dintr-odată tava se răsturnă în capul cocoșatului. Plin de ceai, cocoșatul sări în picioare urlând. Birtașul rămăsese mut de uimire. Bărbații izbucniră într-un râset batjocoritor. Cafegiul apăru, îl altoi pe flăcău și începu să-și ceară iertare de la măscăriciul sultanului. Apoi, călcându-și orice urmă de mândrie, veni chiar el cu paharele de karkade care, de data asta, se răsturnară în capul lui Suleiman Az-Zini. Toți erau cuprinși de uimire și de o fericire ascunsă. Mai multe voci strigară:

— Hașișul este de vină!

Eliberat de constrângeri și uitând de necazuri, Ujr râse din nou, dar nu putu să se bucure de cele întâmplate că o palmă îl izbi peste ceafă. Se întoarse furios și îl văzu în spatele lui pe Maaruf pantofarul, pe care-l lovi cu pumnul în față și imediat cei doi se încăierară. Întunericul se lăsă peste încăpere când o piatră lovi lampa. Spiritele se încinseră, iar oamenii se luară la bătaie pe întuneric și urletele se întețiră până când ajunseră cu toții în stradă într-o stare jalnică de nebunie și groază.

5

Fadil își duse mai departe zilele ascunzând tichia în buzunar pentru vremuri când avea să aibă iarăși nevoie de ea. Își spuse că până acum nu a avut nimic de câștigat de pe urma ei, doar că a furat și a făcut niște lucruri prostești. Era neliniștit și strâmtorat. Își mai spuse că nu putea să treacă cu vederea un astfel de prilej cum rar se întâlnesc. Nu avu prea mult timp de gândire, dar ce avea de câștigat dacă se

gândea prea mult? Dacă nu putea face bine cu tichia lui, atunci ce să facă cu ea?

Se odihnea pe scările de la fântână după apusul soarelui, nu departe de un vânzător de pepeni verzi. Văzu cum cineva se îndrepta spre el să-i cumpere un pepene. Începu să tremure din toate încheieturile când își dădu seama că era un pușcăriaș cunoscut pentru că își schingiuise frații. Îl zări mergând cu pepenele spre o străduță din apropiere unde se pare că locuia. Când fu sigur că nu trecea nimeni, își puse tichia și dispăru. Cum își uitase deja făgăduiala, scoase cuțitul cu care tăia zaharicalele. Cel puțin avea să afle cum cel care îi dăduse tichia aceea va încerca să-l împiedice să facă ce dorește. Îl prinse pe pușcăriaș, care nu bănuia că se află cineva în preajmă, și îi dădu o lovitură mortală. Acesta căzu înecat în sânge.

Bucuria izbânzii îl ameți. Putea să facă tot ce-și dorea. Nu plecă de acolo, ca să poată vedea ce se întâmplă. Zări oamenii adunându-se în lumina felinarelor. Veniră și gărzile. Auzi cum pușcăriașul rostea numele vânzătorului de pepeni înainte să-și dea ultima suflare. Văzu cum gărzile îi puneau cătușele vânzătorului nevinovat. Acest lucru îl uimi și îl tulbură. Ce ar fi putut fi între pușcăriaș și vânzător ca să-l facă pe acesta din urmă să-l doboare? Neliniștea îl cuprinse în ghearele ei și își spuse în sinea lui:

— Nu am de făcut altceva decât să-l izbăvesc pe omul acesta nevinovat.

Chiar atunci în față i se ivi stăpânul tichiei care îi spuse:

— Ai grijă să nu încalci înțelegerea.

— De ce m-ai lăsat să-l omor pe acel ucigaș? spuse Fadil cu înspăimântat.

— Dimpotrivă, nu l-ai omorât pe criminal, l-ai omorât pe fratele lui geamăn, care era un om bun, nevinovat.

6

De la o hoție, ajunsese la lucruri prostești și apoi la omor. Simți că aluneca în prăpastie. Ziua următoare, când îi tăiară

capul vânzătorului de pepeni, Fadil fu cuprins de o stare de deznădejde cruntă. Rătăci pe străzi ca un nebun. Se ura pe sine aşa cum ura şi lumea şi visele lui dintotdeauna.

— Să mărturisesc şi să înfrunt adevărul, doar asta mi-a rămas, murmură în sinea lui.

Dar atunci îl zări în faţa lui pe celălalt, care îi spuse:

— Ai grijă!

— Să fii blestemat! îi strigă mânios.

Celălalt se făcu nevăzut spunând:

— Asta să fie răsplata pentru cel care ţi-a dat cheia puterii şi a plăcerii?

Îl cuprinse amărăciunea, amestecată cu nebunie dezlănţuită. Începu să bea chemându-i pe diavoli din ascunzişurile lor. Îi dădură târcoale gânduri pline de dorinţă, dar evlavia i le alungă din minte. Nebunia ce-i invadase mintea îi aducea mereu în faţa ochilor două chipuri: cel al lui Qamar, sora lui Hasan spiţerul, şi cel al lui Qut Al-Qulub, soţia lui Suleiman Az-Zini.

— Atâta timp cât vinul se duce în măruntaie, îşi spuse, de ce să-mi fie frică de beţie? Nu mi-a mai rămas nimic de făcut decât să mă supun blestemului. Să mă ridic spre ceruri, să iasă diavolii din sticlele lor! Să vină pedeapsa încununată de victime!

7

— De ce Fadil Sanaan? se întrebă Qamar, sora spiţerului. Ce vis!

Însă ea băgă de seamă că visul lăsase urme pe care nu le putea şterge. Era uimită şi spuse:

— Parcă era diavolul.

Groaza puse stăpânire pe ea şi moartea îi apăru în faţa ochilor.

— Este un coşmar, spuse Qut Al-Qamar. Dar de ce tocmai Fadil Sanaan, la care nu m-am gândit niciodată în felul acesta?

Dar din coşmar se iviră semne aievea şi frica puse stăpânire pe ea. Suleiman Az-Zini descoperi că banii i-au fost furaţi. Veni şi aga Khalil Faris. Qut Al-Qulub nu spuse nimic despre coşmar, dar în mintea ei încolţise gândul morţii.

8

Fadil Sanaan nu îşi schimbă obiceiurile din timpul zilei, iar noaptea nu stătea departe de Cafeneaua Emirilor. De multe ori, îşi spunea:

— Dumnezeu să aibă milă de tine, Fadil Sanaan. Am fost un flăcău bun, la fel ca Aladdin, sau chiar mai bun.

În plimbările lui îl întâlnea pe nebun şi îi dădea câteva zaharicale, ca de obicei. Însă de data asta, nebunul nu mai întinse mâna şi îşi văzu de drum ca şi cum nu îl zărise. Fadil se îngrijoră şi teama începu să-i dea târcoale precum muştele. Nebunul nu s-ar fi purtat astfel fără pricină. Poate îl simte pe diavolul care i-a intrat sub piele.

— Trebuie să fiu cu băgare de seamă la nebun, murmură el.

Îl văzu pe celălalt, stăpânul tichiei, zâmbindu-i încurajator.

— Ai dreptate, însă nu este singurul de care trebuie să te fereşti.

Sanaan începu să tremure şi se simţi umilit. Apoi spuse tăios:

— Lasă-mă în pace.

— Omoară-l pe nebun, spuse celălalt cu linişte-n glas. Nu ar trebui să-ţi fie greu.

— Nu-mi spune ce să fac, pentru că nu voi cădea la învoială cu tine.

— Trebuie să devenim prieteni şi pentru asta te sfătuiesc să îl omori şi pe Al-Balkhi, şeicul prefăcut.

— Nu suntem prieteni şi nu voi face nimic decât dacă vreau.

— Aşa este, precum zici, dar nu îţi va părea rău, să ştii. Te chinuie faptul că eşti nevoit să îţi schimbi obiceiurile,

dar vei dobândi curând înțelepciunea ultimă și vei înțelege care este viața pe care trebuie s-o duci.

— Îți bați joc de mine, strigă Fadil.

— Ba deloc. Te îndemn să-ți ucizi dușmanii înainte să te ucidă ei pe tine.

— Lasă-mă în pace, spuse Fadil scârbit.

9

Se petrecură întâmplări îngrijorătoare: o boală necunoscută se năpusti, aproape în același timp, asupra a două femei frumoase și nobile, Qamar, sora spițerului, și Qut Al-Qulub, soția lui Suleiman Az-Zini. Strădaniile și experiența lui Abdulqader Al-Mahini nu folosiră la nimic și nu putură fi lecuite. Cu moartea lor, doctorul își dădu seama că deținea o taină pe care nu știa cum să o treacă cu vederea. Ar trebui să tacă pentru a apăra bunul nume al prietenilor lui? Îi era oare frică că liniștea lui va acoperi un ucigaș sau un omor? Bărbatul se gândi multă vreme la asta, apoi se duse să-l vadă pe aga Khalil Faris.

— Îți voi destăinui lucrul care mă macină, poate astfel Dumnezeu îmi va arăta calea cea dreaptă, spuse el.

Bărbatul suspină și vorbi mai departe:

— Nu o boală le-a ucis pe Qamar, sora lui Hasan spițerul, și pe Qut Al-Qulub, soția lui Suleiman Az-Zini. Îmi este clar că amândouă au luat o otravă care le-a omorât încet.

— Și-au luat singure viața? șopti aga îngrijorat. De ce? Și de ce să vrea cineva ca ele să moară?

— Înainte să moară, amândouă au rostit îngrozite numele lui Fadil Sanaan.

Bărbatul dădu din cap din ce în ce mai îngrijorat.

— Ceea ce am înțeles este că amândouă au visat într-o noapte că Fadil le-a siluit și pe urmă au descoperit urme care arătau că visul fusese adevărat.

— Este ceva peste putință de închipuit! Oare le-a drogat?

— Nu cred.

— Şi unde erau când au visat?
— În paturile lor de-acasă.
— Este într-adevăr de necrezut. Cum li s-a furişat în case? Cum le-a drogat ca pe urmă să le batjocorească? Oare a primit ajutorul cuiva din aceste case?
— Nu cred...
— Ai vorbit cu Hasan şi Suleiman Az-Zini despre asta?
— Nu am avut îndrăzneala.
— Ce ştii despre Fadil Sanaan?
— Este un tânăr fără pată.
— A existat o bănuială, pentru care nu s-au găsit dovezi, că ar fi kharijit.
— Nu ştiu nimic despre acest lucru.
— Am să merg fără întârziere să-l arestez, spuse aga sigur pe el, şi îl voi descoase chiar eu în amănunt.
— Am încredere că îl vei cerceta în taină, spuse Abdelqader ridicându-se, pentru a nu păta bunul nume al celor două femei.
— Să aflu adevărul este ceea ce vreau în primul rând! spuse Khalil Faris cu nepăsare.

10

Fadil a fost arestat şi aruncat fără zăbavă în temniţă. Ispravnicul Abbas Al-Khaliji se arătă interesat de cele întâmplate şi îi chemă la o întâlnire pe Hasan spiţerul şi Suleiman Az-Zini, pe care îi lăsă fără grai dezvăluindu-le taina pe care doctorul se temuse să le-o spună. Fu precum o lovitură zdravănă care le reteză capetele, iar moartea li s-ar fi părut mult mai blândă. Bărbatul porunci să fie adus Fadil Sanaan din temniţă pentru a-i pune chiar el întrebările, dar Khalil Faris veni singur spunând încurcat:
— Ucigaşul a fugit. Nu e nici urmă de el în temniţă.
Ispravnicul nu se mai putu stăpâni şi se năpusti asupra agăi cu învinuiri şi ocări, la care bărbatul spuse neajutorat:
— E un mister cum a scăpat. E ca o vrajă necurată.

— Este mai degrabă o ruşine care-i va face pe oameni să-şi piardă cu totul încrederea în noi.

Iscoadele se răspândiră prin toate colţurile oraşului precum lăcustele. Au fost aduse Akram, soţia lui Fadil, Husniya, sora lui, şi Umm As-Saad, mama lui. Însă răspunsurile pe care le dădură nu dezvălui nimic nou.

— Soţul meu este bărbatul cel mai nobil, spuse Akram plângând, nu cred un cuvânt din ce-mi spuneţi despre el.

11

Fadil Sanaan înţelese că zilele îi erau numărate. Începând din clipa aceea, nu avea să-şi mai trăiască viaţa decât ascuns sub tichie, precum un suflet blestemat care bântuie prin întuneric. Un suflet blestemat care nu se poate mişca decât în umbra răului şi în acele prilejuri în care avea să batjocorească lumea. Un suflet care nu are parte de căinţă sau nu poate să facă bine. Devenise un diavol blestemat. Fadil suspina din toţi rărunchii când în faţa lui se ivi stăpânul tichiei întrebându-l:

— Ai cumva nevoie de mine?

Fadil îl privi înfuriat, iar celălalt îi spuse prieteneşte:

— Puterea ta nu cunoaşte margini şi nimic nu-ţi va lipsi.

— Asta nu e viaţă, strigă Fadil.

— Alungă-ţi gândurile rele, spuse celălalt batjocoritor, şi bucură-te de marele noroc care a dat peste tine.

— Singurătatea! Singurătatea! Întunericul! Mi-am pierdut soţia, sora şi mama. Mi-am pierdut prietenii!

— Ascultă sfatul unuia cu mai multă experienţă, spuse celălalt cu linişte. Este în puterea ta să te bucuri în fiecare zi de un fapt care poate zdruncina din temelii lumea.

12

Mahalaua fu tulburată de câteva întâmplări misterioase care îi făcură pe oameni să uite de tot ce se petrecuse şi de ucigaşul dispărut. Unul dintre oamenii de seamă ai oraşului

fu aruncat de pe catâr şi muri. O piatră îl lovi pe Sami Şukri, ajutorul ispravnicului, şi îi crăpă capul pe când era înconjurat de străji. Un giuvaier preţios dispăru din casa ispravnicului. Atelierul tâmplarului luă foc. Femeile începură să fie tot mai hărţuite când mergeau la piaţă. Teama tuturor crescu iar Fadil Sanaan îşi urmă drumul lui anevoios, în disperare şi nebunie.

Ispravnicul Abbas Al-Khaliji se întâlni cu şeicul Abdullah Al-Balkhi şi doctorul Abdelqader Al-Mahini şi le spuse:

— Sunteţi cei mai de seamă oameni din mahalaua noastră. Vreau să ştiu părerea voastră despre ce ni se întâmplă. Cum credeţi că se pot îndrepta lucrurile?

— Nu este vorba decât de o bandă de răufăcători care dovedeşte o mare viclenie, spuse doctorul, iar noi trebuie să fim mai cu băgare de seamă când e vorba de siguranţă.

Tăcu o clipă după care continuă:

— De asemenea, suntem nevoiţi să mai cugetăm asupra felului în care sunt date zakatul şi cutia milei.

— Cred că lucrurile stau mult mai rău decât îţi închipui. Ce părere ai, şeicule Abdullah?

— Ne lipseşte credinţa adevărată, răspunse bărbatul scurt.

— Dar oamenii sunt credincioşi...

— Dimpotrivă. Credinţa adevărată este mai rară decât inorogul, spuse acesta abătut.

— Cineva foloseşte puterile necuratului ca să ne facă rău! spuse muftiul în acel moment. Eu cred că vina o poartă şiiţii şi kharijiţii!

13

Toţi cei bănuiţi că ar fi avut ceva de-a face cu omorurile au fost aruncaţi în temniţă. În casele oamenilor domnea o nelinişte plină de întrebări. Pentru prima dată Fadil Sanaan se trezi din starea de disperare în care era. Se minună şi se întrebă dacă mai era loc în inima lui pentru căinţă şi remuşcări. Amintiri vechi îi reveniră în minte precum adierea

care bate deasupra unui foc aprins. Începu să se gândească să-şi îndrepte batjocura către altceva. Stăpânul tichiei îi apăru înainte privindu-l îngrijorat şi îl întrebă:

— Încă nu te-ai vindecat de vechea boală?

Cuprins de furie, Fadil se stăpâni şi spuse:

— Dar să-i ajut pe aceşti oameni să se mântuie ar însemna să ating culmea plăcerii!

— Aminteşte-ţi de învoiala noastră.

— La ce bun să scape duşmanii credinţei? întrebă Fadil fără ocolişuri.

— După părerea ta ei sunt conducătorii. Nu eşti decât unul dintre ei, aşa că nu încerca să mă tragi pe sfoară.

— Lasă-mă să fac ce poftesc, spuse el rugător. După aceea fac ce vrei tu.

Atunci tichia îi fu smulsă de pe cap şi Fadil se ivi pe neaşteptate în mijlocul forfotelii de trecători din Piaţa Osândei. Se sperie de schimbarea aceasta neaşteptată. Înainte să se dezmeticească, celălalt îi puse tichia la loc spunându-i:

— Nu-ţi uita făgăduiala şi n-o voi uita nici eu pe-a mea.

14

Dar nu avu norocul să scape. Amărăciunea puse stăpânire pe el. Se întrebă cum putea să-şi salveze prietenii şi fraţii. Se simţea parcă sugrumat de o prinsoare de fier. Era robul tichiei şi al stăpânului ei aşa cum era prizonierul întunericului. Nu avu norocul să scape şi îi era ruşine că încercase s-o facă. Chiar şi disperarea i se adâncise. Făcuse prostii care nu puteau însă să-i alunge vechile gânduri din minte. Tânjea să-l readucă la viaţă pe vechiul Fadil cu orice preţ. Într-adevăr, vechiul Fadil murise, dar încă se mai putea face ceva. În măruntaiele întunericului se zărea totuşi o licărire de lumină. Pentru prima dată de foarte mult timp, sufletul lui reînviase şi voinţa lui căpătase o nouă viaţă. Îndrăzneala care i se născu în inimă luă forma unor dorinţe înălţătoare. Un val de dispreţ îl ridică deasupra vieţii şi a morţii şi se trezi

privind de acolo spre orizonturi pline de făgăduieli. Orizonturi care îi arătau un sfârşit nobil. Astfel se putea izbăvi Fadil Sanaan, după ce viaţa se va fi scurs din el.

Fără să mai stea pe gânduri, se îndreptă cu hotărâre spre casa ispravnicului. Nebunul trecu pe lângă el repetând „La-ilaha illa allah. Nu există alt Dumnezeu, decât Allah. El dă viaţă şi ia viaţă. El poate să facă orice“.

Era într-o asemenea stare de beţie a minţii şi nepăsare, încât nu se mai înspăimântă când celălalt îi apăru în faţă:

— Stai departe de mine!

Îşi luă tichia de pe cap şi i-o aruncă în faţă spunând:

— Fă ce pofteşti.

— Te vor rupe în bucăţi.

— Îmi ştiu soarta mai bine decât tine, strigă Fadil.

— O să te căieşti şi atunci părerile de rău nu-ţi vor mai folosi la nimic.

— Sunt mai puternic decât tine.

Fadil aştepta înfricoşat să fie lovit cu putere, dar celălalt dispăru ca şi cum s-ar fi recunoscut învins.

15

Judecata lui Fadil Sanaan înfierbântă spiritele mai mult decât o făcuseră cele de dinainte. Mărturisirile lui stârniră o adevărată furtună în oraş. Pentru că oamenii de vază încă îl priveau ca pe unul dintre fiii lor şi pentru că oamenii simpli îl vedeau ca pe unul dintre ei, minţile şi simţămintele tuturor erau tulburate.

În Piaţa Osândei se revărsă un adevărat puhoi de femei şi bărbaţi de toate felurile. Cuvinte de milă spuse în şoaptă se amestecau cu strigăte de bucurie, la fel cum sunetul rebabului se amesteca cu gâlceava beţivilor.

Tânărul fu zărit când era încă departe, şi toţi ochii se îndreptară spre el. Înconjurat de gărzi, mergea cu paşi fermi. Chipul îi era liniştit şi, copleşit de umilinţă, înainta supus. În faţa butucului, îl năpădiră amintirile izbindu-l ca un şuvoi

de lumină orbitoare. Chipurile lui Akram, Al-Balkhi, Jamasa Al-Bulti, Abdullah hamalul şi al nebunului i se perindară prin faţă. În mintea lui se amestecau dragostea şi aventura, răvaşele cu instigări, miile de întâlniri ţinute pe întuneric în odăi sărăcăcioase şi locuri ferite de lume. Povestea cu tichia şi stăpânul ei i se înfăţişă ca un pas greşit pe care îl făcuse. În cele din urmă, izbânda lui tragică îi deveni limpede, atrăgându-l după sine pe călăul Şabib Rama. Totul se petrecuse cu o repeziciune uimitoare. Se încăpăţână să nu-şi arate deznădejdea şi îşi înfruntă soarta cu îndrăzneală. Văzu ce era dincolo de moarte: o lumină care orbea privirea. De asemenea, maestrul Sahlul i se ivi înainte, ca mesager al lumii de dincolo. Această nălucire îl uimi, dar revenindu-şi îl întrebă:

— Ce te-a adus aici, maestre?

— M-a adus ce te-a adus şi pe tine, răspunse acesta.

— Tu eşti îngerul morţii, strigă şi mai surprins.

Sahlul nu răspunse.

— Vreau dreptate! se răsti Fadil.

— Dumnezeu singur este cel care hotărăşte soarta muritorilor, spuse acesta cu linişte în glas.

Maaruf pantofarul

1

Pe cât era de cătrănit în adâncul lui, pe atât de vesel se arăta faţă de ceilalţi. Câştigul lui nu era mare iar soţia lui, Firdus Al-Urra, era calică, răutăcioasă, încăpăţânată şi arţăgoasă. Viaţa lui era un iad ce se împărţea între treburile zilnice şi familie. Nu trecea zi fără să fie bătut, blestemat şi deseori se trezea tremurând în faţa ei, înfricoşat şi umilit. Nădăjduia că va avea îndrăzneala să se despartă de ea. Îi visa moartea. Dorea să fugă, dar cum şi unde? Îşi spunea că era un rob, la fel cum Fadil Sanaan fusese robul diavolului. Poate că nici pentru el nu era altă scăpare, în afara morţii.

Într-o noapte, înghiţi prea multe droguri şi porni spre Cafeneaua Emirilor, nemaiîncăpându-şi în piele de bucuria ce-l cuprinsese. Privi la chipurile prietenilor lui şi spuse cu glas tare, făcându-se auzit de toată lumea:

— Ia ascultaţi o taină care nu ar trebui să vă fie ascunsă!

Lui Ujr bărbierul îi veni să râdă de el dar îşi aminti de propria lui mâhnire şi tăcu.

— Nu vă spun decât adevărul, continuă Maaruf, am găsit inelul lui Solomon[1]!

---

1 În *O mie şi una de nopţi*, este inelul pe care ifritul Sakh reuşeşte să-l fure de la una dintre soţiile regelui Solomon, cu ajutorul căruia conduce împărăţia timp de patruzeci de zile. Ifritul aruncă inelul în apă, unde este înghiţit de un peşte care este prins de un pescar. De la acesta din urmă, regele Solomon primeşte inelul. Legenda spune că, folosind acest inel, regele Solomon putea face minuni, stăpâni duhurile şi vorbi cu animalele.

— Poartă-te cuviincios cu cei mai de seamă ca tine, prostănacule, strigă Şamlul cocoşatul.

— Se pare că te-ai şi folosit deja de el. Unde sunt palatele, servitorii? întrebă zeflemitor Ibrahim sacagiul. Unde sunt fastul şi bunăstarea?

— Dacă nu eram cu frica lui Dumnezeu, aş fi făcut ce nici cu mintea nu poţi gândi.

— Fă-ne o singură dată dovada puterii tale, ca să te putem crede, spuse Rajab hamalul.

— Nimic mai simplu!

— Minunat. Înalţă-te spre cer, apoi coboară-te fără să păţeşti nimic.

— Inel al lui Solomon, ridică-mă la cer, şopti Maaruf.

În acel moment, Suleiman Az-Zini strigă la el:

— Nu te mai prosti!

Dar dintr-odată Maaruf nu mai scoase nici un cuvânt. Era cuprins de o spaimă ciudată. Simţi o putere care îl trăgea de la locul lui şi îl ridica încet şi ferm, încât toţi muşteriii cafenelei rămaseră muţi de uimire. Se îndreptă spre uşa cafenelei, ieşi şi urlă:

— Ajutaţi-mă!

Apoi se ridică până când dispăru în întunericul nopţii de iarnă. Muşteriii se năpustiră în drum, în faţa cafenelei, iar oamenii începură să povestească şi celorlalţi ce se întâmplase. Vestea se răspândi precum o rază de soare într-o zi de vară. Apoi, uşor, uşor, Maaruf se lăsă în jos până când umbra i se ivi din nou din întuneric şi se aşeză la locul lui, într-o atmosferă ce nu se putea povesti în cuvinte. Cu toţii fură cuprinşi de teamă şi uimire. Atât oamenii de seamă, cât şi cei simpli se adunară în jurul lui şi îl copleşiră cu întrebări.

— Unde ai găsit inelul?

— Când l-ai găsit?

— Ce ai făcut cu el?

— Spune-ne cum arată ifritul.

— Când o să ţi se îndeplinească dorinţele?

— Nu-ţi uita prietenii, îi spuse Ujr.

— Pe fraţii tăi cei săraci! strigă Ibrahim.

— Fă lucrurile aşa cum trebuie, îi spuse Rajab hamalul.

— Nu-L uita pe Dumnezeu. El este Stăpânul Împărăţiei, spuse Suleiman Az-Zini.

Maaruf nu înţelegea nimic din ce i se spunea şi nu-şi dădea seama cum de se întâmplase aşa ceva. Oare ce taină stăpânea fără să ştie? Ce minune făcuse? Să le mărturisească adevărul? Temându-se, păstră tăcerea. Voia să fie lăsat singur, să-şi recapete suflarea, să cugete... Se ridică de la locul lui fără să spună un cuvânt, iar ceilalţi îi strigară:

— Nu ne lăsa aşa în întuneric, deslușește-ne ce s-a întâmplat!

Dar Maaruf părăsi cafeneaua fără să mai arunce vreo privire în urmă.

2

Se îndreptă spre casă înconjurat de puhoiul de bărbaţi şi femei care umpleau uliţa. Se băteau să ajungă lângă el, unii căzură, iar alţii se călcară în picioare.

— Plecaţi, le strigă, sau am să vă trimit pe lumea cealaltă.

Cât ai clipi din ochi, toţi fugiră înspăimântaţi până când vocile nu li se mai auziră, iar în faţa lui nu se mai găsea decât Firdus Al-Urra, soţia lui, care-l aştepta în dreptul casei ţinând în mână o lampă.

— Domnul îi dă putere cui vrea El.

Pentru prima dată de foarte mult timp, îi zâmbea. Se holbă la ea şi îi dădu o palmă care răsună în tăcerea nopţii.

— Vreau să ne despărţim, strigă Maaruf, du-te dracului!

— M-ai transformat în roaba sărăciei tale şi mă alungi în clipa când a dat norocul peste tine, ţipă femeia.

— Dacă nu pleci imediat, ifritul te va duce în Valea Duhurilor!

Femeia urlă nevenindu-i să creadă şi fugi. Zâmbi şi el pentru prima dată de foarte mult timp şi intră în casa care nu avea decât o încăpere şi un hol strâmt.

3

„Ce înseamnă toate astea, Maaruf? E un vis sau e aievea? Ai aflat cu-adevărat o taină?“ Se uită de jur împrejurul lui. Odaia era aproape goală şi şopti cu grijă:

— Inel al lui Solomon, ridică-mă puţin de la pământ!

Aşteptă îngrijorat însă nimic nu se întâmplă. Se întristă, dezamăgit de nereuşita lui. „Nu am zburat eu prin văzduh? Nu au fost martori oamenii din mahala? Nu a fost înfrântă Al-Urra pentru întâia oară?“

— Inel al lui Solomon, spuse cu inima rănită, adu-mi o farfurie de grâu verde cu porumbel!

Nu-i fu dat să vadă decât câţiva gândaci care mergeau pe marginea covorului jerpelit. Se uită lung la ei şi izbucni în plâns.

4

Îşi îngropă această înfrângere amară în adâncul sufletului. Taina îl făcu să-şi pună lacăt la gură. Îşi spuse că lucrurile se vor întâmpla după voia lui Dumnezeu. Oare nu ar trebui să meargă la atelier ca să repare pantofii, papucii şi sandalele? Oare oamenii aveau să treacă cu vederea o astfel de purtare din partea celui care deţine inelul lui Solomon? Şi, dacă nu o face, va muri de foame? Se întâlni cu aga Khalil Faris, în capătul uliţei lui, ca şi cum acesta îl aştepta. Îl întâmpină cu un zâmbet prietenos, cum nu se mai întâmplase niciodată, şi pricepu că oamenii se uitau la el ca la deţinătorul inelului lui Solomon. Inima îi bătea, cuprinsă de o nădejde nouă, şi era hotărât să-şi facă jocul cu pricepere până când Dumnezeu avea să-i pună capăt.

— Îţi doresc ca Dumnezeu să-ţi facă dimineaţa fericită, Maaruf, îi spuse bărbatul cu prietenie.

— Şi ţie la fel! spuse Maaruf cu o răceală care îl uimi şi pe el.

Vorbi cu încrederea celui care stăpâneşte o putere la care nici un om nu visează.

— Ispravnicul vrea să te întâlnească.
— Mă bucur, spuse Maaruf cu nepăsare. Unde?
— Unde doreşti tu.
„Laşilor!“ îşi zise în sinea lui.
— În palatul lui, aşa cum se cade. Vei fi tratat cum se cuvine şi te vei afla în afara oricărei primejdii, îl asigură Faris.
— Nu îmi este frică de nici o putere de pe lumea asta, râse el cu dispreţ.
— Te vom aştepta la prânz, spuse Khalil Faris ascunzându-şi furia şi, poate, teama.

5

Văzu în interesul cu care-l priveau oamenii semnul că aceştia aveau să se adune din nou în jurul lui, aşa că se întoarse la casa lui sărăcăcioasă. Îl întâlni pe Ujr bărbierul, care îi spuse că păţania lui era pe buzele tuturor celor din oraş, nu doar din mahala, şi că miracolul înfăptuit de el făcuse să se cutremure chiar şi palatul sultanului. Când află despre întâlnirea pe care urma să o aibă cu ispravnicul, Ujr spuse:
— Să nu-ţi pese de nimeni, pentru că tu eşti cel mai puternic om din lumea asta. Oamenii se împart acum în două: cei cărora le este frică de puterea ta pentru că o doresc pentru ei şi cei care se roagă ca ea să le ocrotească micimea.
— Aminteşte-ţi, Ujr, că eu sunt unul dintre supuşii lui Dumnezeu, spuse Maaruf ascunzându-şi întristarea cu un zâmbet.
Ujr îi ură să izbândească şi să iasă victorios.

6

Ispravnicul Abbas Al-Khaliji, Sami Şukri, ajutorul său, aga Khalil Faris, muftiul şi un grup de oameni de frunte îl aşteptau în odaia de primire. Se uitară cu uimire la hainele lui ponosite, dar ispravnicul îl pofti să se aşeze lângă el pe divan, dându-i bineţe cu căldură, aşa că se aşeză cu încredere. Dintr-odată deveni ţinta tuturor privirilor.

— Am aflat că se află la tine inelul lui Solomon, spuse ispravnicul.

— Sunt pregătit să conving pe oricine ar avea îndoieli, spuse el cu încredere şi pe un ton uşor ameninţător.

— De fapt, voiam să ştiu – ca ispravnic – cum de a ajuns tocmai la tine ?

— Nu-mi este îngăduit să dezvălui această taină.

— Cum crezi. Pentru că mi-ai făcut cinstea de a veni în casa mea, se vede că ai încredere în mine. Dumnezeu să fie lăudat pentru asta.

— Adevărul este că încrederea mea nu are nici o legătură cu asta. Nici tu şi nici altcineva nu puteţi să-mi faceţi vreun rău, spuse Maaruf batjocoritor.

Ispravnicul îşi lăsă capul în jos în semn de încuviinţare, ascunzându-şi în acelaşi timp adevăratele simţăminte.

— Atât eu, cât şi fraţii mei credem că este de datoria noastră să ne sfătuim cu tine, Dumnezeu ridică şi coboară pe cine doreşte, dar nouă ni se cere să-L slujim în toate împrejurările.

— Este mai potrivit să te sfătuieşti cu tine însuţi şi cu fraţii tăi, spuse Maaruf cu îndrăzneală.

Ispravnicul se albi la faţă şi spuse:

— Este adevărat că am preluat puterea în urma unor experienţe amare, dar am respectat legea de la bun început.

— Dovada stă întotdeauna în roade.

— Pe nimeni nu va copleşi mânia noastră, ci numai blândeţea. Vom căuta să facem întocmai ca stăpânul nostru, sultanul Şahriyar.

— Nimeni nu poate spune că nu a întors o nouă pagină, chiar dacă nu a atins încă desăvârşirea.

— Desăvârşirea nu o are decât Dumnezeu.

Ispravnicul se uită spre muftiu, care spuse:

— Maaruf, am doar o vorbă să-ţi spun şi trag nădejde că o vei primi ca din partea unui om căruia nu-i este teamă decât de Dumnezeu. Dumnezeu îşi încearcă slujitorii atât la bine, cât şi la rău. El este şi va fi mereu cel mai puternic şi îl judecă

pe cel puternic prin puterea lui, aşa cum îl judecă pe cel slab prin slăbiciunea lui. Şi alţii au deţinut inelul lui Solomon şi a fost ca un blestem pentru ei. Faptul că inelul este la tine să fie o pildă pentru credincioşi şi un semn pentru cei care nu cred doar în Dumnezeu.

Maaruf zâmbi cu îngâmfare asemenea cuiva care se simte stăpân pe sine şi spuse:

— Domnilor, oameni de vază, ascultaţi-mă! Este un noroc ca inelul lui Solomon să cadă în mâinile unui om credincios care îşi aminteşte de Dumnezeu de dimineaţă până seara. E o putere pe care voi nu o puteţi stăpâni în nici un fel, însă eu o voi folosi doar la nevoie. Doar eu sunt în măsură să poruncesc inelului să ridice palate, să adune armate şi să pună stăpânire pe ţară. Dar eu am hotărât s-o apuc pe o altă cale.

Cei de faţă răsuflară uşuraţi pentru prima dată şi cuvinte de laudă pentru Maaruf se auzeau din toate părţile. În clipa aceea, Maaruf spuse cu inima strânsă:

— Dar nu voi şovăi să mă bucur de binecuvântarea pe care mi-a dat-o Dumnezeu.

Toţi erau numai ochi şi urechi, iar Maaruf continuă:

— Am nevoie chiar acum de o mie de dinari ca să îmi îmbunătăţesc şi eu traiul.

— Voi vedea ce bani am la îndemână, spuse ispravnicul luându-i-se o piatră de pe inimă, iar dacă nu ajung voi cere ajutorul sultanului.

7

Maaruf obţinu banii pe care îi dorise iar oamenii de vază îl copleşiră cu daruri fără număr. Cumpără un palat şi îl însărcină pe maestrul Sahlul cu aranjarea lui, acesta transformându-l într-un adevărat muzeu. Se căsători cu Husniya, sora lui Fadil Sanaan. Se apropie de Ujr bărbierul, Ibrahim sacagiul şi Rajab hamalul, iar pe cei săraci îi copleşi cu dărnicia lui. Îl convinse pe ispravnic să le asigure traiul zilnic,

să îi ocrotească și să-i cinstească, astfel încât zâmbete vesele să înflorească în locul celor pline de întristare. Ajunseră să iubească viața, așa cum iubeau paradisul.

8

Într-o zi fu chemat la sultanul Șahriyar. Se înfățișă înaintea lui rostind numele lui Dumnezeu și spunând *„La-ilaha illa allah*. Dumnezeu e unul singur". Nădăjduia să nu i se întâmple nimic rău. Sultanul îl primi în palatul de iarnă, în încăperea cunoscută sub numele de Odaia de Mărgean.

— Bine ai venit, Maaruf, îi spuse sultanul cu blândețe. Mi-a ajuns la urechi, în timpul peregrinărilor mele nocturne, că slujitorii lui Dumnezeu te laudă și acest lucru m-a făcut să-mi doresc să te văd.

— Această întâlnire este o binecuvântare pentru mine, mai scumpă decât însuși inelul lui Solomon, stăpâne, spuse Maaruf tremurând din toate încheieturile.

— Simțăminte nobile din partea unui om la fel de nobil.

Maaruf își plecă fruntea, întrebându-se ce va urma dacă sultanul îi va cere să facă o minune. Va pleca Maaruf din palat spre butucul călăului?

— Cum ai găsit inelul lui Solomon? îl întrebă sultanul.

— Am jurat să păstrez taina, stăpâne, răspunse Maaruf cu inima strânsă.

— Ai dreptate să nu dezvălui această taină, Maaruf, dar oare nu pot să o cunosc și eu, de departe, fără să o ating?

— Nici asta nu se poate, stăpâne. Cât de tare mă mâhnește că nu pot să-ți împlinesc această dorință!

— Nu ai nici o vină.

— Îți mulțumesc pentru bunătate, stăpâne.

— Mă miră însă ceva la tine, spuse sultanul după ce se gândi, dacă ai vrea să urci pe tron, nici o putere de pe pământ nu te-ar opri, nu-i așa?

— Să mă ferească Dumnezeu, strigă Maaruf împotrivindu-se. Eu nu sunt decât un biet slujitor credincios al lui

Dumnezeu. Nu mă ispiteşte nici o putere care s-ar împotrivi voinţei Lui.

— Eşti cu adevărat un om credincios. E o binecuvântare că inelul se află în mâinile unui credincios.

— Slavă lui Dumnezeu, Domnul lumilor.

— Ai dobândit fericirea, Maaruf ? întrebă sultanul curios.

— Am găsit fericirea fără margini, stăpâne.

— Uneori, ce s-a întâmplat în trecut nu-ţi strică această fericire ?

— Ce a fost în trecut înseamnă un şir de întâmplări nefericite pe care mi le-au pricinuit alţii, însă nu-mi pare rău de nimic.

— Maaruf, ai parte de iubire ?

— Slavă lui Dumnezeu, am o soţie care îmi oferă fericire cu fiecare suflare a ei.

— Toate acestea datorită inelului ?

— Datorită lui Dumnezeu, stăpâne !

— Poţi să le aduci şi altora fericirea ? întrebă sultanul după o clipă de tăcere.

— Puterea inelului nu cunoaşte margini, dar nu poate pătrunde în inimile oamenilor.

În adâncul ochilor lui Şahriyar se citea o neputinţă pricinuită de dezamăgire. Însă acesta zâmbi şi spuse:

— Lasă-mă să te văd cum te ridici în aer până atingi cu turbanul tavanul împodobit.

Dorinţa sultanului îl lovi cu furia unui cutremur care zdruncină un vârf de munte. Nădejdea i se împrăştie precum praful drumului şi fu sigur că nenorocirea dăduse peste el.

— În faţa Înălţimii Voastre nu pot să mă port decât aşa cum se cade, răspunse Maaruf cu hotărâre.

— Dar vei zbura pentru că ţi-am cerut eu !

— Înălţimea Voastră, eu sunt robul vostru, Maaruf pantofarul, dar...

— Maaruf, oare nu trebuie să mi te supui ?

— Dumnezeu mi-este martor că..., răspunse acesta cu gâtul uscat.

— Îţi poruncesc, Maaruf!

Atunci se ridică de la locul lui şi se aşeză turceşte în mijlocul odăii. Îl imploră pe Dumnezeu în şoaptă, ca să nu-l audă sultanul: „Dumnezeul meu, să se facă voia Ta, nu lăsa totul să dispară precum un vis“ şi, în culmea deznădejdii, spuse:

— Trupule, ridică-te până ce turbanul îmi va atinge tavanul.

Strânse din ochi lăsându-se în voia soartei întunecate. Când nu se întâmplă nimic, strigă chinuit:

— Ai milă, Înălţime.

Şi, înainte să mai apuce să rostească un singur cuvânt, un fior îl străbătu din creştet până-n tălpi, deveni tot mai uşor şi frica îi dispăru. Şi această putere necunoscută îl ridică încet, lin, de la pământ. Sultanul îl urmări tulburat peste măsură până când turbanul lui Maaruf atinse tavanul de mărgean. Apoi începu să coboare încet, până ce se aşeză înapoi la locul lui.

— A fi sultan este un lucru aşa de mărunt! strigă Şahriyar. Cât de fără rost e îngâmfarea!

Maaruf nu izbuti să scoată nici un cuvânt, uimirea lui era chiar mai mare decât a sultanului.

9

Maaruf nu putea să priceapă sub nici un chip ce i se întâmplase. Încercase să se convingă de forţa lui ascunsă la el acasă, dar aceasta nu îi răspunsese. Îi mulţumi lui Dumnezeu că scăpase. Puterea lui era binevenită, chiar aşa cum se arăta. Să dispară dacă aşa doreşte, atâta timp cât se întorcea pentru a-l scăpa din primejdie. Îşi alungă gândurile rele şi se lăsă în mâinile lui Dumnezeu.

Stătea aşezat la soare în grădina casei sale, când un bărbat străin îi bătu la poartă şi ceru să-l vadă. Crezu că avea nevoie de ceva şi porunci să i se înfăţişeze. Străinul intră îmbrăcat în straie persane scumpe. Purta un turban înalt, avea o barbă

îngrijită şi un aer semeţ. Fără îndoială că venea dintr-o familie de seamă. Maaruf îi dădu bineţe şi îl rugă să se aşeze:

— Cine eşti tu, nobile oaspete? spuse Maaruf.

— Eu sunt stăpânul acestui palat, răspunse străinul tăios, şi glasul îi răsună ca lovitura unui ciocan pe o nicovală.

— Ce prostie! spuse Maaruf furios.

Dar bărbatul îşi repetă vorbele cu un glas şi mai apăsat:

— Sunt stăpânul acestui palat!

— Eu sunt singurul stăpân al palatului şi nu îl împart cu nimeni, îi strigă Maaruf.

— Nu eşti decât un şarlatan, spuse oaspetele înfruntându-l cu o privire plină de îngâmfare.

— Nebun neruşinat! strigă Maaruf mânios din cale-afară.

— Ai înşelat pe toată lumea, chiar şi pe sultanul cel prost. Dar eu te cunosc mai bine decât te cunoşti tu însuţi!

— Pot să te transform oricând într-o pulbere pe care să o ia vântul.

— Nu eşti bun decât să peticeşti şi să repari pantofi. N-ai decât să-mi faci rău, spuse acesta batjocoritor.

Inima lui Maaruf se opri, pierindu-i toată încrederea în sine. Apoi, cu o voce care îi trăda teama, în ciuda nepăsării ce i se citea pe faţă, spuse:

— Poate nu ai auzit despre minunea din Cafeneaua Emirilor?

— Nu am auzit, pentru că eu sunt cel care a făcut-o. Dar nu încerca să mă duci cu vorba. Eu sunt cel care te-a scăpat când nu ai putut face nimic în faţa sultanului.

În taină, Maaruf se ruga la inelul lui Solomon să-l distrugă pe acest om. Când nu se întâmplă nimic, trupul i se încovoie sub greutatea disperării şi întrebă cu frică:

— Cine eşti?

— Eu sunt stăpânul şi binefăcătorul tău.

Maaruf suspină şi se cufundă în tăcere.

— Tu hotărăşti dacă vrei să păstrezi bunăvoinţa de care te bucuri. Dacă vrei!

— Ce doreşti? întrebă Maaruf în şoaptă.

— Omoară-i pe Abdullah Al-Balkhi și pe nebun!

— Eu nu pot să omor nici o furnică! spuse acesta cuprins de spaimă.

— Îți voi arăta eu ce este de făcut.

— De ce vrei ajutorul meu când tu ești cel puternic?

— Nu este treaba ta.

Își aminti de capcana în care căzuse Fadil Sanaan. Îi veniră în minte nenorocirile care li se întâmplaseră lui Sanaan Al-Jamali și Jamasa Al-Bulti.

— Pentru Dumnezeu, te implor să mă cruți de ceea ce-mi ceri!

— Nimic nu-mi este mai ușor decât să-l conving pe ispravnic de înșelătoria ta, spuse acesta batjocoritor. Oamenii nu se simt în siguranță în preajma ta și își doresc să fii distrus pentru a se elibera din robia ascunsă în care îi ții. În curând, vei fi chemat să faci o minune în fața lor, iar dacă dai greș, și cu siguranță așa va fi, se vor năpusti asupra ta precum tigrii.

În privirea lui Maaruf se puteau citi disperarea și întristarea, dar celălalt nu-l cruță și spuse mai departe:

— Aștept părerea ta....

— Piei din fața mea! Nu pot să cuget limpede atâta vreme cât ești încă aici! strigă Maaruf.

— O să dispar de lângă tine un ceas. Dacă nu mă vei chema, aga va veni în locul meu, spuse acesta ridicându-se și plecă.

10

Îl lăsă pe Maaruf să se perpelească în toate focurile iadului. El să-i omoare pe Abdullah Al-Balkhi și pe nebun?! Desigur că se bucura de norocul ce dăduse peste el, dar era un om bun, slab și credincios. Închipuirea îi juca renghiuri, dar se strădui să rămână cu picioarele pe pământ, deși se afla pe marginea hăului. În bezna zbuciumului ce-l cuprinsese, îi veni o idee fericită. De ce să nu o ia pe Husniya și banii și să fugă? Se repezi în casă și îi porunci nevestei să-și pună haina, apoi îndesă banii într-o boccea. Husniya îl întrebă ce se întâmplă și el îi spuse că va afla taina când vor

ajunge în siguranţă la locul hotărât. Urcară pe catâri şi porniră cu gândul de a se îndrepta la lacul hotărât. Dar, acum se apropia de capătul străzii, Maaruf îl zări pe aga Khalil Faris, sosind în fruntea unei cete de soldaţi.

11

În scurtă vreme veştile rele împânziră întreg oraşul. Zvonurile cum că Maaruf cizmarul îşi recunoscuse vina se răspândiră peste tot. Unele suflete se liniştiră, altele se cufundară în gol. Se ştia că butucul călăului îl va primi pe Maaruf în curând, acesta urmând să li se alăture lui Fadil Sanaan şi lui Aladdin. Săracii şi cerşetorii ieşiră din colibele lor şi porniră spre pieţele oraşului fără să-i cheme nimeni, împinşi de o adâncă îngrijorare. Într-o mare de oameni cum nu se mai văzuse, îşi dădură seama că alcătuiau un trup uriaş, cu o putere nemărginită, care răcnea dezvăluindu-şi nemulţumirile şi teama de cele ce urmau.

Maaruf va dispărea şi odată cu el şi traiul lor. Feţele lor se întunecaseră din nou şi vaiete de nemulţumire se schimbau între ei sub forma unor şoapte răguşite. Pe urmă au devenit mai puternice şi s-au aprins de amărăciune. S-au izbit precum stâncile şi datorită acestei forţe care se născuse din focul inimilor simţiră că erau un stăvilar de netrecut, un fluviu care se revărsa dezlănţuit.

— Maaruf este nevinovat!

— Maaruf este milostiv!

— Maaruf să nu moară!

— Ruşine celor care îi vor face vreun rău!

De îndată ce o voce strigă că ar trebui să meargă la casa ispravnicului, mulţimea se grăbi într-acolo precum un torent care coboară de pe vârful muntelui, eliberând în aer un urlet înfiorător. La prima stradă, calea le-a fost oprită de o ceată de soldaţi înarmaţi. Se iscă atunci o luptă cu săgeţi şi pietre, care se înteţi sub un nor ce vestea ploaia. Înainte de apusul soarelui răsunară tobele iar crainicul strigă:

— Opriţi lupta! Vine sultanul!

Cele două grupuri se despărţiră şi se lăsă tăcerea. Alaiul sultanului veni cu o oaste mare de străji. Şahriyar intră în casa ispravnicului înconjurat de dregătorii săi. Judecata a durat toată noaptea. Înainte de răsărit, când burniţa le spăla delicat feţele cuprinse de îngrijorare, crainicul ieşi. Lumea avea multe aşteptări, dar nici una nu se ridica la nivelul a ceea ce avea să se întâmple.

— Dorinţa sultanului este de a-l muta pe ispravnic la conducerea altei mahalale, Maaruf pantofarul va conduce aici!

Strigătele oamenilor se înălţară în văzduh, îmbătate de această izbândă răsunătoare.

Sindbad

1

Ispravnicul Maaruf, cu toată modestia, îi ceru sultanului mutarea ajutorului Sami Şukri şi a agăi Khalil Faris în altă mahala şi, dacă Înălţimea Sa binevoia, numirea lui Nur Ad-Din drept ajutorul lui şi a nebunului agă, sub noul nume de Abdullah cel Sănătos. Spre surprinderea tuturor, sultanul se învoi, dar îl întrebă:

— Chiar eşti mulţumit să-l ai pe nebun mai-mare peste gărzile tale ?

— Cu siguranţă, spuse Maaruf cu încredere.

Sultanul îl încurajă şi îl întrebă:

— Maaruf, care este politica ta ?

— Stăpâne, mi-am trăit toată viaţa reparând pantofi, până când acest lucru mi-a intrat în sânge, spuse Maaruf umil.

Vizirul Dandan se îngrijoră şi, după plecarea lui Maaruf, îi spuse sultanului :

— Stăpâne, nu crezi că mahalaua se află pe mâna unuia care nu are nici o experienţă în asta ?

— Hai să vedem cum vor sta lucrurile şi în această nouă împrejurare, spuse sultanul cu linişte în glas.

2

Muşteriii din Cafeneaua Emirilor îşi petreceau serile vorbind vrute şi nevrute, într-o atmosferă liniştită care se potrivea cu schimbările ce avuseseră loc în mahalaua lor, când în cafenea se ivi un străin. Slăbuţ, destul de înalt, cu o barbă

neagră îngrijită, străinul purta o haină din Bagdad, un turban din zona Damascului și sandale marocane iar pe mână avea un șir de mătănii persane din perle. Oamenilor li se legară limbile și toate privirile se îndreptară spre el. Deși era un străin, își roti privirea zâmbitoare peste capetele celor de față și, dintr-odată, Rajab hamalul sări în picioare și strigă:

— Lăudat să fie Dumnezeu! Este Sindbad!

Cel care tocmai intrase izbucni în râs și îl cuprinse în brațe pe vechiul lui prieten, strângându-l cu căldură. De îndată, mâinile se cuprinseră în strânsori prietenești, după care Sindbad se duse spre locul gol de lângă maestrul Sahlul și, cum îl trase pe prietenul lui după el, acesta se împotrivi în șoaptă:

— Acesta este locul celor mari.

— De un ceas, tu ești cel care se ocupă de negoțul meu, spuse Sindbad.

— Câți ani au trecut de când ai dispărut, Sindbad? întrebă Șamlul cocoșatul.

— Adevărul este că am uitat de trecerea timpului, spuse Sindbad zăpăcit.

— Pare că au trecut zece veacuri, spuse Ujr bărbierul.

— Ai cunoscut multe lumi, spuse doctorul Abdulqader Al-Mahini. Ce ai văzut, Sindbad?

— Am să vă spun lucruri care vă vor bucura și din care puteți trage învățăminte, spuse bărbatul, mulțumit de interesul cu care era privit. Aveți răbdare până mă statornicesc și eu.

— Noi o să-ți povestim ce s-a petrecut în lipsa ta, zise Ujr.

— Ce a făcut Dumnezeu cu voi?

— Mulți s-au prăpădit, răpiți de moarte, spuse Hasan spițerul. Mulți s-au născut, dar nu s-au bucurat de viață. Unii s-au prăbușit, iar alții s-au ridicat din adâncuri. Unii s-au îmbogățit după ce au răbdat de foame, alții au ajuns să cerșească după ce au avut parte de măreție. Unele dintre cele mai bune și cele mai rele duhuri au ajuns la noi în oraș. Ultima veste este că Maaruf pantofarul este ispravnic.

— Am crezut că fapte minunate nu se vor petrece decât în călătoriile mele! strigă Sindbad. Acum eu sunt cel uimit!

— Fără îndoială că ai devenit bogat, spuse Ibrahim sacagiul.

— Dumnezeu îi dă averi fără margini cui doreşte.

— Spune-ne despre cel mai minunat lucru care ţi s-a întâmplat, îl rugă Khalil postăvarul.

— Toate la timpul lor, spuse Sindbad atingând mătăniile persane. Trebuie să-mi cumpăr un palat, să deschid o prăvălie unde să înşir lucrurile rare şi preţioase pe care le-am adus din munţi, din adâncurile mărilor şi din insule necunoscute. În curând, vă voi pofti la cină şi vă voi oferi cele mai neobişnuite bucate şi băuturi, apoi vă voi povesti despre călătoriile mele minunate.

3

Imediat, Sindbad a ales un palat în Piaţa Cavalerilor şi l-a arvunit pe maestrul Sahlul să se ocupe de aranjarea şi împodobirea lui. Deschise în piaţă o prăvălie nouă de care a fost însărcinat să se ocupe, încă din prima zi, Rajab hamalul. În acest timp, Sindbad merse să-l vadă pe ispravnic şi imediat se îmbrăţişară ca doi vechi prieteni. Maaruf îi povesti istoria lui, iar Sindbad îi spuse ce a văzut şi ce i se întâmplase în timpul celor şapte călătorii.

— Eşti vrednic de noua ta slujbă! îi spuse Sindbad.

— Sunt servitorul celor sărmani aflaţi în grija lui Dumnezeu, spuse Maaruf cu convingere.

Merse şi acasă la discipolul lui din copilărie, şeicul Abdullah Al-Balkhi, îi sărută mâna şi îi spuse:

— Am fost în preajma ta doar pentru primele clase, dar învăţăturile tale mi-au luminat întunericul când am dat de greu.

— Degeaba ai seminţe sănătoase, dacă pământul nu este bun, spuse şeicul prietenos.

— Poate vrei să asculţi peripeţiile prin care am trecut?

— Cunoştinţele nu stau în poveşti nenumărate, le dobândeşti dacă le urmezi şi le foloseşti, spuse şeicul zâmbind.

— Stăpâne, vei găsi în ele lucruri care te vor bucura.

— Fericit este cel care nu poartă de grijă decât unui lucru, îi răspunse şeicul nepăsător, şi a cărui inimă nu este preocupată de ce-i văd ochii şi de ce-i aud urechile. Cel care-l cunoaşte pe Dumnezeu îşi uită de tot ce ar putea să-l ţină departe de El.

După ce se mută în noua casă, Sindbad îşi pofti prietenii la petrecere. Atunci le povesti ce i se întâmplase de-a lungul celor şapte călătorii. De la ei, poveştile se răspândiră prin toată mahalaua, apoi prin oraş, inimile se cutremurară, iar închipuirea tuturor luă foc.

4

Într-o zi, ispravnicul Maaruf îl chemă la el şi îi spuse:

— Bucură-te, Sindbad, stăpânul nostru, sultanul Şahriyar doreşte să te vadă.

Sindbad se bucură foarte tare şi se duse repede la palat însoţit de agă, Abdullah cel Sănătos. Se înfăţişă sultanului într-o seară şi fu condus fără întârziere în grădină. Se aşeză în beznă, acolo unde i se spuse. Adierile de primăvară strecurau în sufletul lui un amestec de parfumuri de flori, cum stătea sub bolta luminată de stele. Sultanul vorbea liniştit şi cu un glas plăcut iar inima lui se domoli, teama îl părăsi, fiind înlocuită de iubire şi de un sentiment de apropiere. Îl întrebă despre prima lui slujbă, despre cunoştinţele pe care le dobândise şi despre ce îl făcuse să plece în această călătorie. Sindbad îi răspunse cu vorbe puţine, aşa cum se cădea într-o asemenea împrejurare, sincer şi fără înflorituri.

— Oamenii mi-au vorbit despre călătoriile tale şi vreau să aud de la tine ce ai învăţat din ele, dacă ai rămas cu ceva folositor din încercările prin care ai trecut – şi nu repeta nimic, doar dacă nu cumva e necesar, îi spuse Şahriyar.

— Stăpâne, Dumnezeu este cel de la care cerem ajutor, spuse Sindbad după ce cugetă o vreme.

— Te ascult, Sindbad.

Bărbatul își umplu pieptul cu acel parfum dulce și spuse:

— Stăpâne, primul lucru pe care l-am învățat este că omul poate fi lesne înșelat de năluciri pe care le crede adevăruri. Nu avem nici o scăpare dacă nu trăim cu picioarele bine înfipte în pământ. Când corabia noastră s-a scufundat în prima călătorie, am înotat agățat de o bucată de lemn până am ajuns la o insulă neagră. I-am mulțumit lui Dumnezeu, eu și cei care erau cu mine, și am început să străbatem insula în căutare de fructe. Când nu am găsit nimic, ne-am adunat pe mal sperând că poate o altă corabie va trece pe acolo. Nu trecu mult timp și unul dintre noi a strigat: „Pământul se mișcă!“ Ne-am uitat și ne-am trezit că eram scuturați de pământul răscolit. Ne-a cuprins teama. Atunci altul a strigat: „Pământul se scufundă!“ Într-adevăr, pământul se scufunda în valuri! M-am aruncat în apă. Am înțeles că ceea ce crezuserăm că era pământ nu era decât spatele unei balene uriașe care a fost tulburată de umbletele noastre și s-a dus înapoi în lumea ei, acolo unde era venerată. Am înotat, lăsându-mă în voia sorții, până când mâinile mi s-au lovit de niște pietre. Cu ajutorul lor m-am cățărat pe o insulă adevărată unde se găsea apă de băut și unde erau fructe din belșug. Am trăit aici o vreme, până când a trecut un vas care m-a salvat.

— Și cum poți deosebi nălucirea de adevăr? întrebă sultanul.

— Trebuie să folosim simțurile și mintea pe care ni le dă Dumnezeu, spuse Sindbad șovăind.

— Zi mai departe, Sindbad.

— Stăpâne, am învățat de asemenea că somnul nu este îngăduit dacă trebuie să rămâi treaz și că disperarea nu face casă bună cu viața. Corabia s-a lovit de niște stânci care ieșeau din apă și am naufragiat pe o insulă. Această insulă era stearpă, fără apă, fără copaci, însă am adus cu noi hrană și apă. Am zărit o piatră uriașă în apropiere și mi-am spus să dorm

un ceas la umbra ei. Am adormit, iar când m-am trezit nu mai era nici urmă de fraţii mei. Am strigat, dar nu am auzit nici un răspuns. M-am dus spre ţărm şi am zărit o corabie îndepărtându-se la orizont. Am văzut valurile crescând şi intonând imnul disperării şi al morţii. Am înţeles că vasul i-a luat pe prietenii mei care, cuprinşi de bucuria mântuirii lor uitaseră de cel care dormea în spatele pietrei. Pe insulă părea să nu fie nici o vietate, nimic nu se înălţa de pe suprafaţa pământului sterp. Doar pietre! Şi ce pietre?! M-am uitat cu luare-aminte şi teamă şi am băgat de seamă că în faţa mea era un ou şi nu o piatră, aşa cum i se păruse privirii mele obosite. Era un ou uriaş, de mărimea unui căsoi. Ce pasăre putea face aşa un ou? Mi se făcu frică de acel duşman necunoscut, mi se năzărise că moartea nu putea fi prea departe. Când lumina soarelui dispăru, un aer pâclos precum un nor se răspândi pretutindeni. Mi-am ridicat privirea şi am văzut o creatură asemănătoare cu un vultur, dar de mii de ori mai mare decât unul obişnuit. Am văzut-o coborând încet, până când se aşeză peste un ou. Mi-am dat seama că îl ia şi îl duce în zbor. Mi-a trecut prin minte o idee nebunească şi m-am legat de un pinten al picioarelor ei mare precum un catarg. Pasărea şi-a luat zborul purtându-mă deasupra pământului. Orice lucru mi se părea mic şi lipsit de însemnătate ca şi cum nici nădejde, nici durere nu pulsa acolo. Ajuns pe vârful unui munte, mi-am desfăcut prinsoarea şi m-am târât sub un copac frumos cum nu mai văzusem în viaţa mea. Pasărea se odihni vreme de un ceas, apoi îşi continuă călătoria spre un loc necunoscut, iar pe mine mă doborî somnul. Când m-am trezit, soarele ardea în tăriile cerului. Am mestecat ierburi pentru a-mi potoli foamea şi mi-am ostoit setea dintr-o groapă plină cu apă curată. Atunci am băgat de seamă că pământul răsfrângea lumini care copleşeau privirea şi am descoperit că era plin de diamante neşlefuite. În ciuda nefericirii mele, setea de avuţie mă cuprinse şi am luat cât de multe diamante am putut şi mi le-am

îndesat în nădragi. Am coborât muntele până când am ajuns la țărm, de unde am fost scăpat de un vas care trecea pe acolo.

— Este pasărea roc, despre care am auzit vorbindu-se dar pe care nu am văzut-o niciodată, spuse sultanul calm. Sindbad, ești primul om care a tras foloase de pe urma ei! Să știi și asta!

— A fost voința lui Dumnezeu cel Atotputernic, spuse Sindbad cu modestie. Stăpâne, continuă el, am învățat, de asemenea, că bucatele sunt hrană când sunt mâncate cumpătat și otravă când apare lăcomia. Acest lucru e adevărat și când vine vorba de plăcerile cărnii. Și această corabie a naufragiat, la fel ca cea dinainte, și ne-am trezit pe o insulă peste care stăpânea un rege uriaș, dar foarte darnic. Ne-a primit mai bine decât nădăjduisem noi, iar în palatul lui nu am făcut nimic altceva decât să ne odihnim și să stăm de vorbă toată noaptea. Ne-a cinstit cu nenumărate tipsii încărcate de felurite bucate cum nici nu ne trecuse prin minte că ar putea exista. Ne-am repezit asupra mâncărurilor precum nebunii. Oricum, câteva cuvinte străvechi pe care le-am învățat în copilărie de la șeicul Abdullah Al-Balkhi m-au oprit să mănânc nesăbuit. Mi-am petrecut mult timp rugându-mă, în vreme ce tovarășii mei se îmbuibară cu mâncare și somn, îngrășându-se peste măsură, ajungând adevărate butoaie de carne și grăsime. Într-una din zile, regele veni și se uită la fiecare în parte. Apoi îi chemă pe aceștia în palatul lui și, uitându-se la mine cu dispreț, spuse: „Tu ești precum pământul sterp, nu rodești nimic!". Când am auzit aceste cuvinte, m-am întristat și mi-a trecut prin minte să ies în timpul nopții să văd ce fac tovarășii mei. I-am văzut pe oamenii regelui măcelărindu-l pe căpitan și punându-l pe masa regelui. Acesta îl înfuleca lacom și pe loc am înțeles taina bunăvoinței lui. Am fugit la țărm și m-am urcat pe un alt vas.

— Sindbad, să rămâi pios! murmură sultanul. Dar și regele are nevoie de evlavie, continuă sultanul ca și cum ar fi vorbit singur.

Sindbad aşteptă să se stingă ecoul spuselor sultanului, după care îşi continuă povestea:

— Stăpâne, am învăţat, de asemenea, că păstrarea obiceiurilor învechite este un lucru prostesc şi periculos. Corabia s-a scufundat în drum spre China, iar eu şi alţi câţiva oameni care călătoreau cu mine ne-am refugiat pe o insulă cu multă verdeaţă, peste care domnea pacea şi care era condusă de un rege bun. „Vă voi socoti supuşii mei, ne-a spus. Aveţi aceleaşi drepturi ca ei şi trebuie să faceţi întocmai ce fac şi ei.“ Ne-am bucurat şi ne-am rugat pentru el. Ca semn al bunăvoinţei sale ne-a dat în căsătorie câteva din frumoasele lui roabe. Viaţa ne era foarte plăcută şi ne bucuram de ea. Se întâmplă însă ca una dintre soţii să moară şi regele porunci să fie pregătită pentru înmormântare spunându-i văduvului: „Îmi pare rău să mă despart de tine, dar obiceiurile noastre cer ca soţul să fie îngropat de viu, alături de soţia lui moartă. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu soţia, dacă soţul moare înaintea ei“. Acesta a fost cuprins de spaimă şi i-a spus regelui: „Dar credinţa noastră nu ne cere aşa ceva“. „Nu ne interesează ce spune credinţa voastră. Obiceiurile noastre sunt sfinte.“ În cele din urmă, bărbatul a fost îngropat alături de leşul soţiei lui, fapt ce ne-a tulburat liniştea şi ne-a făcut să ne îngrozim de cele ce ne aşteptau. Am început să-mi privesc cu luareaminte soţia. Ori de câte ori se plângea de vreo boală măruntă, mă făcea să mă cutremur. Când îi veni sorocul să nască, starea ei se înrăutăţi şi am fugit în pădure până când, într-o zi, un vas a trecut prin apropierea ţărmului. M-am aruncat în apă şi am înotat spre el, strigând după ajutor. Am fost salvat când eram cât pe ce să mă înec.

— Obiceiurile înseamnă trecut şi în trecut sunt unele lucruri care trebuie să se fi învechit, spuse sultanul vorbind ca pentru sine însuşi.

Lui Sindbad i se păru că sultanul mai avea ceva de spus, aşa că păstră tăcerea. Dar Şahriyar îi zise:

— Spune mai departe, Sindbad!

— De asemenea, am învățat că libertatea înseamnă viață pentru suflet și că paradisul însuși nu îi este de nici un folos omului dacă acesta și-a pierdut libertatea. Corabia a avut de înfruntat o furtună care a distrus-o și eu am fost singurul care a scăpat. Valurile m-au dus pe o insulă parfumată, însorită, bogată în fructe și râuri. Mi-am potolit foamea și setea, m-am spălat și am pornit să o cercetez. Am dat peste un bătrân întins fără vlagă sub un copac. „După cum vezi, sunt sfârșit. Mă poți căra până la coliba mea ?“ Îmi arătă cu bărbia pe unde trebuia să o iau și nu am șovăit să-l duc în cârcă. L-am ridicat pe umeri și am pornit spre locul arătat de el. Nu am dat de urma colibei și l-am întrebat: „Unchiule, unde stai tu ?“ „Insula este casa mea, spuse el cu o voce puternică, alta decât cea cu care îmi vorbise până atunci, iar insula este a mea. Aveam nevoie de cineva care să mă poarte în cârcă !“ Am vrut să-l dau jos, dar nu am izbutit să-i desfac picioarele din jurul gâtului și pieptului meu, de parcă era bătut în cuie. „Dă-mi drumul și o să vin la chemarea ta ori de câte ori vei nevoie de mine“, l-am rugat eu. Dar el a râs batjocoritor, făcându-se că nu mă aude. Așa am ajuns să fiu robul lui, mersul și somnul devenindu-mi adevărate neajunsuri. Nici mâncarea sau băutura nu-mi cădeau bine, până când îmi trecu prin minte un gând. Am început să storc niște struguri într-o groapă și i-am lăsat la fermentat. Apoi i-am dat să bea până s-a îmbătat iar mușchii de fier i-au slăbit și l-am aruncat din spate. Am apucat o piatră și i-am dat în cap, mântuind astfel lumea de un rău. Am trăit pe insulă vremuri fericite, nu știu câtă vreme, până când o corabie m-a salvat.

— Ce de lucruri ne fac robii lor pe lumea asta ! suspină sultanul. Ce alte lucruri ai mai învățat ?

— Stăpâne, de asemenea, am învățat că omului i se poate da o minune, dar asta nu înseamnă că el va ști să o vadă și să pună stăpânire pe ea. Trebuie să se aplece asupra ei cu îndrumarea primită de la Dumnezeu ca să-i lumineze inima. Și acest vas a avut soarta celorlalte, s-a scufundat și am pribegit o vreme pe o insulă pe care o pot numi insula viselor.

Era o insulă plină de femei frumoase, cu pielea felurit colorată. Inima mi s-a oprit asupra uneia cu care m-am căsătorit și am fost fericit. Când oamenii au căpătat încredere în mine, mi-au pus la subțiori pene și mi-au spus că pot zbura oricând vreau. Eram foarte fericit de acest lucru și m-am grăbit să încerc această experiență pe care nici un om nu o trăise înaintea mea. Dar soția mea mi-a spus o taină: „Ai grijă să-ți amintești numele lui Dumnezeu când ești în aer, altminteri vei pieri în flăcări". Am înțeles îndată că sângele diavolului le curgea prin vene și, pentru a nu mai sta în preajma lor, am zburat hotărât să fug. Am plutit prin aer multă vreme, fără să am altă țintă în afară de orașul meu, până când am ajuns să-mi pierd nădejdea. Dar mulțumesc lui Dumnezeu, Domnul lumilor că m-a izbăvit.

— Ai văzut minunății ale lumii pe care ochiul omului nu le-a cunoscut nicicând, spuse sultanul după ce tăcu o vreme. Ai învățat multe lecții despre bine și rău, așa că bucură-te de ce ți-a dat Dumnezeu, avere și judecată.

5

Șahriyar se ridică cu inima tulburată de simțăminte puternice. Se afundă în grădina de deasupra aleii hărăzite plimbării sultanului ca o formă firavă în mijlocul copacilor uriași, pe sub stele nenumărate și nemărginite. Șoaptele trecutului îi răsunau în urechi, acoperind cânturile grădinii. Sunetele izbânzii, răcnetele de furie, plânsetele înecate ale fecioarelor, urletele credincioșilor, cântecul fățarnicilor și strigătele muezinilor din minarete. Falsitatea gloriei mincinoase îi era limpede acum, precum o mască boțită care nu mai ascundea ce se afla îndărătul ei: șerpii cruzimii, ai tiraniei, ai hoției și ai sângelui. Își blestemă tatăl, mama, pe cei care dau legi nedrepte, poeții, cavalerii dezamăgirii, hoții vistieriei, târfele din familii nobile, aurul furat și pierdut pe carafe de vin, pe turbane, ziduri și divane, inimi goale și suflete sinucigașe, dar și pe râsetele batjocoritoare ale universului.

Se întoarse din călătoria lui pe la miezul nopţii. O chemă pe Şeherezada, o aşeză lângă el şi îi spuse:

— Ce mult seamănă poveştile lui Sindbad cu poveştile tale!

— Stăpâne, toate au acelaşi izvor, spuse Şeherezada.

Sultanul tăcu, ca şi cum asculta şoaptele ramurilor şi ciripitul privighetorilor.

— Înălţimea Voastră are de gând să iasă într-una din plimbările sale de noapte? întrebă Şeherezada.

— Nu, spuse sultanul dus pe gânduri, după care urmă cu o voce pierdută: Sunt cât pe ce să mă plictisesc de toate.

— Un om înţelept nu se plictiseşte niciodată, Înălţimea Voastră, spuse Şeherezada neliniştită.

— Eu? întrebă supărat. Înţelepciunea e un lucru mare şi nu se moşteneşte precum tronul.

— Astăzi, oraşul cinsteşte dreapta ta judecată.

— Dar trecutul, Şeherezada?

— Căinţa adevărată şterge urmele trecutului.

— Chiar dacă a sărbătorit uciderea fecioarelor nevinovate şi a celor mai de seamă oameni?

— Căinţa adevărată poate izbândi, spuse Şeherezada tulburată.

— Nu încerca să mă înşeli, i-o tăie sultanul.

— Înălţimea Voastră, spun adevărul!

— Adevărul este că trupul tău mi se alătură, dar inima ta fuge de mine, spuse el neîndurător.

Şeherezada se înspăimântă, de parcă ar fi fost dezgolită în întuneric.

— Înălţimea Voastră!

— Nu sunt un înţelept, dar nici prost nu sunt! De câte ori nu am simţit că mă dispreţuieşti şi gândurile-ţi zboară în altă parte!

Gâtuită de emoţie, Şeherezada spuse:

— Dumnezeu mi-e martor că...

— Nu minţi! o întrerupse el. Şi nici nu te teme! Ai trăit lângă un bărbat care s-a îmbăiat în sângele martirilor.

— Cu toţii suntem mândri de faptele tale.

— Ştii de ce te-am ţinut lângă mine? întrebă el fără să audă cuvintele. Pentru că făptura ta îmi aducea chinul continuu pe care îl meritam. Dar ce mă întristează este că eu cred că merit să fiu pedepsit.

Şeherezada nu se putea opri din plâns, iar el spuse încet:

— Plângi, Şeherezada! Plânsul este mai bun decât minciuna.

— Din noaptea asta, nu voi mai putea să trăiesc o viaţă liniştită, strigă ea.

— Palatul este al tău, se împotrivi el. Este palatul fiului tău, care mâine va conduce oraşul, pentru că eu trebuie să mă duc să dau piept cu trecutul sângeros.

— Înălţimea Voastră!

— Timp de zece ani am trăit sfâşiat între ispită şi îndatorire. Îmi aminteam şi uitam mereu acest lucru. Mă pretind cinstit şi duc o viaţă de nelegiuiri. Merg mai departe şi mă căiesc. Înaintez şi mă întorc. Sufletul mi-e mereu chinuit. Acum a venit vremea să ascult chemarea mântuirii, chemarea înţelepciunii!

— Mă respingi când inima mea îţi este deschisă, i se destăinui Şeherezada.

— Nu mai cercetez inimile oamenilor! spuse tăios.

— Se pare că soarta ne e potrivnică şi îşi râde de noi.

— Trebuie să ne mulţumim cu ce ne-a fost scris.

— Locul meu este în umbra ta, spuse Şeherezada cu amărăciune.

— Sultanul trebuie să plece în clipa în care nu mai este în stare să-şi împlinească îndatoririle, spuse el liniştit, fără să se lase copleşit de emoţie. Însă omul trebuie să-şi găsească mântuirea.

— Laşi oraşul pradă tuturor nenorocirilor.

— Mai degrabă îi deschid poarta dreptăţii în timp ce eu voi hoinări căutându-mi izbăvirea.

Şeherezada întinse mâna spre el în întuneric, dar sultanul se feri spunând:

— Ia-ţi sarcina în primire. I-ai învăţat tatăl, acum trebuie să pregăteşti fiul pentru o soartă mai bună!

6

Sindbad crezu că se va mulţumi cu bucuria muncii şi a taifasului care se întinde peste noapte până la sfârşitul vieţii. Dar avu un vis şi când se trezi nu îl uită, urma lui nu-i dispăru niciodată din suflet. Dar după ce tânjea oare? Oare îi era scris să îşi petreacă toată viaţa aruncat de colo-colo de valurile mărilor? Ce îl chema oare din depărtări? Să vrea oare de la lume mai mult decât primise deja? Seara îşi închise prăvălia şi se duse acasă la Abdellah Al-Balkhi, spunându-şi că acesta trebuia să ştie răspunsul. În drum spre odaia şeicului îi aruncă fiicei acestuia, Zabida, o privire şi pământul se cutremură sub el. Vizita lui avea acum un alt scop care nici nu-i trecuse prin minte înainte. Îl găsi la şeic şi pe doctorul Abdulqader Al-Mahini. Se aşeză tulburat, neştiind ce să facă, apoi spuse:

— Învăţătorule, am venit să cer mâna fiicei tale.

Şeicul îl măsură cu privirea zâmbind şi spuse:

— Nicidecum. Altceva te-a împins să vii aici.

Sindbad fu luat prin surprindere şi tăcu.

— De la moartea soţului ei, Aladdin, fiica mea şi-a închinat viaţa Căii celei Drepte, spuse şeicul.

— Căsătoria nu te îndepărtează de la Calea cea Dreaptă, murmură Sindbad.

— Asta a fost ultimul ei cuvânt!

Sindbad suspină întristat.

— Ce te-a adus aici, Sindbad? îl întrebă şeicul.

Tăcerea se prelungi ca un hău căscat între minciună şi adevăr, apoi şopti:

— Neliniştea, învăţătorule!

— Negoţul nu-ţi merge bine? întrebă Abdelqader Al-Mahini.

— Chiar şi cel care nu găseşte pricini de a se nelinişti tot neliniştit este, spuse Sindbad.

— Vorbeşte, Sindbad.

— Parcă aş fi primit o chemare de dincolo de mări!

— Să călătoreşti, spuse Abdelqader Al-Mahini simplu. Călătoriile îţi aduc şapte foloase.

— Am visat pasărea roc dând din aripi.

— Poate este o chemare spre ceruri, spuse şeicul.

— Eu sunt un om al apelor şi al insulelor.

— Să ştii, spuse şeicul, că tu nu vei atinge înţelepciunea celor drepţi până nu depăşeşti şase piedici. Prima dintre ele este să închizi uşa traiului îndestulător şi să o deschizi pe cea a greutăţilor. A doua este să închizi uşa gloriei şi să o deschizi pe cea a vieţii umile. A treia este să închizi uşa odihnei şi să o deschizi pe cea a trudei. A patra este să închizi uşa somnului şi să o deschizi pe cea a veghei. A cincea este să închizi uşa bogăţiei şi să o deschizi pe cea a sărăciei. Şi a şasea este să închizi uşa nădejdii şi să o deschizi pe cea dincolo de care se află moartea.

— Eu nu fac parte dintre oamenii de seamă, spuse Sindbad cuviincios, uşa cucerniciei lor le este deschisă.

— Adevăr ai grăit, spuse doctorul Abdelqader Al-Mahini.

— Atunci, dacă vrei să fii liniştit, îi spuse şeicul lui Sindbad, mănâncă tot ce-ţi iese în cale, îmbracă ce găseşti la îndemână şi mulţumeşte-te cu ce ţi-a dat Dumnezeu.

— Învăţătorule, îmi ajunge să fiu slujitorul lui Dumnezeu!

— Dumnezeu, spuse şeicul, a privit în inimile sfinţilor şi printre ei se află unii care nu sunt îndreptăţiţi să ducă nici măcar o fărâmă din cunoaştere, aşa că Dumnezeu i-a încredinţat cu venerarea lui.

— A văzut şi a auzit, spuse doctorul către şeic. Sunt fericit pentru el.

— Binecuvântat este cel care nu are decât o grijă şi inima nu-i este ocupată cu ce îi văd ochii şi îi aud urechile, spuse şeicul.

— Chemări au venit din mii de locuri minunate...

Şeicul recită:

Sunt plecat şi plâng,
Ochiul străinului să nu verse lacrimi.
Din ziua plecării din ţara mea
Nu am mai fost eu.
Este ciudat pentru mine
Să las în urmă locul unde se află iubita mea.

Doctorul Al-Mahini îl privi o vreme şi spuse:

— Învăţătorule, el pleacă în călătorie. Urează-i drum bun.

Şeicul zâmbi şi îi spuse lui Sindbad:

— Dacă sufletul tău e în siguranţă cu tine, atunci şi-a dobândit dreptul lui. Dacă oamenii sunt în siguranţă cu tine, atunci şi-au primit drepturile lor.

Sindbad se aplecă şi-i sărută mâna. Apoi se uită recunoscător la doctor. Dădea să plece, când acesta îi puse mâna pe umăr şi îi spuse:

— Mergi în pace şi întoarce-te plin de diamante şi învăţături, dar nu repeta greşeala!

În privirea lui Sindbad se putea citi zăpăceala.

— Înainte de tine, pasărea roc nu dusese nici un muritor în zbor şi tu ce ai făcut? Ai părăsit-o cum ai avut prilejul, atras de strălucirea diamantelor.

— Nu am crezut că voi izbuti să scap.

— Pasărea roc zboară dintr-o lume necunoscută spre altă lume necunoscută şi sare de pe vârful Al-Waq spre vârful Qaf. Nu te mulţumi cu nimic, pentru că asta este dorinţa Celui cu Măreţie şi Cinstire!

Sindbad se simţea de parcă ar fi băut zece pocale cu vin...

Cei care plâng necontenit

1

Sultanul şi-a părăsit tronul, gloria, soţia şi copilul. S-a despărţit de viaţa pe care o ducea cedând în faţa răzvrătirii inimii sale într-o vreme în care poporul lui dăduse uitării fărădelegile din trecut. Trecuse vreme îndelungată până să ajungă aici. Nu a îndrăznit să facă acest pas hotărâtor până când teama nu a pus stăpânire pe inima lui, iar dorinţa de mântuire nu a devenit suverană. Părăsi castelul noaptea. Avea cu el doar o haină şi un toiag şi se lăsă în voia sorţii. În faţa lui se întindeau un drum pentru o călătorie asemănătoare cu cea a lui Sindbad, un drum care ducea spre casa lui Al-Balkhi, dar şi un timp să cugete.

Paşii l-au purtat spre un maidan, în apropierea limbii de verdeaţă, unde o voce străină îi ajunse la urechi. Stătu şi ascultă sub luna plină de pe cerul limpede şi se încredinţă că erau plânsete omeneşti. Să fie oameni în această pustietate? Porni cu băgare de seamă spre locul de unde venea vocea până când ajunse în faţa unui palmier. Zări o piatră ca o cupolă şi câţiva bărbaţi ghemuiţi în faţa ei, aşezaţi în linie dreaptă. Aceştia nu-şi conteniră plânsetul. Curiozitatea lui crescu şi îi veniră tot felul de gânduri. Atunci unul dintre bărbaţi se ridică, se duse spre piatră şi începu s-o lovească cu pumnii. Apoi se întoarse, se aşeză la locul lui şi continuă să bocească alături de ceilalţi. Şahriyar se uită cu luare aminte la ei şi îi recunoscu printre oamenii aceştia pe unii dintre foştii săi supuşi: Suleiman Az-Zini, Al-Fadl bin Khaqan, Sami Şukri, Khalil Faris, Hasan spiţerul şi Jalil postăvarul.

Îi trecu prin minte să se alăture adunării lor ca să le afle taina, dar îngrijorarea îl ţintui locului. Înainte de răsăritul soarelui, unul dintre bărbaţi se ridică şi spuse:

— A venit vremea să ne întoarcem în sălaşul tuturor chinurilor!

S-au oprit din plâns, s-au ridicat şi şi-au făgăduit că se vor vedea a doua zi. Apoi se îndreptară spre oraş ca nişte năluci.

2

Dar ce însemnau toate astea?

Se apropie de piatră. Se învârti în jurul ei. Nu era decât o piatră în formă de cupolă, un loc pe care un trecător obişnuit nu l-ar fi băgat în seamă. Se apropie de ea, o pipăi şi o simţi aspră. De mai multe ori, o lovi cu pumnul şi era cât pe ce să o răstoarne când o voce puternică răzbi dinăuntru şi-l chemă pe nume. Sub piatră se ivi o intrare boltită. De frică se dădu câţiva paşi înapoi, dar zări o licărire de lumină şi o adiere ameţitoare îi pătrunse în nări. Teama îi dispăru. În faţa acestei uşi se tânguiau bărbaţii ca să se deschidă şi pentru ea vărsaseră lacrimi.

Se apropie de ea, băgă capul înăuntru şi fu fermecat de ce vedea. Imediat ce intră, uşa se închise în urma lui, iar farmecul locului puse stăpânire pe el. Era luminos fără ca prin preajmă să fie vreo lumină, călduţ fără să fie vreo fereastră, parfumat fără să fie vreo grădină. Podeaua era de un alb strălucitor cu încrustaţii dintr-un metal necunoscut. Pereţii erau de culoarea smaraldului, iar tavanul împodobit cu mărgean de diferite culori. În capătul camerei era o uşă strălucitoare, bătută parcă cu diamante. Fără şovăială, uitând de lumea pe care o lăsa în urmă, trecu mai departe. Crezu că va ajunge la uşă într-o clipă, dar merse mult iar tunelul rămânea la fel, fără să se scurteze, în timp ce ispitele veneau din toate părţile. Se temea că era un drum fără sfârşit, dar nu se gândi să se întoarcă şi nici să se oprească. Mersul acesta zadarnic, fără sfârşit, îi plăcea. Când era cât pe ce să uite că mersul lui avea un scop, se trezi că se apropia de un ochi

de apă limpede, în spatele căruia se afla o oglindă lustruită. Auzi o voce spunând:

— Fă ce crezi că e bine!

Îndată se lăsă pradă propriilor dorinţe, îşi dădu hainele jos şi se băgă în apă. Mişcările acesteia îl mângâiau cu degete de înger, înfiorându-l. Ieşi din apă şi se opri în faţa oglinzii. Văzu un alt om, un tânăr fără barbă, cu un trup puternic, bine legat, o faţă chipeşă plină de tinereţe, părul negru pieptănat cu cărare şi cu o mustaţă care abia mijea.

— Lăudat să fie Dumnezeu pentru care toate sunt cu putinţă!

Se uită la hainele lui şi dădu peste o pereche de şalvari din mătase de Damasc, o haină care se purta la Bagdad, un turban din Khorassan şi papuci egipteni. Se îmbrăcă cu ele şi se prefăcu într-o minune de bărbat care ar fi bucurat privirea oricui.

Îşi continuă drumul şi se trezi la uşă, în faţa căreia stătea o fată ca un înger, cum nu-i mai fusese dat să vadă.

— Cine eşti tu? întrebă ea zâmbitoare.

— Şahriyar, îi răspunse sultanul încurcat.

— Cu ce te ocupi?

— Am fugit de trecut.

— Când ţi-ai părăsit ţinuturile?

— Acum cel mult un ceas.

— Ce slab eşti la socoteli, spuse ea neputându-se opri să nu râdă.

Se uitară unul la celălalt vreme îndelungată, după care fata spuse:

— Te-am aşteptat mult timp. Tot oraşul te aşteaptă.

— Pe mine?! întrebă el uimit.

— Cu toţii aşteaptă mirele făgăduit măreţei lui sultane.

Fata făcu un semn cu mâinile şi porţile se deschiseră scoţând un sunet asemănător plânsetului de rebab.

3

Şahriyar se trezi într-un oraş care nu era făcut de mâna omului. Era ca un paradis, prin frumuseţe, splendoare, fast,

curăţenie, parfum şi vreme. Pretutindeni se zăreau case bogate şi grădini, străzi şi pieţe împodobite cu flori felurite, iar pământul de culoarea şofranului adăpostea lacuri şi râuri. Părea că aici locuiau doar femei, şi nici un bărbat. Toate erau tinere şi aveau frumuseţea unor îngeri. Văzându-l pe cel care venise în oraş, porniseră în grabă spre drumul regal care ducea la palat.

4

Sultanul rămase uimit la vederea palatului, ca şi cum n-ar fi fost altceva decât un vagabond. I se păru că vechiul lui palat nu era decât o colibă sărăcăcioasă. Tânăra îl conduse în sala tronului unde era aşezată sultana, înconjurată de două armate de tinere frumoase precum mărgăritarele. Tânăra se înclină în faţa sultanei şi spuse:

— Înălţimea Voastră, iată mirele promis!

Aceasta surâse făcându-l să-şi piardă minţile. Se apleacă şi el la rândul lui şi spuse:

— Eu nu sunt decât robul Înălţimii Voastre.

— Tu eşti perechea mea în dragoste şi pe tron, spuse regina cu un glas care-i amintea de cele mai frumoase cântece.

— Inima-mi cere să-ţi vorbesc deschis. Am trecut prin multe înainte să mă apropii de bătrâneţe.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, spuse sultana cu un glas de miere.

— Vorbesc despre prinsoarea timpului, Înălţimea Voastră.

— Dar timpul ne este un prieten credincios, care nu este crud şi nu trădează, spuse ea fericită.

— Lăudat să fie Dumnezeu, Cel a cărui putere este nemărginită, şopti Şahriyar.

Şi oraşul sărbători căsătoria celor doi vreme de patru zile.

5

Timpul a trecut plin de iubire şi linişte. Era vreme şi pentru rugăciune, şi ea fu îndeplinită prin băutură, cântec şi dans.

Lui Şahriyar i se părea că are nevoie de o mie de ani ca să descopere tainele ascunse ale grădinii şi alţi o mie de ani, poate şi mai mult, ca să cunoască toate odăile şi aripile palatului. Într-o zi, pe când se afla alături de soţia lui, trecu pe lângă o uşă mică din aur curat în al cărei lacăt se afla o cheie preţioasă bătută cu diamante. De ea era legat un răvaş pe care era scris cu negru: „Nu te apropia de această uşă!“

— Iubita mea, de ce această avertizare? întrebă el.

— Noi trăim aici în libertate deplină, răspunse aceasta la fel de dulce ca întotdeauna, şi chiar şi un simplu sfat este socotit de către noi drept o jignire fără seamăn.

— Şi asta e porunca ta?

— Singurele porunci ale noastre sunt legate doar de dragoste şi, aşa cum vezi, lucrurile au rămas întocmai de milioane de ani!

6

O dată, când o îmbrăţişă, îşi întrebă soţia:

— Când vom avea un copil?

— Te gândeşti deja la aşa ceva şi noi suntem căsătoriţi numai de-un veac? întrebă ea cu uimire.

— Doar de un veac?

— Nici mai mult, nici mai puţin, iubitule.

— Am crezut că sunt doar câteva zile, murmură el.

— Urmele trecutului nu s-au şters încă din mintea ta, spuse ea cu părere de rău.

— Dar eu am parte de fericirea pe care nu a cunoscut-o nici un alt muritor, îşi ceru iertare el.

— Vei cunoaşte fericirea adevărată, spuse ea sărutându-l, când vei uita de tot trecutul.

7

Ori de câte ori trecea pe lângă poarta interzisă, o privea cu interes şi ori de câte ori lipsea din aripa unde îşi avea odaia se întorcea la ea. Uşa îi bântuia gândurile şi începu să-şi spună:

— Totul este limpede, numai ce-i dincolo de această uşă nu ştiu!

8

Într-o zi, nu se mai putu împotrivi ispitei şi cedă chemării tainice. Când slujnicele nu fură cu băgare de seamă răsuci cheia în broască. Uşa se deschise cu uşurinţă, scoţând un sunet fermecat şi un parfum minunat îl învălui. Intră cu inima bătându-i în piept şi plin de nădejde. Uşa se închise şi în faţă îi apăru un uriaş mai îngrozitor decât orice îi fusese dat să vadă vreodată. Se aplecă spre el şi îl ridică în palmă de parc-ar fi fost o privighetoare. Cu sufletul plin de păreri de rău, Şahriyar strigă:

— Dă-mi pace, în numele stăpânului tău!

Ca şi cum i-ar fi ascultat porunca, uriaşul îl puse jos.

9

Şahriyar se uită în jurul lui înnebunit şi întrebă:

— Dar unde mă aflu?

Deşertul, noaptea, luna plină, piatra, bărbaţii, bocetul continuu. Şahriyar, toiagul lui şi aerul îmbâcsit al oraşului. Lovind piatra cu pumnul de mai multe ori până când îi dădu sângele, strigă din toată inima:

— Ai milă! Ai milă!

Dar adevărul i se dezvălui necruţător şi se lăsă cuprins de disperare. Spatele i se încovoie şi îmbătrâni dintr-odată. Nu avea de ales. Se îndreptă spre ceilalţi bărbaţi, împiedicându-se, şi se aşeză la capătul şirului. De îndată, sub luna plină, izbucni în plâns ca şi ceilalţi...

10

Înainte de răsăritul soarelui, bărbaţii plecară ca de obicei, însă el rămase şi nu se opri din plâns. Atunci, un bărbat care mergea singur prin noapte se apropie de el şi îl întrebă:

— Care e pricina lacrimilor tale, omule?

— Nu este treaba ta, îi răspunse Şahriyar înfuriat.

— Eu sunt aga, spuse celălalt privindu-l cu luare aminte, şi nu fac altceva decât să-mi duc slujba la îndeplinire.

— Lacrimile mele nu vor tulbura liniştea oraşului, spuse Şahriyar.

— Lasă asta în seama mea şi răspunde-mi, spuse Abdullah cel Sănătos privindu-l în continuare cu băgare de seamă.

Şahriyar tăcu o vreme apoi, ca şi cum nu-i mai păsa de nimic, spuse:

— Toate sufletele plâng din pricina durerii pe care le-a sădit-o în suflet despărţirea!

— Nu ai adăpost? întrebă aga zâmbind tainic.

— Nu.

— Ţi-ar plăcea să locuieşti sub palmierul din apropierea limbii de verdeaţă?

— Poate, spuse Şahriyar nepăsător.

— Ascultă cuvintele unui om care a trecut prin multe, îi zise acesta cu blândeţe: „Neînduplecarea face parte din natura adevărului: nimănui nu i-a arătat calea şi nu a făcut pe nimeni să se îndoiască de faptul că-l poate atinge. L-a lăsat pe om în pustiul neajutorării să rătăcească şi în mările nesiguranţei să se înece. Cel ce crede că l-a ajuns se desparte de el, cel ce crede că se desparte de el s-a rătăcit. Nu există cale de a ajunge la adevăr şi nici cale de scăpare. Nu se poate fără el".

După ce îşi încheie spusele, Abdullah cel Sănătos se întoarse în oraş.

Cuprins

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea
timbrului literar ce se virează
Uniunii Scriitorilor din România,
cont nr. RO44 RNCB 5101 0000 0171 0001,
B.C.R. Unirea, București.

Tehnoredactor
MANUELA MĂXINEANU
DTP
EMILIA IONAȘCU
Apărut 2010
BUCUREȘTI – ROMÂNIA
Lucrare executată la FEDPRINT

În colecția **Raftul Denisei** au apărut

Nicole Krauss, *Istoria iubirii*
Carlos Fuentes, *O companie neliniștitoare*
Alessandro Baricco, *Castele de furie*
Taichi Yamada, *Străini*
Leonid Țîpkin, *O vară la Baden-Baden*
Yasunari Kawabata, *Maestrul de go*
Ingeborg Bachmann, *Malina*
Dave Eggers, *Să te ții alergătură!*
Jonathan Safran Foer, *Extrem de tare și incredibil de aproape*
Richard Zimler, *Ultimul cabalist din Lisabona*
Sarah Dunant, *În compania curtezanei*
Péter Esterházy, *Un strop de pornografie maghiară*
John Fante, *Drumul spre Los Angeles*
John Updike, *Teroristul*
Anaïs Nin, *Delta lui Venus. Povestiri erotice*
Julio Cortázar, *Armele secrete*
James Meek, *Un gest de iubire*
Jeanette Winterson, *Scris pe trup*
John Berendt, *Miezul nopții în grădina binelui și a răului*
Hanif Kureishi, *Buddha din suburbie*
Daniel Kehlmann, *Măsurarea lumii*
Anne Tyler, *Căsătorie de amatori*
Joey Goebel, *Torturați-l pe artist*
Ann Patchett, *Belcanto*
John Updike, *Vrăjitoarele din Eastwick*
James Frey, *O mie de fărâme*
Arnon Grunberg, *Istoria calviției mele*
Mihail Bulgakov, *Maestrul și Margareta*
Sarah Dunant, *Nașterea lui Venus*

Gonzalo Torrente Ballester, *Cronica regelui aiurit*
Friedrich Dürrenmatt, *Justiţie*
Kurt Vonnegut, *Sirenele de pe Titan*
Douglas Carlton Abrams, *Jurnalul pierdut al lui Don Juan*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Viaţa mea cu Mozart*
Will Self, *Cum trăiesc morţii*
Kelly Jones, *Al şaptelea licorn*
Peter Carey, *Furtul. O poveste de iubire*
Hubert Selby Jr., *Recviem pentru un vis*
Fumiko Enchi, *Măştile*
Jonathan Safran Foer, *Totul e iluminat*
Ismail Kadare, *Umbra*
Anaïs Nin, *Henry şi June*
Rachel Cusk, *Arlington Park*
Jesús Díaz, *Cele patru fugi ale lui Manuel*
John Fante, *O să vină şi primăvara, Bandini*
Douglas Coupland, *Toate familiile sunt psihotice*
Mitch Albom, *Încă o zi*
Diane Setterfield, *A treisprezecea poveste*
Nikos Kazantzakis, *Hristos răstignit din nou*
Milorad Pavić, *Mantia de stele*
Sarah Dunant, *Transgresiuni*
Joey Goebel, *Anomalii*
Andreï Makine, *Fiica unui Erou al Uniunii Sovietice*
Ellis Avery, *Foc în pavilionul de ceai*
Ludmila Uliţkaia, *Al dumneavoastră sincer, Şurik*
Yasunari Kawabata, *Dansatoarea din Izu*
Didier van Cauwelaert, *Evanghelia după Jimmy*
Gregor von Rezzori, *Memoriile unui antisemit*
Alessandro Perissinotto, *Celei care mă judecă*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Copilul lui Noe*
James Frey, *Prietenul meu Leonard*
Douglas Coupland, *Generaţia X*
Pablo De Santis, *Caligraful lui Voltaire*

John Updike, *Fugi, Rabbit*
J.M. Coetzee, *Maestrul din Petersburg*
David Mitchell, *Atlasul norilor*
Sawako Ariyoshi, *Soția doctorului*
Laura Restrepo, *Dulce companie*
Leo Perutz, *Iuda lui Leonardo*
Kurt Vonnegut, *Bun venit printre maimuțe*
Carol Shields, *Jurnal în piatră*
Taichi Yamada, *În căutarea unei voci din depărtare*
Martin Suter, *Diavolul din Milano*
Amos Oz, *Poveste despre dragoste și întuneric*
Michael Chabon, *Băieți teribili*
Rick Moody, *Furtuna de gheață*
Gary Shteyngart, *Absurdistan*
Tash Aw, *Fabrica de mătase*
Richard Ford, *Cronicarul sportiv*
Gonçalo M. Tavares, *Ierusalim*
Joseph Roth, *Spovedania unui ucigaș. Legenda sfântului bețiv*
Eduardo Mendoza, *Mauricio sau alegerile locale*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Secta Egoiștilor*
Alessandro Piperno, *Cu cele mai rele intenții*
Arnon Grunberg, *Nesuferitele zile de luni*
Jeanette Winterson, *Portocalele nu sunt singurele fructe*
Cinghiz Aitmatov, *Stigmatul Casandrei*
Sawako Ariyoshi, *Dansatoarea de Kabuki*
Naghib Mahfuz, *O mie și una de nopți și zile*
John Updike, *Întoarcerea lui Rabbit*
Mo Yan, *Sorgul roșu*
Arthur Japin, *În ochii Luciei*
Guillermo Martínez, *Moartea lentă a Lucianei B.*
Kurt Vonnegut, *Cutremur de timp*
Fumiko Enchi, *Ani de așteptare*
Ismail Kadare, *Amurgul zeilor stepei*

J.M. Coetzee, *Viața și vremurile lui Michael K*
John Cowper Powys, *Cercul nebunilor*
Subcomandante Marcos, Paco Ignacio Taibo II, *Morții incomozi*
Sara Gruen, *Apă pentru elefanți*
Niccolò Ammaniti, *Cum vrea Dumnezeu*
Zeruya Shalev, *Viața amoroasă*
Madeleine Thien, *Certitudine*
Lesley Downer, *Ultima concubină*
Irvin D. Yalom, *Minciuni pe canapea*
António Lobo Antunes, *Ordinea naturală a lucrurilor*
Jay Parini, *Ultima gară*
Yasunari Kawabata, *Vechiul oraș imperial*
Jeanette Winterson, *Sexul cireșilor*
Daniel Kehlmann, *Eu și Kaminski*
Richard Ford, *Ziua Independenței*
Douglas Coupland, *Miss Wyoming*
Pablo Tusset, *În numele porcului*
Kate Morton, *Casa de la Riverton*
Teru Miyamoto, *Brocart de toamnă*
Amos Oz, *Rime despre viață și moarte*
Yukio Mishima, *Zăpada de primăvară*
Steve Sem-Sandberg, *Ravensbrück*
Janice Y. K. Lee, *Profesoara de pian*
Cormac McCarthy, *Drumul*
Kurt Vonnegut, *Pușcăriașul*
J.M. Coetzee, *Jurnalul unui an prost*
Jennifer Johnston, *Bărbatul de la gară*
Herta Müller, *Încă de pe atunci vulpea era vânătorul*
Hong Ying, *K. Arta iubirii*
Jennifer Cody Epstein, *Pictorița din Shanghai*

În pregătire

Chang-rae Lee, *Zbor peste Long Island*

Naghib Mahfuz s-a născut pe 11 decembrie 1911 în vechiul cartier Gamaliya din Cairo, într-o familie musulmană. În 1934 își ia licența în filozofie la Universitatea Regele Fuad din Cairo. Între 1934 și 1971 ocupă diferite funcții publice și desfășoară o amplă activitate publicistică. Vasta sa operă cuprinde trei tipuri de romane și povestiri: cele dedicate Egiptului antic, cele cu tematică socială, legate de formarea Egiptului modern, și cele filozofice. Primul său roman, *Jocul destinului*, apare în 1939. Până la Revoluția Egipteană din 1952, publică încă zece romane, printre care *Rhadopis din Nubia* (1943) și *Aleea Midaq* (1947). În 1956 și 1957 îi apare *Trilogia din Cairo*, care îl consacră drept cel mai mare scriitor al literaturii egiptene moderne. În 1959 publică *Paradisul copiilor*, o parabolă ce are ca subiect viețile lui Isus și Mahomed, care a fost interzisă în Egipt. De altfel, toate scrierile sale de după 1950 – printre care se numără *O mie și una de nopți și zile* (1982) și *Akhenaton, cel ce sălășluiește în adevăr* (1985) – au accente satirice, adesea alegoriile și simbolurile ascunzând judecăți politice. Naghib Mahfuz a scris peste treizeci și cinci de romane, câteva sute de nuvele, precum și douăzeci și cinci de scenarii de film. În anul 1988 i-a fost acordat Premiul Nobel pentru literatură. A murit pe 10 august 2006, la Cairo. În colecția „Raftul Denisei“ a apărut *Akhenaton, cel ce sălășluiește în adevăr.*

Scriitorul egiptean Naghib Mahfuz a primit Premiul Nobel pentru literatură în 1988. Cărțile sale sunt traduse în peste treizeci de limbi.

La sfârșitul ultimei povești spuse, Șeherezada și-a salvat viața și a câștigat inima sultanului. Dar lumea fabuloasă a poveștilor ei a depășit zidurile palatului și a invadat realitatea. Duhuri capricioase și crude se joacă cu destinele muritorilor, povești de iubire se țes și fapte sângeroase îi îngrozesc pe locuitorii mahalalei unde sălășluiesc călătorul Sindbad, înțeleptul Aladdin ori preafrumoasa Husniya. Fiecare își va urma calea iluminării personale, presărată cu obstacole și încercări de tot felul, iar la sfârșitul aventurilor va întâlni fie moartea, fie mântuirea.

„Romanul păstrează atmosfera din *O mie și una de nopți*, dar există totodată numeroase referiri la problemele Egiptului de astăzi: corupția, dreptatea socială și mișcările fundamentaliste."

Guardian

„În acest roman Naghib Mahfuz folosește una dintre cele mai spectaculoase strategii narative, povestea în poveste. Intrigile politice, omorurile sângeroase, ispitele demonice și mântuirile neașteptate se îmbină într-o țesătură narativă unică."

San Francisco Chronicle

„Lui Mahfuz îi reușește cum nu se poate mai bine această superbă fantezie, care ar trebui să fie pe gustul oricărui tip de cititor."

Library Journal

